

Νικόλαος Παππάδης

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ

ΕΠΙ ΤΗ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΩΝ
ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Νικόλαος Παππάδης ^{ΥΠΟ}

ΑΝΤ. Ι. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΒΔΟΜΗ

ΕΠΗΥΞΗΜΕΝΗ

ΚΑΤ' ΕΓΚΡΙΣΙΝ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΠΑΡΑ ΤΩ ΕΚΔΟΤΗ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΩ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

14 ΟΔΟΣ ΝΙΚΗΣ 14

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

63 ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 63

1887

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

1887. 783

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ

ΕΠΙ ΤΗ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΩΝ
ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

ΥΠΟ

ΑΝΤ. Ι. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ
ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΗΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

~~~~~
ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΒΔΟΜΗ

ΕΠΗΥΞΗΜΕΝΗ

ΚΑΤ' ΕΓΚΡΙΣΙΝ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΠΑΡΑ ΤΩ ΕΚΔΟΤΗ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΩ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
14 ΟΔΟΣ ΝΙΚΗΣ 14

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
63 ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 63

—
1887

Άριθ. Πρωτ. 6,827

4,463

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Λαζάροντες ὑπ' ὅψιν τὴν περὶ τῆς Στοιχειώδους Πολιτικῆς Γεωγραφίας, ὑπὸ τοῦ Γυμνασιάρχου κ. Ἀ. Ἰ. Ἀντωνίαδου συνταχθείσης πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Κ. Βλαστοῦ ἐν Ἀθήναις ἐκδοθείσης, κρίσιν τῆς εἰς τοῦτο νομίμως κληρωθείσης ἔξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, κατὰ τὸν περὶ διδακτικῶν βιβλίων ΣΜΘ' νόμον, ἐγκρίνομεν ἵνα θεωρῆται τὸ εἰρημένον πόνημα ὡς διδακτικὸν βιβλίον ἐν τοῖς Ἑλλην. Σχολείοις, καὶ ὄριζομεν τιμὴν ἐκάστου ἀντιτύπου αὐτῆς δραχμὴν μίαν καὶ ἡμίσεις γυμνωτικῶν πρὸς τὴν περὶ τούτου γνώμην τῆς αὐτῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Αὐγούστου 1877.

‘Ο Υπουργός
Θ. Π. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ

ΔΛΕΞ. Ι. ΒΛΑΧΟΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΝΤΑ

‘Ομολογούμενον εἶνε, ὅτι τῆς Γεωγραφίας τὸ μάθημα, εἴπερ τι καὶ ἄλλο, σφόδρα παρ’ ἡμῖν χωλαίνει. Μανθάνοντες οἱ μαθηταί, συνήθωσ ἐκ στήθους, ὅσα τὰ ἐν γρήσει ἐγγειρίδια ἔχουσι, σπανίως εἰς τὸν ἀτλανταῖον βίλεμψα, ἀπολύονται τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου ἀγνοοῦντες ἐνίστε καὶ αὐτὰς τὰς γνωστοτάτας τῶν ὄρέων καὶ πόλεων τοποθεσίας, τολμῷ δ’ εἰπεῖν καὶ τὴν χρήσιν αὐτὴν τοῦ ἀτλαντοῦ.

Τὸ ἀνὰ γεῖρας ἐγγειρίδιον συνετάχθη ὅπως διδαχθῇ ἐπ’ αὐτοῦ τοῦ ἀτλαντοῦ. “Ἐχοντες πρὸ ὁφθαλμῶν τὸν νῦν Ἑλληνα μαθητὴν καὶ τὸν νῦν Ἑλληνα διδάσκαλον προσεπαθήσαμεν νὰ παλλαξάωμεν τὸ Βιβλίον παντὸς περιττοῦ καὶ μὴ ἔχοντος σχέσιν⁽¹⁾ πρὸς τὴν καθαρῶς πολιτικὴν γεωγραφίαν, νὰ καταστήσωμεν δ’ εὔκολον εἰς τοὺς διδάσκαλους, διὰ τῆς ἐπαρκοῦς συντομίας, τὴν συγχὴν τῶν αὐτῶν πραγμάτων σχεδιογράφησιν καὶ ἐπανάληψιν.

Μεγάλην δ’ ἔχομεν τὴν πεποιθησιν ὅτι μᾶλιστα ἡ γεωγραφία πρακτικώτατα πρέπει νὰ διδάσκηται. Ο διδάσκαλος δηλ. ἀφοῦ δείξῃ εἰς τὸν μαθητὴν τὰ σύνορα, τὰς θαλάσσας, τοὺς κόλπους κλ. μιᾶς ἡπείρου ἢ χώρας, πρέπει ἔπειτα νὰ παραγγέλῃ νὰ φέρωσιν οἱ διδάσκαλοινεοὶ ἐπὶ λευκοῦ γάρτου τὸ σχεδιογράφημα τοῦ τόπου τούτου, εἰ δυνατόν δὲ νὰ τὸ σχεδιαγράφησι πάλιν ἐπὶ τοῦ πίνα-

(1) Εἰς τὴν δὲ ἔκδοσιν προσεθήκαμεν ὀλίγα τινὰ ἐκ τῆς μαθηματικῆς γεωγραφίας ἐν ἀγκύλαις, ἀτιναὶ διδάσκαλος παραλείπει ἃν θέλῃ.

κος ἀπὸ μνήμης, καὶ νὰ σημειώνωσι τὰς θέσεις ἐκάστης θυλάσσους καὶ ἐκάστου κόλπου· εἰς δὲ τὸ δεύτερον μάθημα καὶ θέλει γείνη τὸ αὐτὸ περὶ τῶν ὄρέων καὶ πεδιάδων καὶ ποταμῶν· καὶ εἰς τὸ τρίτον περὶ τῶν πόλεων. Οὕτω δὲ θέλει χρογθῆ ἀνεξάλειπτος εἰς τοῦ μαθητοῦ τὴν μνήμην ἡ γεωγραφικὴ θέσις παντὸς ὅτι περιλαμβάνει τῆς γεωγραφίας τὸ ἑγγειόδιον.

Καὶ ὁμολογοῦμεν μὲν ὅτι τὸ τοιοῦτον ἔχει κατ' ἀρχὰς ἴκανην τὴν δυσχέρειαν, ἐπὶ τέλους ὅμως οἱ διδάσκαλοι μετὰ χρᾶς θέλουσι περιττηρίση. ὅπόσον θαυμασίους δρέπουσι καρποὺς καὶ πόσον ἀληθεῖς εἶνε τὸ ὄντον «ὅτων ὄφθαλμοι πιστότεροι».

Καὶ τῶν Ἑλληνικῶν δὲ σχολείων αἱ Ἐφορεῖαι, ἂν ἀληθῶς ἐπιθυμῶσι τῶν μαθητῶν τὴν πρόοδον εἰς τὴν γεωγραφίαν, διείλουσι νὰ συστήσωσιν εἰς τε τὴν Σ. Κυβέρνησιν καὶ τὰς δημοχρήσας, ὅτι οὐδεμιᾶς τάξεως τοῦ σχολείου θαλαμοὶς πρέπει νὰ ἔγγροι γρατέρους τῶν τεσσάρων ἀτλάντων.

Εἰς τὴν Η'. ταύτην ἔκδοσιν μετέβαλον τοὺς πληθυσμοὺς συμφώνως πρὸς τὰς νέας στατιστικάς, καὶ ἔκαμα μικράς τινας προσθήκας. Συνιστῶ δὲ θερμῶς τὸν ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Θ. Χρυσογόνου συνταχθέντα χάρτην τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, μεθ' ὃν τάχιστα θέλει ἐκδοῦναι καὶ ὁ χάρτης τῆς λοιπῆς Εὐρώπης.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Μαρτίου 1886.

A. I. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Κινήσεις τῆς Γῆς ἡμέρα ἔτος.

[Η γῆ εἶναι πλανήτης, ἥγουν σῶμα τοῦ Παντός, κινούμενον περὶ ἑαυτὸν καὶ περὶ τὸν ἥλιον, λαμβάνον δὲ περὶ αὐτοῦ φῶς καὶ θερμότητα. Στρέφεται δὲ περὶ ἑαυτὴν μὲν εἰς 24 ὥρας, περὶ δὲ τὸν ἥλιον εἰς ἓν ἔτος· καὶ ἡ μὲν πρώτη στροφὴ παράγει τὴν ἐπαλλαγὴν τῆς ἡμέρας καὶ νυκτός, ἡ δὲ δευτέρη τὴν διαδοχὴν τῶν ἔτῶν.

"Ἄξων· πόλοι· ἴσημερινός.

Διάμετρος καλεῖται πᾶσα εὐθεῖα γραμμή, τὴν ὁποίαν φυνταζόμεθα διερχομένην διὰ τοῦ κέντρου τῆς γῆς, καὶ τελευτῶσαν εἰς δύο ἄκρα τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς. Ἐκείνη δὲ ἡ διάμετρος, περὶ τὴν ὁποίαν στρέφεται ἡ γῆ κατὰ τὴν κίνησιν αὐτῆς περὶ ἑαυτήν, καλεῖται ἀξων τῆς γῆς· τὸ δὲ δύο ἄκρα αὐτοῦ πόλοι (βόρειος πόλος καὶ νότιος πόλος). Η δὲ κυκλοτερής γραμμή, τὴν ὁποίαν φυνταζόμεθα πέριξ τῆς γῆς εἰς ἵσην ἀπανταχοῦ ἀπὸ τῶν δύο πέλων ἀπόστασιν, καλεῖται ἴσημερινός, διαιρεῖ δὲ τὴν γῆν εἰς δύο ἵσα μέρη, τὸ βόρειον καὶ τὸ νότιον ἡμισφαίριον. Οἱσημερινὸς διαιρεῖται εἰς 360 ἵσα μέρη, ἢτοι μοίρας, καὶ πᾶσα μοῖρα πάλιν εἰς 15 ἵσα μέρη, τὰ ὅποιαὶ ὄμοι-

Ζουσι γεωγραφικά μίλια. "Οθεν σύμπας ὁ Ἰσημερινὸς περιλαμβάνει 5,400 γεωγραφικὰ μίλια.

Σημ. Τετραγωνικὸν μίλιον λέγοντες ἐννοοῦμεν τὸ τετράγωνον, τοῦ ὅποιου ἡ πλευρὰ εἶναι ἵση μὲν ἐν μίλιον. Τὸ γεωγραφικὸν μίλιον εἴναι διάστημα περίπου μιᾶς ὥρας ὀδοιπορικῆς καὶ ἡμισείας. Τὸ δὲ χιλιόμετρον, ἵσον περίπου μὲ τὸ στάδιον, εἴναι διάστημα 12 λεπτῶν ὀδοιπορικῶν, ὥστε 5 χιλιόμετρα εἶναι ἵσα μὲ μίαν ὥραν. Τὸ μερικόν διόπειρον περιέχει 10 χιλιόμετρα.

Μεσημβρινοί.

Οἱ κύκλοι, οἱ φερόμενοι διὰ τῶν δύο πόλων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, λέγονται μεσημβριοί. Διαιροῦνται δ' ὠσαύτως εἰς 360 μοίρας. Ο δὲ μεσημβρινὸς ὁ διερχόμενος παρὰ τὴν νῆσον Φέρον (μίαν τῶν Καναρίων, πρὸς Δ. τῆς Αφρικῆς) ὄνομάζεται πρῶτος, διαιρῶν τὴν γὴν εἰς δύο ἵσα μέρη, τὸ ἀρατολικὸν καὶ τὸ δυτικὸν ἡμισφαῖρων.

Δυνάμεθα νὰ φέρωμεν μεσημβρινὸν διὰ παντὸς τόπου ἐπὶ τῆς γῆς· ἡ δ' ἀπόστασις τοῦ τόπου τούτου ἀπὸ τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ καλεῖται γεωγραφικὸν μῆκος τοῦ τόπου τούτου. Τοῦτο δὲ εἶναι ἡ ἀνατολικὸν ἡ δυτικόν, καθόσον ὁ τόπος κεῖται ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ ἡ ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ ἡμισφαιρίου, καὶ μετρεῖται ἐπὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ. "Ενεκα δὲ τούτου οἱ μεσημβρινοὶ λέγονται καὶ κύκλοι τοῦ μήκους.

Παράλληλοι.

Οἱ παράλληλοι κύκλοι εἶναι κύκλοι ἀπέχοντες κατὰ πάντα τὰ σημεῖα ἐπίσης ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ. Δυνάμεθα δὲ νὰ φέρωμεν διὰ παντὸς τόπου ἐπὶ τῆς γῆς τοιοῦτον παράλληλον κύκλον· ἡ δ' ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ ἀπόστασις καλεῖται γεωγραφικὸν πλάτος τοῦ τόπου καὶ μετρεῖται ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ.

Οι παραλληλοις κύκλοι, οἵτινες ἀπέχουσιν ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ περίπου 23 1)2 μοίρας, καλοῦνται τροπικοὶ κύκλοι, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν πόλων, ώστε 23 1)2 μοίρας περίπου ἀπέχοντες, πολικοὶ κύκλοι. Καὶ ὁ μὲν βόρειος τροπικὸς κύκλος, ἥγουν ὁ ἐπὶ τοῦ βορείου ήμισφαῖρον κείμενος, καλεῖται Τροπικὸς τοῦ Καρκίνου, ὁ δὲ νότιος Τροπικὸς τοῦ Αἰγαίου.

Ζῶνται.

‘Ως πρὸς τὴν θερμοκρασίαν ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς διαιρεῖται εἰς πέντε ζώρας, δύο κατεψυγμέρας, δύο εὐκράτους καὶ μίαν διακεκαυμέρην. Καὶ αἱ μὲν δύο κατεψυγμέναι ζῶνται κείνται μεταξὺ τῶν πόλων καὶ τῶν πλησίον αὐτῶν παραλλήλων κύκλων, αἱ δὲ δύο εὐκράτοις μεταξὺ τῶν πολικῶν καὶ τροπικῶν κύκλων, καὶ ἡ διακεκαυμένη μεταξὺ τῶν τροπικῶν].

Εηρά· θάλασσα· πεδιάδες.

‘Η ἐπιφάνεια τῆς γῆς σύγκειται ἐκ ξηρᾶς (1)4) καὶ θαλάσσης (3)4). Καὶ μέγα μὲν καὶ συνεχόμενον μέρος γῆς καλεῖται ἡπειρος, τὰ δὲ πέριξ τῶν ἡπείρων ὅδατα καλοῦνται θάλασσαι. Εηρά δὲ περιστοιχίομένη πανταχόθεν ὑπὸ θαλάσσης καλεῖται ῥῆσος· χερσόνησος δὲ λέγεται ἡ νῆσος, ὅταν συνέχεται καθ' ἓν μέρος μετά τινος ἡπείρου.

Ισθμὸς δὲ καλεῖται στενὸν μέρος γῆς μεταξὺ δύο θαλασσῶν· τὸ δὲ περικλυζόμενον ὑπὸ τῆς θαλάσσης μέρος τῆς γῆς λέγεται παραλία, αἰγιαλός, ἀκτή, παραθαλάσσιος.

Πεδιὰς λέγεται χώρα ἐκτεταμένη ἔχουσα ἐπιφάνειαν διμελήν. Καὶ ὅταν μὲν δὲν ὑψοῦται πλειότερον τῶν 500

ποδῶν ὑπεράνω τῆς θαλάσσης, λέγεται γαμηλὴ πεδιάς· ὅταν δὲ τὸ ὑψος³ αὐτῆς εἴνε μεγαλήτερον, καλεῖται ὑψηλὴ πεδιάς ἢ ὁροπέδιον· ἐὰν δ' ἡ πεδιάς κῆται μεταξὺ σειρῶν ὄρέων καὶ εἴνε στενὴ, λέγεται κοιλάς.

Ἄκρωτήρια καλοῦμεν τὰ ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὴν θάλασσαν προχωροῦντα ὄρειν καὶ μέρη τῆς ἔηρας· σκόπελον, βράχον ὀλίγον ἔξεχοντα ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, καὶ ὑφαλον, βράχον μόλις φθάνοντα μέχρι τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς καὶ δι' αὐτὸν ἐπικίνδυνον εἰς τοὺς ναυτιλούμενους.

"Οπου δὲ ἡ θάλασσα εἰσγωρεῖ εἰς τὴν ἔηραν, σχηματίζει ὅρμους, λιμένας, κόλπους.

"Ορη.

Ἡ γῆ εἶνε ὄμαλὴ ἢ ἀρώματος. Καὶ τὰ μικρὰ μὲν ὑψώματα καλοῦνται λόφοι καὶ βουροί, τὰ δὲ μεγαλήτερα, ὅρη, μέρη τῶν ὁποίων διακρίνονται αἱ ὑπώρειαι, οἱ πρόποδες, ἡ κλιτύς, ἡ γάλις, ἡ ὄφεύς, ἡ κορυφὴ καὶ ἡ ἀκρώρεια. Καὶ συνεχόμενα μὲν ὅρη ἀποτελοῦσι σειρὰς ὄρεων, ἐντομαὶ δὲ πλάγιαι συσσωρευμένον ὄρέων καλοῦνται στερά ἢ πύλαι. "Αν δὲ τὰ ὅρη ἔχωσιν ὑψος μεγαλήτερον τῶν 5,000 ποδῶν, ὄνομάζομεν αὐτὰ ὑψηλὰ ὅρη. "Ορη δέ τινα δίπτυσιν ἐνίστε ἀπό ἀνοίγματος ἢ κρατῆρος τετηγμένον διάπυρον πηλὸν ἢ λάβαρ. Ταῦτα καλοῦνται ἥραιστεια, καὶ ἔχουσι συνήθως μορφὴν κώνου. "Οπου δὲ παρατηροῦνται κώνοι εἰδῆ ὅρη, εἶνε ταῦτα ἥραιστεια ἐσθεσμένα.

(1) Τὸ ὑψος τοῦ ὄρους καὶ τῆς ὑψηλῆς πεδιάδος εὐρίσκεται, ἀν ἀγάγωμεν κάθετον ἐπὶ τῆς γραμμῆς τῆς φερομένης ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, ἢ τῆς ὑψηλῆς πεδιάδος, παραλλήλως πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης.

Ποταμοί.

Ἐκ τῶν βροχῶν ἢ τῶν πηγῶν γεννῶνται οἱ ρύακες, ἐκ δὲ τῆς ἑνώσεως τούτων οἱ μόνοι τὸ θέρος ὥροις ῥέοντες λείμαρροι καὶ οἱ ποταμοί. Καὶ καταρράκται μὲν λέγονται, ὅταν κρημνίζωνται ἀφ' ὑψηλοῦ μέρους παραπόταμοι δὲ εἶναι μικρότεροι ποταμὸς χυνόμενος εἰς μεγαλήτερον. Τὸ δὲ μέρος ἔνθι οἱ ρύακες, χείμαρροι ἢ ποταμοί, ἐκκρέουσιν εἰς ἄλλο ὄδωρ, καλοῦμεν ἐκθολάς ἢ στόμιον, καὶ τὸ μέρος ἔνθι μικρότερος ποταμὸς χύνεται εἰς μεγαλήτερον, καλεῖται συμβολή. Δέ. Ιτα δὲ καλοῦνται αἱ ἐκθολαὶ, ὅταν ἔχωσι τὴν μορφὴν τοῦ στοιχείου τούτου διὰ δύο βραχιόνων. Ἔνα δὲ ποταμὸν μετὰ πάντων τῶν παραποτάμων αὐτοῦ καλοῦσι σύστημα ποταμῶν.

Διακρίνομεν τὴν δεξιὰν καὶ τὴν ἀριστερὰν ὅχθην τοῦ ρύακος, ποταμοῦ ἢ χειμάρρου. Καὶ δεξιὰ μὲν εἶναι ἡ κειμένη πρὸς τὴν δεξιὰν χεῖρα, ὅταν εὑρισκόμενοι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ποταμοῦ βλέπωμεν πρὸς τὰς ἐκθολὰς αὐτοῦ, ἀριστερὰ δὲ ἡ κειμένη πρὸς τὰς ἀριστεράς. Πρέπει δὲ νὰ διακρίνωμεν παντὸς ποταμοῦ πρὸ πάντων τὰς ἑξῆς τοιά· α. τὰς πηγάς, β'. τὸν ρόντην καὶ γ'. τὰς ἐκθολάς.

Διάρροη λέγεται τεχνητὴ αὐλαῖς ἑνώνουσσα δύο ποταμούς ἢ δύο θαλάσσας.

Δίμναι.

"Αλλαὶ συναγωγαὶ τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς γλυκέος ὕδατος εἶναι αἱ λίμναι αὐται δὲ ἔχουσιν εἴτε εἰσροὴν καὶ ἐκροήν (ποτάμιοι λίμναι), εἴτε μόνον ἐκροήν (λίμναι πηγῶν). Ἄλλαι δὲ δὲν ἔχουσιν εἰσροὴν (λίμναι ἐκθολῶν) καὶ ἄλλαι οὔτε εἰσροὴν οὔτε ἐκροήν (λίμναι πεδίων ἐρήμων ἢ κείμεναι ὑψηλὰ ἐπ' ὄρέων). Διατροῦνται δὲ προσέτι εἰς λίμνας γλυκέος ὕδατος καὶ λίμνας ἀλμυροῦ ὕδατος, ὃν πλήρως-

εῖνε ἡ Ἀσία μάλιστα. Περιφημοτάτη πασῶν τῶν ἀλμυρῶν λιμνῶν εἶνε ἡ Νεκρὰ Θάλασσα εἰς τὴν Παλαιστίνην. Ἐπάκτιοι δὲ λίμναι εἶνε λίμναι γλυκέος ὅδατος συγκοινωνοῦσαι μετὰ τῆς θαλάσσης.

Ωκεανοί.

Αἱ μέγισται θάλασσαι καλοῦνται καὶ ὠκεανοί· εῖνε δὲ οἱ ἔξης 1.) ὁ Μέγας ὠκεανός, μεταξὺ Ἀμερικῆς καὶ Ἀσίας (συγκείμενος ἐκ τῆς Βορείου, Ειρηνικῆς καὶ Νοτίου θαλάσσης). 2.) ὁ Ατλαντικὸς ὠκεανός· 3.) ὁ Ἰνδικὸς ὠκεανός· 4.) ὁ Νότιος παγωμένος ὠκεανός· 5.) ὁ Βόρειος παγωμένος ὠκεανός. Η δὲ ξηρὰ σύγκειται ἐκ πέντε μεγάλων μερῶν, ὅτι τῆς Εὐρώπης, Ἀσίας, Αφρικῆς, Ἀμερικῆς καὶ Νέας Οἰλλαρδίας, καλουμένης μετὰ τῶν πέριξ νήσων Ανταρκτικὰς ἡ Ωκεανίας.

Καὶ ἡ μὲν Εὐρώπη, Ἀσία καὶ Αφρικὴ καλοῦνται καὶ Παλαιὸς Κόσμος (πρὸς Ἀν. κείμενος), αἱ δὲ λοιπαὶ Νέοις (πρὸς Δ. κείμενος).

Πληθυσμός· Θρησκεῖαι· Φυλαί.

Οἱ πανταχοῦ τῆς γῆς κατοικοῦντες ἀνθρώποι εἶνε περίπου 1535 ἑκατομμ., ἐξ ὧν 488 εἶνε χριστιανοί, 7 ιουδαῖοι, 170 μωαμεθανοί καὶ ὑπὲρ τὰ 870 εἰδωλολάτραι. Κυριώταται δὲ φυλαὶ τῶν ἀνθρώπων εἶνε ἡ λευκὴ Καυκασία, ἡ μαύρη Νειγριτικὴ καὶ ἡ χαλκόχρους Μογγολική.

1. ΕΥΡΩΠΗ

[176,000 τετρ. Μ. και 328 εκατομμ. Κατοίκ.]

'Ακρωτήρια.

'Επισημότατα ἀκρωτήρια εἰς τὰ ἀκρα τοῦ μέρους τούτου τῆς γῆς εἶνε· τὸ Βόρειον ἀκρωτήριον πρὸς Β., ὁ "Αγ. Βικέντιος (εἰς τὴν Ηφέτογαλλίαν) πρὸς δυσμάς καὶ τὸ Ταΐραρον τῆς Λασιθίας πρὸς νότον.⁴

"Ορη.

Καὶ ὅρη μὲν τῶν πρὸς τὴν Ἀσίαν συνόρων εἶνε τὰ Οὐράλια καὶ ὁ Καύκασος· πρὸς μεσημβρίαν δὲ ἐκτείνεται ἡ ὑψηλὴ σειρὰ τῶν "Αλπεων (εἰς τὸ Λευκὸν ὅρος ἔχει ὑψός 14,770π.), τῶν ὅποιων τὸ μὲν νότιον μέρος ἀγει πρὸς τὸ Απέρριον εἰς τὴν Ἰταλίαν, τὸ δὲ ἀνατολικὸν πρὸς τὸν Αἴγαορ (Βαλκάμια) εἰς τὴν Θράκην. "Αλλα δὲ κεντρικὰ ὅρη περιθέουσι τὰς "Αλπεις πρὸς δυσμάς, βορρᾶν καὶ ἀνατολάς, ἔνθα ὑψηλότατα εἶνε τὰ Καρπάθια. 'Αποχωρισμένα δ' ἀνυψοῦνται πρὸς δυσμάς μὲν τὰ χωρίζοντα τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τῆς Ἰσπανίκς Πυρηναῖα καὶ τὰ 'Ιβηρικὰ ὅρη, πρὸς βορρᾶν δὲ τὰ Σκαρδιγανίαν. Πρὸς δὲ τὰ κεντρικὰ τῆς Εύρωπης ὅρη συνορεύουσι βορείως καὶ ἀνατολικῶς χαμηλαὶ πεδιάδες, οἷον ἡ βόρειος Γερμανικὴ πρὸς δυσμάς καὶ ἡ Σαρματικὴ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ποταμοῦ Βιστούλα.

(1) Σημειωτέον διε δταν ἔχωμεν πρὸ ὄφθαλμῶν τὸν Γεωγραφικὸν "Ατλαντα, ἡ μὲν Ἀνατολὴ εἶνε κατὰ τὴν δεξιὰν ἡμῶν χεῖρα, ἡ δὲ Δύσις κατὰ τὴν ἀριστεράν· βόρειον μέρος τὸ ἐπάνω καὶ νότιον τὸ κάτω.

Κόλποι καὶ θάλασσαι.

- Γέμει δὲ ἡ Εύρωπη κόλπων, ὅποις εἶνε·
 Ως μέρος μὲν τοῦ Βορείου Ηαγωμένου θαλασσοῦ·
 1. ἡ Λευκὴ θάλασσα.
 Ως μέρος δὲ τοῦ Ἀτλαντικοῦ θαλασσοῦ.
 2. ἡ Βαλτικὴ θάλασσα (μετὰ τοῦ Βοθρικοῦ, Φιννικοῦ
 καὶ Ρήγαιον ἡ Αιθωρίον κόλπον).
 3. ἡ Ιρλανδικὴ θάλασσα.
 4. ὁ Βισκαϊκὸς κόλπος.
 5. ἡ Μεσόγειος θάλασσα· παύτης δὲ διάφορα πέλιν
 μέρη εἶνε.
 α.) Τὸ Αιγαῖον πέλαγος.
 β'.) τὸ Τυρρηνικὸν πέλαγος.
 γ'.) ἡ Αδριατικὴ θάλασσα.
 δ'.) τὸ Ιόνιον πέλαγος.
 ε'.) τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, τὸ όποιον διὰ τοῦ πορθμοῦ
 τοῦ Ἐλλησπόρτου (Δαρδανελλίων) συνδέεται κατὰ
 πρῶτον μετὰ τῆς Προπορτίδος (Θαλάσσης τοῦ
 Μαρμαρᾶ). ἔπειτα δὲ διὰ τοῦ Βοσπόρου (στενοῦ
 τῆς Κωνσταντινουπόλεως) μετὰ
 τοῦ Εὐξείρου πόρτου (Μαύρης θαλάσσης), συμπερι-
 λαμβανομένης τῆς Αἰγαϊκῆς θαλάσσης (Μαιώτι-
 δος λίμνης).

Ποταμοί.

Μέγιστοι δὲ ποταμοὶ εἶνε· ὁ Οὐράλης, ὁ Βόλγας.
 (430 Μ. μακρός), ὁ Δώρ (Τάνας), ὁ Δάρατρος, ὁ
 Δούραβις ("Ιστρός", 380 Μ. μακρός), ὁ Βιστούλας, ὁ
 Όδέρας, ὁ Αλλίς, ὁ Ρῆγρος, ὁ Λίγνης καὶ ὁ Ροδαρός.

Τοποθεσία.

Σύμπασσα σχεδόν ἡ Εύρωπη ἀνήκει εἰς τὴν Βόρειον

εύκρατον ζώγην. Οὐ μόνον δὲ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν εἶναι ποικιλωτάτη καὶ πλῆθος ποταμῶν ἔχει, ἀλλὰ καὶ οὐδὲν ἄλλο τῆς γῆς μέρος ἔχει ἀναλόγως τους μέγεθους τοσούτους βαθέως εἰσδύοντας κόλπους, τοσούτους πορθμοὺς καὶ ισθμούς. 'Εντεῦθεν δ' ἔξηγεται καὶ ἡ θαυμασία αὐτῆς ἐπειδόσις εἰς τὸν πολιτισμόν.

Πληθυσμός. Φυλαί.

Οι κάτοικοι (328 ἑκατ.) ἀνήκουσιν εἰς δύο φυλάς, ὧν ἐπικρατοῦσα εἶναι ἡ Ἰνδοευρωπαϊκὴ ἢ Κκυκκασία ('Ελληνες 5 1)2 ἑκατ., Ρωμαῖοι [Ισπανοί, Γάλλοι, Ιταλοί] 100 περίπου ἑκατ.. Γερμανοί 100 ἑκατ., Σλαβοί 90 ἑκ.). Εἰς δὲ τὴν ἄλλην, Μογγολικὴν φυλήν, ἀνήκουσι μόνον οἱ Καλμούκοι (κατοικοῦντες παρὰ τὸν Βόλγαν εἰς τὴν Ρωσίαν).

Θρησκεία.

13 μόνον ἑκατ. τῶν Εὐρωπαίων δὲν εἶναι χριστιανοί. Καὶ 150 μὲν ἑκατοῦ. εἶναι καθολικοί (εἰς τὰ ΝΔ.), 80 δὲ διαμαρτυρόμενοι (περὶ τὸ κέντρον) καὶ 80 περίπου ὁρθόδοξοι (πρὸς Αν.).

ΗΠΟΤΗΓΟΝΟΝ Ἐπικράτεια.

Διαιροῦσι δὲ τὴν Εὐρώπην εἰς τὰς ἔξης χώρας:

Α'. Νότιος Ευρώπη	1) Τὴν Ελληνικὴν χερσόνησον (Ρωμουνία, Βουλγαρία, Τουρκία, Σερβία, Βοσνία καὶ Ἐρζεγοβίνη, Μαυροβούνιον καὶ Ελλάς). 2) Τὴν Ιταλικὴν χερσόνησον. 3) Τὴν Ιεραρικὴν ἢ Πυρηναϊκὴν χερσόνησον (Ισπανία καὶ Πορτογαλία).

(1) "Ἄν εἰς τούτους προστεθῶσι: καὶ οἱ ἐν τῇ Μικρᾷ Ασίᾳ καὶ ταῖς ἔκει νήσοις, ἔχομεν 8 περίπου ἑκατομμύρια Ελλήνων.

Β' Κεντρική Εύρωπη	4) Τὴν Γαλλίαν. 5) Τὴν Ἐλβετίαν. 6) Τὴν Ὀλλανδίαν. 7) Τὸ Βέλγιον. 8) Τὴν Γερμανίαν. 9) Τὴν Σκανδιναվικὴν χερσόνησον (Σουηδίαν καὶ Νορβεγίαν).
Δ'. Ανατολική Γ'. Βορειοδυτική Βόρεια Εύρωπη	10) Τὴν Δανημαρκίαν. 11) Τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν. 12) Τὴν Ρωσίαν.

Ἐκ τῶν ἐπικρατεῖσθν τούτων ἡ Γερμανία, Γαλλία,
Ἀγγλία, Ἰταλία, Αὐστρία καὶ Ρωσία, λέγονται με-
γάλαι δυνάμεις

A'. ΝΟΤΙΟΣ ΕΥΡΩΠΗ

1. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

Ιστορία.

[Η χερσόνησος ἡμῶν ἔχει μεγίστην σπουδαιότητα εἰς τὴν παγκόσμιων ιστορίαν. Υπῆρξεν ἀλλοτέ ποτε ἡ κοιτίς τοῦ Εύρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ· οἱ δὲ Ελληνες καὶ μάλιστα αἱ Αθηναί, ἡ Σπάρτη καὶ αἱ Θῆραι, ἐδίδαξαν καθ' ἀπαντας τοὺς αἰώνας πάρτας τοὺς λαοὺς τὰ στοιχεῖα τῶν ἐπιστημῶν· καὶ τε γρῶν. Εντεῦθεν προήλθε τὸ παγκόσμιον

τῶν Μακεδόνων κράτος, τὸ μέχρι τῶν συνόρων τῆς Ἰνδικῆς ἐπεκτείναν τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμόν· καὶ αὐτοὺς δὲ τοὺς ἀρξαντας τῆς Ἐλλαδὸς Ρωμαίους (146 π. Χ.) κατεξουσίασαν οἱ Ἑλληνες διὰ τῶν γραμμάτων. Διατρέθείσης δὲ τῆς Ρωμαϊκῆς κοσμοκρατορίας (395 μ. Χ.), ἔγεινε πρωτεύουσα τῆς πρὸς Ἀρατολίας Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας ἡ Κωνσταντινούπολις (Βυζαντιον). Μάτην κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν σταυροφοριῶν οἱ Φράγκοι τῆς δύσεως κατεβίβασαν ἐκ τοῦ θρόνου τὸν Ἑλληνα αὐτοκράτορα (1204) μετὰ 57 ἔτη ἐνεθρονίσθη πάλιν εἰς τὸν θρόνον τοῦ Βυζαντίου ὁ Μιχαὴλ Παλαιολόγος. Ἄλλ' ἤδη τὴν ἐφεξῆς ἑκατονταετήριδα ἐπηλθον ἐκ τῆς Ταρταρίας ἀπειλοῦσαι τῶν Ὀθωμανῶν Τούρκων αἱ ὅρδαι· τῷ δὲ 1361 ἔγεινεν ἐπὶ Μουράτη τοῦ Α'. πρωτεύουσα τῶν Ὀθωμανῶν ἡ Ἀδριανούπολις, καὶ μετ' ὅλιγον (1389) ὑπετάγησαν ἡ Μακεδονία, Ἀλβανία καὶ Σερβία ἐπὶ τέλους δὲ καὶ αὐτὴ ἡ Κωνσταντινούπολις ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ τοῦ Β', τῇ 29 Μαΐου 1453, ὅτε ἀπέθανε θάνατον ἡρωϊκὸν ὁ τελευταῖος Ἑλλην αὐτοκράτωρ Κωνσταντίος ὁ Παλαιολόγος. Μετ' ὅλιγον δὴ Εὐρώπη, ἡ ἀστονθήτους καταλιποῦσα τοὺς χριστιανοὺς Ἑλληνας, ἥρχισε νὰ τρέμῃ τοὺς Τούρκους· τῷ δὲ 1529 Σολιμάνος ὁ Β'. προέβη μέχρι τῆς Βιέννης, καὶ ἐκυρίευσε τὴν Ούγγαριαν, Μολδαυίαν, Βλαχίαν καὶ Κριμαίαν. Ἀπὸ τοῦ θανάτου ὅμως αὐτοῦ (1566) ἀρχεται τῆς Τουρκίας ἡ παρακμή· ἡ Αύστρια ἀνέκτησε τὴν Ούγγαριαν, ἡ Ρωσία κατέκτησε τὴν Κριμαίαν, Βασσαραβίαν καὶ τὰ ἐπέκεινα τοῦ Προύθου μέρη τῆς Μολδαυίας· καὶ ἀπὸ τοῦ 1804 μέχρι τοῦ 1817 ἡγωνίσθησαν οἱ Σέρβοι μετ' ἐπιτυχίας ὑπὲρ τῆς ἐλευθερώσεως αὐτῶν ἀπὸ τῆς Τουρκικῆς ἀρχῆς.

Καὶ ἄλλας δὲ κατόπιν ὑπέστη ἡ Ἑλληνικὴ χερσόνησος πολιτικὰς μεταβολὰς. Ἐπαναστάτες δηλονότι οἱ Ἑλληνες τῷ 1821, μεγάλας ἐνίκησαν νίκας κατά τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἡρωϊκῶς μαχόμενοι· οἱ δὲ ἥρωες Κολοκοτρώνης καὶ Νικηφόρου, Καραϊσκάκης καὶ Βότσαρης, Μικούλης καὶ Κανάρης αἰωνίαν ἀπέκτησαν δόξαν. Μάτην ὁ Σουλτάνος Μαζιμούτης ἔζητησε τὴν βοήθειαν τοῦ ὑποτελοῦς Μεχμέτος Ἀλῆ τῆς Ἀγύπτου (1824). μετὰ τὴν περίφημον τῶν Μεσολογγίτων ἔξοδον (1826) ἔζηγέρθη ζωηρὰ πρὸς τοὺς "Ἑλληνας τῶν Εὐρωπαίων" συμπάθεια, ὃ δὲ στόλος τῶν "Αγγλων, Γάλλων καὶ Ρώσων, ἔκκυσε τὸν ὑπὸ τὸν Ἰμραράμην Τουρκικὸν καὶ Αιγαίου πτικὸν στόλον εἰς τὴν Πύλον (1827). Κατὰ δὲ τὴν ἐν Ἀδριανούπολει συνθήκῃ τῶν Ρώσων (1829) ἀνεκηρύχθη βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος ὁ "Οθων. Γενομένης δὲ τῆς μεταπολιτεύσεως τοῦ 1862, βασιλεύει τῶν Ἑλλήνων ὡν Φερδιναδός οἱ Α', λαβὼν ὑπὸ τὸ σκῆπτρον αὐτοῦ (1863) καὶ τὴν τέως ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν προστασίαν διατελοῦσαν Ἐπτάνησον.

Μετὰ δὲ τὸν τελευταῖον πρὸς τὴν Ρωσίαν πόλεμον (1877—8) ἀπώλεσεν ἡ Τουρκία σύμπαν τὸ βόρειον ἥμισον τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου ἢ παντελῶς, οἷον τὴν Θεσσαλίαν καὶ μέρας τῆς Ἡπείρου, τὴν Ρουμουνίαν, τὴν Σερβίαν καὶ τὸ Μαυροβούνιον, (ἐπικυρώθεντα καὶ τὰ τρία), ἢ ᾧνευ ἐλπίδος βεβαίκης κυριαρχίας (ἢ Βουλγαρίας ἔγεινεν ἡγεμονία, ἢ Βοσνία καὶ Ερζεγοβίνη κατελήφθησαν ὑπὸ τῆς Αύστριας). Ἐλπίζεται δὲ ὅτι καὶ ἄλλαι μεταρρυθμίσεις θέλουν γείνη τῇ συνεργίᾳ τῶν φιλελευθέρων λαῶν τῆς χριστιανικῆς Εὐρώπης.

Σύνορα.

Πρὸς βορρᾶν ἡ Ἑλληνικὴ χερσόνησος χωρίζεται ἀπὸ

τῆς λοιπῆς Εύρωπης διὰ γραμμῆς, φερομένης ἀπὸ τῶν ψυχῶν τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης μέχρι τοῦ Εὔξείνου πόντου, κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δουνάβεως. Καὶ πρὸς Α. μὲν βρέχει αὐτὴν ὁ Εὔξεινος πόντος καὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, πρὸς Ν. δὲ ἡ Μεσόγειος θάλασσα καὶ πρὸς Δ. τὸ Ιόνιον πέλαγος καὶ ἡ Ἀδριατικὴ θάλασσα.

Κόλποι καὶ ἀκρωτήρια.

Ἐξερχόμενοι τοῦ Ἐλλησπόντου εἰσπλέομεν εἰς τὸ Αιγαῖον Πέλαγος (εἰς τοῦτο ἀνήκει τὸ Ἰκάριον, Κρητικὸν καὶ Μυρτώον)· τοῦτο δέ, περιβρέχον τὴν Ἐλληνικὴν χερσόνησον ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς Θρακικῆς χερσονήσου ἀκρωτηρίου Μαστουσίας μέχρι τοῦ Μαλέα, σχηματίζει κατὰ σειρὰν τοὺς ἔξης κόλπους·

- 1) τὸν Μέλαρα κόλπον·
- 2) τὸν κόλπον τῆς Αἴρου·
- 3) τὸν Στρυμονικόν·
- 4) τὸν Σιγγατικόν, πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ὅποίου ἔξεχει τὸ ἀκρωτήριον Ἀθιού·
- 5) τὸν Τορωναῖον (τῆς Κασσάνδρας)·
- 6) τὸν Θερμαϊκόν, πρὸς Ν. τοῦ ὅποίου ἔξεχει τὸ ἀκρωτήριον Σηπιάς·
- 7) τὸν Παγασητικόν, πρὸς Ν. τοῦ ὅποίου κεῖται τὸ ἀκρωτήριον Ποσείδιον*·
- 8) τὸν Μαλιακόν·
- 9) τὸν Εύβοϊκόν, μεταξὺ Εύβοίας καὶ Ἀν. Ἐλλάδος·
- 10) τὸν Σαρωνικόν, πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ὅποίου ἔξεχει ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς τὸ Σούριον, καὶ ἀπέναντι αὐτοῦ πρὸς Ν. ἐπὶ τῆς Ἀργολίδος τὸ Σκύλλαιον·
- 11) τὸν Ἀργολικόν, πρὸς Ν. τοῦ ὅποίου κεῖται τὸ

(*) Σημειωτέον ὅτι ὑπάρχει καὶ ἄλλο Ποσείδιον, εἰς τὰ ΝΔ. τῆς Χαλκιδικῆς χερσονήσου.

(ΓΕΩΓΡ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ)

ἀκρωτήριον *Μαλέας*, ἔνθα λήγει ἡ περιοχὴ τοῦ Αιγαίου· πελάγους καὶ ἀρχεται τὸ Ἰόνιον.

Τὸ δὲ Ἰόνιον πέλαγος, βρέχον νοτιοδυτικὰ τὴν Ἑλληνικὴν χερσόνησον, σχηματίζει τοὺς κόλπους·

1) τὸν *Λακωνικόν*, εἰς τὰ δυτικὰ τοῦ ὄποίου κεῖται τὸ ἀκρωτήριον *Tairagor* (*Ματαπᾶς*)·

2) τὸν *Μεσσηνιακόν*, νοτιοδυτικὰ τοῦ ὄποίου ἔξεχει τὸ ἀκρωτήριον *Ἀκρίτας*·

3) τὸν κόλπον τῆς *Πύλου*, δην κλείει σχεδὸν ἡ νῆσος *Σφακτηρίον*·

4) τὸν κόλπον τῆς *Κυπαρισσίας*·

5) τὸν κόλπον τῶν *Πατρῶν*, εἰς τὴν εἰσοδον τοῦ ὄποίου ἔξεχει τὸ ἀκρωτήριον *"Αραξός* (*Ιάπα*)·

6) τὸν *Κορινθιακόν*, εἰς τὴν εἰσοδον τοῦ ὄποίου κεῖται ἐπὶ μὲν τῆς Πελοποννήσου τὸ *Pior*, ἐπὶ δὲ τῆς Στερεάς τὸ *Αρτίρριον*·

7) τὸν *Κρισαῖον*, πρὸς Ν. τῆς *Αμφίσσης*·

8) τὸν *Αμβρακικόν*, εἰς τὴν εἰσοδον τοῦ ὄποίου κεῖται τὸ ἀκρωτήριον *"Ακτιον*.

"Ορη.

Σύμπασσαν τὴν Ἑλληνικὴν χερσόνησον διέρχεται ἀπὸ τῶν ΒΔ. πρὸς τὰ ΝΑ. ἡ μακροτάτη καὶ ὑψηλοτάτη τῶν ὄρέων σειρά, ἥτις εἶναι συνέχεια τῶν Εὐρωπαϊκῶν *"Αλπεων*. Ἡ σειρά δ' αὕτη τῶν ὄρέων ἀρχεται μὲν ὡς *Δαλματικαὶ* ἢ *Διαρρικαὶ* *"Αλπεις*, προχωρεῖ δ' ἐπειτα ἀνυψουμένη ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ *Σκάρδου*, οὔτινος ὑψηλοτάτη κορυφὴ εἶναι ὁ *"Ορθηλος* (ἔχων ὕψος 7,000 π.), καὶ διευθυνομένη πρὸς Ν. καλεῖται *Πίρδος* (7,870 π.), μεταξὺ *Ηπείρου* καὶ *Θεσσαλίας*.

Ως παραφυάς δὲ τοῦ *Σκάρδου* ὑψοῦται πρὸς τὰ ΝΑ. τὸ ὅρος τῆς *Rodόπης* (τανῦν Δεσποτοβούνι, 7,600 π.).

καταλήγον πρὸς Α. μὲν εἰς τὴν κοιλάδα τῆς Θράκης, πρὸς Δ. δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν. Τὴν δὲ ἐκ Δ. πρὸς Α. διεύθυνσιν ἔξακολοθεῖ ὁ Λίμος (Βαλκάμια), ὅρος φθάνοντος μέχρι τῆς Μαύρης Θαλάσσης (εἰς τὰ "Εσχατα τοῦ Αἴμου τὸ πόλαι, τὰ νῦν ἀκρωτήριον Ἐμινέχ").

Πρὸς Ν. δὲ τοῦ Πίνδου ἔρχονται ποικιλώτερον διαμεριζόμενα τὰ μάλιστα γνωστὰ τῆς Ἑλλάδος ὄρη, ἥτοι ἡ "Οθρυς", διευθυνομένη πρὸς Α. καὶ καταλήγουσα εἰς τὸ ἀκρωτήριον Ποσείδιον, χωρίζουσα δὲ τὴν Θεσσαλίαν ἀπὸ τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος· ἡ Οὔτη, διευθυνομένη πρὸς τὰ ΝΑ. καὶ συγκρατίζουσα μετὰ τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν.

Οἱ κύριοι ὄμοις τῶν ὄρέων κλάδος φέρεται νοτιοανατολικῶς μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Σουρίου, ἀποτελῶν τὸν Τυμφρεγοτόνος (Βελούχι τανῦν, 7,810 π.), τὸν πολυκόρυφον Παρασόρ (Διάκουρα, 8,070 π.), τὸν Ελικώρα (5,670 π.), τὸν Κιθαιρῶνα (4,630 π.), τὸν Πάργηθα (4,640 π.), χωρίζοντα τὴν Αττικὴν ἀπὸ τῆς Βοιωτίας, τὸ Περτελίκορ (2,640 π.), τὸν Τυμπτόν (3,370 π.) καὶ τὸ Λαύριον.

Πλὴν δὲ τῆς ῥηθείσης ἥδη ὄρειν τῆς διακλαδώσεως πρὸς ἀνατολὰς μὲν ὑψοῦνται παρὰ τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον ὁ "Ολυμπός" (9,750 π.) καὶ ἡ "Οσσα" (Κίσσαβος 6,410 π.), μεταξὺ τῶν ὄποιών κεῖται ἡ περίφημος διὰ τὰς καλλονὰς αὐτῆς κοιλάς τῶν Τεμπών, ἔτι δὲ τὸ Ηλίκορ (3,565 π.). πρὸς δυσμὰς δὲ εἰς μὲν τὴν "Ηπειρον" τὰ Κεραύνια, ὁ Τόμαρος (6,000 π.), τὰ Τζουμέρκα καὶ ἡ σειρὰ τοῦ Μακρυνόροντος εἰς δὲ τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα τὸ Παναπωλεῖκορ (6,030 π.), ἡ σειρὰ τῶν Ακαραντικῶν ὄρέων καὶ ὁ Άράκυρθος (Ζυγὸς τανῦν, 2,360 π.).

Ως νοτιοδυτικὴ δ' ἔξακολούθησις τοῦ Κιθαιρῶνος διέρχεται τὸν Ισθμόρ, ἔνθα κατασκευάζεται τανῦν πλευστὴ

διώρυξ, ή όρεινή χώρα της κατώ Μεγαρίδος Γεράεια, συνδέουσα τὴν Στερεάν Ἑλλάδα μετὰ τῆς όρεινῆς Ηελοπονήσου. Ταύτης δὲ τὸ κέντρον, ἡτοι τὸ ὁροπέδιο τῆς Ἀρκαδίας, περιστοιχίζεται ὑπ' ὄρεων. Τῶν πέριξ δὲ τούτων ὄρέων τὰ μὲν πρὸς Β., Ἐρύμανθος (7,300 π.), Ὡλεος καὶ Ἀροάνια (7,730 π.), ἀνυψοῦνται κατὰ τὴν Κυλλήνη (7,780 π.), ἀπέναντι τοῦ ἐν τῇ Στερεᾷ Παρνασσοῦ, εἰς τὸ μέγιστον αὐτῶν ὑψος· τὰ δὲ πρὸς Ν. καὶ Α., ὸθόμην, Πάρνων (6,040 π.), Ἀρτεμίσιον (5,800 π.) καὶ Παρθένιον (4,000 π.). ὑψοῦνται τὸ μέγιστον ὑψος κατὰ τὸν Ταΰγετον (7,800 π.). Οὗτος δέ, πρὸς Δ. τοῦ ποταμοῦ Εὐρώτα κείμενος, τέρεται, ὅπως καὶ ὁ Πίγδος, ἐκ Β. πρὸς Ν. καὶ καταλήγει, ὡς ἡ μάλιστα ὑψηλὴ σειρὰ τῶν ὄρέων τῆς Ηελιπονήσου, εἰς τὸ ἀκρωτήριον Ταΐραρον, τὸ νοτιώτατον τῆς Ἑλλάδος, ἀπέναντι τοῦ ὅποιου πρὸς Α. κεῖται ὁ θυελλώδης Μαλέας, συνέγεια τοῦ Πάργωνος.

Διμναί.

Λόγου ἔξιαι λίμναι τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου εἶνε· ἡ τῆς Σκόδρας (Λεβεζτίς) καὶ ἡ Ὁλυρίς (Λυγνιδία) εἰς τὴν Ἀλβανίαν, ἡ τῶν Ιωαρρίων (Παρμέωντις) εἰς τὴν Ἡπειρον, ἡ τῆς Καστορίας ('Ορεστίς), ἡ Κερκιττίς καὶ ἡ Βόλη εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ ἡ μεγάλη λίμνη Ρασέλην παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δαυνάθεως εἰς τὴν Βουλγαρίαν.

Εἰς δὲ τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδαν, ἡ Βοιωτίης καὶ Ξερίας ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ, ἡ Ὀζηρός, Αντιμαχία καὶ Τριχωρίς ἐν τῇ Αιτωλίᾳ, ἡ μεγάλη λίμνη Κωπαΐς ἐν τῇ Βοιωτίᾳ (τῆς ὅποιας τὰ ὄδατα γύνονται κάπως διὰ καταβοθρῶν εἰς τὸν Ὁπούρτιον πόρον, ἀντικρὺ τῆς Εύβοίας), καὶ πρὸς Αν. αὐτῆς ἡ Υλική, συγκοινωνοῦσα δι' ὑπογείων καταβοθρῶν μετὰ τῆς Κωπαΐδος. Εἰς δὲ τὴν Ηελοπόννησον ἡ

Φερεδός καὶ ἡ Στυγαλίς περὶ τὴν νότιον ὑπώρειαν τῆς Κυλλήνης καὶ ἡ Λέγη ἐν τῇ Ἀργολίδι.

Πισταροὶ καὶ πεδιάδες.

Πρὸς δυσμὰς μὲν χύνονται εἰς τὴν Ἀθριατικὴν θάλασσαν ὁ Νάρων, πηγάζων ἐκ τῶν Βοσνικῶν ὄρέων καὶ διαρρέων τὴν ὁμώνυμον (*Ναρωνικὴν*) πεδιάδα· ὁ Δρίτωρ, ἀποτελούμενος ἐκ τοῦ Λευκοῦ καὶ τοῦ Μέλαρος Δρίτωρος· καὶ ὁ μὲν Λευκὸς πηγάζει ἐκ βρυχίους τοῦ Σκάρδου, ὁ δὲ Μέλας ῥέει ἐκ τῆς λίμνης *Οχριδός* (Λυχνιδίας)· πρὸς Α. δὲ ἔκτείνεται τὸ εὔρην Κουσυφοπέδιον, ἔνθα οἱ Τούρκοι κατενίκησαν τοὺς Σέρβους τῷ 1389· ὁ *Άψος* πηγάζων ἐκ τοῦ Πίνδου καὶ ἀρδεύων τὴν πεδιάδα τοῦ Βερατίου· καὶ ὁ Άθως (Βογιοῦσα), πηγάζων ὡσαύτως ἐκ τοῦ Πίνδου καὶ ἀρδεύων τὰς πεδιάδας τῆς Κορίτσης καὶ τοῦ Πρεμετίου, κατόπιν δὲ τὸ παράλιον πεδίον τοῦ Αὐλάνος.

Εἰς δὲ τὸ *Ιόνιον* πέλαγος ἐκβάλλουσιν·

Οἱ *Kalafatis* (*Θύματος*), ῥέων εἰς τὰ ΝΔ. τῆς Ἡπείρου· οἱ γνωστοὶ ἐκ τῆς μυθολογίας *Κωκυτός* καὶ *Ἄχέρων* (παρὰ τὸ Σοῦλι) καὶ ὁ *Άραχθος* (πιστάμι τῆς *Αρτας*), πηγάζων ἐκ τοῦ Πίνδου καὶ διαρρέων τὴν Ἀμφρακικὴν πεδιάδα, καταλήγων δὲ εἰς τὸν *Άμφρακικὸν* κόλπον.

Πρὸς Α. δέ, εἰς μὲν τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον χύνονται·

Οἱ *Πηγειός*, πηγάζων ἐκ τοῦ Πίνδου καὶ διαβρέχων τὴν Θεσσαλικὴν πεδιάδα, ἐκρέων δὲ διὰ τῶν Τεμπῶν, μεταξὺ Ολύμπου καὶ *Οσσης*· ὁ *Αξιός* (Βαρδάρι), πηγάζων ἐκ τοῦ Σκάρδου, καὶ διαβρέχων τὰς πεδιάδας τῆς *Kalavardéης*, τῆς Σκοπίας καὶ τὴν *Μακεδονικήν* ὁ *Λουδίας* (Καρά-Ασμάκ), πηγάζων ἐκ τοῦ ΝΔ. κειμένου ὄρους *Βερμίου* καὶ χυνόμενος εἰς τὸν *Αξιόρ*, ὅχι μακρὰν τῆς θαλάσσης· ὁ *Εριγόλι* (Καρασσού), χυνόμενος εἰς τὸν *Αξιόρ* καὶ ἀρδεύων τὴν Πεδιάδα τῶν Βιτωλίων

(Πελαγονίας) και ὁ Ἀ.ιάκμωρ (Ιντζέ Καρασσού), πηγάζων ἐκ τοῦ Πίνδου και διαβρέχων τὴν πεδιάδα τοῦ Γρεβενοῦ και τῆς Ἀρασελίτσας.

Εἰς δὲ τὸν Στρυμονικὸν κόλπον.

Ο Στρυμών (Καρασσού), πηγάζων ἐκ τοῦ Σκομίου, κλάδου τοῦ Σκάρδου, βρέχων τὰς πεδιάδας τῆς Ραδομίρης, τῶν Σερρῶν και τῆς Δραβήσκου (Αγγίστης), και διαρρέων τὴν Κερκινῖτιν (Τάκιρο) λίμνην.

Εἰς δὲ τὸν κόλπον τῆς Αἴτρου ὁ Ἔβρος (Μαρίτσα), πηγάζων ἐκ τῆς Ροδόπης και διαρρέων τὴν πεδιάδα τῆς Φιλιππούπολεως και τὴν Θρακικήν.

Εἰς δὲ τὸν Εὔξεινον πόντον χύνεται διὰ τριῶν στομάτων. ὃν γνωστότατον τὸ τοῦ Σουλιρᾶ, ὁ Δούραβις ("Ιστρος"), ὃστις πηγάζων ἐκ τῶν ἐνδοτέρων τῆς Εύρωπης δέχεται πάραπόταμα εἰς μὲν τὴν Σερβίαν τὸν Σαῦον, διαρρέοντα τὴν Παρροικήν πεδιάδα, και τὸν Μορανάρ, εἰς δὲ τὴν Βλαχίαν τὸν Ἀ.ιονταρ, βρέχοντα τὴν Δακικήν πεδιάδα, και εἰς τὴν Μολδαβίαν τὸν Σερέτην και Προῦθον.

Τῆς δὲ καθ' αὐτὸν Ἑλλάδος ποταμοὶ λόγου ἀξιοί εἶνε, πρὸς δυσμάς μὲν τῆς Στερεάς ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς καθ' αὐτὸν Ἑλλάδος Ἀχελῷος, ὃστις πηγάζων ἐκ τοῦ Πίνδου διαβρέχει τὴν Ἀκαρνανίκην πεδιάδα, και δεχόμενος τὰ ὄδατα δεξιόθεν μὲν τῆς λίμνης Οζηροῦ, ἀριστερόθεν δὲ τῆς Λυσιμαχίας και Τριχωρίδος, ἐκβάλλει εἰς τὸ Ιόνιον πέλαγος, ἀντικρὺ τῆς Κεφαλληνίας, και ὁ Εὔηρος (Φίδαρις), πηγάζων ἐκ τοῦ Τυμφρηστοῦ και χυνόμενος εἰς τὸν κόλπον τῶν Πατρῶν πλησίον τοῦ Ἀχελώου.

Εἰς δὲ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα ῥέει ὁ Σπερχειός, πηγάζων μεταξὺ τῆς Οίτης και Ὁθρυος, διαρρέων τὴν Λαμιακήν πεδιάδα, και χυνόμενος εἰς τὸν Μαλιακὸν κόλπον, και ὁ Κηφισσός, πηγάζων μεταξὺ τῆς Οίτης

καὶ τοῦ Κόραχος, διαρρέων τὴν πεδιάδα τῆς Λεβαδείας καὶ χυνόμενος εἰς τὴν μεγάλην λίμνην Κωπαΐδα.

Ἐν δὲ τῇ Ηελοποννήσῳ, εἰς μὲν τὸν Κοριθιακὸν κόλπον ἐκβάλλει·

Οἱ Κρῆτες (ποτάμι τῆς Ἀκράτας), πηγάζων ἐκ τῶν Ἀροανίων ὄρέων καὶ δεχόμενος τὸν ἐκ τῆς μυθολογίας γνωστὸν ποταμὸν τῆς Στυγός.

Εἰς δὲ τὸ Ἰόνιον πέλαγος ὁ Πηρειὸς πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Ὡλέρου, καὶ ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Ηελοποννήσου Ἀλφειὸς (Ρουφιᾶς), πηγάζων ἐκ τῆς ὑψηλῆς πεδιάδος τῆς Μεγαλοπόλεως.

Εἰς δὲ τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον ὁ Πάμισος πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Τετραγίου.

Καὶ εἰς τὸν Λακωνικὸν κόλπον ὁ Εὐρώτας πηγάζων ἐκεῖ περίπου ὅπου καὶ ὁ Ἀλφειός, ἐν τῇ πεδιάδι δηλ. τῆς Μεγαλοπόλεως.

¹ Κλίμα τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου.

Ἡ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ χερσονήσῳ λαμπρὰ τῶν ὡρῶν τοῦ ἔτους εὐκρατεία προέρχεται τοῦτο μὲν ἐκ τῆς μεσημμέρινῆς τοῦ τόπου θέσεως, τοῦτο δὲ ἐνεκα τῆς θαλάσσης, ἔτι δὲ τοῦ ἐνισχύοντος καὶ γονιμοποιοῦντος βορειοδυτικοῦ ἀνέμου, ἂν καὶ ἐννοεῖται ὅτι τὰ βόρεια μέρη εἶνε ψυχρότερα. Ἰσχύει δὲ μάλιστα τὸ εἰρημένον περὶ τῆς ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι Ἀττικῆς, ἐχούσης τὸ ὑγιεινότατον καὶ εὐκρατέστατον κλίμα, ἀμφὶ δὲ τὴν διαυγεστάτην ἀτμόσφαιραν.

Προϊόντα.

Ἡ Ἑλληνικὴ χερσόνησος παράγει σῖτον, οἶνον, ἔλαιον, τυρόν, μέλι (μάλιστα φημισμένον εἶνε τὸ Ὄμηττον), κηρόν, βαμβάκιον, καπνὸν (ῶν γνωστότερος ὁ τῆς Καθάλλας, τῆς Λαριάς, τοῦ Ἀγρινίου καὶ τοῦ Ἀργούς), καὶ

εἰς τὰ νοτιώτερα, πορτοκάλια καὶ λεμόνια· περὶ δὲ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον καὶ εἰς πάντα σχεδὸν τὰ παράλια τῆς Πελοποννήσου τὴν γνωστὴν Κορινθιακὴν σταφίδα, καταναλισκομένην μάλιστα ἐν Ἀγγλίᾳ. "Εγει δὲ καὶ μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ χαλκοῦ, νεκρὸς διατελοῦντα πάντα τανῦν, πλὴν τοῦ ἐν τῇ Ἀττικῇ Λαυρίου.

"Η νῦν πολιτικὴ διαιρεσίς τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου.

"Η Ἑλληνικὴ χερσόνησος πολιτικῶς διαιρεῖται· Α') εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν, Β'.) εἰς τὸ βασιλειον τῆς Ρωμουρίας, Γ'.) εἰς τὸ βασιλειον τῆς Σερβίας, Δ'.) εἰς τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Μαυροβούριου καὶ Ε'.) εἰς τὸ βασιλειον τῆς Ἑλλάδος.

A'. ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ

[6,160 τετρ. Μ. καὶ 10,400,000 Κ. περίπου. Μετὰ δὲ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ Ἀφρικῇ κτήσεων 115,000 τετρ. Π., 46 ἔκατ. Κ.]

"Η Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία διαιρεῖται εἰς τὰ ἑξῆς μέρη·

1) Τὴν Θράκην, 2) τὴν Μακεδονίαν, 3) τὴν Ἡπειρον καὶ Ἀλβανίαν, 4) τὴν Βοσπορίαν καὶ Ἐρζεγοβίνην, 5) τὴν Βουλγαρίαν καὶ 6) τὴν νῆσον Κρήτην.

1) Θράκη.

[650 τετρ. Μ. μετὰ 2,300,000 Κ., ἐν οἷς 700,000 Ἑλληνες].

"Ἐνταῦθα ὅρη μὲν ἀξια λόγου εἶνε ὁ Αἴμος πρὸς Β., ἡ Ροδόπη πρὸς Ν., τὸ Παγγαῖον πρὸς Δ. καὶ τὸ Ιερὸν

(1) "Η Θράκη πολιτικῶς διαιρεῖται ἀ. εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ρωμυλίαν, πρὸς νότον τοῦ Αἵμου, ἀπὸ τῶν πηγῶν τοῦ Ἔβρου μέχρι τοῦ Εὐξένου Πόντου, διοικουμένην ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος τῆς

πρὸς τὰ ΝΑ. Ποταμοὶ δὲ ὁ *Néstor* πρὸς Δ., ἐκβάλλων πρὸς τὸ μέρος τῆς Θάσου, καὶ ὁ "Εἴρος ἐκβάλλων πλησίον τῆς *Aίγρου*. Πόλεις δὲ ἀξιοσημείωται· *Κωρωταρτιούπολις*, τὸ πάλαι *Bυζάρτιον*, πρωτεύουσα, ἔχουσα μετὰ τῶν περιγάρων 1,100,000 κατ., ἐν οἷς 400,000 'Οθωμανῶν καὶ 400,000 Ἑλλήνων. Κτισμένη δ' ὡς ἡ Τρώμη ἐπὶ 7 λόφων (ὅθεν λέγεται καὶ ἐπτάλογος), κεῖται παρὰ τὸν Θρακικὸν *Bόσπορον* εἰς τὰ σύνορα τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, καὶ γρασιμεύει ὡς κύριον κέντρον τῆς κατὰ γῆν ἐπιμιξίας μεταξὺ τῶν δύο τούτων τοῦ κόσμου μερῶν. Ἡ δὲ καθ' αὐτὸν πόλις εἶναι τριγωνικὴ χερσόνησος μεταξὺ τῆς θαλάσσης τοῦ *Μαρμαρᾶ* ἢ *Προποτίδος* καὶ τοῦ βαθέως εἰς τὴν γῆν εἰσδύοντος *Κερατίου* κόλπου. Ἡ χερσόνησος δ' αὔτη προχωρεῖ ἐκ Δ. πρὸς Α. εἰς τὴν θαλάσσην, καὶ μὲν τὴν ὅξειται αὐτῆς ἀκραν καρπυλοῦται ὄλιγον πρὸς βορρᾶν κατὰ τὸν μεσημβρινὸν εἰσπλούν τοῦ Βοσπόρου. Ἐπὶ τῆς ἀκρας δὲ ταύτης κεῖνται τὰ ποτὲ ἀνάκτορα τοῦ *Bυζαντίου*, καὶ κατὰ τὴν αὐτόσε εἰσοδον ἡ Τύρη πύλη, ἥγουν τὰ ἀνάκτορα τοῦ Μεγάλου Βεζύρου, καὶ ἡ κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ περὶ τὸ 500 μ. Χ. Ἀγία Σοφία, τανῦν τζαμίον. Οἱ δὲ παρὰ τὸν Κεράτιον κόλπον οἰκοῦντες πρόκριτοι "Ελληνες καλοῦνται ἀπὸ τῆς συνοικίας τῆς πόλεως *Φαραρίου*, *Φαραριῶται*, καὶ εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπόγονοι τῶν ἐκ τῶν χρόνων τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Βυζαντίου περισσωθεῖσῶν προκρίτων εἰκογενειῶν· ἐξ αὐτῶν δὲ ἐξελέγοντο πρότερον οἱ ὄσποδάροι τῆς Μολδαυίας καὶ Βλαχίας. Ἐπὶ δὲ τῆς ΝΔ.

Βουλγαρίας Ἀλεξάνδρου μὲν πρωτεύουσαν τὴν Φλιππούπολιν, καὶ ἔ') εἰς τὴν καθ' αὐτὸν Θράκην μὲν πρωτεύουσαν τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἡμεῖς ἀκολουθοῦμεν τὴν φυσικὴν καὶ ιστορικὴν διαίρεσιν, γένοιτο δὲ τὸ κράτιστον.

γωνίας τῆς πόλεως κεῖνται οἱ Ἐπτὰ Πύργοι (ἄλλοτε πολιτικὸν δεσμωτήριον), καὶ ἐπέκεινα τοῦ Κερατίου κόλπου ὁ Γαλατᾶς καὶ τὸ Ηέραρ ἢ Σταυροδρόμιον, ἔνθα κατοικοῦσιν οἱ Εύρωπαῖοι καὶ ξένοι πρέσβεις, ἔτι δὲ καὶ οἱ πλειστοι Έλληνες. Ἐπὶ δὲ τῆς Ἀσίας εἶνε τὸ Σκούταρι (Χρυσόπολις).

"Αλλαὶ πόλεις τῆς Θράκης λόγου δέξιαι εἶνε.

α.) Εἰς τὰ Στενὰ (Μπογάζια).

Εἰσπλέοντες ἀπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους εἰς τὸν Ἐλλήσποντον (Δαϊδανέλια) ἔχομεν ἐκ δεξιῶν μὲν (εἰς τὴν παραλίαν τῆς Ἀσίας) τὸ ἀκρωτήριον τῆς Τροίας Σίγειον, ἀριστερόθεν δὲ τὸ ἀκρωτήριον Μαστοννιαρ προχωροῦντες δ' ἐπειτα ἀπαντῶμεν ἔνθεν μὲν τὴν Ἀθνδούρ, ἐκεῖθεν δὲ τὴν Σηστόρ, πλησίον τῆς ὥποιας εἶνε ἡ θέσις Αἴγδης ποταμοί, ἔνθα ὁ Λύσανδρος κατέστρεψε τὸν Ἀθηναϊκὸν στόλον τῷ 404 π. Χ. Ἀνοιγομένου δὲ μετέπειτα πλειότερον τοῦ Ἐλλήσποντου, ἔχομεν δεξιόθεν μὲν τὴν Αάμυνακορ (Ααμψάκι), μετὰ 10,000 Ἐλλήνων, ἀριστερόθεν δὲ τὴν Καλλίπολιν, πόλιν ὄχυραν καὶ ἐμπορικὴν μετὰ 20,000 Κ. Οὕτω δὲ εἰσερχόμενοι εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Μαρμαρᾶ, ἀπαντῶμεν δεξιόθεν μὲν τὴν νῆσον Προκόστησορ, ἀπέναντι τῆς χερσονήσου τῆς Κυζίκου (Ἄρτάκης τανῦν), ἀριστερόθεν δὲ τὴν Γάρορ (Γανόχωρα). περατέρω δὲ τὸ Ραιδεστόρ (Ροδοστό), τὸ πᾶλαι Βισάρθηρ, μετὰ 20,000 Κ. καὶ ἐμπορίου σιτηρῶν καὶ τὴν Ἡράκλειαν (Ἡρακλειά) μετέπειτα δὲ τὴν Ηέρινθορ καὶ Σηλυμεβρίαν (Σηλυμεβρίδι). Οὕτω δὲ εἰσπλέομεν κατόπιν εἰς τὸν Κερατίου κόλπον ἀφίνοντες δεξιόθεν τὰ νησίδια Ἀρτιγόνη, Πρέγκιπορ (ὅπου ἔξωρίζοντο οἱ πρίγκιπες τοῦ Βυζαντίου) καὶ Χάλκηρ, ἔχουσαν σχολὴν Ἐλληνικήν. Αἱ δύο τελευταῖαι νῆσοι χρησιμεύουσιν ὡς τερπναὶ διατριβαὶ ἐν θέρει.

Καταλείποντες δὲ ἀριστερὰ μὲν τὸ Βυζάντιον, δεξιὰ δὲ τὸ Σκούταρι (Χρυσόπολιν), κατοικούμενον ύψος' 100,000 Τούρκων σχεδὸν πάντων, εἰσερχόμεθα εἰς τὸν Θρακικὸν Βόσπορον, περιβόητον διὰ τὰς ἐπὶ τῶν δύο ἀκτῶν φυσικὰς καλλονάς· καὶ φθάσαντες εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ (τὸ πάλαι Συμπληγάδας), εἰσερχόμεθα εἰς τὸν Εὔξεινον πόντον.

6.) Παρὰ δὲ τὸν Ἔβρον, κεῖνται·

Ἄδριανούπολις, μετὰ 60,000 Κ., πόλις μεσόγειος καὶ ἐμπορικὴ μετὰ καλῶν Ἑλληνικῶν σχολείων καὶ πελωρίων τζαμίων.—Φιλιππούπολις, εἰς εὑφυρωτάτην πεδιάδα μετὰ 40,000 Κ., πόλις ἐμπορικὴ μετὰ σχολῆς Ἑλληνικῆς.—Διδυμότερον, πόλις ἐμπορική.—Αἶρος, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἔβρου, πόλις ἐμπορικὴ μετὰ 9,000 Κ.—Σέλιμος, εἰς τὰ σύνορα τῆς Βουλγαρίας μετὰ 20,000 Κ.—Σωζόπολις, (Ἀπολλωνία τὸ πάλαι), παρὰ τὸν Εὔξεινον Πόντον. —"Αλλαι παρὰ τὸν Εὔξεινον Πόντον πόλεις εἶναι ὁ Βουργᾶς (Πύργος) καὶ ἡ Ἀγγίαλος. —Κεῖνται δὲ παρὰ τὴν Θράκην, εἰς τὸ Αίγαίον πέλαγος, καὶ οἱ ὄρειναι νῆσοι Θάσος, Σαμοθράκη, Ἰμβρος καὶ Λῆμος (8 τετρ. Μ.), ἔχουσα περὶ τὰς 10,000 Κ., ἡφαίστειον ἐσθεσμένον καὶ ὅρη γυμνὰ μὲν ἀλλ' ὅχι ἀγονα.

2) Μακεδονία.

[800 τετρ. Μ. 2,000,000 Κ., ἐν οἷς 1,160,000 "Ἑλληνες].

Σημ. Εἰς τὸν "Ἑλληνας συγκαταριθμοῦνται οἱ Ἑλληνόθλαχοι, οἱ "Αλβανοὶ καὶ οἱ Βουλγαρόφωνοι "Ἑλληνες. "Αλλὰ καὶ πάντες οἱ Σλάβοι τῆς τε Μακεδονίας καὶ Θράκης ἔχουσι τὴν Ἑλληνικὴν φυσιογνωμίαν καὶ Ἑλληνικὰ τὰ ἦθη.

Αὕτη κεῖται πρὸς Δ. τῆς Θράκης, χωριζόμενη ἐκ ταύτης διὰ τῆς Ροδόπης, καὶ εἶναι μία τῶν ἀκμαιοτάτων ἐπαρχιῶν τοῦ Τουρκικοῦ κράτους. "Εχει δὲ ἡ Μακεδονία

ὅρη ὑψηλότατα, διασχιζόμενα πολλαχοῦ ὑπὸ ποταμῶν καὶ ἀποτελούντα κοιλάδας μεγαλοπρεπεστάτας. Καὶ τὰ μὲν ἀξιολογώτατα ὅρη εἰνε πρὸς Β. ὁ Σκάρδος μετὰ τοῦ Ὁρθή.τον, πρὸς Α. τὸ Ηαγγαῖον, πρὸς Ν. ὁ Ὁλυμπος, καὶ εἰς τὰ ἀνατολικὰ τῆς Χαλκιδικῆς ὁ Ἀθως ποταμοὶ δὲ ὁ Στρυμών, ὁ Ἀξιός (Βαρδάρι), ὁ Λονδίας (Καραχούμακ) καὶ ὁ Ἀλιάκμων πρὸς Ν. Πόλεις δὲ ἀξιοσημείωτοι ἐνταῦθα εἰνε·

Θεσσαλονίκη, σπουδαία ἐμπορικὴ πόλις, κειμένη εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου, μετὰ Ελληνικοῦ Γυμνασίου, Ηαρθεναγγαγείου, Διδασκαλείου καὶ 100,000 Κ., ὡν οἱ ἄμεσεις εἰνε Ἑλληνες καὶ Τούρκοι, οἱ δὲ λοιποὶ Εβραῖοι.—

Πιανιτά, μετὰ 15,000 Κ., ΒΔ. τῆς ἀνωτέρω, λόγου ἀξία διότι πλησίον αὐτῆς σώζονται τὰ ἑρείπια τῆς παλαιᾶς πρωτευούσης τῆς Μακεδονίας Ηέλλης.—Βοδερά, εἰς λαρπρὰν τοποθεσίαν, ἔνθι ἔκειντο τὸ πάλαι αἱ Αἰγαὶ καὶ ἡ Εδεσσα (μετὰ τῶν τάφων τῶν βασιλέων). ἔχει 12,000 Κ.

—Πρὸς Ν. αὐτῆς Νιάουστα, περίφημος διὰ τὸν ἐκλεκτὸν οἶνόν της καὶ τὴν μαρτυρικὴν ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως καταστροφήν. —Βέρροια, ἔτι νοτιώτερα, μετὰ 12,000 Κ. Ἐνταῦθα ἐδίδαξεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος.—Κοζάρη, νοτίως μετὰ 8,000 Κ.—Σιατίστα, πρὸς Δ.—Γρεβερά, πρὸς Ν. τῆς Σιατίστης παρὰ τὸν Ἀλιάκμονα, μετὰ 8,000 Κ.—

Καστορία, μετὰ 15,000 Κ., δυτικῶς παρὰ τὴν Ὁρεστιάδα λίμνην, φημιζομένην διὰ τοὺς ἰχθύς αὐτῆς.—Βιτώλια, πρὸς Β. τῆς Καστορίας, δευτερεύουσα πόλις τῆς Μακεδονίας ἐπὶ τοῦ παραποτάμου τοῦ Ἀξιοῦ, μετὰ 55,000 Κ. καὶ Γυμνασίου Ελληνικοῦ.—Περιλεπές, βορειότερα, λόγου ἀξίας διὰ τὴν ἐμπορικὴν αὐτόθι πανήγυριν, μετὰ 8,000 Κ.—Βελεσσά, παρὰ τὸν Ἀξιόν, μετὰ 16,000 Κ. καὶ Σκόπια μετὰ 20,000 Κ., περίφη-

μοι διὰ τὰ μῆλα των. — "Ογρις (Λυχνιδός), πρὸς Δ. ἐπὶ ὄμωνύμου λίμνης, μετὰ 16,000 Κ.—Κεριτσά, ΝΔ. μετὰ 15,000 Κ.—Σέρραι, μετὰ 35,000 Κ. καὶ γυμνασίου Ἐλληνικοῦ, πρὸς Α. παρὰ τὸν Στρυμόνα, περίφημοι διὰ τὴν βαριμέναν πεδιάδα.—Ἄραμα, πρὸς Α. παρὰ τὴν πεδιάδα τῶν παλαιῶν Φιλίππων, μετὰ 12,000 Κ.—Νευροκόποι, πρὸς Β. τῶν Σερρῶν μετὰ 13,000 Κ.—Στρούμιτσα, ἐπὶ δεξιᾷ, παραποτάμου τοῦ Στρυμόνος μετὰ 15,000 Κ.—Μελέρικορ, πρὸς Α., μετὰ 12,000 Κ.—Καβάλλα, μετὰ 8,000 Κ., ἀντικρὺ τῆς Θάσου, παράγουσα περίφημον καπνόν.

"Απασκει σχεδὸν αὗται αἱ πόλεις ἔχουσι πληθυσμὸν Ἐλληνικὸν καὶ σχολεῖα Ἐλληνικά, μόνον δὲ εἰς τὰ βορειότατα ἐπικρατοῦσιν οἱ Σλαῦοι. Εἰς δὲ τὰ νότια τῆς Μακεδονίας, χωριζομένη διὰ γραμμῆς φερομένης ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου μέχρι τοῦ Στρυμονικοῦ, ἐκτείνεται ἡ Χαλκιδικὴ χερσόνησος, διάσημος τὸ πάλαι διὰ τὰς αὐτόθι Ἐλληνικὰς ἀποικίας (Ἀμφίπολιν, Ποτίδαιαν) καὶ τὰ Σταγειρα (παρὰ τὴν νῦν Λυμπιαδα) πατρίδα τοῦ μεγάλου φιλοσόφου Ἀριστοτέλους. Ἐντεῦθεν δὲ πάλιν κόπτονται τρεῖς γλώσσαι πρὸς Ν. διὰ τῆς εἰσγωρήσεως τοῦ Σιγγυτικοῦ καὶ Τορωαίου κόλπου, ὡν ἡ ἀνατολικωτέρα ἀποτελεῖ τὸ ἀκρωτήριον "Αθω, τὴν σήμερον "Αγιορ "Ορος, ἔνθις ὑπάρχουσιν 21 μοναστήρια ὥρθοδόξων Χριστιανῶν μετὰ 6,000 μοναχῶν. Γνωσταὶ δὲ κωμοπόλεις τῆς Χαλκιδικῆς χερσονήσου τὴν σήμερον εἶνε τὰ Βασιλικά, ἡ Γαλάτιστα (3,500) Κ. ὁ Ποτίνγρος καὶ ἡ Ιερισσός. Εἰς δὲ τὸν λεγόμενον Πρύτταλα (εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ "Αθω") σώζονται τὰ ἔχη τῆς διώρυγος τοῦ Εέρεξου. — Ἡ πρὸς Δ. χερσόνησος Παττάρη (τὰ νῦν Κασσάνδρα) εἶνε γνωστὴ διὰ τὴν ἐπαναστάσεως φοβερὰν καταστροφὴν αὐτῆς.

5) "Ηπειρος και Αλβανεα.

[Η "Ηπειρος μετα της Αλβανιας, ητοι Νέας Ηπειρου, έχει 750 τετρ. Μ. και 2,100,000 Κ., ων 1,200,000 είνε χριστιανοι και 400,000 "Ελληνες].

"Η "Ηπειρος κείται πρὸς Δ. τῆς Θεσσαλίας, διασχιζόμενη ὑπὸ βράχων ἀποκρήμνων και ὑδάτων σκοτεινοῦ χρώματος, μάλιστα εἰς τὰ παράλια και ὅρη μὲν ἀξιαλόγου έχει πρὸς Α. τὸν Πινδον, περὶ τὸ κέντρον τὸν Τόμαρον και τὰ Τζογμέρχα πρὸς Ν. τὸ Μακρυνόρος και πρὸς Δ. τὰ Κεραύνια πεδιαδικες δὲ τὴν τῆς Αρτης και τὴν τοῦ Φαράριου, διαρρεομένην ὑπὸ τοῦ Αχέροντος και ποταμοὺς τὸν "Αγιον, Αῶον, Θύμαν (Καλαμᾶν), Κωκυτόν, Αχέροντα και "Αραχθον, χυνομένους εἰς τὸν Αδρίαν και τὸ Ιόνιον πέλαγος.

Πόλεις δὲ ἀξιοσημείωτοι αὐτόθι είνει· Ιωάννινα, πετρικῶν μεγάλων εὐεργετῶν τοῦ ἔθνους Ζωσιμαδῶν και Καπλανῶν."Έχει δ' ἡ πόλις αὕτη περίπου 30,000 Κ. και Γυμνάσιον Ελληνικόν, κειμένη ἐπὶ ὁμονύμου λίμνης, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὑπάρχει νησίδιον, ἔχον μοναστήριον και τὰ ἐρείπια τοῦ ἀνακτόρου τοῦ πολυθρυλάτου Αλήπασσα. ΝΔ. δὲ τῆς λίμνης ταύτης ἥτο τὸ πάλαι τὸ μαντεῖον τῆς Δωδώρης.— Εἰς δὲ τὰ ΒΔ. τῶν Ιωαννίνων κείνται τὰ 46 Ζαγορογάρια, ἔχοντα περὶ τὰς 28,000 Κ. και ὄνομαστὰ διὰ τὴν εὐφύειαν τῶν κατοίκων εἰς τὰ γράμματα και τὸ ἐμπόριον.— Μέτσοβον, ἐπὶ τῆς πρὸς τὴν Θεσσαλίαν διὰ τοῦ Πινδου διόδου, μετὰ 7,000 Κ.— Αργυρόκαστρον, ΒΔ. τῶν Ιωαννίνων μετὰ 10,000 Κ., Ελλήνων και Τούρκων.— Περιμετὴ ΒΔ. μετὰ 6,000 Κ.— Δέλβιρον, ΒΔ. τῶν Ιωαννίνων, μετὰ 6,000 Κ. Βορειότερος δέ, ὅχι μακρὸν τῆς θαλάσσης, κατοικοῦσιν οἱ Χειμαρι-

ωται. — *Παραμυθία*, ΝΔ. τῶν Ἰωαννίνων καὶ ἀνώθεν τῆς πεδιάδος τοῦ Φαναρίου, πρωτεύουσα τῶν Ἀλβανῶν Τσάμιδων. — *Πάργα* (Τορύνη) ἐπὶ ποταμοῦ παραθαλασσίου ἀπέναντι τῶν Παξῶν. Ταύτην οἱ Ἀγγλοι ἐπώλησαν ἀλλοτε ἀντὶ χρημάτων εἰς τὸν Ἀλήπασσαν. — Εἰς δὲ τὰ ΝΑ. τῆς Πάργας κεῖται ἡ μυθώδης λίμνη Ἀχερονοία καὶ ὁ ποταμὸς Ἀχέρων, ῥέων πλησίον τοῦ Σουνίου, ΝΔ. τῆς Παραμυθίας. Εἶνε δὲ τὸ ὄρεινὸν Σουλι πατρὸς τῶν Τζαβελλαίων καὶ Μποτσαραίων καὶ πληρες δόξης διὰ τὴν ἀπαραδειγμάτιστον ἀνδρείαν καὶ φιλοπατρίαν, ἡν ἔδειξεν εἰς τοὺς αἰματηροὺς κατὰ τοῦ Ἀλήπασσα ἀγῶνας. — *Πρέβεζα*, φρούριον, πλησίον τοῦ ὄποιου ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ Νικόπολις, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίφ μάχην, εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, μετὰ σχολείου Ἐλληνικοῦ καὶ 8,000 Κ.

Τῆς Ἡπείρου οἱ κάτοικοι εἶνε Ἐλληνες καὶ Ἀλβανοί· καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ Ὁθωμανοὶ εἶνε καταγωγῆς Ἐλληνικῆς. Ἐνταῦθα ἔβασιλευσε τὸ πάλαι ὁ πρὸς τοὺς Ρωμαίους πολεμήσας μεγαλεπίσολος Πύρρος, εἰς δὲ τὴν ἐποχὴν τῶν ἀρματωλῶν ἐμπατύρησαν οἱ Κατσαρωταῖοι.

Πρὸς Β. τῆς Ἡπείρου κεῖται ἡ Ἀλβαρία, ἥτοι Νέα Ἡπειρος, ἔχουσα ΒΑ. τὸ ὄρος Σκάρδον καὶ ποταμὸν τὸν Δρίλωνα. Ταύτης δὲ μάλιστα λόγου ἀξιαὶ πόλεις εἶνε Αὐλώρ, παράλιος μετὰ 6,000 Κ. — *Βεράτιον*, πόλις μεσόγειος ἐπὶ τοῦ Ἀγίου ποταμοῦ μετὰ 10,000 Κ. — *Ελβασσάρ*, βορειότερα, πόλις μεσόγειος μετὰ 12,000 Κ. καὶ σχολείου Ἐλληνικοῦ. — *Δυρράχιον* (Ἐπίδαμνος), πόλις ὄχυρός, εὐλίμενος καὶ ἡ μάλιστα ἐμπορικὴ τῆς Ἀλβανίας· ἔχει δὲ 12,000 Κ. καὶ σχολείον Ἐλληνικόν. — *Σκόδρα*, πρὸς Β. τοῦ Δρίλωνος, πρωτεύουσα τῆς ἴδιας Ἀλβανίας, ἥτοι τῆς ἀνω, ἔχουσα 35,000 Κ. καὶ γυντή-

ριών Ἀλεξανδρεῶν ὅπλων. — *Πριστέρη*, πρὸς Β., μετὰ 26,000 Κ., πόλις μεσόγειος καὶ ὄχυρά. — *Κρόια*, ὥχι μακρὸν τοῦ Δυρραχίου, ἡ ἀλλοτε καθέδρα τοῦ Σκεντέρεη. — *Αρτιβαρι*, πόλις ἐμπορικὴ καὶ παράλιος, ἀνήκουσα νῦν εἰς τοὺς Μακροθουνίους. — *Κοριτσά* ΝΑ. μετὰ 15,000 Κ. καὶ σχολείου Ἐλληνικοῦ.

Σημ. Πάντες σχεδὸν οἱ Ἀλεξανδρεῖοι εἶναι φιλέλληνες καὶ ἔχουσι περίπου τὰ αὐτὰ πρὸς ἡμᾶς ηθού. Διαιροῦνται δὲ εἰς Γκέκηδες, Τόσκηδες, Τσάμηδες καὶ Λιάπηδες, ἔχοντες πληθυσμὸν περὶ τὰς 550 ζ. ε. ε.

4) **Βοσνέα** (τὸ πάλαι μέρος τῆς Ἰλλυρίας).

[1268 τετρ. Μ. μετὰ 1,200,000 Κ.]

Ἡ *Βοσνία*, ἡ Ἐρζεγοβίνη καὶ τὸ Νοβιπαζάρ εἶνε κατειλημμένα καὶ διαιροῦνται ὑπὸ τῆς Αύστριας. "Ορη δ' ἐνταῦθα εἶνε πρὸς Δ. αἱ *Διραρικαὶ* "Α.πεις, ποταμοὶ δὲ τὰ εἰς τὸν Σαῦσον χυνόμενα παραπόταμα. Πόλεις δὲ εἰς μὲν τὴν Ἐρζεγοβίνην εἶναι ἡ *Μοστάρη* παρὰ τὸν Νάρωνα, ἔχουσα 16,000 Κ., καὶ τὸ ὄχυρὸν *Τρέβιρο*, ἐδρα ἐπισκόπου δυτικοῦ· εἰς δὲ τὴν Βοσνίαν τὸ θιομήχανον καὶ ὄχυρὸν *Βοσνασεράϊο* ἡ *Σαράγεβο* μετὰ 65,000 Κ., τὸ ὄχυρὸν *Τραύρικο* (10 χιλ.) καὶ πρὸς βορρᾶν ἡ *Βαρβαλούνα*, μετὰ 20,000 Κ. Εἰς δὲ τὰ σύνορα τῆς Σερβίας τὸ *Σερβορικο* μετὰ 12,000 Κ. καὶ τὸ *Νοβιπαζάρ*.

5) **Βουλγαρία** (ἀλλοτε Κάτω Μοισία).

[1266 τετρ. Μ. μετὰ 2,300 Κ.,

ἐν οἷς 150,000 "Ελληνες].

Ἡ *Βουλγαρία* ἡγεμόνων ἔχει τὸν ἐκ τοῦ Βαττεμβεργίου οἶκον τῆς Ἑσσης Ἀλεξανδρού τὸν Α', κεῖται δὲ μεταξὺ τοῦ Αἴμου καὶ τοῦ κάτω Δουνάβεως· καὶ εἶναι μὲν ὁραία καὶ γόνιμος, ἀλλὰ γεωργεῖται κακῶς. Καὶ

καθέδρα μὲν τοῦ ἡγεμόνος εἶνε ἡ Σόφια ΝΔ. μετὰ 30 χιλ. Κ. εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Αἵμου· ἀλλαι δὲ πολεις ἀξιαι λόγου εἶνε Πλέθρα, περιβόητος διὰ τὴν κατά τὸν τελευταῖον πόλεμον (1877-8) πολιορκίαν.—Σούμ. λα, μετὰ 60,000 Κ., ἐπίσης εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Αἵμου καὶ ἐπὶ τῆς ἀγούστης πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁδοῦ, σπουδαιοτάτη στρατηγικὴ θέσις.—Τύρραβος, (ἡ Βουλγαρία), ἐπὶ βράχου κτισμένη, πρὸς Δ. τῆς Σούμλας, μετὰ 15,000 Κ.—Βάρρα ('Οδησσός τὸ πάλαι) εἰς τὸν Εὔξεινον πόντον, μετὰ 20,000 Κ., ἐν οἷς ὑπάρχουσι πλεῖστοι Ἐλληνες. Εἰς δὲ τὰ βόρεια σύνορα καὶ ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως κεῖνται τὰ φρούρια Νικόπολις, Σιστοβορ, Σιλίστρια (30,000 Κ.) καὶ Ρουτσούκιον· ἔτι δὲ τὸ Βιδδίριον πρὸς Δ., μετὰ 25,000 Κ.

Σημ. Μετὰ τῆς Βουλγαρίας ἡ νάθη ἐσχάτως διοικητικῶς ὑπὸ τὸν 'Αλέξανδρον Α' καὶ ἡ 'Ανατολικὴ 'Ρωμυλία (ίδε σελ. 24). "Εχουσι δ' οἱ Βούλγαροι στρατὸν λίαν ἐξησκημένον.

6) ΙΚΡΩΤΗ.

[156 τετρ. Μ. καὶ 300,000 Κ.].

Τὴν γῆσσον ταύτην διασχίζει ἐκ Δ. πρὸς Α. σειρὰ ὄρεων, ὃν γνωστότερον εἶνε τὰ Λευκὰ (8,100 π.) πρὸς Δ., ἐπὶ τῶν ὅποιών κατοικοῦσιν οἱ ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τῶν Τούρκων διατελέσαντες Σφακιαροί, ἡ Ιδη (8,060 π.), εἰς τοὺς πρόποδας τῆς ὅποιας ἐλέγετο τὸ πάλαι ὅτι ἔκειτο ὁ μυθολογούμενος Λαβύριθος καὶ ἡ Δίκτη (Λασσιθί) πρὸς Α. (7,100 π.). Καὶ πεδιὰς μὲν αὐτόθι λόγου ἀξία εἶνε ἡ τῆς Μεσαρᾶς (10 Μ.) πρὸς Α., ποταμὸς δὲ μᾶλλον γνωστὸς ὁ Ιάρδαρος (Πλατανισάς), ὃχι μακρὸν τῶν Χανίων, ἔνθα ἐναυάγησεν ὁ Μενέλαος. Διατρέπται δὲ εἰς πέντε διοικήσεις· τὴν γενικὴν διοίκησιν Χαριών πρὸς Δ., τὴν τῶν Σφακίων, τὴν τῆς Ριθυμνίας, τὴν τοῦ Ηρακλείου καὶ (ΓΕΩΓΡ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ)

τὴν τοῦ Λασσιθίου πρὸς Α., καὶ πόλεις ἀξιοσημειώτους ἔχει· τὰ Χαρία (Κυδωνία), φρούριον Ἐνετικὸν καὶ καθέδραν τοῦ διοικητοῦ μετὰ 15,000 Κ.—'Ρέθυμνος (Ρεθύμνια) πρὸς Α., τῶν Χανίων, ἐπίσης ὄχυρὸν πόλιν μετὰ 10,000 Κ.—'Ηράκλειος (Μεγάλο Κάστρο) πρὸς Α., τὸ ὄχυρώτατον τῆς νήσου φρούριον, καθέδραν τοῦ Μητροπολίτου μετὰ 25,000 Κ. 27 ἔτη ἐπολιόρκουν τὸ φρούριον τοῦτο οἱ Τούρκοι, ἕως οὗ τὸ ἐκυρίευσαν τῷ 1669. Ἐδειπλησίον ἦτο τὸ πάλαι ἡ Κρωσσός καὶ ἡ Γόρτυνα.

Λιμένας δὲ σπουδαίους ἡ νῆσος ἔχει τὸν τῆς Σούδας πλησίον τῶν Χανίων καὶ τὸν τῆς Σπίτα-Λόγγας πρὸς Α.

Ἡ Κρήτη παράγει λαμπρὰ πορτογάλια, κάστανα, ἔλαιον πολύ, τυρόν, βακλανίδια, χαρούπια, οῖνον καὶ σταφίδας.

Τῶν δὲ κατοίκων τὰ 45 εἶνε "Ἐλληνες Χριστιανοί· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ Ὁθωμανοὶ μόνον τὴν Ἐλληνικὴν γλώσσαν γνωρίζουσιν, ὅντες καταγωγῆς Ἐλληνικῆς." Εγειρὲ δὲ ἡ Κρήτη τανῦν διοικησιν αὐτόνομον, βουλὴν ἱδίαν, οἰκονομικὴν διαχείρισιν ἀνεξάρτητον καὶ διοικητὴν γραστιανὸν (τὸν Κωστάκην πασσᾶν Ἀνθόπουλον).

Φυλαί. Θρησκεῖαι. Πολίτευμα.

Τὸν πληθυσμὸν τῆς ὑποτελοῦς εἰς τὸν Σουλτάνον Ἐλλην. Χερσονήσου, περίπου 10,400,000, ἀποτελοῦσιν.

1) "Ἐλληνες χριστιανοί, περὶ τὰ 2,500,000, κατοικοῦντες μάλιστα τὴν Ἡπειρον, Μακεδονίαν, Θράκην καὶ τὰς νήσους. Εἰς τὴν φυλὴν ταύτην ἀνήκουσι πάντες σχεδὸν οἱ ἐπιστήμονες, ἔμποροι καὶ βιομήχανοι.

2) Σλαῦοι χριστιανοί, ἐκτὸς κατοίκων τινῶν τῆς Βοσνίας, οἵτινες εἶνε Μωαμεθανοί. Διαιροῦνται δὲ εἰς Δυτικοὺς (κατοικοῦντας τὴν Βοσνίαν καὶ Ἑρζεγοβίνην καὶ Μακεδονίαν καὶ ὅντας περίπου 700,000) καὶ ἀνατολικοὺς (Βουλγάρους περὶ τὰ 2,000,000).

3) Αλθαροί (1,500,000), ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Πελασγῶν καὶ Ἰλλυριῶν.

4) Τοῦρκοι (3,000,000).

5) Αρμένιοι (400,000), κατοικοῦντες εἰς τὰς ἐμπορικὰς πόλεις.

6) Ιουδαῖοι (περίπου 100,000), πρὸ πάντων εἰς τὴν Θεσσαλονίκην.

7) Τσιγγαροί (200,000), κυρίως εἰς τὴν Βουλγαρίαν καὶ Θράκην.

Καὶ ὁ μὲν Σουλτάρος (*Άθεδον. λ. Χαμῆτ τανῦν*) ἐνώνει ἐν ἑαυτῷ ὡς ἀπεριόριστος κυριαρχῆς τὴν ὑπερτάτην κοσμικὴν καὶ πτερυματικὴν ἔξουσίαν· τὰ δὲ μέγιστα ἀξιώματα εἶναι τὸ τοῦ μεγάλου βελέφρου, ὅστις εἶνε κορυφαῖος τῆς κυβερνήσεως, ἔχων ὑφ' ἑαυτὸν πάντας τοὺς ὑπουργούς, καὶ τὸ τοῦ Σὲχ Οὐ.λ. Ιαλάμου, τοῦ πρώτου τῶν Οὐλεμάδων, ἦτοι τῶν δικαστῶν ἄμα καὶ ἱερέων.

Καὶ ἡ μὲν στρατιωτικὴ δύναμις τῆς Οθωμανικῆς αὐτοκρατορίας ἀναθαίνει πιθανῶς μετὰ τὸν προς τὴν Ρωσίαν πόλεμον (1878) εἰς 180 χιλιάδας ἀνδρῶν· ὃ δὲ στόλος σύγκειται ἐξ 100 ἀτμοκινήτων (ἐν οἷς 15 θωρηκτᾶ) καὶ 50 ιστιοφόρων μετὰ 2,000 πυροβόλων.

Μετὰ τὰς ὑποτελεῖς ταύτας εἰς τὸν Σουλτάνον χώρας ἐπονται αἱ ἀνεξάρτητοι ἐπικράτειαι τῆς Ελληνικῆς χερσονήσου, ἦτοι·

IV. ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΡΩΜΟΥΝΙΑΣ.

Ἔτοι αἱ ἡνωμέναι παραδουνάδειαι ἡγεμονίαι·

Βλαχία καὶ Μολδαυία μετὰ τῆς Διοθρούτσας.

[2,360 τετρ. Μ. μετὰ 5 ἑκατομ. Κ., ἐν οἷς 100,000 περίπου Ελλήνων, ἐμπορευομένων ἐνταῦθα].

Ἡ Ρωμουνία χωρίζεται ἀπὸ τῆς Ούγγαριας διὰ τῶν

Tparai.θarixώr "A.lteor. συνταγματικὸς δὲ θεσμὸς εἶναι τὴν σήμερον ὁ πρίγκιψ. Οχεντζόλλερν Κάρο. loc.

α'. Βλαχία.

[1330 τετρ. Μ.]

Διὰ τοῦ ποταμοῦ 'A.loύτα διαφέρεται ἡ Βλαχία εἰς μηχανὴν (δυτικὴν) καὶ μεγάλην (ἀνατολικὴν). Πόλεις δὲ λόγου ἔξιαι ἐνταῦθα εἶναι. *Βουκουρέστιον*, πρωτεύουσα καὶ καθέδρα τοῦ βασιλέως μετὰ 220,000 Κ. καὶ πανεπιστημίου. — *Γιουργεύστη*, ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως, ἀπέγονολιγας ὥρας τοῦ Βουκουρεστίου καὶ οἰονεὶ ἐπίνειον αὐτοῦ, ἐμπορικὴ πόλις μετὰ 12,000 Κ. — *Κραγιάβα*, πρὸς Δ. εἰς τὴν μικρὰν Βλαχίαν, ἔχουσα 20,000 Κ., ἀλικῆς καὶ σπουδαῖον ἐμπόριον. — *Πλοϊέστη*, πρὸς Β. τοῦ Βουκουρεστίου, πόλις πλουσία καὶ ἐμπορικὴ μετὰ 25,000 Κ. — *Βούζιον*, ἐπὶ δύμων ποταμοῦ, μετὰ 9,000 Κ. — *Βραΐλα*, ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως, μετὰ 40,000 Κ., ἐν οἷς πολλοὶ Ἑλληνες ἐμπόροι. Κύρια δὲ ἐμπορεύματα εἰναι τὰ σιτηρά. — *Ριγιρίτση*, παρὰ τὸν 'A.loύταρ, ἔχουσα ἀλισταρυγχεῖα. — *Καλαφάτη*, ἐμπορικὸς τόπος παρὰ τὸν Δουνάβιν πρὸς Δ. Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ Βουκουρέστιον συνδέεται διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τοῦ Γιουργέζου καὶ τῆς Βραΐλας, ἔτι δὲ μετὰ τοῦ *Ρουτσουκίου*, τῆς Σούμιδας καὶ *Βιργας*.

β'. Μολδαυία.

[900 τετρ. Μ.]

Ἡ Μολδαυία διαφέρεται μὲν ὑπὸ τοῦ Σερέτου, χωρίζεται δὲ διὰ τοῦ Προύθου ἀπὸ τῆς Ψωσικῆς Βασσαραβίας. Ἐξάγει δὲ ἡ χώρα ἵππους καὶ βόας, καὶ εἶναι μὲν ἡ γῆ πολὺ γόνιμος, γεωργεῖται ὅμως κακῶς. Πόλεις δὲ

λόγου ἀξίαι αὐτόθι εἶνε. Ἰάστορ, πρωτεύουσα τῆς Μολδαύιας, κειμένη πλησίον τοῦ Προύθου, μετὰ 90,000 Κ., ών τὸ ἥμισυ εἶνε Ἐβραῖοι. — Γαλάτιορ, πρὸς Ν. μετὰ 60,000 Κ., ἐν οἷς πολλοὶ Ἐλληνες, παρὰ τὸν Δούναβιν καὶ μεταξὺ τῶν στομάτων τοῦ Προύθου καὶ Σερέτου· εἶνε δ' ἡ πόλις αὕτη κέντρον τοῦ θαλασσίου ἐμπορίου, ἔξαγοντας ξυλικήν, ἄλας, ἔριον καὶ πετρέλαιον. — Ἰσμαήλιορ, εἰς τὸ Β. στόμα (τῆς Κιλίας) τοῦ Δουνάβεως, μετὰ 26,000 Κ. — Ρωμαϊόρ, ἐπὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Μολδαύου καὶ Σερέτου. — Ὁκρα, ἔχουσα μεταλλεῖα καὶ ἀλατωρυγεῖα. — Φοξάρη, εἰς τὰ σύνορα τῆς Βλαχίας, μετὰ 20,000 Κ.

γ'. Δοθρούτσα.

[130 τετρ. Μ. 20,000 Κ.]

Αὕτη κείται μεταξὺ τοῦ Δουνάβεως καὶ τῆς Μαύρης Θαλάσσης, πόλεις δ' ἔχει τὴν Τούλτσαρ, λιμένα τοῦ Δουνάβεως, καὶ τὴν Μαγγαλλαρ παρὰ τὴν Μαύρην Θάλασσαν.

Σημ. Οἱ Ρωμοῦνοι ὄμιλοῦσι γλῶσσαν καταγομένην ἐκ τῆς Λατιγικῆς, ἔχουσαν δὲ πολλὰς λέξεις Σλαυικάς ἔχουσι δὲ στρατὸν λόγου ἀξιού, 8 κανόνιοφόρους καὶ θαλαμηγούς καὶ τρία τερπιλλοφόρα.

Γ'. ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ.

[900 τετρ. Μ., μετὰ 1,700,000 Κ.]

Πόλεις ἡ Σερβία λόγου ἀξίας ἔχει τὸ ὄχυρὸν Βελιγράδιορ ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως καὶ Σαύου, μετὰ 40,000 Κ., καθέδραν τοῦ βασιλέως. Καταβαίνοντες δὲ τὸν Δούναβιν ἀπαντῶμεν τὴν ἐπίσης ὄχυρὰν Σεμερδρίαρ μετὰ 12,000 Κ. καὶ πολλῆς φυτείας ἀμπέλων· καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τὴν Κραγιουγεβάτσηρ μετὰ 5,000 Κ., χυτηρίου κανονίων καὶ ὀπλοθήκης. "Αλλαὶ πόλεις εἶνε ἡ Νίσσα ἐπὶ τοῦ

εἰς τὸν Μοραύσιον χυνομένου Νυσσάβα Ν.Α. τῆς Σεμενδρίας μετὰ 20,000 Κ. καὶ ἡ Οσχίτσα Ν.Δ. μετὰ 7,000 Κ. Τὴν Νίσσαν ἔλαβεν ἡ Σερβία τῷ 1878.

Ἡ Τουρκία ἐλάμβανε παρὰ τῆς Σερβίας μόνον φόρον τινὰ (περὶ τὰς 500 χιλ. φράγκων). τῷ δὲ 1867 κατέλιπε καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ διατηρεῖν φρουρὰν εἰς τὸ φρούριον τοῦ Βελιγραδίου. Νῦν δὲ λαβοῦσα μέρος εἰς τὸν πόλεμον τῶν Ρώσων πρὸς τοὺς Τούρκους (1878) ἔγεινεν ἀνεξάρτητος. Βασιλεὺς τῆς Σερβίας εἶναι ὁ φιλέλλην Μιλάνος Α'. (Οθρένοβιτς). Οἱ Σέρβοι ἔχουσι στρατὸν ἵκανον καὶ λίαν ἀξιόμαχον.

Ι'. ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΤΟΥ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ.

[164 τετρ. Μ. μετὰ 240 χιλ. Κ.].

Τὸ Μαυροβούνιον (Μοντενέγρο) κεῖται πρὸς Β. τῆς Ἀλβανίας, διήκον μέχρι τῆς Ἐρζεγοβίνης καὶ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης πρὸς Ν.

Οἱ Μαυροβουνιῶται εἶναι λαός πολεμικός, Σλαυαῖκης καταγωγῆς καὶ ὄρθοδοξος τὴν θρησκείαν. Ἄρχει δὲ τοῦ Μαυροβουνίου ὡς ἡγεμῶν ἀπόλυτος ὁ φιλελληνικώτατος Νικόλαος (Πέτροβιτς Νιέγκος) ζῶν λιτώτατα, διορίζων δὲ καὶ παύων προφορικῶς τοὺς ὑπουργούς, συμβούλους τῆς ἐπικρατείας καὶ ὑπαλλήλους. Γνωσταὶ δὲ κωμοπόλεις εἶναι ἡ Κετίγνη, 2,000π. ὑψηλὸς κειμένη, ἔδρα τοῦ ἡγεμόνος, μόλις ἔχουσα 700 Κ., ἡ Νιεγόση, τόπος τῆς καταγωγῆς τοῦ κιθερωνῶντος ἡγεμόνος, καὶ τὸ εὐλίμενον Ἀλβανικὸν Δουλοῦρον, κατ' ἀπόφασιν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων δοθὲν εἰς τὸ Μαυροβουνίον τῷ 1881.—Ἄρτι-βαρι, ἐπίσης ἀνήκον πρότερον εἰς τοὺς Ἀλβανούς.

Σημ. Οἱ Μαυροβουνιῶται ὑπηρετοῦσι πάντες ὡς στρατιῶται, εἶναι ἀνδρειότατοι καὶ πολλοὶ μεγαλόσωμοι.

Ε'. ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

[1250 τετρ. Μ. και 2,000,000 Κ.]

Ἡ ἐλευθέρα Ἑλλὰς πρὸς Β. σύνορα ἔχει ἀκανόνιστα τὰς νοτίας κλιτύας τοῦ Κάτω Ὀλύμπου καὶ δειράδας τῶν Καμβουνίων (Χασσίων) ὄρέων καὶ τοῦ Πίνδου, πρὸς Α. τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, πρὸς Ν. τὴν Μεσόγειον θάλασσαν καὶ πρὸς Δ. τὸν ποταμὸν Ἀράχθον (τῆς Ἀρτᾶς) καὶ τὸ Ἰόνιον πέλαγος. Καὶ φυσικῶς μὲν συνίσταται ἐκ τῆς Θεσσαλίας καὶ τοῦ μέχρι τοῦ Ἀράχθου μέρους τῆς Ἡπείρου, ἐκ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, τῆς Πελοποννήσου, τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου καὶ τῶν νήσων τοῦ Ἰονίου πελάγους· πολιτικῶς δὲ διαιρεῖται εἰς 16 νομούς, ὃν τρεῖς μὲν ἀνήκουσιν εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ Ἡπειρον, ὁ τῆς Λαρίσος, ὁ τῶν Τρικκάλων καὶ ὁ τῆς Ἀρτᾶς· τρεῖς εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα, ὁ τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, τῆς Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος ('Ανατολικὴ Ἑλλὰς) καὶ τῆς Αιτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας (Δυτικὴ Ἑλλὰς)· πέντε δὲ εἰς τὴν Πελοπόννησον, ὁ τῆς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, τῆς Ἀχαίας καὶ Ἡλιδος, τῆς Μεσσηνίας, Λακωνίας καὶ Ἀρκαδίας· δύο δὲ εἰς τὸ Αἰγαῖον, ὁ τῆς Εύβοίας καὶ τῶν Κυκλαδῶν· καὶ τρεῖς εἰς τὸ Ἰόνιον πέλαγος, ὁ τῆς Κερκύρας, Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου.

Οἱ νομοὶ οὗτοι ὑποδιαιροῦνται εἰς ἐπαρχίας, καὶ αὗται πάλιν εἰς δήμους. Καὶ τοὺς μὲν νομοὺς διευθύνουν νομάρχαι, διοριζόμενοι ὑπὸ τῆς Β. Κυβερνήσεως, καὶ τὰς ἐπαρχίας, ἐπαρχοι, ώσαντας ὑπάλληλοι τῆς κυβερνήσεως· οἱ δήμαρχοι ὅμως ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ οἱ βουλευταὶ οἱ ψηφίζοντες τὰς διαπόνας τοῦ βασιλείου καὶ θέτοντες τοὺς νόμους. Βουλευταὶ εἰνε 150.

Α'. Θεσσαλία και Ἡπειρος.

[300 τετρ. Μ. περίπου, 300,000 Κ. περίπου].

ά.) Νομὸς Λαρίσσης.

(Πελασγιώτιδος και Μαγνησίας).

[145,000 κάτοικοι].

Ἐνταῦθα ὅρη μὲν εἶνε ὁ "Οἰνυπός πρὸς Β., καὶ ἡ "Οσσα καὶ τὸ Πήλιον πρὸς Α., ποταμοὶ δὲ ὁ Πηρειός καὶ Ἀρανδός, πεδιὰς ἡ τῆς Λαρίσσης, λίμναις ἡ Ἀσκοῦς (Νεζερός) καὶ Βοιθηῆς (Κάρλα), ἐπαρχίαι δὲ 6, ἣτοι:

1) Τῆς Λαρίσσης, μετὰ 35,000 Κ. Ἐνταῦθα πόλεις λόγου ἔξιαι εἶνε.

Λάρισσα (εἰς τὴν Πελασγιώτιδα), πόλις τῶν παναρχαίων Πελασγῶν μετ' ἀκροπόλεως καὶ στρατιωτικῶν χαρακωμάτων, ἐδρα δὲ μητροπολίτου. Διαρρέεται δὲ ὑπὸ τοῦ Πηρειοῦ καὶ εἶνε πόλις ἐμπορικωτάτη καὶ κατοικία τῶν πλουσιωτάτων Οθωμανῶν μπέηδων. Εἶνε δὲ νῦν πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ, ἔχει ἐφετεῖον, πρωτοδικεῖον, διδασκαλεῖον, γυμνάσιον καὶ 15,000 Κ.— Ἀγρελάκια ἐπὶ τῆς "Οσσης ὑπεράνθη τῶν Τεμπῶν, κωμόπολις περίφημος διὰ τὴν ἄλλοτε βιομηχανικὴν ἀκμὴν αὐτῆς μετὰ 3,500 Κ.

2) Τοῦ Βόλου (εἰς τὴν Μαγνησίαν), μετὰ 57,000 Κ. Ἐνταῦθα λόγου ἔξιαι πόλεις εἶνε.

Βόλος, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας, πόλις ἐμπορικὴ καὶ ἐπίνειον τῆς ὅλης Θεσσαλίας, ἐις τὸν μυχὸν τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου. Ἐγειρεῖ δὲ πρωτοδικεῖον, γυμνάσιον, παρθεναγωγεῖον, καὶ 6,000 Κ. Εἶνε ἐδρα μητροπολίτου (τοῦ Δημητριάδος) καὶ συνδέεται μετὰ τῆς Λαρίσσης, τῶν Τρικκαλῶν καὶ ἄλλων πόλεων διὰ σιδηροδρόμου. Πλησίον

αύτῆς κείνται τὰ ἑρείπια τῆς ἀρχαίας Δημητριάδος (πρὸς Α.) καὶ ἀπέναντι (πρὸς Ν.) τὰ ἑρείπια τῶν Παγκασῶν.

—*Μακρουρίτσα* καὶ *Πορταριά*, κωμοπόλεις περίφημοι ἐπὶ τοῦ Ηγετικοῦ, ἡ μὲν διὰ τὴν ἐπει 1878 μάχην, ἡ δὲ διὰ τὴν φυσικὴν κακλονήν καὶ τὰ ἄφθονα καὶ ψυχρὰ ὕδατα. Αὐτοῦ πλησίον ἔκειτο ἡ ἀρχαία Ἰωλεός, ὅθεν ἔξεπλευσε τὸ πάλαι ὁ Ἰάσων μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν.—*Ζαγορά* ἐπὶ τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ Ηγετικοῦ καὶ *Μηλιά*, περίφημοι ἀλλοτε διὰ τὰ σχολεῖα των.

3) Τοῦ *Τυρραβοῦ*, μετὰ 15,000 Κ. Ἐνταῦθα πόλεις λόγου ἀξίαι εἶνε.

Τύρραβος, πρὸς Β. τῆς Λαρίσσης, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ Ξυδιᾶ (Τιταρησίου), πόλις νεωτέρα μετ' ἐμπορίου μεταξῆς καὶ νημάτων. Ἔχει δὲ Ἑλλην. σχολεῖον, παρθεναγωγεῖον λαμπρὸν καὶ 8,500 Κ.—*Ραψάρη*, ἐπὶ τῶν προπόδων τοῦ Ὁλύμπου, μετὰ 5,500 Κ., κωμόπολις περίφημος διὰ τὴν ἀλλοτε βιομηχανικὴν ἀκμήν της.

4) Τῆς *Αγνιάς*, μετὰ 13,000 Κ. Ἐνταῦθα πόλις λόγου ἀξία εἶνε. *Αγνιά*, μετ' ἐμπορίου μεταξῆς, βάρμακος καὶ οἶνου, ἔτι δὲ Ἑλλην. σχολεῖου, παρθεναγωγεῖου καὶ 3,000 Κ. περίπου.

5) Τοῦ *Αλυνροῦ* μετὰ 9,000 Κ. Ἐνταῦθα πόλις λόγου ἀξία εἶνε.

Αλυνρός, πρὸς Ν. τοῦ Βόλου, μετὰ ἐμπορίου καπνῶν, βάρμακος καὶ γεννημάτων, καὶ 4,500 Κ., συμπεριλαμβανομένων τῶν πέριξ γωρίων.

6) *Δομοκοῦ* καὶ *Φαρσάλωρ*, μετὰ 18,000 Κ. Ἐνταῦθα πόλεις λόγου ἀξίαι εἶνε.

Φέρσαλα (*Φάρσαλος*), ἔδρα τακνῦν ἐπισκόπου, παρὰ τὸν Ἀπιδανὸν ποταμόν, μετ' ἀκροπόλεως· εἶναι περίφημος διὰ τὴν μεταξὺ Πομπηίου καὶ Καίσαρος μάχην (48 π. Χ.).

Πρὸς Α. αὐτῆς ὑψοῦνται οἱ λόφοι *Kυρὸς Κεφαλαί*, ἔνθα
ὁ Φλαμινῖνος ἐνίκησε Φίλιππον τὸν Γ'. τῷ 197 π. Χ.
—Δοιοκὸς (Θαυμακοί), φρουρίον καὶ ἔδρα ἐπισκόπου
πρὸς Β. τῆς Λαμίας μετὰ 5,000 Κ., συμπεριλαμβανο-
μένων τῶν πέριξ χωρίων.

6'.) Νομὸς Τρικκάλων.

(Ἐστιαιώτιδος).

[118,000 Κ.]

Ἐνταῦθα ὅρη εἶνε ὁ *Κόζακας*, παραφυᾶς τοῦ Πίνδου,
καὶ τὰ Θεσσαλικὰ "Αγγαρα (ἐπὶ τοῦ Πίνδου) πρὸς Δ. καὶ
τὰ Καμβούρια πρὸς Β., πεδιάδες ἡ τῶν *Τρικκάλων* καὶ
τῆς Καρδίτσης, ποταμὸς ὁ *Πηγειός*, καὶ λίμνη ἡ *Ξυρίας*
(Νταυούκλή). Περιέχει δὲ ὁ νομὸς αὐτὸς τρεῖς ἐπαρχίας·

1) Τῶν *Τρικκάλων*, μετὰ 38,000 Κ. Ἐνταῦθα πό-
λεις λόγου ἔξιαι εἶνε.

Τρίκκαλα (*Τρίκκη*) ἐπὶ τοῦ Ληθαίου ποταμοῦ, μετὰ
φρουρίου εἰς ὑπωρείας λόφου, καὶ ἐμπορίου πρὸ πάντων
σιτηρῶν. "Εχει δὲ πρωτοδικεῖον, γυμνάσιον, ιερατικὴν
σχολὴν, παρθεναγωγεῖον καὶ 12,000 Κ.—*Γαρδίκι*
(Ζάρκος) πρὸς Α. τῶν Τρικκάλων, κωμόπολις καὶ ἔδρα
ἐπισκόπου.

2) Τῆς *Καλαμπάκας*, μετὰ 21,000 Κ.. Ἐνταῦθα
κωμοπόλεις λόγου ἔξιαι εἶνε.

Καλαμπάκα, γνωστὴ διὰ τὴν ἐν ἔτει 1854 νικηφόρον
τῶν Ἑλλήνων μάχην. Ἐδῶ πλησίον κείνται τὰ *Μετέωρα*,
ἀρχαῖα *Βυζαντιακὰ* μοναστήρια ἐπὶ ἀποτόμων βράχων,
ἔνθα ἀναβαίνουσι διὰ κοφινίων, ἀνελκυσμένων διὰ σχοι-
νίων.—*Μαλακάσι*, ἡ βορειοτάτη κώμη τοῦ Ἑλληνικοῦ
Βασιλείου ἐπὶ τῆς Α. πλευρᾶς τοῦ Πίνδου, ἔνθα ἔχει τὰς
πηγὰς αὐτοῦ ὁ *Πηγειός*.

3) Τῆς Καρδίτσης, μετά 60,000 Κ. Ἐνταῦθα πόλεις λόγου ἀξιαι εἶνε.

Καρδίτσα, εἰς τὴν παλαιὰν Θεσσαλιώτιδα, μετά 5,000 Κ., Ἑλλην. σχολείου, παρθεναγωγείου καὶ ἐμπορίου καπνοῦ, βάρμβακος καὶ σιτηρῶν. — Παλαιᾶς, κωμόπολις γεωργική.

γ'. Νομὸς "Αρτης·

('Αθαμανίας).

(32,000 Κ.).

Ἐνταῦθα ὅρη μὲν εἶνε τὰ Τζουμέρκα ΒΔ. καὶ ὁ Πίρδος πρὸς Α., πεδιὰς ἡ Ἀμβρακικὴ καὶ ποταμὸς ὁ Ἄραχθος· περιέχει δὲ ὁ νομὸς οὗτος 2 ἑπαρχίας.

1) Τῆς Ἀρτας, μετά 15,000 Κ. Ἐνταῦθα πόλις λόγου ἀξιαί εἶνε.

"Ἀρτα (Ἀμβρακία), 4 ὥρας μακρὰν τῆς βορείου ἀκτῆς τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ καὶ ἔδρα μητροπολίτου. Κεῖται δὲ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὅχθης τοῦ Ἄραχθου, ἔχει πέραν τοῦ ποταμοῦ, ἐπὶ τοῦ Τουρκικοῦ ἐδάφους, περιφήμους πορτοκαλεῶνας καὶ λεμονεῶνας καὶ περὶ τὰς 6,000 Κ., πρωτοδικεῖον καὶ γυμνάσιον.

2) Τῶν Τζουμέρκων, μετά 16,000 Κ. Ἐνταῦθα πόλεις λόγου ἀξιαι εἶνε.

"Αγγαράτα, πρωτεύουσα τῆς ἑπαρχίας μετά 6,000 Κ., συμπεριλαμβανομένων τῶν πέριξ χωρίων. — Καλαρρύται, κωμόπολις εἰς τὰ βορειότατα, πατρὶς τοῦ Κωλέτη.

ΣΗΜ. Τῆς Θεσσαλίας μέρος εἶνε καὶ ἡ ἀνήκουσα εἰς τὸ Τουρκικὸν κράτος Ἀλαστῶνα ('Ολοοσών), πρὸς Β. τοῦ Τυρνάδου, μετά 2,000 Κ. καὶ ἡ παράλιος Κατερίνη, ὅπει μακρὰν τοῦ Ὁλύμπου, θεεν ἔξαγεται ξυλεία. — Εἰς τὴν Θεσσαλίαν ὑπῆρξεν ὁ περιφημότατος ἄρματωλὸς Παππαθύμιος Βλαχάνας, σπουδαίαν διεγείρας περὶ τὸ 1805 ἐπανάστασιν.

Β'. Στερεὰ Ἑλλάς

[369 τετρ. Μ., 460,000 Κ.]

α') Νομὸς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας.

[116 τετρ. Μ., 190,000 Κ.]

'Ο νομὸς οὗτος περιέχει 5 ἐπαρχίας, ἥτοι:

1) τῆς Ἀττικῆς, μετὰ 170,000 Κ.

'Ἐνταῦθι ὅρη μὲν ἀξιοσημείωτα εἰναι τὸ Υμηττὸς (Τρελλὸς) πρὸς Α., τὸ Περτελεύόρ, περίφημον διὰ τὰ λευκὰ μάρμαρά του καὶ ἡ Πάροης ('Οζᾶς). πεδιάδες δὲ ἡ τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Μαραθῶνος καὶ τῆς Ἐλευσίνος ποταμοὶ δὲ ὁ Κηφισός καὶ Ιλισσός, καὶ πόλεις λόγου ἀξιαι αἱ ἔξης:

'Αθῆναι¹ μεταξὺ τῶν ιστορικῶν ποταμῶν Κηφισσοῦ καὶ Ιλισσοῦ, πρωτεύουσσε τοῦ βασιλείου. Τὰς ἐν αὐτῇ περιττανὴ τῆς ἀρχαιότητος μνημεῖα, οἷον ἡ Ἀκρόπολις μετὰ τοῦ Παρθενῶνος, τοῦ ναοῦ τῆς Ἀπτέρου Νίκης, τῶν Προπυλαίων καὶ τοῦ Ἐρεχθείου, τὸ Θησεῖον, ὁ ναὸς τοῦ Ὁλυμπίου Διός, τὸ Θέατρον τοῦ Διονύσου, τὸ Ὡδεῖον Ἡρώδον τεῦ Ἀττικοῦ, τὸ μνημεῖον τοῦ Λυσικράτοντος, κλπ. ἔτι δὲ τὰ νέα, οἰκεδομήματα, οἷα τὰ Ἀνάκτορα, τὸ Παγεπιστήμιον, ἡ Σινκία Ἀκαδημία, τὸ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον καὶ τὸ σχολεῖον τῶν Τεχνῶν, τὸ Βαρβάκειον Λύκειον, τὸ Ἀρσάκειον Παρθενογάγειον, τὸ Ὁφιαλμιατρεῖον μετὰ τῶν κομψῶν ἰδιωτικῶν οἰκιῶν, τῶν ὥραιών πλατειῶν καὶ ὁδῶν, φωτιζομένων τὴν νύκτα διὰ φωταερίου, καθιστᾶσι τὰς Ἀθήνας τὴν κομψοτάτην πόλιν τῆς Ἀνατολῆς. Πληθυσμὸν δ' ἔχει περὶ τὰς 100 χιλ. Κ.

(1) Γεωγρ. Ηλ. 37ο, 58', 1''. Γεωγρ. Μῆν. 21ο, 23', 30''.

"Ερχονται δὲ εἰς τὰς Ἀθήνας ἀπανταχόθεν τῆς Ἀνατολῆς νέοι φαιτῶντες εἰς τὰ διάφορα αὐτόθι ἐκπαιδευτήρια. — Πειραιεύς, ἐπίνειον τῶν Ἀθηνῶν, συνδεόμενος μετ' αὐτῶν διὰ σιδηροδρόμου. Εἶνε δὲ ἡ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Ἑλλαδὸς, ἔχουσα παντοῖα καταστήματα, οἷον κλωστήρια, χυτήρια σιδήρου, καθεκλιποιεῖα κτλ. λαμπρὸν Θέατρον, Χρηματιστήριον, Γυμνάσιον, Νοσοκομεῖον, Ὁροφανοτροφεῖον καὶ ἄλλα. Εἶνε δὲ καλῶς ῥυμοτομημένη καὶ ἔχει 32,000 Κ.— Ἀμαρόντιον καὶ Κηφισσία, δραῖαι κατὰ τὸ θέρος διατριβαί. — Μαραθών μετ' ὁμωνύμου πεδιάδος, ἐνθα τὸ 490 π. Χ. συνεκροτήθη ἡ περιβόητος μάχη τῶν Ἀθηναίων καὶ Πλαταιέων κατὰ τῶν Ηερσῶν. — Ἀγαραί (Μενίδι), πρὸς Β. μετὰ 3,000 Κ.— Τατᾶ (Δεκέλεια), δραῖον τοῦ βασιλέως χωρίον.

2) Τῆς Αἰγαίης, μετὰ 8,000 Κ.

Εἰς ταύτην ἀνήκει ἡ νῆσος Αἴγαρα [2 τετρ. Μ.] περιφραγμος τὸ πάλαι διὰ τὴν ναυτηλίαν αὐτῆς. Σώζονται ἐρείπια τοῦ ἀρχαίου λιμένος καὶ ίκανῶς διατετηρημένος ὁ ναὸς τοῦ Παρελληρίου Διός. Παράγει δὲ ἐκλεκτὸν οἶνον, σῦκα καὶ ἀμύγδαλα, καὶ ἔχει πρωτεύουσαν ὁμώνυμον καὶ 3,000 Κ. Πλησίον αὐτῆς κείται τὸ ῥητινοφόρον νησίδιον Ἀγκιστριον, μετὰ 520 Κ.

3) Τῆς Μεγαρίδος, μετὰ 19,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὅρη μὲν λόγου ἀξια εἶναι τὰ Κέρατα πρὸς Α., ἐνθα πιθανῶς καθήμενος ὁ Ξέρξης ἐπὶ γρυσοῦ θρόνου ἔθεστο τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, ἡ Γεράειτ πρὸς Δ., ὁ Κιθαιρών πρὸς Β. καὶ ἡ Κακὴ Σκάλα (Σκειρωνίδες πέτραι) πρὸς Ν.: πόλεις δὲ ἀξιοσημείωτοι: Μέγαρα, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας, ἐνθα προκόπτει ίκανῶς ἡ δενδροφυτεία, καὶ κτηνοτροφία μετὰ 3,500 Κ.— Ελευσίς, ἀπέναντι τῆς Σαλαμῖνος πρὸς Α. τῶν Κεράτων, κώμη πα-

ράλιος μετὰ τῶν ἔρειπίων τοῦ ἀρχαίου ναοῦ τῆς Αἵμητρος καὶ Κόρης, ἐνθα ἐτελοῦντο τὰ Ἑλευσίνια μυστήρια. Τὰ Μέγαρα, ἡ Ἐλευσίς καὶ ἡ Κόρινθος συνδέονται νῦν μετὰ τῶν Ἀθηνῶν διὰ σιδηροδρόμου.—Σαλαμίς, νῆσος πολυθρύλητος διὰ τὴν ἐν ἔτει 480 π. Χ. συμβάσαν ναυμαχίαν τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Πέρσας, μετὰ 4,000 Κ., ὃν οἱ πλεῖστοι ἀλιεῖς καὶ ὄλοτόμοι. Τανῦν εἶνε αὐτόθι δὲ Βασιλικὸς ταύταθμος μετὰ Πλωτῆς δεξαμενῆς πρὸς καθαρισμὸν τῶν πλοίων εἰς θέσιν Αράπη.

4) Τῶν Θηβῶν μετὰ 23,000 Κ.

Ἐνταῦθα δὲ μὲν δέξια λόγου εἶνε ὁ Κιθαιρών ("Ἑλατα") πρὸς Ν. καὶ ὁ Ἐλικών πρὸς Δ., πεδιάδες ἡ Θηβαικὴ καὶ Πλαταικὴ ποταμοὶ δὲ ὁ Ἰσμηρός, χυνόμενος εἰς τὴν πρὸς Β. λίμνην Ψ.λικήν, καὶ ὁ Ασωπός, χυνόμενος πρὸς Ν. τοῦ Εὔριπου· καὶ πόλεις δέξιοισημείωται· Θῆbai, παρὰ τὸν Ἰσμηνόν, πατρὶς τοῦ λυρικοῦ ποιητοῦ Πινδάρου καὶ τῶν στρατηγῶν Ἐπαρμεινάδου καὶ Πελοπίδου τὸ πάλαι, νῦν δὲ πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας, ἔχουσα 6,000 Κ., ἀσχολουμένων εἰς τὸ ἐμπόριον. — Θεσπιαὶ πρὸς Δ., μικρὰ κάρη γνωστὴ τὸ πάλαι, καθότι 700 Θεσπιεῖς συναπέθανον μετὰ τοῦ Λεωνίδου ἐν Θερμοπύλαις.—Λευκτρα, ΝΑ. τῶν Θεσπιῶν, ἐνθα ὁ Σπαρτιάτης Κλεόμβροτος ἐνικήθη καὶ ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν Θηβαίων, στρατηγούμένων ὑπὸ τοῦ Ἐπαρμεινάδου καὶ Πελοπίδου, τῷ 371 π. Χ. — Πλαταιαὶ (Κόκλα), ΝΑ. τῶν Λεύκτρων παρὰ τὸν Κιθαιρώνα. Ἐνταῦθα τῷ 479 ὁ Παυσανίας καὶ Ἀριστείδης κατενίκησαν τὸν Μαρδόνιον. — Σχηματάρι, χωρίον, πλησίον τοῦ ὅποιου ἔκειτο ἡ Τάραγρα, πρὸς Α. τῶν Θηβῶν καὶ παρὰ τὸν Ἀσωπὸν ποταμόν, ἐνθα τῷ 455 π. Χ. ἐνίκησαν οἱ Σπαρτιάται τοὺς Ἀθηναίους. — Αὐλίς, πρὸς Α. ἐπὶ τοῦ Εὔριπου, ὅπόθεν οἱ "Ἑλλη-

νες ἐστράτευσαν πρὸς τὴν Τροίαν, ἀρχηγοῦντος τοῦ Ἀγαμέμνονος.

5) Τῆς Λεβαδείας, μετὰ 19,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὅρη μὲν λόγου ἀξια εἶνε Ἐλικὼν πρὸς Ν. καὶ διπλασίας πρὸς Β., πεδιάς δὲ ἡ Λεβαδεία, ποταμὸς δὲ Κηφισίας καὶ λίμνη ἡ νῦν ἀποξηραΐνομένη μεγάλη Κωπαΐς [9 τετρ. Μ.]· πόλεις δὲ ἀξιοσημείωται· Λεβαδεία, περιφημος τὸ πάλαι διὰ τὸ παρ' αὐτὴν μαντεῖον τοῦ Τροφωρίου, νῦν δὲ πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας παρὰ τὴν Κωπαΐδα μετὰ 5,000 Κ., ἀσχολουμένων περὶ τὸ ἐμπόριον, τὴν βαμβακοφυτείαν καὶ νηματουργίαν. — Χαιρώνεια (Κάπραινα) πρὸς Β. τῆς Λεβαδείας, κώμη τανῦν, τὸ δὲ πάλαι διάσημος ὡς πατρὸς τοῦ Πλουτάρχου καὶ διὰ τὴν αὐτόθι συγκροτηθεῖσαν μάχην τοῦ Μακεδόνος Φιλίππου ἐναντίον τῶν Ἀθηναίων καὶ Θηβαίων, τῷ 338 π. Χ.— Ἀράχωβα εἰς τὰς πρὸς Ν. ὑπωρείας τοῦ Παρνασοῦ, ἔνθα ὁ Καραϊσκάκης, κατατροπώσας τοὺς Τούρκους, ἔστησε πυραμίδα κεφαλῶν ἔχθρικῶν. Παράγει οὖν ἀξιολόγους, καὶ ἔχει ὑπὲρ τὰς 3,000 Κ.— Δαβλια (Δαυλίς), πρὸς Β. ἐπὶ τῆς ὑπωρείας τοῦ Παρνασοῦ, μετὰ 1,000 Κ.— Διστομον, ΝΔ. τῆς Χαιρωνείας, ἔνθα τῷ 1827 πεντακόσιοι Σουλιώταις κατέστρεψαν 2,500 Τούρκους.— Σκριποῦ, παρὰ τὴν Κωπαΐδα, ὁ παλαιὸς Ὁρχομενὸς τῶν Μιγυῶν.

6'. ΝΟΜΟΣ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ ΚΑΙ ΦΩΚΙΔΟΣ.

[111,67 τετρ. Μ., 130,000 Κ.].

Ο νομὸς οὗτος περιλαμβάνει 4 ἐπαρχίας, ἥτοι:

1) Τῆς Φθιώτιδος, μετὰ 53,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὅρη μὲν ἀξια λόγου εἶνε· ἡ Ὁθρυς πρὸς Β., ἡ Οἰτη πρὸς Ν. καὶ ὁ Τυμφρηστὸς πρὸς Δ., πεδιάς ἡ

Λαμιακή, ποταμὸς ὁ Σπερχειός καὶ πόλεις ἀξιοσημείωτοι: *Λαμία*, παρὰ τὸν Σπερχειὸν ποταμόν, πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ· ἔχει δὲ Ἀκρόπολιν ('Ακρολαμία), λείψανα τοῦ ἀρχαίου τείχους, γυμνάσιον, πρωτοδικεῖον, ἀμαξιτοὺς ὄδοὺς μέχρι Στυλίδος καὶ Τυπάτης καὶ περὶ τὰς 7,000 Κ., παράγει δὲ καπνὸν ἐκλεκτόν.—*Τυπάτη*, μετὰ 2,000 Κ., ὀρεινὸν χωρίον πρὸς Δ. τῆς Λαμίας. Πλησίον αὐτῆς εἶναι τὰ θειοῦγα Θερμὰ λουτρὰ τῆς Τυπάτης.—*Στυλίς* (Φάλαρα) πρὸς Α., ἐπίνειον τῆς Λαμίας εἰς τὸν Μαλιακὸν κόλπον, ἔχον νηματοποιεῖον, μέγαν ἀτμόρυμπον καὶ 2,000 Κ.—*Γαρδίκι*, πρὸς Α. τῆς Στυλίδος, μικρὸν χωρίον πλησίον τῆς ἀρχαίας Κρεμαστῆς Λαρίσσης, τῆς ὅποιας σώζονται τὰ τείχη.—*Σούρπη*, μετὰ 1,500 Κ., πρὸς τὸ μέρος τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου, παράγουσα καπνὸν ἐκλεκτόν.—*Νέα Μιτσέλα* ΒΔ., παράλιον καὶ ναυτικὸν χωρίον μετὰ 4,000 Κ.

2) Τῆς Λακρίδας μετὰ 24,000 Κ.

'Ενταῦθα ὅρη μὲν λόγου ἀξια εἶναι ὁ *Παρασάδης* ΝΔ., *Kal.λίδρομον* πρὸς Δ. καὶ ἡ *Κρημήλης* πρὸς Α.. πόλεις δὲ ἀξιοσημείωτοι: *Άταλάρτη* ('Οποῦς), πρωτεύουσα, παρὰ τὸν 'Οπούντιον κόλπον· παράγει σῖτον ἀξιόλογον καὶ ἔχει 2,300 Κ.—*Νέα Πέλλα*, συνεχομένη μετὰ τῆς Άταλάρτης, συνοικία τῶν Μακεδόνων, ἔχουσα 1,000 Κ.—*Δαδίον* πρὸς Δ., κωμόπολις γεωργικὴ μετὰ 3,000 Κ.—*Θερμοπόλαι* μεταξὺ τοῦ ὅρους Οἴτης καὶ τῆς θαλάσσης, περίδιοξος θέσις, ἔνθα τὸ πάλαι ὁ Λεωνίδας ἔπεισεν ὅπως ὑπακούσῃ εἰς τοὺς νόμους μετὰ 300 Σπαρτιατῶν καὶ 700 Θεσπιέων· κατὰ δὲ τὴν 'Ελλ. ἐπανάστασιν συνελήφθη ὁ *Διάκος* παρὰ τὴν *Αλαυάρα* (γέφυραν τοῦ Σπερχειοῦ) καὶ ἐσουθίσθη ἐπειτα ζωντανὸς εἰς τὴν *Λαμίαν*.—*Ελάτεια* (Λούτα), νῦν μὲν κώμη, τὸ πάλαι δὲ πόλις

καὶ κλείς τῆς Ἐλλάδος. — *Λιβαράται*, περίφημοι ὡς πατρὶς τοῦ Ἀνδρούτσου καὶ Ὁδυσσέως.

3) Τῆς Παρασίδος, μετὰ 29,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὅρη λόγου ἀξια εἶναι ὁ Παρασίδος πρὸς Α. καὶ ἡ Γκιώνα πρὸς Δ., πόλεις δὲ ἀξιοσημείωτοι: "Αγρισσα (Σάλωνα), πρωτεύουσα πόλις τῶν Ὀζολῶν Λακρῶν τὸ πάλαι τανῦν δὲ ἔχει γυμνάσιον, πρωτοδικεῖον, λαμπρὸν ἐλαῖωνα καὶ 5 χιλ. Κ.—Τοπόλια, ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ, μετὰ 1,500 Κ.—*Χρισσός* (Κρίσα), ἐλαϊόφυτος κώμη, ἔνθα τὸ *Κρισαῖον* πεδίον ἔδωκεν ἀφορμὴν τὸ πάλαι εἰς τὸν ιερὸν (Φωκικὸν) πόλεμον. "Εχει δὲ νῦν 2,500 Κ.—*Ιτέα*, ἐπίνειον τῆς Ἀμφίσσης, πιθανῶς τὸ παλαιὸν *Χάλαιρον*.—*Καστρί*, χωρίον ἔνθα ἔκειτο τὸ πάλαι τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν. ᘾνταῦθα ἥτο καὶ ἡ *Κασταλία πηγή*, ιερὸς εἰς τὰς Μούσας.—*Γραβιά* ΒΑ., παρὰ τὸ παλαιὸν *Κυττάρον*, ἔνθα ὁ Ὁδυσσεὺς Ἀνδρούτσος τῷ 1821, κλεισθεὶς εἰς ἐν χάνιον μετὰ 84 συντρόφων, ἐπολέμησε πρὸς τὰς χιλιάδας τοῦ Ὀμέρ Βριώνη ἐπὶ μίαν ἡμέραν, καὶ τὴν νύκτα ἔξηλθε ἔιφήρης, ἀπολέσας ἐνα μόνον τῶν συμπολεμιστῶν.—*Μαυρολιθάρι*, μετὰ 1,500 Κ.—*Γαλαξίδιον* (Οἰκήθεια), παράλιος πόλις εἰς τὸν Κοισαῖον κόλπον, ἔχουσα τὸ πρῶτον ἐμπορικὸν ναυτίκον τῆς Ἐλλάδος καὶ 4,500 Κ.

4) Τῆς Δωρίδος, μετὰ 23 χιλ. Κ.

Ἐνταῦθα ὅρη μὲν λόγου ἀξια εἶναι ὁ *Κόραξ* (Βαρδούσια) καὶ ποταμὸς ὁ *Γλαυθός* (Μόρνος), ἐκβάλλων πλησίον τῆς Ναυπάκτου: κῶμαι δὲ ἀξιοσημείωτοι: *Λιδωρίκιον* ΝΔ., πρωτεύουσα μετὰ 3 χιλ. Κ., ποιμένων τῶν πλείστων. — *Βιτριγίτσα*, πρὸς Ν. παρὰ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ *Τολοφῶρος*, μετὰ χιλίων Κ.—*Ἄρτοτίρα* πρὸς Β., ὅχι μακρὰν τῆς Οίτης, ἡ (ΓΕΩΓΡ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ)

μεγαλητέρα κάμη μετά 3 χιλ. Κ., τῶν πλείστων γεωργῶν.

γ'.) **Νομὸς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας.**

[138,24 τετρ. Μ., 140,000 Κ.]

Ο νομὸς οὗτος περιλαμβάνει 6 ἐπαρχίας, ὅτου·

1) Τοῦ Μεσολόγγιου, μετὰ 22 χιλ. Κ.

Ἐνταῦθα ὅρος μὲν ἀξιον λόγου εἶναι ὁ Ἀράκυρθος (Ζυγὸς) πρὸς Β., πεδιὰς δὲ ἡ Αἰτωλική, ποταμὸς ὁ Εὔηρος (Φίδαρις), δι' οὓς χωρίζεται ἀπὸ τῆς Ναυπακτίας, καὶ πόλεις ἀξιοσημείωτοι· Μεσολόγγιον, πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ, περίφημον διὰ τὸν αὐτόθι τάφον τοῦ Βύρωνος καὶ Μάρκου Μπότσαρη, καὶ τὴν κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1826 γενομένην ἡρωϊκὴν ἔξοδον τῶν Ἐλλήνων ἐναντίον τῶν Τούρκων· συνδέεται δὲ δι' ἀμαξιτοῦ ὄδοῦ μετὰ τοῦ Ἀγρινίου καὶ τῆς Εύρυτανίας, ἔχει γυμνάσιον, πρωτοδικεῖον καὶ περὶ τὰς 8 χιλ. Κ.—Κλεισσόβα καὶ Βασιλάδι, νησίδια κείμενα εἰς τὴν λιμνοθάλασσαν τοῦ Μεσολογγίου, περίφημα διὰ τὰς κατὰ τὸ 1826 ἐνδόξους τῶν Ἐλλήνων μάχας.—Αἰτωλικόν, νησίδιον συνδεόμενον μετὰ τῆς Στερεοῦ διὰ λαμπρᾶς, ἐπὶ πολλῶν ἀψίδων ἐρειδομένης, λιθίνης γεφύρας. Οἱ κάτοικοι (ὑπέρ τὰς 4 χιλ.), ἀσχολοῦνται εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν γεωργίαν.—Νεοχῶρι, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελώου ποταμοῦ.

2) Τῆς Ναυπακτίας, μετὰ 25 χιλ. Κ.

Ἐνταῦθα πεδιὰς μὲν εἶναι ἡ Ναυπακτική, ποταμὸς δὲ ἀξιον λόγου ὁ ποταμὸς τῶν συνόρων τῆς ἐπαρχίας τοῦ Μεσολογγίου Εὔηρος, καὶ πόλεις ἀξιοσημείωτοι· Ναυπακτος, πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Μεσολογγίου, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας. Ἔχει δὲ 5,300 Κ., φρούριον καὶ λιμένα εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον. Πλησίον αὐτῆς οἱ Ἐνετοί

καὶ Ἰσπανοί, συναγωνιστὰς ἔχοντες πολλοὺς "Ελληνας, ἐξηφάνισαν τὸν Ὀθωμανικὸν στόλον τῷ 1571.—Πλά-
ταρος, παρὰ τὸν Εὔηνον, μετὰ 2,000 Κ.

3) Τῆς *Tειχωρίας*, μετὰ 18,000 Κ.

'Ἐνταῦθα ὅρος μὲν ἀξιον λόγου εἶναι τὸ *Παραιτωλικόν*
(Ἀραποκέφαλον), δι' οὖν χωρίζεται ἀπὸ τῆς Εύρυτανίας,
ποταμὸς δὲ ὁ Ἀχελῶος (Ἀσπροπόταμον) καὶ λίμνη ἡ
Τριγωνίς πόλις δὲ ἀξιοσημείωτος ἡ πρωτεύουσα Ἀγρί-
μον (Βραχώρι), πρὸς Α. τοῦ Ἀχελώου, παράγον ἔξα-
ρετον καπνὸν καὶ ἔχον 7,000 Κ. Νοτιανατολικῶς αὐ-
τοῦ ἔκειτο τὸ ἀρχαῖον Θέρμον, μετὰ θερμῶν ὑδάτων,
ἔνθα συνήρχετο ἡ συνέλευσις τῶν Αἰτωλῶν.

4) Τῆς *Εὐρυταρίας*, μετὰ 35,000 Κ.

'Ἐνταῦθα ὅρη μὲν ἀξια λόγου εἶναι ὁ *Τυμφρηστὸς* (Βε-
λοῦχος) πρὸς Α. καὶ τὰ "Αγραφα (Κλάδοι τοῦ Πίνδου)
πρὸς Β., κῶμαι δὲ ἀξιοσημείωτοι τὸ *Καρπερήσιον* (Οι-
γαλία) πρωτεύουσα καὶ περίφημον διὰ τὸν πλησίον αὐ-
τοῦ συμβάντα θάνατον τοῦ Μάρκου Μπότσαρη τῷ 1823.
Ἐχει δὲ περὶ τὰς 8,000 Κ., γεωργοὺς καὶ ποιμένας.—
Φουρρᾶ, παρὰ τὰ προτοῦ σύνορα, μετὰ 2,000 Κ.—*Kρί-
κελλος* πρὸς Ν., μετὰ 1,000 Κ.—"Αμπλιαρη, ἔτι νο-
τιώτερα, χωρίον μὲ φυσερᾶς πλησίον θέσεις, περιφήμους διὰ
τὴν ἐν ἔτει 1824 νίκην τῶν Ελλήνων κατὰ τῶν Τούρκων.

5) Τοῦ *Báλτου*, ἔδρας τῶν κλεφτῶν πρὸ τῆς ἐπικνα-
στάσεως, μετὰ 16,000 Κ.

'Ἐνταῦθα πεδιὰς μὲν εἶναι ἡ Ἀκαραρικὴ (τῆς Λεπε-
νοῦς), κῶμαι δὲ ἀξιοσημείωτοι *Κραβασαρᾶς* (Λιμναία),
πρωτεύουσα εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου καὶ
παρὰ τὴν λίμνην Ἀμβρακίαρ. Ἐξάγει βελανίδιον καὶ
ἔχει 2,000 Κ. Πρὸς Β. αὐτῆς κείνται τὰ ἐρείπια τοῦ
Ἀμφιλοχικοῦ "Αργονς.—Λεπενοῦ, πρὸς Ν., παρὰ τὴν

παλαιάν Στράτον καὶ τὴν λίμνην Ὀζηρόν, μετὰ 1,600 Κ.

6) *Borίσης* καὶ *Ξερομέρου*, ώσαύτως ἔδρας τῶν κλεφτῶν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, μετὰ 23,000 Κ.

'Ενταῦθα πόλεις ἀξιοσημείωτοι εἰνε· *Bόριτσα* ('Ανκατόριον), πρωτεύουσα εἰς τὸν Ἀμθρακικὸν κόλπον. "Εχει δὲ φρούριον, κλίμα τερπνὸν μὲν ἀλλὰ νοσθδες καὶ 2,000 Κ. — Εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον ἔκειτο πάλαι τὸ *"Aktiον"*, πλησίον τοῦ ὁποίου ἐνίκησεν ὁ Ὁκταβιανὸς τὸν Ἀντώνιον καὶ τὴν βασιλείσσαν τῆς Αἰγύπτου Κλεοπάτραν, τῷ 31 π. Χ. — *Katoύra*, μετὰ 1000 Κ. — *Aστακός* πρὸς Ν. παράλιος τόπος ἐξαγωγῆς, μάλιστα βελανιδίου.

Γ'. Πελοπόννησος.

[395 τετρ. Μ. 750,000 Κ.]

α.) **Νομὸς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας.**

[91,25 τετρ. Μ. 136,000 Κ.].

Οὗτος περιλαμβάνει 6 ἐπαρχίας, ἦτοι·

1) Τῆς *Ναυπλίας*, μετὰ 16,000 Κ.

Αὕτη ὅρος μὲν ἔχει τὸ *'Aραχραῖον* ("Αγ. Ἡλίας) πρὸς Α., ποταμὸν δὲ τὸν *"Irajor* καὶ πόλεις ἀξίας λόγου· τὸ *Ναύπλιον*, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου μετ' ὄχυρωτάτων Ἐνετικῶν φρουρίων, ὀπλοστασίου καὶ περίπου 7,000 Κ. Εἶνε δὲ πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ, καὶ ὑπῆρχε πρὶν μητρόπολις τοῦ ὅλου βασιλείου· συνδέεται δὲ μετὰ τῶν Ἀθηνῶν διὰ σιδηροδρόμου καὶ μετὰ τῆς Τριπόλεως δι' ὁδοῦ ἀμαξιτοῦ. — Τὴν *Πρόρωιαν*, προάστειον μετὰ 2,000 Κ. — Τὴν *Tήρυνθα*, ἐνθα σώζονται *Κυκλώπεια* τείχη. — Τὸ *Λιγουριόν* πρὸς Α. μετὰ 1,000 Κ., πλησίον τοῦ ὁποίου σώζεται ἀκέραιον τὸ *Λαμπρὸν θέατρον* τῆς

ἀρχαίας Ἐπιδαύρου.—Τὴν Νέαν Ἐπίδαυρον, εἰς τὸν Σαρωνικὸν κόλπον, μετὰ 2,000 Κ.

2) Τοῦ Ἀργονού, μετὰ 25,000 Κ.

Αὕτη ὅρη μὲν ἀξιοσημείωτα ἔχει τὸ Ἀρτεμίσιον (Μαλεβόν) καὶ Παρθένιον, πρὸς Δ., πεδιάδα δὲ τὴν Ἀργολικήν, καὶ ποταμοὺς τὸν ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης (Ζάρακα) πηγάζοντα καὶ εἰς τὴν Λέροντη λίμνην ἐκβάλλοντα Ἐραστῖον (Κεφαλάρι) πρὸς Α., καὶ τὸν Ἰναχον· καὶ πόλεις ἀξιοσημειώτους· τὸ Ἀργός μετὰ 10,000 Κ. Κείται δὲ τοῦτο 3)4 τῆς ὥρας μακρὸν τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, ἀσκοῦν σπουδαῖον ἐμπόριον καπνοῦ καὶ συνδεόμενον μετὰ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Ναυπλίου διὰ σιδηροδρόμου. Ἀκρόπολιν δ' ἔχει τὴν 900π. ὑψηλὴν Λάρισσαν. — Χαρβάτι, πλησίον τοῦ ὄποιου κείνται τὰ ἐρείπια τῶν Μυκηνῶν, καθέδρας τοῦ Ἀγαμέμνονος.

3) Σπετσῶν καὶ Ἐρμιονίδος, μετὰ 17,000 Κ.

Ἐνταῦθα πόλεις λόγου ἀξιαὶ εἶνε· Σπέτσαι, ἐπὶ ὁμωνύμου νήσου (Πιτυοῦσα [2 1]3 τετρ. Μ.]), ἔχουσα περὶ τὰς 8,000 Κ., γνωστὰ διὰ τοὺς ναυτικοὺς ἀγῶνας αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπανάστασιν· τανῦν ἐδρεύει ἐνταῦθα ἡ ἀτμοπλοϊκὴ Ἐταιρεία τοῦ Γουδῆ. — Κρατίδιον, ἀπέναντι τῶν Σπετσῶν, ἔχον 7,000 Κ. ἀσχολουμένους εἰς τὴν γεωργίαν καὶ ναυτιλίαν. — Ἐρμιόνη (Καστρί), ἀπέναντι τῆς Ὑδρας μετὰ 1,000 Κ., καὶ ὑδάτων ιαματικῶν.

4) Ὑδρας καὶ Τροιληρίας, μετὰ 17,000 Κ.

Ἐνταῦθα πόλεις ἀξιαὶ λόγου εἶνε· Ὑδρα, ἐπὶ ὁμωνύμου νήσου [3 τετρ. Μ.], τὸ πάλαι Ὑδρέα, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας, μετὰ 9,000 Κ. Αὕτη κείται ἀπέναντι τοῦ ἀκρωτηρίου Σκυλλαίου (Κάθο Σκύλλο) εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ἀργολικοῦ Κόλπου· εἶνε δὲ νησος βραχώδης, περιώνυμος ὅμως διὰ τὸ σπουδαιότατον κατὰ τὴν Ἐλληνικὴν

έπαναστασιν ναυτικόν. Τὴν σήμερον δὲ πλουτεῖ διὰ τῆς ἀλιείας τῶν σπόγγων.—*Τροιζήν* (Δαμακλᾶς), ἐπὶ τῆς στερεᾶς, ἔχουσα 1,200 Κ.—*Μέθανα*, χερσόνησος ἔχουσα ἴαματικὰ θειοῦχα λουτρὰ εἰς τὴν λεγομένην Βρωμολιμνην.—*Πόρος* (Καλαυρία), νῆσος περίφημος τὸ πάλαι, διότι εἰς τὸν αὐτόθι ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος, οὗτινος σήμερον μόνον ἔχνη σώζονται, ἐπιειν ὁ Δημοσθένης τὸ κάνειον. "Ἐγει δὲ πυκνοὺς λεμονῶνας καὶ ἦτο πρὶν βασιλικὸς ναύσταθμος (μετενεγθεὶς ἥδη εἰς *Σαλαμῆνα*)".

5) Τῆς Κορινθίας, μετὰ 48,000 Κ.

'Ενταῦθα ὅρη μὲν λόγου ἀξια εἶνε ἡ *Κυλλήνη* (Ζίρια) πρὸς Δ. καὶ τὰ *Δερβεράκια* παρὰ τὸν *Φλιοῦντα*, ἐνθα κατεστράφη τῷ 1822 ὁ Δράμαλης ὑπὸ τοῦ Κολοκοτρώνη, πεδιὰς ἡ Κορινθίακη καὶ λίμναι ἡ *Στυμφαλίς* καὶ ἡ Φενέδης (Φονεᾶς) πρὸς Δ., ποταμὸς ὁ Ἀσωπός, χυνόμενος εἰς τὸν Κορινθίακὸν κόλπον, καὶ πόλεις ἀξιοσημείωτοι: *Νέα Κόρινθος*, παρὰ τὸ *Λουτράκι* (*Λέχαιον*) ἐπὶ τοῦ Κορινθίακοῦ κόλπου, κτισθεῖσα κατὰ σχέδιον κανονικὸν μετὰ τὸν σεισμὸν τοῦ 1858, ὅστις κατέστρεψε τὴν παλαιὰν Κόρινθον, κειμένην ὑπὸ τὴν ὄχυρωτάτην τὸ πάλαι ἀκρόπολιν *Ἀκροκόρινθον*.—*Καλαμάκι* (*Κεγχρέαι*), ἐπίνειον τῆς Νέας Κορίνθου, εἰς τὸν Σρωτικὸν κόλπον, συνδεόμενον διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τοῦ Λουτρακίου.—*Περαχώρα*, μετὰ 2,000 Κ., παρὰ τὸ *Ηράιον* ἀκρωτήριον.—*Συφικόν*, παρὰ τὴν παλαιὰν *Σολύγειαν*, μετὰ 1,800 Κ.—*Βασιλικά*, χωρίον παρὰ τὴν ἀρχαίαν *Σιενῶνα*.—*Τρίκαλα*, μετὰ 2,000 Κ. ἀσχολουμένων εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς σταφίδος.—*Ἄγιος Γεώργιος* (*Φλιοῦς*) μετὰ 2,000 Κ., παράγων ὥρατον μαῦρον οἶνον.

(1) Σημειωτέον ὅτι ἡ *Τροιζήν*, τὰ *Μένθανα* καὶ ὁ *Πόρος* ἀποτελοῦσται τὴν *Τροιζηνίαν*.

6) Τῶν *Κυθήρων*, μετὰ 13,000 Κ.

Αὕτη σύγκειται ἐκ τῆς ὁρεινῆς νήσου *Κυθήρων* [5 1]2 τετρ. Μ..], μετὰ ὄμωνύμου πόλεως, κειμένης παρὰ τὴν ἀρχαίαν, ἐνθα σώζονται λείψανα τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀφροδίτης (*Κυθηρίας*), καὶ τῶν μεταξὺ Κυθήρων καὶ Κρήτης κειμένων Ἀρτικυθήρων (Τσεριγότο). Καὶ παράγει μὲν ὁ τόπος μέλι, οἶνον, ἔλαιον καὶ ὄπωρικὰ διὰ τὴν φιλοπονίαν τῶν κατοίκων, ἀλλ' ὅμως δἰὰ τὸ ἀνεπαρκές τοῦ τόπου πολλοὶ Κυθήριοι, μεταναστεύουσιν, εἰς τὴν Συμύρην μᾶλιστα.

6'.) Νομὸς Ἀχαΐας καὶ Ἡλεῖδος.

[94,31 τετρ. Μ. 181,000 Κ.].

Οὗτος σύγκειται ἐκ 4 ἑπαρχιῶν.

1) Τῶν *Πατρῶν*, μετὰ 57,000 Κ.

Ἐνταῦθα λόγου ἀξια ὅρη εἶνε τὸ *Παραχαϊκὸν* (Βούδιας) πρὸς Β. καὶ ὁ Ἐρύμαρθος πρὸς Ν., ὅθεν ἔεισι ποταμὸς *Πεῖρος*, χυνόμενος εἰς τὸν κόλπον τῶν Πατρῶν. ἀλλοὶ δὲ ποταμὸς ἀξιοσημείωτος εἶνε ὁ *Γλαῦκος* (Λευκα) πλησίον τῶν Πατρῶν.

Πρωτεύουσα δὲ τῆς ἑπαρχίας εἶνε αἱ *Πάτραι*, πόλις ἐμπορική, ὅθεν ἔξαγεται ἡ πλείστη Κορινθιακὴ σταφίς, μετὰ 40,000 Κ. Ἔχει δὲ θέατρον, ἐφετεῖον, 2 γυμνάσια, καλὰς οἰκοδομὰς καὶ εὐθείας ὁδοὺς καὶ πλατείας.

2) Τῆς *Αιγαλείας*, μετὰ 17,000 Κ.

Αὕτη πεδιάδα μὲν ἔχει τὴν τοῦ *Αιγίου*, ποταμὸν δὲ ἀξιοσημείωτον τὸν *Σελιροῦντα* καὶ πρωτεύουσαν τὸ *Αιγιον* (Βοστίτσα), ἔξαγον τὴν ἀρίστην Κορινθιακὴν σταφίδα καὶ ἔχον γυμνάσιον καὶ περίπου 8,000 Κ. Πρὸς Ν. δὲ τοῦ Αιγίου κεῖται ἡ μορὴ τῶν *Ταξιαρχῶν*, μετὰ 100 περίπου μοναχῶν.

3) Τῶν *Kalabrytōr*, μετὰ 41,000 Κ.

Εἰς τὴν ὁρεινὴν ταύτην χώραν ὅρη μὲν ἀξιοσημείωτα εἶναι τὰ *Aroária* (Χελμὸς) ΝΑ. καὶ ὁ *Erýmárthos* ΝΔ., δι’ οὓς χωρίζεται ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας τῶν Πατρῶν ποταμοὶ δὲ ἡ *Stryx* (ἐκ τῶν Αροανίων πηγάζουσα) καὶ ὁ *Krathis* (ποταμὸς τῆς Ακράτας). πόλεις δὲ λόγου ἀξιαὶ.

Kalábruta (Κύναιθα) μετὰ γυμνασίου καὶ 2,000 Κ. Πληγίον αὐτῷ κεῖται ἡ μονὴ τοῦ *Megálou Spylaios* μετὰ 150 περίπου μοναχῶν, ἔνθι εὑρίσκεται μίκη τῶν εἰκόνων, ἃς ιστόρησεν ὁ Απόστολος Λουκᾶς, καὶ ἡ τῆς Ἀγίας Λαύρας, ἔνθι ὁ ἐπίσκοπος Γερμανὸς Ὅψωσε τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως, τῇ 25 Μαρτίου 1821.—Σωποτὸρ πρὸς Ν., μετὰ 1,500 περίπου Κ.—*Aeithártos*, εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ ὅρους *Erymártos*, μετὰ 1,500 Κ.—*Ankonuria*, παρὰ τὸν ποταμὸν Λάδωνα, μετὰ 1,000 περίπου Κ.

4) Τῆς *Hileias*, μετὰ 66,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὅρη μὲν ἀξιοσημείωτα εἶναι ἡ *Pholón* πρὸς Α., πεδιὰς ἡ τῆς *Hilidós*, ποταμὸς ὁ *Pηνείδος* καὶ πόλεις ἀξιοσημείωτοι.

Hýrgos, πρωτεύουσα παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ *Alfériou* ποταμοῦ, ἔχουσα γυμνάσιον, πρωτοδικεῖον, θέατρον καὶ περὶ τὰς 10,000 Κ. Ἐξάγεται δὲ ἐντεῦθεν πολλὴ Κορινθιακὴ σταφίς.—*Katákwalor* (παρὰ τὸ ἀκρωτήριον *Igthr*), ἐπίνειον τοῦ Πύργου, συνδεόμενον μετ’ αὐτοῦ διὰ σιδηροδρόμου.—*Gastouri*, παρὰ τὸν Πηνείδον εἰς πεδιὰδας εὐφοριωτάτην, ἔχουσα ὑπὲρ τοὺς 1,500 Κ. Ἐδῶ πληγίον κατώκουν οἱ περιβόητοι *Aalaios* Τοῦρκοι.—*Alexairá*, μετὰ 2,000 Κ.—*Glaréttia*, ἐπίνειον τῶν *Alexairώ*.

Ἐνταῦθα (εἰς τὴν παρὰ τὸν *Alférión* *Olympos*) ἐ-

τελοῦντο τὸ πάλαι οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες· τὸ μεγαλεῖον δὲ τούτων ἀπέδειξαν αἱ ἐσχάτως γενόμεναι ἀνασκαφαί, καθ' ἃς εὑρέθη ὁ περιφήμος Ἐρμῆς τοῦ Πραξιτέλους.

γ'). **Νομὸς τῆς Μεσσηνέας.**

[62,52 τετρ. Μ., 157,000 Κ.]

Οὗτος περιλαμβάνει πέντε ἑπαρχίας, ἣτοι·

1) Τὸν *Kalamār* (τὸ πάλαι Φαρᾶν), μετὰ 30,000 κατοίκων.

Ἐνταῦθα ἔκτείνει βραχίονας ὁ *Taūγετος*, ῥέει δὲ ὁ ποταμὸς *Nédmou* πόλεις δὲ ἀξιοσημείωτοι εἰνε· *Kalámati*, ἀπέχουσαι 20 λεπτὰ τῆς ὡρας ἐκ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου, μετὰ 9,000 Κ., πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ καὶ πόλις ἐμπορική, ἔχουσα γυμνάσιον, πρωτοδικεῖον καὶ μεταξοκλωστήρια· ἔξαγει δὲ ἀφθονα σύκα, σταφίδας, ἔλαιον καὶ πορτογάλια.— *Sitsofá*, μετὰ 1,500 Κ., πόλις τῆς ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ Ταῦγέτου κειμένης *A.layorías*.—*Poliarή*, περιφήμος διὰ τὰς συγκροτηθείσας αὐτόθι πρὸς τὸν Ἰ-θρακήμην μάχας.

2) Τὴς *Mεσσηνῆς*, μετὰ 36,000 Κ.

Ἐνταῦθα δρη μὲν ἀξιοσημείωτα εἶνε τὸ *Nόμια* πρὸς Β. καὶ ἡ *Iθώμη* πρὸς Ν., ἔνθα σώζονται λείψανα τοῦ ἀρχαίου τείχους, πεδίας δὲ ἡ *Mεσσηνιακή*, ποταμὸς ὁ *Hámisos*, καὶ πόλεις λόγου ἀξιαῖς.

Nησίον, παρὰ τὴν δεξιὰν ὅχθην τοῦ Ηαμίσου, μετὰ περίπου 6,000 Κ.—*Μανρομάτη*, κώμη ἐκτισμένη εἰς τὰ ἐρείπια τῆς ὑπὸ τοῦ Ἐπαμεινάνδου συνοικισθείσης παλαιᾶς *Μεσσηνῆς*.

3) Τὴς *Pylás*, μετὰ 26,000 Κ.

Ἐνταῦθα πόλεις ἀξιαῖς λόγου εἶνε *Pylós* (Νεόκαστρον), πρωτεύουσα μετὰ 2,000 περίπου Κ. Κεῖται δὲ

ἀπέναντι τῆς νήσου Σφακτηρίας, ἔχει φρούριον καὶ λαμπρὸν λιμένα, καὶ εἶναι διάσημος, διότι αὐτοῦ τῷ 1827 ἐκάτη ὁ Τουρκικὸς καὶ Αίγυπτιακὸς στόλος ὑπὸ τῶν "Αγγλων, Γάλλων καὶ Ρώσσων.—Μεθώρη πρὸς Ν., ἔχουσα φρούριον Ἐνετικὸν καὶ περίπου 2,000 Κ.—Κορώη (Άσινη) πρὸς Α., ωσπράτως φρούριον μετὰ 2,000 Κ.—Πρὸς Ν. αὐτῆς κεῖνται αἱ Οἰλοῦσαι νῆσοι (Σαπιέντσα καὶ Καβρέρα).—Πεταλίδι (Κορώνη), πρὸς Β. τῆς Κορώνης. Ἐνταῦθα εἶναι συνφρισμένοι Λάκωνες.—Μαριάκι, περίφημον διότι αὐτόθι ἔπεσε μαχόμενος πρὸς τὸν Ἰθραχήμην ὁ ἥρως Παππαφλέσσας.

4) Τῆς Τριφυλίας, μετὰ 35,000 Κ.

'Ενταῦθα ποταμὸς λόγου ἀξιος εἶναι ἡ Νέδα πρὸς Β., πόλεις δὲ ἀξιοσημείωτοι.

Κυπαρισσία, ὅχι μακρὰν τῆς θαλάσσης, ἔχουσα πρωτοδικεῖον καὶ ὑπὲρ τὰς 4,000 Κ.—Φιλιατρά, πρὸς Ν. τῆς προηγουμένης, πόλις ἔχουσα καλὰς ὁδοὺς καὶ πλατείας καὶ ὑπὲρ τὰς 6,000 Κ.—Γαργαλιάροι, ἔτι νοτιώτερα εἰς λαμπρὰν τοποθεσίαν μετὰ 3,000 Κ. Καὶ αἱ τρεῖς αὗται πόλεις πλουτοῦσιν ἐκ τῆς σταφίδος.

5) Τῆς Οἰνυπίας, μετὰ 29,000 Κ.

'Ενταῦθα ὄρος μὲν ἀξιον λόγου εἶναι τὸ Λύκαιον πρὸς Α., ποταμὸς δὲ ὁ Ἀλφειὸς πρὸς Β., πόλεις δὲ ἀξιοσημείωτοι.

'Αρδρίτσαιρα, πρωτεύουσα μετὰ 2,000 Κ. Πλησίον ταύτης σώζεται ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος.—'Αγουλιρίτου, μετὰ 1,800 Κ. παρὰ τὰς ὅγθας τοῦ Ἀλφειοῦ.

δ'). **Νομὸς τῆς Λακωνίας.**

[81,78 τετρ. Μ., 121,000 Κ.].

Αὕτη περιλαμβάνει 4 ἐπαρχίας, ὧτοι·

1) Τῆς Λακεδαιμονος, μετὰ 53,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὅρη μὲν ἀξια λόγου εἶνε ὁ Πάρων πρὸς τὰ
ΒΑ. καὶ ὁ Ταῦγετος πρὸς Δ., πεδιὰς δὲ ἡ Λακωνική,
ποταμοὶ ὁ Εὐρώτας καὶ ὁ χυνόμενος εἰς αὐτὸν Οἴτον
(Κελεφίνα) πρὸς Β., καὶ πόλεις ἀξιοσημείωτοι.

Σπάρτη, πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην
τοῦ Εὐρώτα ἐπὶ τῶν ἑρεπίων τῆς ἀρχαίας Σπάρτης κει-
μένη, ἐν οἷς ἀξιοθέατος μάλιστα ὁ λεγόμενος τάφος τοῦ
Λεωνίδα. "Εχει δὲ γυμνάσιον, πρωτοδικεῖον, μεταξοκλω-
στήρια, κανονικὰς ὁδοὺς καὶ περίπου 3,500 Κ.—Μι-
στρᾶς, μετὰ 1,500 Κ.—Καστανιὰ πρὸς Β. ἐπὶ τοῦ
Ταῦγέτου, μετὰ 2,000 Κ.—Γεωργίτσα, παρὰ τὴν Κα-
στανιὰν μετὰ 2,000 Κ. περίπου.—Ἄραχωβα (Καρύαι).
—Παλιογονλᾶς, πλησίον τρῦ ὅποιου ἔκειτο ἡ ἀρχαία
Σελλασία.—Βαρβίτσα, πατρὶς τοῦ περιφήμου κλέφτου
Ζαχαριᾶ.—Βαμβακοῦ, μετὰ 2,000 Κ.—Σχλαβοχώ-
ριον, τὸ πάλαι Ἀμάκλαι, περίφημον διὰ τὸν ἔκει ναὸν
τοῦ Ἀπόλλωνος.—Λεβέτσοβα (πάλαι Κροκέαι), μετὰ
1,500 Κ.

2) Τοῦ Οἰτύλου (Δυτικῆς Μάνης), μετὰ 30,000 Κ.

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην πόλεις ἀξιοσημείωτοι εἶνε·
Ἀρεόπολις, μετὰ 1,500 Κ.—Οἰτύλος, μετὰ 1,500 Κ.
περίπου. — Κύτα, παρὰ τὸ ἀκρωτήριον (Θυρίδας)
(Γρόσσο).

3) Τοῦ Γυθείου ('Ανατολικῆς Μάνης), μετὰ 16,000 Κ.

Ἐνταῦθα πόλεις ἀξιοσημείωτοι εἶνε· Γύθειον, τὸ πά-
λαι ἐπίνειον τῆς Σπάρτης, μεθ' ἣς εἶνε τανῦν ἡνωμένη
δι' ἀμαξιτοῦ ὁδοῦ. "Εχει 2,500 Κ. —Πολυάραβος, ἔνθα
ἀπεκρούσθη ὁ Ἰεράρχης, θελήσας νὰ ποιήσῃ ἀπόβασιν.
—Πιάριτσα, μετὰ 1,000 Κ. πρὸς Δ.

4) Τῆς Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, μετὰ 22,000 Κ.

Εις ταύτην, ἐκτεινομένην μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου *Malléa*, ὅρος μὲν λόγου ἀξιῶν εἶναι ἡ *Záraξ* (Κουλοχέρα), πόλεις δὲ ἀξιοσημείωτοι.

Moláoi, πρωτεύουσα μετὰ 1,500 K.—*Moreumβασία* (Ἐπίδαυρος Λιμνηρά), κειμένη ἐπὶ νησιδίου ωχυρωμένου καὶ ἡνωμένου μετὰ τῆς στερεᾶς διὰ γεφύρας· ἔχει δὲ 1,000 K.—*Bouai* (Βάτικα), παρὰ τὸν Μαλέαν, μετὰ 1,000 K.—*Elas*, παρὰ τὴν θάλασσαν. Ἐκ τούτου, ώς λέγεται, οἱ δοῦλοι τῶν Σπαρτιατῶν ὄνομάσθησαν Εἴλωτες.

Σημ. Ἐπίδαυρος Λιμνηρὰ σημαίνει ἡ ἔχουσα λιμένα.

έ). Νομὸς τῆς Ἀρκαδίας.

[79,62 τετρ. Μ., 149,000 K.]

Ο νομὸς οὗτος ἔχει τέσσαρας ἐπαρχίας, ἣτοι·

1) Τῆς *Martireiac*, μετὰ 52,000 K.

Ἐνταῦθα ὅρη μὲν λόγου ἀξιῶν εἶναι τὸ *Mairalor* πρὸς B., πεδιάδες δὲ ἡ τῆς *Martireiac* καὶ Τεγέας καὶ ἡ τοῦ *Oρχομενοῦ*, ποταμὸς ὁ *Aigaeidēs* καὶ πόλεις ἀξιοσημείωτοι.

Tripolici, ὑπὸ τὸ Μαίναλον, πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ μετὰ 10,000 K. Ἐχει δὲ γυμνάσιον, πρωτοδικεῖον, ἀμαξιτὸν ὁδὸν μέχρι τῶν Μύλων τοῦ *Naxuplίου* καὶ τοῦ "Αργους, ἔτι δὲ μέχρι Καλαμῶν, καὶ ικανὴν ἐγχώριον βιομηχανίαν. Πλησίον ταύτης ἔκειντο αἱ παλαιαὶ πόλεις *Martireia* καὶ Τεγέα.—Λεβίδι, πρὸς B. μετὰ 2,000 K.—*Balteíoi*, ΝΔ. τῆς Τριπόλεως, χωρίον ὄρεινόν, εἰς τὸ ὄποιον οἱ Ἑλληνες ἐνίκησαν κατὰ πρῶτον τοὺς Τούρκους τῷ 1821.

2) Τῆς *Gortyniac* μετὰ 46,000 K.

Ἡ χώρα αὕτη εἶναι ὅλη ὄρεινή, χωριζομένη ἀπὸ τῆς Ἡλείας διὰ τοῦ *Erymárhoū*, καὶ διαρρεομένη ὑπὸ τῶν

ποταμῶν Γορτυρίου πρὸς Ν. καὶ Αάδωρος πρὸς Β. Πόλεις δὲ λόγου ἀξίας ἔχει.

Τὴν Δημιτσάρα, πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας, μετὰ 3,000 Κ. καὶ γυμνασίου. Εἶνε δ' αὕτη πατρὶς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Γερμανοῦ καὶ τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου, τοῦ ἀπαγγονισθέντος κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐπαναστάσεως. — Καρύταιρα, μετὰ φρουρίου καὶ 1,500 Κ., ἐπὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Γορτυνίου καὶ Ἀλφειοῦ. — Στεγυρίτσα, παρὰ τὸν Γορτύνιον, μετὰ 3,500 Κ. — Ζάτοντα, μετὰ 1,500 Κ. περίπου. — Βυτίρα ΒΑ., μετὰ 1,500 Κ.— Λαγκάδια (*Τενθίς*) ΒΔ. μετὰ 4,000 Κ.— Βαλτεσιτίκορ, μετὰ 2,000 Κ.

3) Τῆς Μεγαλοπόλεως, μετὰ 20,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὅρος μὲν ἀξίου λόγου εἶνε τὸ Αύκαντον (*Διαφόρτι*) πεδιὰς δὲ ἡ τῆς Μεγαλοπόλεως, ποταμὸς ὁ Ἀλφεός, ὃστις δέχεται τὸν Ἐλισσόντα καὶ Καριώρα (*Ξερίλα*). πόλεις δὲ ἀξιοσημείωτοι.

Μεγαλοπόλις (παρὰ τὸ νῦν Σινάνον), πατρὶς τοῦ Φιλοποίμερος καὶ Πολυβίου, συνοικισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἐπαμεινάνδου μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην (371 π. Χ.). Εἶνε δὲ ταῦτη κάμη μετὰ 1,500 Κ., ἔχουσα ἀμαξιτὸν ὁδὸν μέχρι Τριπόλεως.— Λεοντάριον, παρὰ τὸν Καριώρα, μετὰ 800 Κ.

4) Τῆς Κυρούριας (*Τσακωνίας*), μετὰ 31,000 Κ.

Εἰς ταύτην ὄμιλοῦσι τὴν λεγομένην Τσακωνικὴν διάλεκτον καὶ ὅρος μὲν ἀξίου λόγου πρὸς Δ. εἶνε ὁ χωρίζων αὐτὴν ἀπὸ τῆς Λακεδαιμονίου Πάργων (Μαλεθός), πεδιὰς δὲ ἡ τοῦ Ἀστρούς καὶ πόλεις ἀξιοσημείωτοι.

Λεωνίδιον, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας, μετὰ περίπου 4,500 Κ. καὶ πεδιάδος εὐφόρου.— Ἀστρος, πρὸς Β., ὃχι μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τάρου ποταμοῦ, κάμη πασά-

λιος εἰς τὸ ἀκρον τῆς πεδιάδος Θυρέας.— "Αγιος Ιωάννης, ΝΔ. τοῦ "Αστρους.— "Αγιος Πέτρος ΝΔ. μετὰ 4,000 Κ., κωμόπολις κειμένη εἰς γοντευτικωτάτην τοποθεσίαν πλήρη δένδρων.— Καστρί, πρὸς Β. τοῦ Αγίου Πέτρου, μετὰ 5,000 Κ. περίπου.— Δολιαρὰ καὶ Βέρβερα, κώμαι γνωσταὶ διὰ τὰς πλησίους αὐτῶν νικηφόρους κατὰ τῶν Τούρκων μάχας.

Δ'.) Νῆσοι τοῦ Αιγαίου πελάγους.

[134 τετρ. Μ., 226,000 Κ.]

α. • Ο νομὸς τῆς Εύβοιας.

[76,95 τετρ. Μ., 94,000 Κ].

Οὗτος σύγκειται ἐκ τῶν *Βορείων Σποράδων* καὶ τῆς νήσου *Εύβοιας* (60 τετρ. Μ., 84,000 Κ.), ἐκτεινομένης ἀπὸ τῶν πρὸς Β. ἀκρωτηρίων, *Αρτεμισίου* καὶ *Κυραίου*, μέχρι τῶν πρὸς Ν., *Καρησέως* καὶ *Γεραιστοῦ*. Περιλαμβάνει δὲ τέσσαρας ἐπαρχίας, ἐξ ὧν αἱ μὲν τρεῖς, τῆς *Χαλκίδος*, τῆς *Καρυστίας* καὶ τοῦ *Ξηροχωρίου*, κείνται ἐπὶ τῆς Εύβοιας, ἡ δὲ τετάρτη συγκροτεῖται ἐκ τῶν *Βορείων Σποράδων*. Καὶ λοιπὸν ἔχομεν.

1) τὴν ἐπαρχίαν *Χαλκίδος*, μετὰ 33,000 Κ.

'Ενταῦθα ὅρη μὲν λόγου ἀξια εἶναι ἡ *Δίρρης* (Δέλφι) καὶ τὸ *Καρδῆνη*, πόλεις δὲ ἀξιαι λόγου·

Χαλκίς, ἐπὶ τοῦ γνωστοῦ διὰ τὴν ἀμπωτιν καὶ παλίρροιαν πορθμοῦ τοῦ *Εὐρίπου*, ἐφ' οὐ διπάρχει κινητὴ ἐκ σιδήρου γέφυρα, συνδέουσα τὴν Εύβοιαν μετὰ τῆς Στερεάς Ελλάδος. »Έχει δὲ φρούριον Ενετικόν, γυμνάσιον, πρωτοδικεῖον, νηματοποιεῖον καὶ περὶ τὰς 8,000 Κ., ἐν οἷς καὶ τινες Οθωμανοὶ καὶ Έβραῖοι.— *Δίμηνη* (Αίγατι), πρὸς Β. τῆς Χαλκίδος, κώμη γνωτική καὶ γεωργική, πα-

ράγους τα οίνον και ἔχουσα 2,000 Κ. "Οχι μακράν ταύτης κεῖται τὸ θυελλῶδες ὄρος *Karathīli*.—Ἐρετρία (Νέα Ψαρά), ΝΑ. τῆς Χαλκίδος, τανῦν συνοικιζόμενη ὑπὸ Ψαριανῶν, και ἔχουσα 800 Κ.

2) Τοῦ Ξηροχωρίου ('Εστιαιώτιδος), μετὰ 12,000 Κ.

'Ενταῦθα ὄρος μὲν λόγου ἀξιον εἶνε τὸ *Telēthrioi* (Καλτσάδες) ΒΔ., πόλεις δὲ ἀξιοσημείωτοι.

Ξηροχώριον, κωμόπολις κατάφυτος, μετὰ 2,500 Κ.—'Ωρεοί, ἐπίνειον τοῦ Ξηροχωρίου.—*Aἰδηψός*, ΝΔ. τοῦ Ξηροχωρίου, κάμη περίφημος διὰ τὰ πλησίον αὐτῆς ἀρχαιόθεν γνωστὰ λουτρὰ τῆς Αἰδηψοῦ, ἐνθα ἐπορεύθη πρὸς ιασιν και ὁ περιβόητος Ρωμαῖος Σύλλας.

3) Τῆς Καρυστίας, μετὰ 39,000 Κ.

'Ενταῦθα ὄρος μὲν ἀξιον λόγου εἶνε ἡ "Ολη ("Άγιος Ηλίας), πόλεις δὲ ἀξιοσημείωτοι.

Κίμη, πρὸς Α., πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας μετὰ 4,000 Κ. 'Απέγει δὲ τῆς θαλάσσης περὶ τὰ 20 λεπτὰ τῆς ὥρας και ἔχει μεταλλεῖον γαιανθράκων.—*Κάρυστος* πρὸς Ν. μετὰ 1,500 Κ. και φρουρίου ισχυροῦ.—*A. tibérioi* (Ταμύναι), ὅχι μακράν τῆς Ερετρίας μετὰ 800 Κ.—Εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ἀνήκει και ἡ νῆσος *Σκῦρος* [3 τετρ. Μ.,], ΒΑ. τῆς Κύμης, μεθ' ὁμωνύμου πόλεως, ἔχούσης περὶ τὰς 3,500 Κ. και ἄλλα τινὰ νησίδια. 'Ενταῦθα ἐκρύθη ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ ὁ Ἀχιλλεὺς.

Σημ. Οἱ ποταμοὶ τῆς Εὔβοιας εἶνε ἀσήμαντοι, καθὸ χυνόμενοι μετὰ βραχὺν ροῦν εἰς τὴν θάλασσαν.

4) Τῆς ἐπαρχίας *Σκοπέλου*, μετὰ 10,000 Κ.

Εἰς ταύτην ἀνήκουσιν αἱ νῆσοι *Σκόπελος* (Πεπάρηθος), μετὰ 6,000 Κ. και ὁμωνύμου κωμοπόλεως, πρωτευούσης ἐπαρχίας. 'Εξάγει δὲ ἡ νῆσος αὕτη ἀφθονα ἀπίδια, κεράσια και οίνον.—*Σκίαθος*, μετὰ 3,200 Κ. και λιμέ-

νος ἀρκετὰ καλοῦ. Εἰς ταύτην πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως κατέφευγον οἱ ἀριστωλοὶ τῆς Θεσσαλίας. — *A.lόγησος μετὰ 400 K.*

6'.) Νομὸς τῶν Κυκλαδῶν*

[49,86 τετρ. Μ., 132,000 K.]

‘Ο νομὸς οὗτος ἔχει ἐπτὸ ἐπαρχίας, ἦποι.

1) Τῆς Σύρου, μετὰ 31,000 K.

Εἰς ταύτην ἀνήκουσιν ἡ νῆσος Σύρος [2 τετρ. Μ. καὶ 22,000 K.], ἔνθα πόλεις λόγου δέξιαι εἶνε: Ἐρμούπολις, ἡ μεγίστη πόλις τῶν Κυκλαδῶν μετὰ 17,000 K. Συνφοίσθη δ' αὐτῇ ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως ἐκ Χίων, Σμυρναίων καὶ Ψαριανῶν, καὶ εἶνε τὴν σήμερον ἡ ἐμπορικωτάτη τῆς Ἑλλάδος πόλις, ἔχουσα συγκοινωνίαν ἀτμοπλοϊκὴν μεθ' ἀπόστος τῆς Εὔρωπης, ναυπηγεῖον, γεωληῖον ἀτμήλατον πρὸς καθαρισμὸν τῶν πλοίων, πλεῖστα ἐκπαιδευτήρια ὴδιωτικὰ καὶ δημόσια, ὄρφανοτροφεῖον, νοσοκομεῖον, λαμπροὺς ναούς, θέατρον καὶ παντοῖα βιομηχανικὰ καταστήματα. — *Αἴω Σύρος*, ἡγωμένη μετὰ τῆς Ἐρμουπόλεως καὶ ἔχουσα 5,000 K., καθολικοὺς τοὺς πλείστους. — *Μύκορος* [1 τετρ. Μ.], ἔχουσα πόλιν ὁμώνυμον, 4,000 K. καὶ πολλὰ ἐμπορικὰ πλοῖα. — *Δῆλος* [1)3 τετρ. Μ.], νῆσος ἀκκτοίκητος τανῦν χρησιμεύουσα διὰ λοιμωκαθαρτήριον, διάσημος ὅμως τὸ πάλαι ὡς γενέθλιος τόπος τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος. Ἐνταῦθα ἐτελοῦντο κατὰ πεντακετίνα τὰ Δῆλια καὶ ὑπῆρχεν ἀγορὰ δούλων. — *Γύαρος* (*Γιούρος*) [1 τετρ. Μ.] τόπος ἐξορίας ἐπὶ Ρωμαίων.

2) Τῆς Κέω μετὰ 10,000 K.

(*) Οὕτω καλοῦνται κυρίως αἱ κύκλῳ τῆς Δήλου νῆσοι: αἱ δὲ τὰς τοῦ κύκλου τούτου νῆσοι ἐκαλοῦντο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Νότιοι Σπόραδες.

Εἰς ταύτην ἀνήκουσιν αἱ νῆσοι· Κέως [3 τετρ. Μ., 4,000 Κ.], ἀπέναντι τοῦ ἀκρωτηρίου Σουνίου, μεθ' ὄμωνύμου κωμοπόλεως, ἔχούσης 2,000 Κ.—Κύθρος (Θερμιά, 2 1)2 τετρ. Μ., 2,000 Κ.) μεθ' ὄμωνύμου κώμης καὶ θερμῶν λουτρῶν, λαμπρῶς εὐτρεπισμένων.—Σέριφος (1 τετρ. Μ., 1800 Κ.) μεθ' ὄμωνύμου κώμης, περίφημος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις διὰ τὰ μεταλλεῖα κύτης.

3) Τῆς "Αρδρου, μετὰ 23,000 Κ.

"Ἐνταῦθα ἀνήκει μόνον ἡ νῆσος "Αρδρος (4 1)2 τετρ. Μ.), ΝΑ. τῆς Εὔβοιας, μεθ' ὄμωνύμου πρωτευούσης καὶ ναυτικοῦ ἀξιολόγου." Αλλαι κῶμαι αὐτόθιεῖνε· Γαύριος, μετὰ 400 Κ. καὶ λιμένος μεγάλου.—Κόρθιος, κώμη παράλιος.

4) Τῆς Τήρου, μετὰ 13,000 Κ., ἐν οἷς ίκανοι Καθολικοί.

"Ἐνταῦθα ἀνήκει μόνον ἡ νῆσος Τήρος μεθ' ὄμωνύμου πρωτευούσης, ἔχούσης 2,500 Κ. καὶ τὸν διάσημον Ναὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας, ἔνθα τὴν 25 Μαρτίου συνάγονται περὶ τὰς 30 χιλ. προσκυνητῶν. "Αλλη κώμη τῆς νήσου εἶνε ὁ Πύργος μετὰ 1,900 Κ., πλησίον τοῦ ὅποιου εἶνε λατομεῖα λευκοῦ καὶ πρασινού μαρμάρου, σπανίου εἰς τὸν κόσμον.

5) Τῆς Νάξου, μετὰ 22,000 Κ.

"Ἐνταῦθα ἀνήκει ἡ νῆσος Νάξος [6 τετρ. Μ., 12,500 Κ.], μεθ' ὄμωνύμου πρωτευούσης, ἔχούσης ἀκρόπολιν καὶ 2,000 Κ., ἐν οἷς 300 περίπου Καθολικοί. Εἶνε δὲ ἡ Νάξος ἡ μεγίστη καὶ εὐφοριωτάτη τῶν Κυκλαδῶν, παράγουσα πορτοκάλια, λεμόνια, ἔλαιον, βάρβαρα, μέταξαν καὶ τὸ ὄρυκτὸν σμύριδα, γρηγοριεύουσαν πρὸς καθαρισμὸν τῶν μηχανῶν. "Εχει δὲ καὶ ὅρος λόγου ἀξιον τὸν Δία (Τζιάς), ὑψηλὸν 3,230π.—Πάρος [4 τετρ. Μ., 7,000 Κ.], περίφημος διὰ τὸ ἀργοῦν νῦν λατομεῖον τῶν μαρμάρων, ἔνθα ἄγει (ΓΕΩΓΡ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ)

σιδηρόδρομος. Κωμόπολις ἐνταῦθα εἶναι ἡ Παροικία, ἔχουσα 2,000 Κ.—Αγρίπαρος (’Ωλίαρος 1) 2 τετρ. Μ. καὶ 150 Κ.], γνωστὴ διὸ τὸ μέγα καὶ γέμον ώραιτάτων σταλακτιτῶν σπήλαιον αὐτῆς.

6) Τῆς Μήλου, μετὰ 13,000 Κ.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσιν ἡ νῆσος Μῆλος [2 τετρ. Μ., 4,500 Κ.], μεθ' ὁμονύμου πρωτευούσης, ἔχουσας εὔρυχωρότατον λιμένα. Εἶναι δὲ ἡ Μῆλος ἡφαιστειογενής, ἀποπνέουσα θειώδεις ἀτμούς, ἔχουσα θερμὰς πηγάς, μυλίτας λίθους καὶ θεῖον, καὶ γέρουσα λειψάνων ἀργαίων.—Σίρος [1 1) 2 τετρ. Μ., 6,000 Κ.], μεθ' ὁμονύμου πρωτευούσης, ἔχουσα ἵκανὴν ἑγχώριον βιομηχανίαν, τὸ δὲ πάλαι μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου.—Κίμωλος [1 τετετρ. Μ., 1,500 Κ.], ὅθεν ἐξάγεται ἡ κιμωλία γῆ.—Φολέγανδρος [1 τετρ. Μ.], μενὰ 1,000 Κ.—Σίκιρος [1 τετρ. Μ.], μεθ' ὁμονύμου κώμης.

7) Τῆς Θύρας, μετὰ 20,000 Κ.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσιν αἱ νῆσοι Θύραι [Σαντορίνη 3 1) 2 τετρ. Μ., 1,500 Κ.], ἔνθα ἐνεργεῖ ἡφαιστειον παραγαγὸν εἰς διαφόρους ἐποχὰς τὴν παλαιὰν Καῦμέρην, τὴν μικρὰν Καῦμέρην, τὴν νέαν Καῦμέρην καὶ τῷ 1866 τὸν Γεώργιον καὶ τὴν Ἀγρόβεσσαν μετὰ κρατῆρος ἡφαιστείου, ὄλιγον νῦν ἐνεργοῦντος. Ἔχει. δὲ κώμην ὁμώνυμον, πολὺ καὶ καλὸν ναυτικόν.—Θηρασία, ἔχουσα 4 χωρία καὶ 600 Κ.—Αμοργὸς [2 1) 2 τετρ. Μ. καὶ 2,500 Κ.], ἔχουσα μεγαλειτέραν κώμην τὴν Χώραν μετὰ 2 χιλ. Κ. Ιος [Νάο, 1 τετρ. Μ., 2,000 Κ.] μεθ' ὁμονύμου κώμης, νῆσος ὄπωσοῦν εὐλίμενος.—Αράγη [1) 2 τετρ. Μ., 700 Κ.], νῆσος ἀλιμενος.

Ε'. Νῆσοι του Ιονίου πελάγους.

[51 τετρ. Μ., 231,000 Κ.].

α.) **Νομός Κερκύρας.**

Ούτος περιλαμβάνει 5 έπαρχίας, ὡν αἱ τρεῖς πρώται, ἦτοι 1) τῆς Κερκύρας, μετὰ 27,000, Κ. 2) τῆς Μέσης, μετὰ 24,000 Κ. καὶ 3) τοῦ "Ορονος μετὰ 27,000 Κ." ἀνήκουσιν εἰς τὴν νῆσον

Κέρκυρας [12 τετρ. Μ. καὶ 78,000 Κ.], νῆσον παράγουσαν ἀφθονώτατον ἔλαιον.

Ἐνταῦθα πόλεις ἔξιαι λόγου εἶνε· Κέρκυρα, πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ, ἔχουσα εὐρύχωρον λιμένα, παλάτιον, λαρυπρὸς οἰκοδομὴς καὶ πλατείας, γυμνάσιον, ἐφετεῖον, βιβλιοθήκην, σωφρονιστήριον τῶν κκούργων, τὸ σεπτὸν λείψανον τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος καὶ 17,000 Κ., μετὰ δὲ τῶν προαστείων Μαρτουκίου, Γαρίτσης, Αγ. Ρόκου καὶ Αρεμομύλου 25,000. Τὰ ὄχυρά των ὅμως τῆς Κερκύρας φρούρια κατηδαρίσθησαν ὑπὸ τῶν "Αγγλῶν πρὸ τῆς ἐνώσεως μετὰ τῆς Ἐλλάδος.—Γαστοῦρι, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Μέσης, μετὰ 1,400 Κ.—Σκριπερόρ, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας τοῦ "Ορονος μετὰ 1,700 Κ. Άι ἔλλαιι ἐπαρχίαι εἶνε.

4) Ἡ τῶν Παξῶν, μετὰ 5,000 Κ.

Εἰς ταύτην ἀνήκει μόνον ἡ νῆσος Παξοί (1 1)4 τετρ. Μ., 4,000 Κ.), κειμένη ἀντικρὺ τῆς Ηπείρου. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶνε ὁ Γάϊος, ἔχων ἀσφαλέστατον λιμένα καὶ 500 Κ.

5) Τῆς Λευκάδος, μετὰ 23,000 Κ.

Εἰς ταύτην ἀνήκει ἡ νῆσος Λευκὰς [8 τετρ. Μ., 21,000 Κ.], Ἀγία Μαύρα καλουμένη τανῦν ἐκ τῶν λειψάνων

τῆς Ἀγίας Μαύρας. Αὕτη ἀπετέλει τὸ πᾶλαι γερσόνιτον τῆς Ἀκαρνανίας, ἔως οὗ διώρυξαν τὸν ισθμὸν οἱ Κορίνθιοι· κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν τῶν ἀρματωλῶν ἔχροσίμενη ώς καταφύγιον τῶν καταδιωκομένων εἰς τὴν ἀντικρὺν ἥπειρον. "Εγειρεὶς δὲ πρωτεύουσαν ὁμώνυμον μετὰ 5,000 Κ. "Αλλαι καῦσαι τῆς νήσου γνωσταὶ εἶνες ἡ Καρνά μετὰ 1,800 Κ. καὶ οἱ Σφακιῶται μετὰ 2,000 Κ. "Αλλη δὲ νῆσος ἀνήκουσα εἰς τὴν ἐπαρχίαν εἶνες ἡ Τάγρος (Μεγανῆσι) μετὰ 550 Κ.

6'.) Νομός τῆς Κεφαλληνέας.

[20 τετρ. Μ., 80,000 Κ.]

'Ο νομὸς οὗτος περιλαμβάνει 4 ἐπαρχίας, ὃν αἱ τρεῖς, ἥτοι τῆς Κραταίας μετὰ 32,000 Κ., τῆς Σάμης μετὰ 17,000 Κ. καὶ τῆς Πάτηης μετὰ 19,000 Κ., κείνη τινα εἰς τὴν νῆσον

Kephalλēriar [16 τετρ. Μ., 96,000 Κ.], τὴν μεγίστην τῶν Ιονίων νήσων, ἔχουσαν ναυτικὸν ἀξιόλογον.

Εἰς ταύτην πόλεις λόγου δέξιαι εἶνε.

'Αργοστόλιον (Κράνιοι), πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ ἔχουσα γυμνάσιον, πρωτοδικεῖον, θέατρον καὶ 8,000 Κ.—"Αγ. Γεώργιος.—Αγκοῦρι πρὸς Α., πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Πάτηης, μετὰ 9,000 Κ.—Δειλιαράτα, εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ ὄρους *Aīrov*, μετὰ 2,200 Κ.—*Aīgia*.λὸς πρὸς Α., πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Σάμης.—"Ασσος, πρὸς Β., φρούριον ὄχυρὸν μετὰ λιμένος. Δύο δὲ ὕρας πρὸς Δ. τοῦ 'Αργοστολίου εἶνες ἡ μονὴ τοῦ 'Αγίου Γερασίμου μετὰ τοῦ σεπτοῦ λειψάνου τοῦ 'Αγίου.

4) Τῆς Ιθάκης, μετὰ 12,000 Κ.

Εἰς ταύτην ἀνήκει ἡ πατρὶς τοῦ ὄμηρικοῦ 'Οδυσσέως νῆσος Ιθάκη [4 τετρ. Μ. περίπου 9,500 Κ.], ἔχουσα ναυ-

τικὸν ἀξιόλογον. Ἐνταῦθα δὲ ὅρος μὲν λόγου ἀξιῶν εἶνε τὸ Νήριτον, πόλεις δὲ ἀξιοσημείωτοι·

Τὸ Βαθύ, ἔχον 5,000 Κ.—Περαχώριον, μετὰ 1,500 Κ.—Ἐξωγὴ πρὸς Β., μετὰ 2,000 Κ.—Ἄρωγὴ πρὸς Δ., μετὰ 1,000 Κ.

γ.) Νομὸς τῆς Ζάκυνθου.

[7 τετρ. Μ., 45,000 Κ.]

Εἰς τὸν νομὸν τοῦτον ὑπάγεται μόνον ἡ νῆσος Ζάκυνθος [7 τετρ. Μ.] καὶ τιναντοῖδικα ἀκατοίκητα· δὲν διαιρεῖται δὲ εἰς ἐπαρχίας, ἀλλὰ μόνον εἰς 10 δήμους. Εἶνε δὲ ἡ Ζάκυνθος κατάφυτος καὶ λαμπρῶς καλλιεργημένη. Πρωτεύουσα δὲ ἐνταῦθα εἶναι ἡ ὁμώνυμος Ζάκυνθος, ἔχουσα νκοὺς ἀξιολόγους, γυμνάσιον, πρωτοδικεῖον, λέσχας, νοσοκομεῖον, ὄρφανονορφεῖον, γηροκομεῖον καὶ τὸ σεπτὸν λείψινον τοῦ Ἀγίου Διονυσίου, κατοίκους δὲ περὶ τὰς 20,000. Ἀξιοσημείωτοι δὲ κῶμαι εἰς τὴν νῆσον εἶνε· Πηγαδάκι, μετὰ 1,000 Κ.—Κερέ, ἀκρωτήριον πρὸς Ν., πλησίον τοῦ ὄποίου κείνται τὰ ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου ἀναφερόμενα γάρθης γρέατα.

Πληθυσμός. Θρησκεία. Στρατός.

Ο πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος, 2,000,000, σύγκειται ἐκ τῶν ἀπογόνων τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ ὀλίγων Ἀλεξανδρίας, καταγομένων ἐκ τῶν ἀρχαίων Πελασγῶν καὶ Ἰλλυριῶν. Πρεσβεύουσι δὲ οἱ Ἑλληνες τὸ Ἀνατολικὸν ὄρθοδοξὸν δόγμα, ἐκτὸς τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ Χαλκίδῃ Μακριθανῶν, ἵκανων Ἐρατίων ἐν Ἡπείρῳ καὶ Θεσσαλίᾳ μάλιστα, καὶ ὀλίγων Δυτικῶν κατοικούντων τὰς νῆσους Κέρκυραν, Σύρον, Τῆνον, Νάξον καὶ Θήραν. Εἶνε δὲ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ζωηρός, λιτὸς καὶ σκληραγωγημέ-

νος, καὶ κυρίαν ἀσχολίαν ἔχει τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν, ἔτι δὲ τὴν ναυτιλίαν καὶ τὸ ἐμπόριον. Μόλις δὲ σχάτως εἰσῆγθη καὶ ἡ βιομηχανία, κυρίως ἐν Πειραιεῖ καὶ Σύρῳ.

Απὸ δὲ τοῦ 1863 βασιλεύει συνταγματικῶς Γεώργιος ὁ Α', ἡγεμονόπαιος τῆς Δακίας. Καὶ στρατὸν μὲν τῆς Ἑγρᾶς ἔχει ἐν καιρῷ εἰρήνης περὶ τὰς 30,000 ἀνδρῶν καὶ ἐν καιρῷ πολέμου περὶ τὰς 150,000 (ἐφεδρεία, ἐπιστρετεία). στόλον δὲ 27 πολεμικὰ πλοῖα, ἐν οἷς 2 θωρηκτά· εἰς ταῦτα δὲ προσθετέα καὶ τὰ 36 τορπιλοφόρα. Τὸ δόλον δὲ τῶν πολεμικῶν ναυτῶν εἶναι 7,200. Τὸ ἴδιωτικὸν ὄμως ναυτικὸν ἔχει 266 μεγάλα πλοῖα, ἐν οἷς 50 ἀτμόπλοιοι μετὰ τῶν δεξιωτάτων ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσσῃ ναυτῶν. Εἰς ταῦτα περιλαμβάνομεν καὶ τὰς τρεῖς ἀτμοπλοϊκὰς ἑταιρείας· τὴν Ἐλληνικὴν ἀτμοπλοῖαν (μετὰ 16 ἀτμοπλοίων), τὴν Παρελλήνιον (μετὰ 5) καὶ τὴν τοῦ Γουδῆ (μετὰ 4). Εννοεῖται ὄμως ὅτι ταχέως θέλει αὐξῆθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀτμοπλοίων τούτων.

2. Η ΙΤΑΛΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

[5,242 τετρ. Μ., 28,000,000 Κ.].

Ιστορία.

Ἐνεκα τῆς θέσεως αὐτῆς ἐν τῷ μέσῳ τῆς Μεσογείου θαλάσσης ὑπῆρξεν ἡ χερσόνησος αὕτη τὰ μέγιστα σπουδαία εἰς τὴν παγκόσμιον ιστορίαν. Έγένετο δὲ τὸ κέντρον τοῦ παγκοσμίου τῷρ 'Ρωμαίων κράτους, ἡ δὲ 'Ρωμαϊκὴ φιλολογία καὶ τὸ 'Ρωμαϊκὸν Δίκαιον καὶ σήμερον ἔτι μεγάλην εἰς τὸν κόσμον ἔχουσι δύναμιν. Τὴν ὑπόληψιν δὲ ταύτην οὐδὲ τότε ἀπώλεσεν ἡ 'Ρώμη, ὅτε τῷ 476 μ. Χ. ἔγεινε λείατῶν Γερμανικῶν φύλων τὸ παλαιὸν 'Ρωμαϊκὸν κράτος, ἐπὶ 'Ρωμύλου Αὐγονοστύλου. Τὸ δὲ

774 Κάρολος ὁ Μέγας, βοηθῶν τὸν ἐπίσκοπον τῆς Ῥώμης, ὑπέταξε τοὺς ἐναντίους αὐτοῦ Λογγοθάρδους, καὶ ἐστέφθη ἐν Ῥώμῃ αὐτοκράτωρ, τῷ 800 μ. Χ. Ἐγεινε δ' ἡ Ῥώμη θρησκευτικὴ πρωτεύουσα τῶν καθολικῶν, καὶ ἰδρύσασται ἐκκλησιαστικὸν κράτος περιῆλθεν εἰς ἕριν πρὸς τοὺς Γερμανοὺς αὐτοκράτορας, ὅτε μάλιστα ἔγειναν οὗτοι κύριοι τῆς Κάτω Ἰταλίας καὶ Σικελίας. Κατὰ δὲ τὴν διαμάχην ταύτην ἀπέλαυσαν δημοκρατικὴν αὐτονομίαν καὶ σπανίαν εὐημερίαν αἱ πόλεις τῆς ἄρω Ἰταλίας, μάλιστα δὲ τὸ Μεδιόλαντον καὶ ἡ Φλωρεντία, καὶ αἱ νοσκαὶ Βερετία, Γέροντα (ἢ Ἡπερήφαρος) καὶ Πίσα. Κατὰ δὲ τὸ τέλος τοῦ Μεσαίωνος ἀνέτειλαν εἰς τὴν Ἰταλίαν νέοι χρόνοι, εὑρεθείσης τῆς κατὰ θάλασσαν ὁδοῦ πρὸς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας καὶ ἀνακαλυφθείσης τῆς Ἀμερικῆς ὑπὸ τοῦ Γεροάτου Κολόμβου. Καὶ τὸ μὲν ἐμπόριον ἔλαθεν ἀλληγορίᾳ διεύθυνσιν, αἱ δὲ πλούσιαι πόλεις διχονοῦσαι καὶ φθονοῦσαι ἀλλήλας, ἐπὶ πολὺν χρόνον κατέλιπον εἰς τοὺς ξένους τὰ ἐκ τούτου ἀπρφερόμενα κέρδη· μετὰ πολυειδεῖς δὲ ἀγῶνας περιῆλθον ἡ μὲν Λομβαρδία καὶ Τοσκάρα εἰς τοὺς Αὐστριακοὺς Ἀγεόβουργίους, ἡ δὲ Νεάπολις καὶ Πάρμα εἰς τοὺς Γάλλους Βουρβώνους. Ναπολέων δὲ ὁ Α', τὸ μὲν μέγιστον μέρος τῆς Ἰταλίας κατέστησε βασιλειον, τὴν δὲ Ῥώμην πόλιν Γαλλικήν, καὶ τὴν Νεάπολιν ἔδωκεν εἰς τοὺς πλησιεστάτους αὐτοῦ συγγενεῖς. Πεσόντος ὅμως αὐτοῦ, ἐγκαθιδρύθησαν πάλιν οἱ μὲν Αὐστριακοὶ εἰς τὴν ἄνω, οἱ δὲ Βουρβόνοι βασιλεῖς εἰς τὴν κάτω Ἰταλίαν, ἥως οὖ κατὰ τὰ ἔτη 1859—1870 οἱ Ἰταλοί, ἀκολουθήσαντες τὴν πολιτικὴν τοῦ μεγαλοφυοῦς Καβούρ, ἤνωθησαν ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τοῦ τέως βασιλέως τῆς Σαρδηνίας Βίκτωρος Ἐμμαρονήλ, ὅπως πρὸ ἐτῶν πολλῶν ἐπόθει τὸ ἔθνος αὐτῶν].

"Ορη. Πεδιάδες καὶ ποταμοί.

Ἡ Ἰταλία εἶναι γλώσσαι γῆς ἐν τῷ μέσῳ τῆς Μεσογείου θαλάσσης μετὰ σειρᾶς ὑψηλῶν ὄρέων, ἐκ τῆς Γερμανίας προερχομένας, ἥτοι τῶν Ἀ.Ιτεωρ, τῶν ὅποιων ἡ μεσημβρινὴ ἔξακολούθησις, τὸ Ἀπειρόν (τὸ μέγιστον ὑψός 9,250π'), διέρχεται σύμπασαν τὴν χερσόνησον.

Ο δὲ μέγιστος ποταμὸς Πάδος [88 Μ. μικρός], εἰς τὸν ὄποιον ἀνήκουσσιν αἱ λίμναι Μελίωρ (lacus Verbanus), τοῦ Κόμου καὶ τῆς Γάρδας, διαρρέει τὴν χαμηλὴν τῆς Λομβαρδίας πεδιάδα, πηγάζων ἐκ τῶν Δυτικῶν Ἀ.Ιτεωρ καὶ χυνόμενος πρὸς τὰ νότια τοῦ Κόλπου τῆς Ἐνετίας εἰς τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν. Ο δὲ Ἀργος καὶ Τίβερις εἶναι οἱ σημαντικώτατοι τῶν πρὸς Δ. τόπων ποταμοί, πηγάζοντες ἀμφότεροι ἐκ τοῦ Ἀπεννίνου καὶ χυνόμενοι, οὐ μὲν εἰς τὸ Αιγαίον πέλαγος, ο δὲ νοτιώτερος εἰς τὸ Τυρρηνικόν.

Πεδιάδες δὲ εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐκτὸς τῆς ῥηθείσης ἥδη Λομβαρδίκης, λόγου ἀξιωτείας εἶναι· ἡ Ἐπρουσική (τῆς Τοσκάνης), ἡ Ῥωμαϊκὴ καὶ πρὸς Δ. μὲν τοῦ Ἀπεννίνου ἡ Καππαρική (τῆς Νεαπόλεως) πρὸς Α. δ' αὐτοῦ ἡ Ἀπουλική.

Εἰς τὴν Ἰταλικὴν χερσόνησον συγκαταριθμοῦνται:

Α'. ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

Διὰ τῆς μεγαλοφυίας τοῦ Καθολὸρ καὶ τῶν κατὰ τὰ ἔτη 1859, 1860, 1866 καὶ 1870 συμβάντων, αἱ διάφοροι τῆς Χερσονήσου ἐπικράτειαι (ἡ Λομβαρδία, τὰ Δουκάτα τῆς Πάρμας καὶ Μοδένης, τὸ μέρα δουκάτον τῆς Τοσκάνης, τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως, ἐπὶ τέλους δὲ καὶ τὸ Ἐκκλησιαστικὸν κράτος μετὰ τῆς Ῥώμης) ἡγάθησαν

καὶ ἀπετέλεσαν τὸ βασιλεῖον τῆς Ἰταλίας (πρώην Σαρδηνίας), οὗτος πρῶτος βασιλεὺς ἦτο ὁ Βίκτωρ Ευμαρονή. Τανῦν βασιλεύει ὁ υἱὸς αὐτοῦ Οὐγβέρτος.

Πόλεις δὲ λόγου ἔξικι εἰς μὲν τὴν βόρειον Ἰταλίαν εἶνε·
Τουρῖον, πρὸς τὸ μέρος τῆς Γαλλίας, παρὰ τὸν Πάδον, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 250,000 Κ., ἡ ποτὲ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τῆς Σαρδηνίας, μεγαλοπρεπῶς ἔμμοτο μημένη.— Γέροντα, ἡ πατρὶς τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου, ΝΑ. τοῦ Τουρίου, πόλις εὐλίμενος μετὰ 180,000 Κ.— Μεδιόλαντος (Μιλάνου), πρὸς Β. τῆς Γενούης μετὰ 215,000 Κ., ζωηροῦ ἐμπορίου καὶ περιφήμου ναοῦ.— Αλεξάνδρεια, φρούριον παρὰ τὸν ποταμὸν Τάναρον. Πρὸς Ν. αὐτῆς κεῖται ἡ κώμη Μαρέγγος, ἐνθα Ναπολέων ὁ Α'. ἐνίκησε τοὺς Αὐστριακοὺς τῷ 1800.— Βερώνα ΝΑ., φρούριον μετὰ 70,000 Κ.— Μάρτονα πρὸς Ν., φρούριον ἐπὶ νήσου τοῦ ποταμοῦ Μιγκίου, μετὰ 30 χιλ. Κ.— Βερετία, παρὰ τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν, ἡ πόλις τῶν λιμνοθαλασσῶν, μετὰ λαμπροτάτων ἀρχαίων ναῶν καὶ παλατίων καὶ 130 χιλ. Κ. Ἡ Βενετία ἔχει καὶ τυπογραφεῖον Ἑλληνικόν.

Εἰς τὴν βόρειον Ἰταλίαν ἀνήκουσιν αἱ νῆσοι Σαρδηνία [Σαρδὼ, 440 τετρ. Μ., 680 χιλ. Κ.] μετὰ πρωτεύουσης τοῦ Καλλιαρίου [40 χιλ. Κ. καὶ ναύσταθμος] καὶ ἡ Καπρέρα (ἔδρα ποτὲ τοῦ Γαριβάλδου) πρὸς Β. τῆς Σαρδηνίας.

Εἰς δὲ τὴν ἐντεῦθεν τοῦ Πάδου κεντρικὴν Ἰταλίαν·

Πλακερτία, παρὰ τὸν Πάδον, μετὰ 35 χιλ. Κατ.— Ηάρμα, πρὸς τὰ ΝΑ., μετὰ 45 χιλ. Κ.— Μοδέρα, πρὸς τὰ ΝΑ. μετὰ 60 χιλ. Κ.— Βορωρία, πρὸς τὰ ΝΑ., μετὰ 120 χιλ. Κ. καὶ τοῦ ἀρχαιοτάτου Πανεπιστημίου τῆς Εύρωπης.— Καρράρα, ΝΔ., ὅχι μακρὸν τῆς θαλάσσης, μετὰ λατομείων μαρμάρου.— Φλωρερτία, παρὰ τὸν

"Αρνον ποταμόν, μετὰ 170 χιλ. Κ., πρὸ τῆς Ράμης καθέδρα τοῦ βασιλείου, ἔτι δὲ καὶ νῦν τὸ κέντρον τῆς Ἰταλικῆς παιδείας μετὰ λαμπρῶν κακλιτεχνικῶν μουσείων καὶ τῶν τάφων τοῦ Δάντη, Μακκιαθέλλη, Μιχαὴλ Ἀγγέλου καὶ Γαλιλαίου.—Λιβόρος, παραθαλάσσιος ἐμπορικὴ πόλις μετὰ 100 χιλ. Κ., ἐν οἷς καὶ "Ελληνες ἐμποροι.—Πίσα πρὸς Β. παρὰ τὸν "Αρνον, μετὰ 50 χιλ. Κ. καὶ πανεπιστημίου.—Σιέρα, ΝΑ., μετὰ 25 χιλ. Κ. (κατὰ τὸν μεσαίωνα 150 χιλ.).—Φερράρα, πρὸς Α. τῆς Ηάρμας, μετὰ 75 χιλ. Κ.—Ράβερα, πρὸς Α. τῆς Βονιωνίας, πόλις παράλιος.—Ἄγκώρ, ΝΑ., παράλιον φρούριον.—Ράμη, ἡ παρὰ τὸν Τίθεριν περίφημος πόλις, ἀπὸ τοῦ 1871 πρωτεύοντος τοῦ ὅλου βασιλείου, ἐνταῦτῷ δὲ καὶ καθέδρα τοῦ Πάπα, (Δέοντος τοῦ ΙΙ'). "Εκείτο δὲ τὸ μὲν πάλαι σχεδὸν μόνον ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὥχθης τοῦ Τίθερεως, περιλαμβάνοντος 7 μόνον λόφους, νῦν δὲ κείται ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὥχθων, 11 λόφους περιλαμβάνοντος, καὶ κοσμουμένη ἐντεῦθεν μὲν τοῦ Τίθερεως ὑπὸ τοῦ Πύργου τοῦ Ἀγγέλου, τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀποστόλου Πέτρου καὶ τοῦ Βατικανοῦ, ἀνηκόντων εἰς τὴν Λεότειον πόλιν, ἐπέκεινα δ' αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Λατερανοῦ καὶ τοῦ ἀμφιθεάτρου Κολοσσαίου. Κατοίκους ἔχει ὑπὲρ τὰς 300 χιλιαδες.

Εἰς δὲ τὴν νότιον Ἰταλίαν·

Νεάπολις, μετὰ 500 χιλ. Κ. καὶ πανεπιστημίου. Ὁψοῦται δ' αὐτὴν ἀμφιθεατρικῶς ὑπεράνω τοῦ ὁμωνύμου κόλπου, ὅχι μικρὸν τοῦ ἡφαιστείου Βεσούλιον, ἔχοντος ὕψος 3,510π. Πλησίον ταύτης κείται ἡ τῷ 79 π. Χ. καταχωσθεῖσα, νῦν δ' ἀνασκαπτομένη Πομπηΐα.—Φογγία, ΒΑ., καὶ Βάριον ΝΑ. τῆς Φογγίας.—Βρεντήσιον ΝΑ., ὅθεν μεταβολίνουσιν εἰς τὴν Κέρκυραν.

Η δὲ γῆσσος *Sicilia* [468 τετρ. Μ. 2,900,000 Κ.] πόλεις μὲν γνωστοτάτας ἔχει τὸ *Παλέρμον*, μετὰ 245 χιλ. Κ. καὶ πανεπιστημίου, τὴν *Μεσσήνην* [130 χιλ. Κ.] καὶ τὴν *Κατάρην* μεθ' ὄμωνύμου πεδιάδας καὶ 100 χιλ. Κ., ὅρος δὲ ἡφαίστειον τὴν *Αἴταρα*, φθάνουσαν μέχρι 10,280π.

Β'. Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΙΝΟΥ

[1 τετρ. Μ., 8,000 Κ.].

Αὕτη κεῖται παρὰ τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν ΝΔ. τοῦ Ριμινίου.

Γ'. Η ΝΗΣΟΣ ΜΑΛΤΑ ἢ ΜΕΛΙΤΗ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΗΕΡΙΕ ΝΗΣΙΔΙΩΝ

[5 9)10 τετρ. Μ., 155,000 Κ.].

Αὕτη πρωτεύουσαν ἔχει τὴν *Λαβαλέτταν* μεθ' ἐνὸς τῶν ὀχυρωτάτων τῆς Εὐρώπης φρουρίων ταὶ 90 χιλ. Κ. Ἀνήκει δὲ ἡ Μάλτα εἰς τοὺς "Αγγλους καὶ κεῖται πρὸς Ν. τῆς Σικελίας, παράγουσα βαμβάκιον καὶ τὰ ὠραιότατα πορτοκάλια τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης.

Πολίτευμα. Θρησκεία. Στρατός. Κλίμα.

Πολίτευμα μὲν ἡ Ἰταλία ἔχει συνταγματικόν¹, θρησκείαν δὲ τοῦ κράτους τὴν δυτικὴν καθολικὴν, ἡς κεφαλὴ εἶνε ὁ Πάπας. Ο δὲ πληθυσμὸς εἶνε ὑπὲρ τὰ 38 ἑκατομ. ἀνθρώπων, ζῶντων ἐκ τῆς γεωργίας, κτηνοτροφίας καὶ τοῦ ἐμπορίου, ἐνιαγοῦ δὲ καὶ τῆς βιομηχανίας. Καὶ ὁ μὲν στρατὸς σύγκειται ἐξ 700 χιλ. ἀνδρῶν περίπου, ο δὲ σόλος ἐξ 151 πλοίων, ἐν οἷς 24 θωρηκτὰ μετὰ 295 πυρο-

(1) Εἰς τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα ὁ λαὸς ἀντιπροσωπεύεται εἰς τὰς βουλὰς.

εόλων καὶ 58 τορπιλλούσια. Ἔχει δὲ ἡ Ἰταλία τὸ μέγιστον θωρηκτὸν τοῦ κόσμου.

Τὸ κλίμα τῆς Ἰταλίας εἰς μὲν τὰ βόρεια εἶνε ὄπωσιν ψυχρόν, εἰς τὰ νότια ὅμως λίαν εὐκροκές καὶ τερπνόν. Η δὲ παιδεία, ἥτις μέχρι τοῦδε ἦτο ἀνατεθειμένη εἰς τὸν κλήρον, καὶ διὰ τοῦτο ἔμενε στάσιμος, μόλις τώρα ἀρχίζει νὰ προοδεύῃ. Ἀγαπᾷ δὲ μάλιστα ὁ Ἰταλικὸς λαὸς τὴν μουσικὴν καὶ τὰς ώραιάς τέχνας.

3. ΙΒΗΡΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

"Ορη.

"Ορη ἐνταῦθα λόγου ἀξια εἶνε τὰ χωρίζοντα αὐτὴν ἐκ τῆς Γαλλίας Πυγμαῖα (ῶν ἡ ὑψηλοτάτη κορυφὴ *Ma.la-déitta* ἔχει ὕψος 10,722π). συνέχεια δὲ τούτων πρὸς Δ. εἶνε τὰ ὅρη τῆς Ἀστονίας. Καὶ ἐκ τῶν ΒΔ. μὲν πρὸς τὰ ΝΑ. φέρονται τὰ Ἰθηρικὰ ὅρη, ἐνθα πηγάζουσιν οἱ πλεύστοι ποταμοί· εἰς δὲ τὰ ΝΔ. ὑψοῦται ἡ Σιέρρα Νεάδα, καὶ ταύτης πρὸς Β. ἡ Σιέρρα *Moréra*, βορειότερον δὲ τὰ ὅρη τῆς *Kastiliāc*. Εἰς ταῦτα προσθετέα καὶ ἡ Σιέρρα *Eστρέlla* εἰς τὴν Ηορτογαλίαν.

Πεδιάδες.

Πρὸς βορρᾶν μὲν τοῦ ποταμοῦ Τάγου ἐκτείνεται ἡ ὑψηλὴ πεδιάς τῆς *Pa.laiāc* *Kastiliāc*, πρὸς νότον δὲ αὐτοῦ ἡ τῆς Νέας *Kastiliāc*. Νοτίως δὲ τῆς Σιέρρας *Moréνης* ποτίζεται ὑπὸ τοῦ Γουαδαλκιβίρ ἡ εὔφορος πεδιάς τῆς *Aρμα.loνσίαc*. Εἰς δὲ τὰ ΒΑ. κείνται αἱ πεδιάδες τῆς *Aραγωνίαc* καὶ *Kataloniāc*, κίτινες βρέχονται ὑπὸ τοῦ "Εθρού."

Ποταμοί.

Ποταμοὶ ἐνταῦθα λόγου ἀξιοὶ εἶνε ὁ *Eθρος* ("Εθρός"),

πηγάζων ἐκ τῶν ὄρέων τῆς Ἀστουρίας καὶ χυνόμενος εἰς τὴν Μεσόγειον ὁ Δούριος, πηγάζων ἐκ τῶν Ἰθηρικῶν ὄρέων καὶ χυνόμενος διὰ τῆς Πορτογαλίας εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὥκεανὸν παρὰ τὴν πόλιν Ὁπόρτον· ὁ Τάγος, πρὸς Ν. τοῦ προρρηθέντος, πηγάζων ώσπερτως ἐκ τῶν Ἰθηρικῶν ὄρέων καὶ ἐκβάλλων διὰ τῆς Πορτογαλίας εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὥκεανὸν παρὰ τὴν πόλιν Λισσαβῶνα· ὁ Γοναδιάρας, ώσπερτως πηγάζων ἐκ τῶν Ἰθηρικῶν καὶ ἐκβάλλων πρὸς Ν. εἰς τὸν κόλπον τῶν Γαδείρων ὁ Γοναδαλκιβήρ (Βαττίς), πηγάζων ἐκ τῆς Σιέρρας Μορένης καὶ χυνόμενος εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον. Εἰς δὲ τὰ πρὸς Β. σύνορα τῆς Ποτογαλίας ὁ Μίριος, πηγάζων ἐκ τῶν ὄρέων τῆς Ἀστουρίας καὶ χυνόμενος εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὥκεανόν.

Εἰς τὴν Ἰθηρικὴν χερσόνησον περιλαμβάνονται:

A'. ΙΣΠΑΝΙΑ

[9,230 τετρ. Μ., 16,600,000 K.]

Ἐνταῦθα πόλεις ἔξιαι λόγου εἶνε.

Εἰς μὲν τὴν ἐν τῷ κέντρῳ Νέαρ Καστιλιαρ.

Μαδρίτη, πρωτεύουσα τοῦ Βασιλείου, μετὰ 400,000 K.—Τολερδορ, παρὰ τὸν Τάγον, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 20,000 K.—Ἀλκάλα, πρὸς Β. τῆς Μαδρίτης.

Εἰς δὲ τὴν ΒΔ. τῆς Νέας Καστιλίας Αεόρηρ.

Βαλλαδόλιδορ μετὰ 45,000 K., καὶ ΝΑ. αὐτῆς Σαλαμάγχα μετὰ πανεπιστημίου.

Εἰς τὴν Γαλικίαν.

Ο "Άγιος" Ιάκωβος, ἔνθα εἶνε ὁ τάφος τοῦ Ἀποστόλου Ιακώβου.

Εἰς δὲ τὴν πρὸς Ν. κειμένην Αρδαλονσιαρ.

Σεβίλλη, παρὰ τὸν Γουαδαλκιβήρ, μετὰ 130,000 K.—Κορδόβη, πρὸς Β. τῆς Σεβίλλης, μετὰ 50,000 K.—

Γάδειρα (Κάδιζ), παρότι τὴν θάλασσαν, μετὰ 65,000 Κ., ζήθε κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἡσαν καὶ Στῆλαι τοῦ Ἡρακλέους.— *Γιβραλτάρ*, φρούριον ἀπέναντι τῆς Ἀφρικῆς ἐπὶ νῦνηλοῦ βράχου, κατεχόμενον ὑπὸ τῶν "Αγγλων.

Εἰς δὲ τὴν πρὸς Ν. παράλιον *Γραράδαν*.

Γραράδα, μετὰ 70,000 Κ.— *Μαλάγα*, παρότι τὴν θάλασσαν, μετὰ 120,000 Κ.

Εἰς τὴν ΝΑ. *Μουρκίαν*.

Μουρκία καὶ *Καρθαγένη*.

Εἰς τὰς ΒΑ. *Καταλωρταρ* καὶ Ἀραγωριαρ ἔχομεν τὴν παράλιον *Βαρκελώνην* μετὰ 250,000 Κ., καὶ τὴν πρὸς Δ. αὐτῆς μεσόγειον *Σαραγόσσαρ* παρὸτι τὸν "Εβρον μετὰ 85,000 Κ.

Καὶ εἰς τὴν ΝΑ. παράλιον *Βαλεγκίαν*.

Τὴν *Βαλεγκίαν* μετὰ 140,000 Κ. παρὸτι τὸν Γουαδαλβικό.

Εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἀνήκουσι καὶ αἱ *Βαλεαρίδες* νῆσοι, *Μαγιώρκα* καὶ *Μιρώρκα*. Πλὴν δὲ τούτων ἡ Ἰσπανία ἔχει καὶ ἀποικίας εἰς τὴν Ἀφρικήν, τὴν Ἀμερικήν, τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Αὔστραλίαν.

Πολίτευμα. Καταγωγή. Στρατός.

Πολίτευμα μὲν εἰς τὴν Ἰσπανίαν εἶνε τὸ συνταγματικόν, ὑπὸ βασιλέως τὸν Ἀλφόνσον (ΙΒ')., θρήσκευμα δὲ τὸ δυτικὸν καθολικόν. Ὁ πληθυσμὸς ἀναθεῖνε εἰς 16 ἑκατομ. καὶ 600,000. Εἶνε δὲ οἱ Ἰσπανοὶ λαὸς ἀνδρεῖος καὶ ζωηρός, ζῶν ἐκ τῆς γεωργίας, κτηνοτροφίας καὶ μεταλλωργίας, διότι ὁ τόπος ἔχει παντοειδῆ μεταλλεῖα. Ὡς πρὸς δὲ τὴν καταγωγὴν, οἱ σύγχρονοι Ἰσπανοὶ εἶνε μίγμα Κελτικήρων, Ρωμαίων, Γότθων καὶ Ἀράβων.

Καὶ στρατὸν μὲν ἡ Ἰσπανία ἔχει 220,000 ἀνδρῶν,

στόλον δὲ 124 ἀτμόπλοια (ἐν οἷς 10 θωρηκτὰ) καὶ 3
ιστιοφόρα μετὰ 846 πυροβόλων.

Β'. ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΑ

[1,690 τετρ. Μ., μετὰ τῶν νήσων, 4,550,000 Κ.].

Ἐνταῦθα πόλεις ἀξιόλογοι εἰνε· ἡ Λισσαβώρ, παρὰ τὴν
δεξιὰν ὅχθην τοῦ Δουρίου, μετὰ 250 χιλ. Κ. καὶ τὸ
Πόρτο, ἡ Ὀπόρτο, μετὰ 105 χιλ. Κ.

Ἀνήκουσι δ' εἰς τὴν Πορτογαλίαν καὶ αἱ πρὸς Δ. τῆς
Λισσαβώνος Ἀζόριαι τῆσσαι, ἔτι δὲ ἡ Μαδέρα.

Στρατός.

Περὶ τῆς Πορτογαλίας, ἐνθα διασιλεύει ὁ Δόν Λουῆς
Α., ἵσχύουσιν ὅσκε εἴπομεν περὶ τῆς Ισπανίας. Σημειω-
τέον δὲ μόνον ὅτι ἐντεῦθεν ἥλθον εἰς τὴν λοιπὴν Εὐρώ-
πην τὰ πορτογάλια. Καὶ στρατὸν μὲν ἔχει 70 χιλ. ἀν-
δρῶν, στόλον δὲ 44 πλοῖα μετὰ 316 πυροβόλων.

Β'. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

4. ΓΑΛΛΙΑ

[9,600 τετρ. Μ., 37,650,000 Κ.].¹

Ἡ Γαλλία σύνορα ἔχει πρὸς Δ. τὸν Ἀτλαντικὸν ὥ-
κεανόν, πρὸς Β. τὸν πορθμὸν τῆς Μάγχης, τὴν Βόρειον
Θάλασσαν καὶ τὸ Βέλγιον, πρὸς Α. τὴν Γερμανίαν, Ἐλ-
βετίαν καὶ Ἰταλίαν καὶ πρὸς Ν. τὴν Μεσόγειον θάλασ-
σαν καὶ τὰ Πυρηναῖα.

"Ορη.

"Ορη δ' ἀξια λόγου ἐνταῦθα εἰνε πρὸς Ν. μὲν τὰ γω-

(1) Μετὰ τῆς Ἀλγερίας περὶ τὰ 41 ἑκατομ.

ρίζοντα αύτὴν ἀπὸ τῆς Ἰσπανίας Πυρηναῖα. ($10,722\pi$), πρὸς Α. δὲ αἱ Δυτικαὶ Ἀλπεῖς, μετὰ τοῦ Λευκοῦ ὄρους ($14,700\pi$), τοῦ πρὸς τὴν Ἰταλίαν φερομένου Κενισίου ($11,058\pi$) καὶ τοῦ Βησούλου. Βορείως δ' αὐτῶν συνέχεται ὁ συνορεύων πρὸς τὴν Ἐλβετίαν Ἰουράσιος ($5,304\pi$), καὶ περικιτέρω τὰ Βόσγια, πρὸς τὸ μέρος τῆς Γερμανίας.

Μετὰ δὲ τοῦ Βελγίου συνορεύει διὰ τῶν Ἀρδενῶν.

Οὐχὶ δὲ μακρὸν τῆς Μεσογείου Θαλάσσης καὶ πρὸς Β. αὐτῆς ὑψοῦται τὸ στέλεχος τῶν κεντρικῶν ὄρέων τῆς Γαλλίας, αἱ Σηβέρραι (Κείμενον ὄρος τὸ πάλαι). Σύμπαν δὲ τὸ ΒΔ. καὶ ΝΔ. μέρος τῆς Γαλλίας εἶνε πεδινόν, εὔφορον καὶ ἀρισταὶ καλλιεργημένον.

Ποταμοί.

Ποταμοὺς ἡ Γαλλία ἔχει τὸν Μόσην (88 Μ. μακρὸν) καὶ Σκάλδην (30 Μ. μακρόν), διαρρέοντας ἐπειτα τὰς Κάτω ζώρκες καὶ χυνομένους εἰς τὴν Βόρειον Θάλασσαν· τὸν Σηκουάραρ (92 Μ. μακρόν), πηγάζοντα ἐκ Ζραχίονος τῶν Βοσγίων, διερχόμενον διὰ τῶν Παρισίων καὶ χυνόμενον εἰς τὸν πορθμὸν τῆς Μάγχης, παρὰ τὴν πόλιν Χάβρην τὸν Λείγηρα (130 Μ. μακρόν), πηγάζοντα ἐκ τῶν Σηβερρῶν καὶ χυνόμενον εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὥκεανόν τὸν Γαρούμαρα (80 Μ. μακρόν), πηγάζοντα ἐκ τῶν Ηυρηναίων καὶ χυνόμενον εἰς τὸν Οὐκακωνικὸν κόλπον καὶ τὸν Ροδαρό (109 Μ. μακρόν), ὅστις ἐξερχόμενος τῆς Ἐλβετίας καὶ ῥέων κατόπιν πρὸς Δ. χύνεται τέλος εἰς τὸν κόλπον τοῦ Λυών.

Πόλεις

Πόλεις εἰς τὴν Γαλλίαν λόγου ἀξιαι εἶνε·

Παρίσιοι, μετὰ 2,250,000 Κ., πρωτεύουσα καὶ κα-

Θέδρα του προέδρου της δημοκρατίας, παρὰ τὸν Σηκουάναν. "Έχουσι δὲ οἱ Παρίσιοι προστειλαμπρά, λεωφόρους καὶ πλατείας ώραιοτάτας, οἵον τὰ Ἡλύσια πεδία καὶ τὸ πεδίον τοῦ Ἀρεως, καὶ κτίρια διάσημα, οἷον ὁ οἶκος τῶν Ἀπομάχων, ὁ Κεραμεικός, τὸ Λούθρον, τὸ Πάνθεον τὸ Πκνεπιστήμιον, κλπ.—Βερσαλία, πρώην καθέδρα, πλησίον τῶν Παρισίων, μετὰ 50,000 Κ. — "Αγίος Διονίσος, πρὸς Β. τῶν Παρισίων μετὰ τριῶν φρουρίων.

"Αλλαι πόλεις τῆς Γαλλίας, παρὰ μὲν τὸν Πορθμὸν τῆς Μάγγης εἰνεῖ:

Aī.l.lη, μετὰ 180,000 Κ., φρουρίον ἰσχυρόν.—*Ka.lai*, φρουρίον ἐπίσης ὄχυρόν, ὅθεν μεταβαίνουσιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν—*Bororia* (Βουλώνη), πρὸς Δ. τῆς Λιθλης παρὰ τὴν θάλασσαν, μετὰ 45,000 Κ. — *Pouerriη* πρὸς Ν. τῆς Βουλώνης, ὅχι μακρὰν τοῦ Σηκουάνα, μία τῶν βικημηκανικωτάτων πόλεων τῆς Γαλλίας, μετὰ 105 χιλ. Κ. — *Xáberη*, εὐλίμενος καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῆς ἐπαρχίας *Noρμανδίας*, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σηκουάνα, μετὰ 105 χιλ. Κ.—*Xερβοῦργον*, ὄχογυρώτατος λιμὴν τῆς Γαλλίας—*Διέπηη*, πλησίον τῆς θαλάσσης καὶ πρὸς Ν. τῆς Βουλώνης.

Ηλησίον δὲ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὥκεανοῦ κεῖνται:

Bréστη, πρὸς Β., δεύτερος πολεμικὸς λιμὴν τῆς Γαλλίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βρεττανίᾳ, μετὰ 70 χιλ. Κ.—*Pér-rai*, πρὸς Α. τῆς Βρέστης, πόλις μεσόγειος.—*Nártηη*, παρὰ τὸν Λεύγηρα, πόλις εὐλίμενος καὶ ἐμπορική, μετὰ 125 χιλ. Κ.—*Πικτάβιον*, ΝΑ. τῆς Νάντης, μετὰ 40 χιλ. Κ. — *Βορδώ*, πρὸς Ν. μετὰ 220 χιλ. Κ. παρὰ τὸν *Γαρούμιρατ*, κέντρον τοῦ ἐμπορίοο τῶν οἰνων τῆς νοτιοδυτικῆς Γαλλίας.

Παρὰ δὲ τὴν Μεσόγειον θαλασσαν κεῖνται αἱ πόλεις
(ΓΕΩΓΡ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ)

Τολῶσσα, παρὰ τὸν Γαρούμναν, μετὰ 140 χιλ. Κ.—Μομπελλιέροι, πρὸς Α. τῆς Τολώσσης, μετ' ιατρικῆς Ακαδημίας, ἔνθα ἐσπούδασεν ὁ Κοραής, καὶ 60 χιλ. Κ.—Μασσαλία, τὸ πάλαι ἀποικία τῶν Φωκαέων, νῦν δὲ ἡ μεγίστη καὶ ἐμπορικωτάτη τῶν νοτίων πόλεων τῆς Γαλλίας μετὰ 360 χιλ. Κ., ἐν οἰς 1,000 πλούσιοι Ἑλληνες.—Τουλώρ, ΝΑ., εἰς τῶν μεγίστων πολεμικῶν λιμένων τῆς Γαλλίας, μετὰ 70 χιλ. Κ.—Αδερίωρ, παρὰ τὸν Ροδανόν, μετὰ 40 χιλ. Κ.—Νίκαια, ΒΑ., μετ' ἡπίου καὶ ὑγιεινοῦ κλήματος καὶ 70 χιλ. Κ. Ἡ πόλις αὕτη ἀνήκε πρότερον εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς Σαρδηνίας.

Εἰς δὲ τὰ βορειοαν. τῆς Γαλλίας κείνται αἱ πόλεις.

Διζώρ, ὅχι μακρὸν τῶν πηγῶν τοῦ Σηκουάνα, μετὰ 55 χιλ. Κ.—Βεζορτίωρ (Βεζανσών), πρὸς Α. τοῦ Διζών, ὄχυρὸν φρούριον, μετὰ 60 χιλ. Κ.—Νάρση, πρὸς Β. τῆς Βεζοντίωνος, μετὰ 75 χιλ. Κ.—Ρῆμοι, πρὸς τὰ βορειοανατολικὰ τῶν Παρισίων, ἀρχαία πόλις τῆς στέψεως τῶν βασιλέων, μετὰ 95 χιλ. Κ.—Σεδάν, φρούριον παρὰ τὸν Μόσιν, ὅχι μακρὸν τῶν ὄρέων Ἀρδεννῶν, ἔνθα Ναπολέων ὁ Γ'. παρεδόθη εἰς τὸν βασιλέα τῆς Πρωσίας μετὰ 84 χιλ. Γάλλων τῷ 1870.

Εἰς τὴν κεντρικὴν Γαλλίαν κείνται αἱ πόλεις.

Λυώρ, (Λούγδουνον), εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ Ροδαροῦ καὶ Σαώρου, μετὰ 380 χιλ. Κ. καὶ τῶν σπουδαιοτάτων τῆς Γαλλίας μεταξουργείων. — Κλερμότιορ, πρὸς Δ. τοῦ Λυών, μετὰ 40 χιλ. Κ.—Αύρηλα (Ορλεάνες), πρὸς τὰ ΝΔ. τῶν Παρισίων καὶ εἰς τὸ βορειότατον μέρος τοῦ Λειγῆρος, σπουδαία ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις μετὰ 60 χιλ. Κ. — Αγγέρση, πρὸς Δ. τῆς Αύρηλίας, μετὰ σπουδαίων λινουργείων.

Απὸ δὲ τοῦ 1768 ἀνήκει εἰς τὸν Γάλλους ἡ νῆσος

Κύριος (Κόρσικα) μετὰ τῆς πόλεως *Αιακείου*, γενεθλίου τόπου τοῦ Πρώτου Ναπολέοντος.

"Εχει δὲ ἡ Γαλλία καὶ ἔξωτερικάς κτήσεις εἰς τὴν Ἀφρικὴν (τὸ Ἀλγέριον), τὴν Ἀσίαν, τὴν Ἀμερικὴν καὶ τὴν Ὡκεανίαν.

Κλίμα. Θρησκεία. Πολίτευμα. Στρατός.

Τὸ κλίμα τῆς Γαλλίας εἰς μὲν τὰ βόρεια εἶναι ψυχρὸν καὶ ὑγρόν, εἰς τὰ νότια ὅμως ικανῶς ἥπιον καὶ εὐκρατές.

Πληθυσμὸν δὲ ὁ τόπος ἔχει μετὰ τῆς Ἀλγερίας 41 ἐκατομ., κατοίκων, ζῶντων ἐκ τῆς μεγάλως ἀκμαζούσης ἐνταῦθα γεωργίας, ἐκ τῆς βιομηχανίας, φημισμένης διὰ τὴν φιλοκαλίαν, καὶ τῆς ἐμπορίας, διευκολυνομένης ὑπὸ τῶν πολλῶν ποταμῶν καὶ διωρύγων. Καὶ θρησκεία μὲν ἐπικρατεῖ ἡ δυτικὴ καθολικὴ, ἡ δὲ παιδείᾳ εἶναι ικανῶς ἀνεπτυγμένη εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις μόνον· ἐλπίζεται ὅμως ὅτι θα ἐπεκταθῇ τανῦν καὶ εἰς τὸν λαὸν, ἐδραιωθείσης τῆς Δημοκρατικῆς κυβερνήσεως, ἵτις μετὰ πολλοῦ ζήλου προσπάθεται διαδύσῃ τὰ γράμματα εἰς τὸ γεννακῶν τὰ φρονήματα ἔθνος· Ήρόδος τῆς Δημοκρατίας εἶναι ὁ Γρεβός.

'Ο ἐν ἐνεργείᾳ στρατὸς σύγκειται μετὰ τῆς ἐφεδρείας ἐξ 1,186,000 ἀνδρῶν, εἰς τὸν ὅποτον προστίθεται καὶ ἕνιορρουςά, ἀριθμοῦσα 594 χιλ. Τὸν δὲ πολεμικὸν στόλον, δεύτερον ἐν τῷ κόσμῳ μετὰ τὸν Ἀγγλικόν, ἀποτελοῦσι 356 πλοῖα, ἐν οἷς 59 θωρηκτά.

5. ΕΛΒΕΤΙΑ

[752 τετρ. Μ., 2,850,000 Κ.]

"Ορη.

"Ορη τῆς Ελβετίας εἶναι αἱ Ἀλπεις. Καὶ πρὸς μὲν τὰ

ΝΔ. σύνεργα τῆς Γαλλίας φέρονται αἱ Δυτικαὶ "Αἴτιεις (ὅν ύψηλοτάτη κορυφὴ τὸ Βήσου. *loc.*, 13,000π.), καταλήγουσαι εἰς τὸν κόλπον τῆς Γενούης, καὶ ἔχουσαι βαρειοδυτικὴν συνέχειαν τὸν Ιουράσιον [5,304π]. Πρὸς δὲ τὰ νότια καὶ βορείως τῆς Ἰταλίας υψεύνται αἱ Κερδία τρικαὶ "Αἴτιεις (ἔχουσαι ύψηλοτέρας κορυφὴς τὸ Λευκὸν ὄρος, 14,700π), τὴν *Pôčar*, τὸ Κέρβινον καὶ τὸν "Αγ. Βεργάρδον [10,391π], τὸ ύψηλότερον κατωκημένον μέρος τῆς Εὐρώπης (ἔχον καὶ πτωχοκομεῖον).

Μετ' αὐτῶν δὲ συνέχονται ΒΑ., πρὸς τὸ μέρος τῆς Αύστριας αἱ "Αρατολικαὶ "Αἴτιεις [12,105π]. Αφίνουσι δ' αἱ "Αλπεις ἐν τῷ μεταξὺ βαθεῖας κοιλαδᾶς καταλλήλους πρὸς κτηνοτροφίαν.

Διμναί.

Ἡ Ελβετία λίμνας ἔχει ΝΔ. μὲν τὴν ὁραιοτάτην ἐν τῇ Εὐρώπῃ λίμνην τῆς Γενεύης, ΒΑ. δὲ τὴν τῆς Κονσταντίας (Βοδαμικήν), πρὸς Δ. τὴν τοῦ Νεοβούργον (Νεοχατέλης), εἰς τὸ μέσον τὴν λίμνην τῆς Λυκέργης καὶ τὴν τῆς Ζυρίχης, καὶ ΝΔ. τῆς Κωνσταντίας.

Ποταμοί.

Εἰς τὴν Ελβετίαν ῥέει πρὸς Β. ὁ *Rýgos* (175 Μ. μακρός), ὅστις, σχηματίζων εἰς τὰ ΒΑ. τὴν λίμνην τῆς Κωνσταντίας, στρέφεται κατόπιν πρὸς Δ. Σχηματίζει δὲ ὁ ταχὺς οὗτος ποταμὸς καὶ πολλοὺς καταρράκτας, ὃν γνωστότερος εἶναι ὁ τῆς Στραγονοίας (ἀπὸ ὕψους 85π); ὁ *Rodaròs* ΝΑ. (109 Μ. μακρός), ὅστις διαρρέων τὴν *Rodaròs* ΝΑ. (109 Μ. μακρός), ὅστις διαρρέων τὴν μεγαλοπρεπὴν λίμνην τῆς Γενεύης (Λεμάνην) ἔξερχεται πρὸς τὴν Γαλλίαν καὶ ὁ *Tixiroς* πρὸς Ν., εἰσερχόμενος εἰς τὴν λίμνην τῆς Ἰταλίας *Meliora*, ἐκρέων δὲ πάλιν αὐτῆς καὶ χυνόμενος εἰς τὸν Ηδόν.

Σπουδαιότεραι δὲ πόλεις ἐνταῦθα εἶνε.

Βέργη, πρὸς Δ. μετὰ πανεπιστημίου καὶ 45 χιλ. Κ.—Λυκέριη, ΒΑ., ἡ μεγίστη τῶν καθολικῶν πόλεων μετὰ 20 χιλ. Κ.—Ζυρίχη, ΒΑ., κυρία ἔδρα τῆς μεταξούργιας, μετὰ πανεπιστημίου, πολυτεχνείου καὶ 65,000 Κ. (μετὰ τῶν περιγόρων).—Βασιλεία, πρὸς Δ. τῆς Ζυρίχης, παρὰ τὸν άνω Ρήγον, ἡ κυριοτέρα ἔδρα τοῦ Ἐλβετικοῦ ἐμπορίου, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 60 χιλ. Κ.—Γενεύη, πρὸς Δ., ἡ μεγίστη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Ἐλβετίας, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 70 χιλ. Κ.

Φυλαί. Θρησκεία. Πολίτευμα. Κλίμα.

Τῶν Ἐλβετῶν τὰ 3/4 εἶνε Γερμανοί οἱ δὲ λοιποὶ εἶνε Γάλλοι (περὶ τὴν Γενεύην) καὶ Ἰταλοί (πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἰταλίας).

Ο πληθυσμὸς ἀναθαίνει εἰς 2,850,000 ἐξ ὧν 1 ἑκατομμύριον εἶνε καθολικοί, οἱ δὲ λοιποὶ ἀνκυροφωτικοὶ (Καθοινισταί). Εἶνε δ' οἱ Ἐλβετοὶ ἡθικώτατοι, καὶ σύμπας ὁ λαός γινώσκει γράμματα, ζῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ τῆς κτηνοτροφίας (τυροκομίας ιδίως) καὶ βιομηχανίας (ιδίως τῶν ὀρολογίων). Πᾶς δὲ πολίτης εἶνε καὶ στρατιώτης.

Ως πρὸς δὲ τὸ πολίτευμα ἡ Ἐλβετία εἶνε ὅμοσπονδία, συνισταμένη ἐξ 22 τοπαρχιῶν (cantons), δημοκρατικῶς κυβερνομένων. Κλίμα δ' ἔχει ψυχρὸν μὲν ἐπὶ τῶν ὄρέων γλυκὺν ὄμως εἰς τὰς κοιλάδας.

6. ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ, ἦτοι

τῆς *Olandias* [647 τετρ. Μ., 4,300,000 Κ.].

Η Ολλανδία σύνορα ἔχει πρὸς Β. καὶ Δ. τὴν Βόρειον θάλασσαν, πρὸς Ν. τὸ Βέλγιον καὶ πρὸς Α. τὴν Γερμα-

νίκην. Εἶνε δ' αἱ Κάτω χάραι χαμηλότεραι τῆς ἐπιφάνειας τῆς θαλάσσης, καὶ διὰ τοῦτο προστατεύονται καὶ αὐτῆς διὰ προχωμάτων. Ἐχουσι δ' ἐνταῦθα τὰς ἐκβολὰς αὐτῶν ὁ ἐκ τῆς Ἐλευθίας πηγαῖς καὶ διερχόμενος ἔπειτα διὰ τῆς Γερμανίας καὶ Ὀλανδίας Ῥῆγος, καὶ οἱ ἐν τῇ Γαλλίᾳ πηγαῖς οὗτες Μόστις καὶ Σκάλδις, ὃν ὁ μὲν πρώτος διαρρέει καὶ τὸ Βέλγιον καὶ τὴν Ὀλανδίαν, ὃ δὲ δεύτερος διαρρέει μὲν ωσαύτως τὸ Βέλγιον, ἔχει δὲ τὰς ἐκβολὰς του μόνον εἰς τὴν Ὀλανδίαν πρὸς Ν.

Πόλεις δ' ἐνταῦθα λόγου ἀξίαι εἰναι·

Χάγη, πρὸς Δ. ὅχι μακρὰν τῆς θαλάσσης, καθέδρα του βασιλείου, μετὰ 120 χιλ. Κ.—Αμστελόδαμον, ΒΔ. παρὰ τὸν ποταμὸν "Αμστελλον", ἐπὶ πασσάλων ἐκτισμένη καὶ διὰ πολλῶν διωρύγων εἰς 90 νήσους διηρημένη, μετὰ 330 χιλ. Κ.—Ροττερόδαμη, παρὰ τὰς ἐκβολὰς του Μόσιος, κυρία ἐδρα του ἐμπορίου τῶν σιτηρῶν, τῶν οἴνων του Βορδὼ καὶ τῶν καπνῶν, μετὰ 160 χιλ. Κ.—Ουτρέχτη, πρὸς Ν. του "Αμστελοδάμου, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 70 χιλ. Κ.

Ἐξουσιαῖς δὲ ὁ συνταγματικὸς βασιλεὺς τῆς Ὀλλανδίας, Γουλιέλμος ὁ Γ., καὶ τὸ δουκάτον Λιμβούργον πρὸς Ν. καὶ τὸ μέγα δουκάτον του Λουζεμβούργου νοτιώτερα, μετὰ 210 χιλ. Κ. καὶ ὅμωνύμου πρωτευούσης (20 χιλ. Κ.) Πλὴν δὲ τούτων ἡ Ὀλλανδία ἔχει ἔξωτερικὰ κτήσεις εἰς τὴν Ασιαν καὶ Αμερικήν.

Κλίμα. Θρησκεία. Στρατός.

Τὸ κλίμα τῶν Κάτω χωρῶν εἶναι ὑγρὸν καὶ ὄμιχλωδεσσό δὲ πληθυσμὸς τῶν Ὀλλανδῶν ἀναβοσίνει εἰς 4 ἑκατομ. 300 χιλ. Κ., ζώντων ἐκ τῶν πλουσίων νομῶν καὶ τῆς γεωργίας. Ἐκ τούτων τὰ 3)5 εἶναι διαμορφυρόμενοι καὶ τὰ 2)5 αὐθολικοί. Καὶ ἡ μὲν παιδεία εἶναι πολὺ παρ' αὐτοῖς δια-

δεδομένη, ό δὲ στρατός ἔχει 65,000 ἄνδρων, καὶ ὁ στόλος 122 πλοῖα μετὰ 550 πυροβόλων.

7. ΒΕΛΓΙΟΝ

[535 τετρ. Μ. καὶ 5 1)2 ἑκατομ. Κ.].

Τὸ Βέλγιον κεῖται μεταξὺ τῆς Γαλλίας, τῆς Γερμανίας, τῶν Κάτω χωρῶν καὶ τῆς Βορείου θαλάσσης. Εἶνε δ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πεδινόν, καὶ μόνον πρὸς Ν. ὑψούνται τὰ ὅρη Ἀρδένναι. Διακρίχεται δὲ ὑπὸ τοῦ Μόστος καὶ Σκάλδιος, πηγαζόντων ἐν τῇ Γαλλίᾳ.

Πόλεις δ' ἔχουσι λόγου ἐνταῦθα εῖνε.

Brunxiellai, συνδεόμεναι διὰ διωρύγων μετὰ τῆς Ἀντέρερπης, καὶ τοῦ Σκάλδιος· ἔχουσι δὲ 160 χιλ. Κ. (μετὰ δὲ τῶν 8 συνορευόντων δήμων 400 χιλ.). — *Αιτθέρπη*, παρὰ τὴν δεξιὰν ὅχθην τοῦ Σκάλδιος καὶ πρὸς Β. τῶν Βρυξελλῶν μετὰ 170 χιλ. Κ. — *Γάρδη*, ΒΔ. τῶν Βρυξελλῶν, ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 130 χιλ. Κ. — *Βρύγη*, ΒΔ. τῆς Γάνδης μετὰ πανεπιστημίου καὶ 45 χιλ. Κ., ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις. — *Αυττίχη* (Λιέγη), πρὸς Α. παρὰ τὸν Μόσιν μετὰ λαμπρῶν σιδηρουργείων, πανεπιστημίου καὶ 120 χιλ. Κ.

Πολιτεία. Θρησκεία. Στρατός.

Τοῦ Βελγίου συνταγματικὸς βασιλεὺς εῖναι Λεοπόλδος ὁ Β'. Κατοικουσι δ' ἐνταῦθα 5,500,000 Κ., καθολικοὶ σχεδὸν πάντες, γινώσκοντες γράμματα καὶ φημισμένοι πολὺ διὰ τὴν βιομηχανικὴν αὐτῶν δραστηριότητα, μάλιστα περὶ τὴν ὀπλοποιίαν. Ἡ δὲ δύναμις τοῦ στρατοῦ ὑπολογίζεται εἰς 100 χιλ.

8. ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Σύνορα.

Σύνορα τῆς Γερμανίας πρὸς Δ. μὲν εἶναι ἡ Γαλλία, τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Ὀλανδία, πρὸς Β. δὲ ἡ Βόρειος ἡ Γερμανικὴ θάλασσα, ἡ Δανία καὶ ἡ Βαλτικὴ θάλασσα, πρὸς Α. ἡ Ρωσία καὶ πρὸς Ν. ἡ Αὐστρία καὶ μέρος τῆς Ἐλβετίας.

"Ορη καὶ Πεδιάδες.

Πρὸς Δ., εἰς τὰ σύνορα τῆς Γαλλίας, μεταξὺ Λοθαριγγίας καὶ Ἀλσατίας, κείνται τὰ Βόσγια, καὶ πρὸς Α. αὐτῶν, ἐπέκεινα τῆς Πεδιάδος τοῦ Ρήνου, φέρεται ἐκ Ν. πρὸς Β. ὁ Μέλας Δρυμός. Μετὰ τούτου δὲ πρὸς Δ. συνέχεται ὁ Ιονγάστος, ὅστις μετὰ τοῦ περικλέωφ πρὸς Α. ὑψομένου Βοεμικοῦ δρυμοῦ, περικλείει τὴν Βαναριάην πεδιάδα. Συνέχεται δὲ ὁ Βοεμικὸς δρυμὸς εἰς τὰ ΒΑ. μετὰ τοῦ Ἑρτσού, καὶ οὗτος πάλιν νοτιονατολικῶς μὲν μετὰ τῶν Γιγαντείων [4,938 π.] καὶ Σουδητίων, ΒΔ. δὲ μετὰ τοῦ Θυριγγίου δρυμοῦ. Τὸ δὲ ὄρος Χάρτσορ (3,508 π.) κείται πρὸς Β. ἀσχέτως τῶν λοιπῶν.

Ποταμοί.

Εἰς μὲν τὴν Βόρειον θάλασσαν χύνονται:

Οἱ Ρῆγος (175 Μ. μακρός), πηγαζών ἐκ τῆς Ἐλβετίας καὶ διερχόμενος τὴν πρὸς δυσμάς Γερμανίαν· ὁ Βίσουργος (70 Μ. μακρός), πηγαζών ἐκ τοῦ Θυριγγίου δρυμοῦ· καὶ ὁ Ἀλβίς (161 Μ. μακρός), ῥέων ἐκ τῶν Γιγαντείων ὄρέων.

Εἰς δὲ τὴν Βαλτικὴν ἐκρέουσιν ὁ Ὁδέρας (120 Μ. μακρός) πηγαζών ἐκ τῶν Σουδητίων καὶ ὁ Βιστόβλας (140 Μ. μακρός), πηγαζών πρὸς Β. τῶν Καρπαθίων ὄρέων τῆς Αὐστρίας.

Καὶ εἰς τὸν Εὐζεινον πόντον ὁ Δούραβις (380 Μ. μακρός), πηγάζων ἐκ τοῦ Μέλανος δρυμοῦ καὶ διερχόμενος τὴν Βαυαρίαν, Αὐστρίαν καὶ Τουρκίαν.

Πολιτικὴ διαίρεσις.

Ἡ μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Γερμανικῆς ὁμοσπονδίας (1866) ὑπὸ τῆς Πρωσίας ἴδρυθεῖσα Ὀμοσπονδία τῆς Βορείου Γερμανίας ἀπετέλεσε τῷ 1871 τὸ Γερμανικὸν κράτος μετὰ 25 ἐπικρατειῶν καὶ τῶν αὐτοκρατορικῶν χωρῶν Ἀλσατίας καὶ Λοθαριγγίας ὑπὸ τὴν κληρονομικὴν αὐτοκρατορίαν τῆς Πρωσίας. Αἱ ἐπικράτειαι αὗται εἶνε-

Τὸ βασίλειον τῆς Πρωσίας μετὰ τοῦ Λαζουεμβούργου.
Τὸ βασίλειον τῆς Βαυαρίας.

Τὸ βασίλειον τῆς Σαξονίας.

Τὸ βασίλειον τῆς Βυρτεμβέργης.

Τὸ μέγα δουκᾶτον τῆς Βάδης.

Τὸ μέγα δουκᾶτον τῆς Ἐσσης.

Τὸ μέγα δουκᾶτον τοῦ Μεκλεμβούργου Σχουερίνου.

Τὸ μέγα δουκᾶτον τῆς Σαξονικῆς Βειλαρίας

Τὸ μέγα δουκᾶτον τοῦ Μεκλεμβούργου Στρελίτσου.

Τὸ μέγα δουκᾶτον τοῦ Ὁλδεμβούργου

Πέντε δουκᾶτα.¹

Ἐπτὰ πριγκιπάτα.²

Τρεῖς ἐλεύθεραι πόλεις· ἡ Λυθέκη, ἡ Βρέμη καὶ τὸ Αμβούργον.

Καὶ ἡ Ἀλσατία καὶ Λοθαριγγία.

(1) Τῆς Βρουνσβίγης, τῆς Σαξονικῆς Μενίγγης, τοῦ Σαξονικοῦ Ἀλτεμβούργου, τοῦ Σαξονικοῦ Κοβούργου καὶ τῆς Γόθας, καὶ τῆς Ἀνγάλτης.

(2) Τῆς Σχουαρτσούργης Ρουδολστάτης, τῆς Σχουαρτσούργης Σονδερσχάσης, τῆς Βαλδέκης, τῆς Ρεούσσης τοῦ παλαιοτέρου γένους, τῆς Ρεούσσης τοῦ νεωτέρου γένους, τῆς Σχαουμβούργης Λίπης καὶ τῆς Δίπηνης.

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

"Εχοντα 25 ἐπικρατείας και τὰς αὐτοκρατορικὰς
χώρας Άλσατιαν και Λοθαριγγίαν.

[9,896 τετρ. Μ. μετὰ 46,850,000 Κ.]

Ἐνταῦθα ἀνάκουσι·

I) ΤΟ ΒΙΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΗΡΩΣΙΑΣ

(ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΓΕΜΒΟΥΡΓΟΥ)

[16,400 τετρ. Μ. μετὰ 27,300,000 Κ. ὡν ὑπὲρ τὰ
17,700,000 διαμεριών.]

Σύνορα τῆς Πρωσσίας εἶνε·

Πρὸς Β. ἡ Βόρειος θάλασσα, ἡ Δανία και ἡ Βαλτικὴ
θάλασσα· πρὸς Α. ἡ Τρωσσία, Πολωνία και Γαλικία,
πρὸς Ν. ἡ Αὔστριακή Σιλεσία, ἡ Μοραβία, ἡ Βοεμία, ἡ
Σαξονία, ἡ Βαυαρία και ἡ "Εσση, και πρὸς Δ. ἡ Γερμα-
νικὴ Λοθαριγγία, τὸ Βέλγιον και ἡ Ολλανδία.

"Ορη. Παταροί.

"Ορη τῆς Πρωσσίας εἶνε νοτιοανατολικῶς μὲν πρὸς τὸ
μέρος τῆς Αὔστριας τὰ Σουδίτια και Γιγάρτεια, πρὸς δὲ
τὸ μέρος τῆς Γαλλίας τὰ Βόσγια και ἐν τῷ μέσῳ τὸ
Χάρτσον. Παταροὶ δὲ ὁ Πρέγελος, βορειοανατολικὰ πρὸς
τὸ μέρος τῆς Τρωσσίας, ὁ Βιστούλας, ἐν τῇ πρὸς τὴν
θάλασσαν ῥοῇ αὐτοῦ, και ὁ Ὀδέρας, διαρρέων ὅλην τὴν
ἐπικράτειαν. Καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι ποταμοὶ χύνονται εἰς τὴν
Βαλτικὴν θάλασσαν· πρὸς δὲ τὴν Βόρειον ῥέουσιν ὁ "Άλ-
βις, διαρρέων τὴν Σαξονίαν και τὸ Βρανδεμβούργον, ὁ
Βίσουργις, βρέχων τὸ μέγιστον μέρος τῆς Πρωσσίας, και

ό. Ρήγος, εἰς τὰς πρὸς Δ. χώρας. Εἰς δὲ τὸ Ὀχενζέλλερν ὁ Νέκκαρος καὶ ὁ Δούραβις.

Η Πρωσσία διαιρεῖται εἰς 11 νομούς, ἣτοι:

1) Τὸ Βραδεμβοῦργον, τοῦ ὄποίου ἐπισημοτάτη πόλις εἶναι πρωτεύουσα τῆς ὅλης αὐτοκρατορίας καὶ λαμπροτάτη πόλις τοῦ Γερμανικοῦ ἔθνους Βερολίνος, παρὰ τὸν Στρέηρ ποταμόν, μετὰ λαμπρῶν σίκοδομῶν, πανεπιστημίου καὶ 1,125,000 Κ.—Ποταδύμη, πρὸς Ν. τοῦ Βερολίνου, μετὰ 50,000 Κ.

2) Τὴν Πομερανίαν, ἣς πρωτεύουσα εἶναι τὸ Στεττίνον, ΒΑ. τοῦ Βερολίνου παρὰ τὸν Ὁδέραν, πόλις ὥχυρὴ καὶ ἐμπορικὴ μετὰ 92,000 Κ.

3) Τὴν Σιλεσίαν, ἣς πρωτηπόλις ἡ Βρεσλαβία, νοτιοανατολικῶς παρὰ τὸν Ὁδέραν, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 272,000 Κ.

4) Τὴν Σαξονίαν, ἣς ἐπίσημοι πόλεις εἶναι τὸ Μαγδεμβοῦργον, ΝΔ. τοῦ Βερολίνου ἐπὶ τοῦ Ἀλβίος, μετὰ 137 χιλ. Κ. καὶ ἡ Χάλλα πρὸς Ν. τοῦ Μαγδεμβούργου, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 71,000 Κ.

5) Τὴν Βεστφαλίαν, ἣς πρωτεύουσα τὸ Μύρτερον, πρὸς Δ. τοῦ Βισούργιδος, μετὰ πανεπιστημίου καθολικοῦ καὶ 40,000 Κ.

6) Τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Ρήγου, ἣς ἀξιαὶ λόγου πόλεις εἶναι ἡ Κομφλούεντία (Κομβλέντσον), ἐπὶ τῆς συρροῆς τοῦ Ρήγου καὶ Μοσέλλα, μετὰ 31,000 Κ.—Κολωνία, πρὸς Β. ἐπὶ τοῦ Ρήγου, πόλις ἐμπορικωτάτη μετὰ 145 χιλ. Κ.—Ἀγκυτσγρακον, νοτιώτερη, ποτὲ καθέδρα τοῦ μεγάλου Καρόλου, μετὰ 85,000 Κ.

Αἱ δὲ χώραι τοῦ Ὀχενζέλλερν κεῖνται παρὰ τὸν Δούναβιν, εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ῥοῆς αὐτοῦ. Ἐνταῦθα δὲ πόλεις εἶναι ἡ Σιγμαρρίγη καὶ Εχίρη.

7) Τὴν καθ' αὐτὸν Πρωσίαν, ΒΑ. παρὰ τὸ σύνορον τῆς Ρωσίας.

'Ενταῦθα πόλεις ἐπίσημοι εἶνε: ἡ πρωτεύουσα Καινικήρηγη, παρὰ τὸν Πρέγελον, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 141 χιλ. Κ., καὶ τὸ Δάρτσικον, παρὰ τὸν Βιστούλαν, ὅχυρωτάτη πόλις καὶ λίγη ἐμπορικὴ μετὰ 100,000 Κ.

8) Τὴν Ποσταρίαν (Πόσενον), μεθ' ὁμονύμου πόλεως ἐπὶ τοῦ Βάρδη ποταμοῦ, πρὸς Α. τοῦ Βερολίνου, ἔχουσας 65,000 Κ.

9) Τὸ Σ.λέσβικον καὶ Ὁλοτέρον μετὰ τοῦ Λαονικού δούρηρον.

'Ενταῦθα πόλεις ἀξιοσημείωτοι εἶνε: Σ.λέσβικον, πρὸς Ν. τῆς Δανίας μετὰ 15,000 Κ., καὶ Άλτόρα, παρὰ τὸ Αμβούργον ἐπὶ τοῦ "Άλθιος, σπουδαῖα ἐμπορικὴ πόλις μετὰ 91,000 Κ. Κλετορ, κύριος ναύσταθμος τοῦ Γερμανικοῦ στολοῦ παρὰ τὴν Βαλτικὴν, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 43,000 Κ.

10) Τὸ Ἀρρόφερον, ἔνθα πόλεις: Ἀρρόφερον, ἐπὶ πορφυρόποτάμου τοῦ Βισαύργιδος, μετὰ 147,000 Κ.—Γοτίγη, πρὸς Ν. τοῦ Αννοβέρου μετὰ πανεπιστημίου καὶ 20,000 Κ.—Οοραβρέκκη, πρὸς Δ. τοῦ Αννοβέρου.

11) Τὴν Ἐσσην Νασσαντάρ μετὰ τῶν πόλεων Κασέλης, πρὸς Ν. τῆς Γοττίγγης, ἔχουσας 58,000 Κ. καὶ Φραγκφούρτης, ΝΔ. τῆς Κασσέλης, μετὰ 138,000 Κ. Ὑπῆρξε δ' ἄλλοτε ἡ Φραγκφούρτη ἔδρα τῆς Γερμανικῆς ὁμοσπονδίας.

2. ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΒΑΥΑΡΙΑΣ

[1,378 τετρ. Μ. καὶ 5,285,000 Κ. ὡν τὸ 3/4 καθολ.]

Ἡ Βαυαρία κεῖται μεταξὺ τῶν "Αλπεων, τοῦ Βοεμίου δρυμοῦ, τῆς Βιρτεμβέργης καὶ τῆς λίμνης τῆς Κωνσταντίας. Πόλεις δ' ἀξιόταται λόγου ἐνταῦθα εἶνε:

Mόραχον, ἐπὶ τοῦ Ἰσάρου ποταμοῦ, ἔχουσα πληνεπιστήμιον, λαμπρὸς βιβλιοθήκας καὶ μουσεῖον καὶ 230,000 Κ.—*Αὐγούστα* ΒΔ. τοῦ Μονάχου ἐπὶ τοῦ Λέχου ποταμοῦ, μετὰ 62,000 Κ.—*Ρατισθόρη* (Ρεγεναρέργον), ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως· μετὰ 34,000 Κ.—*Νομιμήρη*, πρὸς Β. τῆς Ρατισθόνης ἐπὶ τοῦ Πεγνικοῦ ποταμοῦ, μετὰ 100,000 Κ.—*Βυρτσισθόργον*, ΒΔ. τῆς Νοριμβέργης, μετὰ πληνεπιστημίου καὶ 51,000 Κ.

3. ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ ΤΗΣ ΣΛΕΩΝΙΑΣ

[272 τετρ. Μ. 2,970,000 Κ., ὁν 100,000 καθολ.].

Τοῦτο κεῖται εἰς τὴν βόρειον κατωφέρειαν τοῦ ὄρους "Ερτσου· ἔχει δὲ σπουδαιοτάτας πόλεις· τὴν Αρέσθηρ, μετὰ περιφήμου ἐπὶ τοῦ "Αλθίος γεφύρας καὶ 220,000 Κ.—Τὴν Λειψίαν ΒΔ., μετὰ 140,000 Κ. καὶ σπουδαιοτάτου ἐμπορίου, μάλιστα βιβλίων.—Τὴν Χειρίτσην, μετὰ μεγάλων βικρίζοντων καὶ 95,000 Κ.

4. ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΒΥΡΤΕΜΒΕΡΓΗΣ

[454 τετρ. Μ., 1,970,000 Κ. ὁν τὰ 2)3 Εὐαγγελικοί].

Τοῦτο κεῖται μεταξὺ τῆς Βάδης καὶ Βαυαρίας, εἰς τὴν ἀνατολικὴν κατωφέρειαν τοῦ Μέλανος Δρυμοῦ. Πόλεις δὲ σπουδαιοτάτας ἔχει· τὴν Στουτγάρτην, ποιωτεύουσαν, μετὰ 117,000 Κ. καὶ πολυτεχνείου.—Τὴν Λαυδούσιαπολίν (Λουδηιξθόργον), δευτέραν τοῦ βασιλέως καθέδραν, πλησίον τῆς Στουτγάρτης.—Τὴν Ούλμην, ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως, μετὰ 33,000 Κ.—Τὴν Τυβείρην, μετὰ πληνεπιστημίου.

5. ΤΟ ΗΓΑΝΑΚΙΤΟΝ ΤΗΣ ΒΑΣΙΣ

[277 τετρ. Μ., 1,570,000 Κ., ὁν τὰ 2)3 καθολικοί].

Τοῦτο κεῖται κατὰ μῆκος τοῦ Ρήνου. Πόλεις δὲ σπουδαιοτάτας ἔχει·

— Τὴν *Karlsroēnην*, πρωτεύουσαν καὶ ὡραιάν πόλιν μετέπειτα 50,000 K.— Τὴν *'Eidetisērjην*, πρὸς Β., μετὰ πανεπιστημίου Εὐαγγελικοῦ καὶ 25,000 K.— Τὸ *Marr̄xēt̄jor* ΒΔ., μετὰ 53,000 K.— Τὴν *Φρειδούργην*, πρὸς Ν., μετὰ πανεπιστημίου καθολικοῦ καὶ 37,000 K.— Τὴν *Kowatartiař*, παρὰ τὴν ὁμώνυμον λίμνην, διάσπαρμον διὰ τὴν αὐτόθι γενομένην τῷ 1414 ἐκκλησιαστικὴν σύνοδον.

6. ΤΟ ΜΕΓΑ ΔΟΥΚΑΤΟΝ ΤΗΣ ΛΣΣ ΙΣ

[139 τετρ. Μ. καὶ 937 χιλ. Κ., ὃν τὸ 1/4 καθολικοῦ καὶ 30,000 Ιουδαῖοι].

Ταύτην διαρρέει ὁ Πήνος. "Ἐχει δὲ περιφήμους πόλεις· τὴν *Δαρμστάτην*, πρωτεύουσαν μετὰ 49,000 K., καὶ τὴν *Μογοντίαν* (Μζίάνσκην γαλλ.) μετὰ 61,000 K. καὶ ἀκρικοῖς ἐμπορίοι, πατρίδα τοῦ ἐφευρόντος τὴν τυπογραφίαν *Γονττεμβεργίου*.

7) Εἰς δὲ τὰ λοιπὰ μεγάλα δουκάτα καὶ πριγκιπάτα πόλεις ἐπίσημοι εἰνε· *Βρουνσβίγη*. πρὸς Β. τοῦ ὄρους *Χάρτσον*.—*Δεσσανία*, πρωτεύουσα τοῦ δουκάτου τῆς *Αιγάλεης*, ΝΑ. τῆς *Βρουνσβίγης*.—*Σχονεγίρον*, πρωτεύουσα τοῦ μεγάλου δουκάτου τοῦ *Μεκλεμβούργου*, πλησίον τῆς *Βαλτικῆς θαλάσσης*, μετὰ 30 χιλ. Κ.—*Ροστόκην*, πόλις τοῦ αὐτοῦ μεγάλου δουκάτου, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 37 χιλ. Κ.—*Στρελίτση*, πρωτεύουσα τοῦ μεγάλου δουκάτου *Μεκλεμβούργου* *Στρελίτσιον* ΝΑ. τοῦ *Σχονερίου*. Περαιτέρῳ δὲ πρὸς Δ., παρὰ τὴν *Βόρειον θάλασσαν*. καίται τὸ *Ο.ιδεμβούργον*, μετὰ 20 χιλ. Κ., πρωτεύουσα ὁμονύμου μεγάλου δουκάτου καὶ εἰς τὰς πρὸς Δ. τῆς *Σοζονίκης* καὶ ΒΔ τοῦ ὄρους *"Ερτσον Σαπρὸς Δ.* τῆς *Σοζονίκης* καὶ ΒΔ τοῦ ὄρους *"Ερτσον Σαπονικᾶς χώρας*: ἡ *Βερμάρη*, ἡ *Γέθα*, τὸ *Κοβούργον* καὶ ἡ *Ιέρα* μετὰ πανεπιστημίου.

8) Έλεύθεραι δὲ πόλεις εἶναι ἡ ἐμπορικωτάτη Αυστρία, παρὰ τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν, μετὰ 51 χιλ. Κ. — Βρέμη, ἐπὶ τοῦ Βισούργιδος, λίγην ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος πόλις, μετὰ 112 χιλ. Κ. καὶ τὸ Ἀμβούργο, ἐπὶ τοῦ Ἀλβιος, μετὰ 290 χιλ. Κ. καὶ λίγην βιομήχανίας ἐμπορίας καὶ βιομηχανίας.

9. ΆΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΑΙ ΧΩΡΑΙ

ΑΛΣΑΤΙΑ ΚΑΙ ΛΟΘΑΡΙΓΓΙΑ

[263 τετρ. Μ. καὶ 1,567,000., ὣν τὸ 1)6

Εὐαγγελικοὶ καὶ 40 χιλ. Ιουδαῖοι].

Η Ἀλσατία κεῖται μεταξὺ τοῦ Ρήνου καὶ τῶν Βοσγίων, καὶ πόλεις ἀξιοσημειώτους ἔχει. τὸ Στρασβούργον, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 105 χιλ. Κ.—Τὴν Κολμαρίαν, μετὰ 26 χιλ. Κ., καὶ τὴν Μυλώσην μετὰ βαριθακουργείων καὶ 68 χιλ. Κ.

Η δὲ ΒΔ. τῆς Ἀλσατίας κειμένη Λοθαριγγία πόλειν ἔχει τὸ Μέτσο (Μέτσας), φρούριον ὄχυρώτατον ἐπὶ τοῦ Μοσέλα μετὰ 53 χιλ. Κ. Ἐνταῦθα ὁ στρατόρχης τῆς Γαλλίας Βαζανίν ἔχων ὑφ' ἐκυτὸν 173 χιλ. ἀνδρῶν, ἐσυνθηκαλόγησε τῷ 1870 πρὸς τοὺς Γερμανούς.

Κλίμα. Θρησκεία. Παιδεία. Στρατός.

Τὸ κλίμα τῆς Γερμανίας εἰς μὲν τὰ βόρεια εἶναι ψυχρὸν καὶ ὑγρόν, εἰς δὲ τὰ νότια συγκερασμένον καὶ ὑγιεινόν. τὰ δὲ κατάφυτα ὄρη αὐτῆς γέμουσι μεταλλείων σιδήρου. Τῶν δὲ Γερμανῶν. 46,850,000 Κ. τὸν ἀριθμόν, οἱ μὲν νότιοι συνήθωσ εἶνε καθολικοί, οἱ δὲ βόρειοι Εικαριοτυρόμενοι. Οὐ μόνον δ' ἡ παιδεία εἶνε πολὺ διαδεδομένη, ὑπαρχόντων ἀπανταχοῦ πανεπιστημίων καὶ γυμνασίων, ἀλλὰ καὶ ἡ βιομηχανία τὰ μέγιστα πολλαχοῦ ἀκμαζεῖ.

Είνε δ' ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Γουλιέλμος ὁ Α'. ἔχων παρ' ἑαυτὸν καινοθούλιον, εἰς τὸ ὄποιον πέμπουσιν ἀντιπροσώπους πᾶσαι αἱ Γερμανικαὶ ἐπικράτειαι.

Καὶ ὁ μὲν στρατὸς σύγκειται ἐξ 1,400,000 ἀνδρῶν, ὁ δὲ στόλος ἐξ 78 πολεμικῶν πλοίων (ῶν 20 θωρηκτῶν).

8. 6'.) Η ΜΟΝΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ ΚΑΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ

[11,350 τετρ. Μ., 37,870,000 Κ.]

Σύνορα.

Πρὸς Β. ἡ Τρασσία, Πρωσσία καὶ Σαξονία, πρὸς Ν. ἡ Ἀδριατικὴ θάλασσα καὶ ἡ Εύρωπαίκη Τούρκικη, πρὸς Α. ἡ Τρασσία καὶ Μολδαύια, πρὸς Δ. ἡ Γερμανικὴ αὐτοκρατορία, ἡ Ελβετία καὶ ἡ ἀνω Ἰταλία.

"Ορη καὶ πεδιάδες.

Πρὸς Δ. μὲν συνέχονται μετὰ τῆς Ελβετίας αἱ "A.l-πεις, αἵτινες ἀπὸ τῆς Τυρολίας ἀρχόμεναι, ΒΑ. μὲν προ-
γεωροῦσαι καλοῦνται Νορικαὶ "A.lπεις, ΝΔ. δὲ Καρπικαὶ
καὶ Ιουλιαραὶ περαιτέρω δὲ ΝΑ. ὑψοῦνται εἰς τὴν Δαλ-
ματίαν αἱ Διαρικαὶ "A.lπεις. Πρὸς Α. δὲ κείνται τὰ
Καρπάθια, ἔτινα ΝΔ. μὲν στρεφόμενα καλοῦνται Τρα-
σιλβανικαὶ "A.lπεις, ΒΔ. δὲ μικρὰ Καρπάθια. Εἰς δὲ τὰ
ΒΔ. τῆς Αὐστρίας ἐκτείνονται τὰ Σουδήτια καὶ τὰ μετ'-
αὐτῶν συνεχόμενα Γιγάτεια, ΝΔ. τῶν ὄποιών κείται τὸ
"Ερτσογ, καὶ ὁ μετ' αὐτοῦ ΝΑ. συνεχόμενος Βοεμικὸς δρυ-
μός. Σημαντικόταται δὲ πεδιάδες εἰνεὶ ἡ Βοεμίκη πρὸς
Α. τοῦ Βοεμικοῦ δρυμοῦ, ἡ Μορανικὴ ΝΔ. τῶν Σουδη-
τίων ὅρέων, ἡ τῆς Βιέννης πρὸς Δ. τῶν μικρών Καρπά-
θιων, ἡ "Αρω Ούγγρικὴ ΝΔ. τῶν Καρπαθίων καὶ ἡ
Κάτω Ούγγρικὴ πρὸς Ν., ως ἐπὶ τὸ πλείστον ἀκαρπος.

Ποταμοί καὶ λίμναι

Ποταμούς ἡ Αύστρια ἔχει.

Τὸν *Δούραβιν*, δεκάδεμον μὲν ἀριστερόθεν τὸν *Τυσιάρ* καὶ δεξιόθεν τὸν *Σανορ* καὶ *Δραῦον*, διερχόμενον δὲ σύμπασκν τὴν Αύστριακὴν ἐπικράτειαν· τὸν "Αθεσιν" ('Αδίγην) πρὸς Δ., εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἰταλίας, τὸν "Α.λβιν" πρὸς Β., εἰς τὴν Βοεμίαν, ῥέοντα πρὸς τὴν Βόρειον θάλασσαν, καὶ τὸν "Οδέραν" καὶ *Βιστούλαρ* ΒΑ., χυνομένους εἰς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν. Ο δὲ *Pῆρος* μόλις ἔγγιζει πρὸς Δ. τὰς Αύστριακὰς γώρας.

Λίμνην δὲ λόγου ἀξίαν ἔχει τὴν *Πλατερούγη* (Βαλκανία) ΒΑ. τοῦ Δραύου.

Εἰς τὴν Αύστριαν περιλαμβάνονται·

α') Τὸ Αύστριακὸν ἥμισυ τοῦ κράτους, ὅποι αἱ εἰς τὸ κοινοβούλιον ἀρτιπρουσωπευόμεναι χώραι [5,450 τετρ. Μ., 22,144,000 Κ.]. Ἐνταῦθοι ἀνήκουσι·

1) Τὸ ἀρχιδουκάτον *Αὐστρία*, μετὰ τῆς πρωτευούσης τοῦ ὄλου Κράτους *Βιέννης*, ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως. Εἶνε δὲ ἡ Βιέννη πόλις ἐμπορικωτάτη, ἔχουσα πλειστήμιον, λαμπρὰς οἰκοδομὰς καὶ πλατείας καὶ 1,104,000 Κ. Ἀλλη δὲ πόλις λόγου ἀξία ἐνταῦθοι εἶνε ἡ *Αιγαία* (Λίντση), ΒΔ. τῆς Βιέννης μετὰ 42 χιλ. Κ.

2) Τὸ Δουκάτον *Σαλτσβούργον*, πρὸς Δ. τῆς Βιέννης, μετὰ διμωνύμου πόλεως, ἔχουσης 25,000 Κ. Εγειρεῖ δὲ τὸ *Σαλτσβούργον* πολὺ ἀλλας ὄρυκτόν.

3) Τὸ Δουκάτον *Στυρία* μετὰ τοῦ *Γρατσιον*, πρὸς Ν. τῆς Βιέννης, ἐπὶ τοῦ *Μούρον* ποταμοῦ. Εγειρεῖ δὲ τὸ *Γράτσιον* πλειστήμιον καὶ 98 χιλ. Κ.

4) Τὸ δουκάτον τῆς *Καριθίας*, ΝΑ. τοῦ *Σαλτσβούργου* μετὰ τῆς *Κλάγεμφούρτης*, ἔχουσης 19 χιλ. Κ.

(ΓΕΩΓΡ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ)

5) Τὸ δουκάτον τῆς Καριόλης παρὰ τὸν Σαῦον, μετὰ τῆς Λαιβάχης, ἔχούσης 26 χιλ. Κ.

6) Εἰς τὰ παρόλια αἱ κομητεῖαι Γαίρτσιον (Γοριτσία) καὶ Γραδίσκα, ἡ Μαργιωνία Ἰστρία καὶ ἡ αὐτοκρατορικὴ πόλις τῆς Αὔστριας Τεργέστη, μετὰ 72 χιλ. Κ., ἐν οἷς ικανοὶ Ἐλληνες (μετὰ δὲ τῶν περιγράφων 136 χιλ. Κ.). Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ Πόλα, πρὸς Ν. τῆς Τεργέστης, ὁ πρῶτος πολεμικὸς λιμὴν τῆς Αὔστριας.

7) Τὸ βασίλειον τῆς Δαλματίας, ΝΑ., μετὰ τῆς ὄχυρᾶς Ζάρας, ἔχούσης 10 χιλ. Κ., καὶ τοῦ Καττάρου, εἰς τὰ σύνορα τοῦ Μαυροβουνίου. Πλησίον δὲ τῆς Δαλματίας κατέται ἡ νῆσος Λίσσα, ἔνθα τῷ 1866 ἐνίκησαν οἱ Αὐστριακοὶ τοὺς Ἰταλοὺς κατὰ θάλασσαν.

8) Ἡ κομητεία τοῦ Τυρόλου, εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἐλβετίας καὶ Ἰταλίας, μετὰ τῆς Ἰρρισθρούπης, ἐπὶ τοῦ Ἰρρού ποταμοῦ, ἔχούσης 21 χιλ. Κ.

9) Τὸ βασίλειον τῆς Βοεμίας, πρὸς Β., ἔνθα πρωτεύουσα εἶναι ἡ Πράγα, ἐπὶ τοῦ Μολδαύου ποταμοῦ, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 202 χιλ. Κ. Ἀλλη δὲ πόλις περίφημός διὰ τὰ λουτρά της εἶναι ἡ Καρλσβάδη, βορειοδυτικὰ τῆς Πράγας.

10) Ἡ Μαργιωνία Μοραντά, πρὸς Α. τῆς Βοεμίας, μετὰ τῆς πόλεως Βρύνης, ἔχούσης ὄνομαστὰ ἐρισυργεῖα καὶ 83 χιλ. Κ. Ἐνταῦθα κατέται καὶ τὸ Αουστερίτισιον, ΝΑ. τῆς Βρύνης, ἔνθα τῷ 1805 ὁ πρῶτος Ναπολέων ἐνίκησε τοὺς Αὐτοκράτορας τῆς Αὔστριας καὶ Ρωσίας.

11) Τὸ δουκάτον τῆς Σιλεσίας, ΒΑ. τῆς Μορανίας, μετὰ τῆς Τροπαυτίας, ἔχούσης 21,000 Κ.

12) Τὸ βασίλειον τῆς Γαλικίας, πρὸς Α. τῆς Σιλεσίας, καὶ τὸ μέγα δουκάτον τῆς Κρακοβίας. Ἐνταῦθα οἱ κάτοικοι εἶναι δυτικοὶ καὶ ἀνατολικοὶ ὄρθοδοξοι· πόλεις

δὲ ἀξιοσημείωτοι εἰνε· *Κρακοβία*, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὅγθης τοῦ Βιστούλα, μετὰ 66 χιλ. Κ.—*Λιμβέργη*, πρὸς Α., μετὰ πανεπιστημίου καὶ 110 χιλ. Κ., ἐν δις 30 χιλ. Ἰουδαίων.—*Βρόδνορ*, ἐλεύθερος ἐμπορικὸς τόπος παρὰ τὰ Ρωσσικὰ σύνορα.

13) Τὸ δουκάτον τῆς *Βουκοβίρας*, μετὰ τῆς *Τσεροβίτσας* παρὰ τὸν Προύθον, ἔχούσης 46 χιλ. Κ.

6'.) Τὸ Οὐγγρικὸν ἥμισυ τοῦ Κράτους, ἦτοι αἱ χῶραι τοῦ *Στέρματος* τοῦ Ἀγίου Στεφάνου [5,890 τετρ. Μ., 15,700,000 Κ.]. Ἐνταῦθα ἀνήκουσιν.

1) Τὸ Βασιλείου τῆς *Οὐγγαρίας* παρὰ τὸν Δούναβιν, ἐνωθὲν τανῦν μετὰ τῆς Τρανσυλβανίας, [5,150 τετρ. Μ. 13,730,000 Κ.].

Ἐνταῦθα πόλεις ἀξιαι λόγου εἰνε· *Πέστη* ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὅγθης τοῦ Δουνάβεως, μετὰ πανεπισημίου.—*Βούδα* ἢ "Οφερ", ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὅγθης τοῦ Δουνάβεως ἀπέναντι τῆς Πέστης. Ἀμφότεραι δ' ὄμοι λέγονται *Βονδαπέστη* ἢ "Οφερπέστη", καὶ ἔχουσι 360 χιλ. Κ.—*Κομόρορ*, ἰσχυρὸν φρούριον ἐπὶ νήσου τοῦ Δουνάβεως.—*Πρεσβούργον*, ΒΔ. τοῦ Κομάρνου, μετὰ 30,000 Κ. Ἐνταῦθα ἐστέφοντο τὸ πᾶλαι οἱ βασιλεῖς τῆς Οὐγγαρίας.

2) Τὸ μέγα πριγκιπάτον τῆς *Τραρούμβαρίας*.

Ἐνταῦθα πόλεις λόγου ἀξιαι εἰνε· τὸ *Κλαονσεμβούργον* μετὰ 30,000 Κ., ἡ *Ερμαραστάτη*, πρὸς Ν., μετὰ 20 χιλ. Κ., καὶ ἡ *Κροραστάτη*, μετὰ 30 χιλ. Κ., εἰς τὰ σύνορα τῆς Τουρκίας.

3) Τὰ ἡνωμένα βασιλεία τῆς *Κροατίας* καὶ *Σλαβονίας*, μετὰ τῆς ἐλευθέρος πόλεως τοῦ βασιλείου τῆς Οὐγγαρίας *Φιούμης* καὶ τῶν *Στρατιωτικῶν* μεθορίων χωρῶν (παρὰ τὸν Δαύναβιν, Δραῦον καὶ Σαῦον) [770 τετρ. Μ., 1,920,000 Κ.].

Ἐνταῦθα πόλεις ἔξιαὶ λόγου εἰναι· Ἀγράμη, πλησίον τοῦ Σαύνου, πρωτεύουσα τῆς Κροκτίας, μετὰ 28 χιλ. Κ.—Φιούμη, ΝΑ., τῆς Τεργέστης, ἐλεύθερος λιμὴν παρὰ τὸν Ἀδρίαν.—Πετροβάρδειον, παρὰ τὸν Δαύναχιν, φρούριον λόχυρόν.—Σεμιλίροι, ἀντικρὺ τοῦ Βελιγραδίου, φρούριον παρὰ τὸν Σαῦνον καὶ Δαύναχιν.

Κλίμα. Θρησκεία. Φυλαί. Στρατός.

Τὸ κλίμα τῆς Αὐστρίας εἶναι συγκερασμένον καὶ ὑγιεινόν. Ο δὲ αὐτοκράτωρ ἔρχει μὲν συνταγματικῶς τῆς καθ' αὐτὸν Αὐστρίας, βασιλεύει δὲ τῆς Οὐγγαρίας, Κροκτίας καὶ Σκαθονίας καὶ κατέχει τάνην τὴν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Κερσονήσῳ Βοσνίαν καὶ Ἐρζεγοβίνην. Έκ δὲ τῶν 38 συεδῶν ἑκατομ. Κ. 9 3)5 μὲν ἑκατομ. εἶνε Γερμανοί, 17 1)10 ἑκατομ. Σλαβοί, 3 3)5 ἑκατομ. Ρωμανοί καὶ 5 7)10 φυλαὶ Μογγολεκά, εἰς τὰ ὅπιτικά ἀνήκουσιν οἱ Οὐγγροί. Καὶ ως πρὸς τὸ θρήσκευμα δὲ δικρέρουσι, καθότι 25 ἑκατομ. εἶνε καθολικοί, 4 ἑκατομ. Ορθόδοξοί, 3 ἑκατομμ. δικμαρτυρόμενοι καὶ 1 3)5 ἑκατομμ. Ιουδαῖοι.

Καὶ γλώσσα μὲν ἐπικρατεῖ ἡ γερμανική, η δὲ παιδεία εἶναι δικτυδομένη παρὰ τοῖς Γερμανοῖς μόνον.

Ο δὲ στρατός ἐν εἰρήνῃ μὲν ἀριθμεῖ 286 χιλ. ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ 806 χιλ. καὶ 258 χιλ. ἐθνοφρουράν. Καὶ οἱ μὲν πολεμικὸς στόλος ἔχει 42 ἀτμόπλοια, ἐν οἷς 11 θωρηκτὰ καὶ 27 ιστιοφόρα μετὰ 300 πυροβόλων· τὸ ἐμπορικὸν δὲ δικτυόν συγκειται ἐξ 8,400 πλοίων.

Γ'. ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

9. Η ΣΚΑΝΔΙΝΑΥΤΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

(Σουηδία καὶ Νορβεγία.)

[14,000 τετρ. Μ., καὶ 6,500,000 Κ.]

Σύνορα.

Η Σκανδιναυϊκή γερσόνησος ὁρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Βορείου παγωμένου ὥκεινοῦ, πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Ρωσσίας καὶ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Βαλτικῆς καὶ τῆς Βορείου θαλάσσης καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ατλαντικοῦ ὥκεινοῦ.

"Ορη καὶ πεδιάδες.

Ορη ἔχει τὰ πρὸς Β. κείμενα Λαπωρικὰ ὅρη καὶ τὰς μεταξὺ Νορβεγίας καὶ Σουηδίας ὑψουμένας Σκαρδίτανικὰς "Αλπεις [8,012π]. Ἐκτείνονται δ' αὐταις καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς χερσονήσου, ἐκ τῶν βορειανατολικῶν πρὸς τὰ ΝΔ., καὶ καταλήγουσιν ἀποτόμως εἰς τὴν θάλασσαν. Πρὸς δὲ τὰ ἀνατολικὰ τῶν "Αλπεων, μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῆς θαλάσσης, εὑρύνεται ἡ μεγάλη Σουηδικὴ πεδιάς, ἀρδευομένη ἀφθόνως ὑπὸ πολλῶν μικρῶν ποταμῶν. Πολὺ ὀλιγωτέρον λόγου ἔξιον εἶνε τὸ πρὸς Δ. πεδίον τοῦ ποταμοῦ Γλορένου, πρὸς Ν. τῶν Σκανδιναυϊκῶν "Αλπεων.

Ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Λάγου ἔξιοι ποταμοὶ τῆς Σκανδιναυϊκῆς χερσονήσου εἶνε ὁ Τορρέας, πηγάζων ἐκ τῶν Λαπωνικῶν ὁρέων καὶ χυνόμενος εἰς τὸν Βαθνικὸν κόλπον, καὶ ὁ Γ. Ιόμερος, πηγάζων ἐκ τῶν Σκανδιναυϊκῶν "Αλπεων, διαρρέων τὰ νότια τῆς Νορβεγίας καὶ χυνόμενος εἰς τὸν κόλπον τῆς

Χριστιανίας. Λίμναι δὲ εἰς μὲν τὴν Σουηδίαν εἶναι ἡ *Μαϊλάρη*, πρὸς Α. καὶ ἡ *Βεττέρη*, ΝΔ. τῆς Μαιλάρης συγκοινωνοῦσαι μετὰ τῆς Βαλτικῆς, καὶ ἡ *Βετέρη*, πρὸς Δ. τῶν ἀνωτέρω, ἐκβάλλουσα εἰς τὸν Καττεγάτην. Εἰς δὲ τὴν Νορβεγίαν κεῖται ἡ *Μιαισέρη*, πρὸς Ν.

Εἰς τὴν Σκανδινανικὴν χερσόνησον περιλαμβάνονται:

Α' Η ΣΘΥΝΑΙ

[8,100 τετρ. Μ., 4,600,000 Κ.]

Ἐνταῦθα πόλεις λόγου ἔξιαι εἰνε·

Στοχχόλμη, παρὰ τὴν λίμνην Μαιλάρην, ἡ ὁραία πρωτεύουσα καὶ καθέδρα τοῦ βασιλέως, ὡκοδομημένη ἐπὶ 40 νήσων καὶ ἔχουσα 180,000 Κ.—*Οὐγκάλη*, πρὸς Β. τῆς *Στοχχόλμης*, ἔχουσα πανεπιστήμιον.—*Γοθεμβοῦργον*, παρὰ τὸν Καττεγάτην, ἡ δευτέρα ἐμπορικὴ πόλις τοῦ βασιλείου, μετὰ 80 χιλ. Κ.—*Μαλμώη*, μετὰ 40 χιλ. Κ. εἰς τόπον εὔφορον.—*Καρλσρόρα*, ΝΑ., κυρία ἔδρα τοῦ Σουηδικοῦ ναυτικοῦ, μετὰ 20 χιλ. Κ.

Β' Η ΝΟΡΒΕΓΙΑ

[5,900 τετρ. Μ. καὶ 1,900,000 Κ.]

Ἐνταῦθα πόλεις λόγου ἔξιαι εἰνε·

Χριστιανία, πρωτεύουσα τῆς Νορβεγίας καὶ ἔδρα τοῦ διοικητοῦ, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 120 χιλ. Κ.—*Χριστιαροσάρδη*, εἰς τὰ ΝΔ. τῆς Νορβεγίας ἐπὶ τοῦ Σκαγεράκου, εὐλίμενος καὶ ὄχυρός.—*Βεργένη*, πρὸς Δ. τῆς Χριστιανίκης, ἐμπορικωτάτη παράλιος πόλις, μετὰ 40 χιλ. Κ.—*Δρογθείμη*, πόλις παράλιος, ΒΑΤῆς Βεργένης μετὰ 20 χιλ. Κ.

Καὶ ἐπὶ μὲν τῆς νήσου *Μαγέρης*, πρὸς Β., κεῖται τὸ *Βόρειον ἀκρωτήριον*, κυρία δὲ ἀσχολία τῶν οἰκούντων τὰ παράλια εἶναι ἡ ἀλιεία, μάλιστα εἰς τὰς βραχώδεις νήσους *Λοφώτας*, ΒΔ. τῆς Νορβεγίας.

Κλημα. Θρησκεία. Πολιτεία. Στρατός.

Τὸ κλίμα τῆς Σουηδίας εἶνε ψυχρὸν καὶ ὑγιειγόν, ἐκτὸς τῶν βορειοτάτων, ἔνθα τὸ ἔαρ καὶ φθινόπωρον εἶνε ἄγνωστα, ἀφόρητος δὲ μόνον χειμὼν καὶ θέρος διαδέχονται ἀλληλα. Εἶνε δ' οἱ κάτοικοι Γερμανικῆς καταγωγῆς (περὶ τὰ πέντε ἑκατομμ.). καὶ διαμαρτυρόμενοι, ἐκτὸς τῶν Φίγγων καὶ τῶν βορειοτάτων εἰδωλολατρῶν Λαπάρων (όμοιοι 60 χιλ.), ἀνθρώπων λίγων μικροσώμων καὶ δυσειδῶν, ζώντων ἐκ τῆς ἀλιείας.

Καὶ εἶνε μὲν ἴδιαίτερον κράτος ἡ Νορβεγία, ἔχουσα καὶ ἴδιαν βουλὴν, διατελεῖ ὅμως ὑπὸ τὸ σκῆπτρον Ὁσκάρου τοῦ Β', τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας. Η δὲ παιδεία ἐνταῦθα εἶνε πολὺ διαδεδομένη, καὶ ἀκμάζει μάλιστα τοῦ σώματος ἡ γυμναστική. Ωσαύτως προοδεύει καὶ τὸ ἐμπόριον, καὶ μόνον ἡ βιομηχανία εἶνε περιωρισμένη.

Σύμπασα δὲ τοῦ στρατοῦ ἡ δύναμις ἐν Σουηδίᾳ μὲν εἶνε 196 χιλ. ἀνδρῶν, ἐν Νορβεγίᾳ δὲ 18 χιλ..· ὁ δὲ στόλος τῶν μὲν Σουηδῶν σύγκειται ἐκ 56 ἀτμοπλοίων, 10 ιστιοφόρων καὶ 87 κωπηλατουμένων μετὰ 373 πυροβόλων· τῶν δὲ Νορβεγῶν ἐκ 38 ἀτμοπλοίων καὶ 88 ιστιοφόρων καὶ κωπηλατουμένων, τῶν πάντων ἔχόντων 257 πυροβόλα.

10. ΔΑΝΙΑ.

[Ἡ καθ' αὐτὸ Δανία 697 τετρ. Μ., 1,970,000 Κ.].

Τὸ βασιλείον τῆς Δανίας κεῖται πρὸς Β. τῆς Γερμανίας καὶ διὰ μὲν τοῦ πορθμοῦ Σκαγεράκου χωρίζεται ἀπὸ τῆς Νορβεγίας, διὰ δὲ τοῦ πορθμοῦ Σούρδου ἀπὸ τῆς Σουηδίας. Σύγκειται δὲ ἐκ τῶν ἑξῆς νήσων:

ἀ.) Τῆς πρὸς Β. τοῦ Σλεσβίκου κειμένης *Iout.lardiaς*, ἥκαγείσης τῷ 1825 δι' εἰσχωρήσεως τῆς Βορείου Θαλάσσης.

β'.) Τῆς ΝΑ. κειμένης *Zη.lardiaς*.

γ'.) Τῆς Φιορίας, πρὸς Δ. τῆς Ζηλανδίας.

δ'.) Τῶν πρὸς Β. τῆς Ἀγγλίας εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὥκεανὸν κειμένων 25 Φεροῶρ, ὃν 17 εἶναι κατωκημέναι.

ε'.) Τῆς ἐν τῷ Βορείῳ παγωμένῳ ωκεανῷ, πρὸς Β. τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν Φεροῶν, Ισλαρδίας [4,900 τετρ. Μ.], ἔνθα ὑπάρχουσιν 29 ἐνεργὰ ἱφαίστεια, ὧν γνωστότατον εἶναι ἡ Ἐξ.λα [4,800π], καὶ ἡ θερμὴ πηγὴ Γεύσερος. Μόνον δὲ τὰ παρόλια εἶναι κατωκημένα, ἔχοντα 70 χιλ. Κ. Κόμη δ' ἐνταῦθα γνωστὴ εἶναι ἡ Ρεικιαβίκη, εἰς τὰ ΝΔ. μετὰ 2. χιλ. Κ.

Πόλεις εἰς τὴν Δανίαν λόγου σχέσαι εἶναι:

Κοπεγχάγη, εἰς τὰ ἀνατολικὰ τῆς Ζηλανδίας, σπουδαῖς ἐμπορείη πόλις καὶ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου, μετὰ πληνεπιστημάτου καὶ 270,000 Κ.— Ελσιγγίρη, παρὰ τὸν Σούνδον.— Οδεροῦ, εἰς τὴν Φιονίαν, μετὰ 20 χιλ. Κ.— Ααλόργη, εἰς τὰ βόρεια τῆς Ιουτλανδίας, καὶ Φριδερικία παρὰ τὸν πορθμὸν Μικρὸν Βέλτην.

Ἐχει δὲ προσέτει ἡ Δανία κτήσεις ἐξωτερικᾶς εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ εἰς τὰς Μικρὰς Αντίλλας.

Κλίμα. Θρησκεία. Πολιτεία. Στρατός.

Τὸ κλίμα τῆς Δανίας εἶναι ὑγρὸν καὶ ὁμιγλῶδες. Οἱ δὲ Γερμανικῆς καταγωγῆς κάτοικοι 1,970,000 εἶναι διαμαρτυρόμενοι, ἄνδρες γραπτοί φιλάπονοι καὶ πολλὴν πρὸς τὴν παιδείαν κλίσιν ἔχοντες. Βασιλέύει δ' ἐνταῦθα συνταγματικῶς Χριστιανὸς ὁ Θ'., πατὴρ τοῦ ἡμετέρου βασιλέως Γεωργίου.

Καὶ ἡ μὲν δύναμις τοῦ στρατοῦ ἀναθείνει εἰς 50,000 ἀνδρῶν· ὁ δὲ στόλος σύγκειται ἐξ 69 πλοίων, ὃν 42 ἀτμόκινητα καὶ 8 ἀτμήλατα θωρηκτό, ἔχοντα πάγκα 240 πυροβόλα.

11. ΤΟ ΒΑΣΙΑ. ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑΣ

[5,720 τετρ. Μ., ύπερ τὰ 35,250,000 Κ.]

Σύνορα.

Η Μεγάλη Βρεττανία είναι βασιλείου συγκείμενον ἐκ τῆς Αγγλίας, Σκωτίας καὶ Ιρλανδίας. Σύνορα δ' ἔχει τὸν Ατλαντικὸν ὥκεανὸν πρὸς Δ., τὴν Βόρειον θάλασσαν πρὸς Α. καὶ τὸν πορθμὸν τοῦ Καλαί πρὸς Ν. Μεταξὺ δὲ τῆς Αγγλίας καὶ Ιρλανδίας κείται ὁ πορθμὸς τοῦ ἀγίου Γεωργίου, ἡ Ιρλανδικὴ θάλασσα καὶ ὁ Βόρειος πορθμός.

Ορη καὶ πεδία.

Τῆς Αγγλίας πεδινὸν μέρος είναι τὸ ἐστραμμένον πρὸς τὴν Εὐρώπην, τὰ δὲ ὅρη πρὸς δυσμὰς κυρίως ὑψοῦνται. Τούτων δὲ ἀξια λόγου είναι τὸ *Pennor* εἰς τὴν Αγγλίαν, φερόμενον ἐκ Βαρροῦ πρὸς Ν., τὸ *Sermonator* (3,370 π.) εἰς τὴν πρὸς Δ. ἐπαρχίαν *Oval Liar*, καὶ τὰ *Graubiarā* καὶ *Skeatikā* ὅρη εἰς τὴν Σκωτίαν.

Ποταμοί.

Τῆς Μεγάλης Βρεττανίας οἱ ποταμοὶ ῥέουσιν ἡσύχως καὶ ἐκβάλλουσιν εἰς βαθέως εἰσδύοντας κόλπους. Χύνονται δὲ πρὸς Α. μὲν εἰς τὴν Βόρειον θάλασσαν*

Ο Τάμεσις, διερχόμενος διὰ τοῦ Λονδίνου καὶ ἐκρέων διὰ στόματος πλατυτάτου, καὶ ὁ *Ouse*, πηγαζῶν ἐκ τῶν ὄρέων τῆς Οὐαλλίας.

Πρὸς Δ. δὲ ὁ *Severn*, ἐκβάλλων εἰς τὸν Βριστόλιον κόλπον, καὶ ὁ *Clydης* εἰς τὴν Σκωτίαν, χύνομενος εἰς τὸν ὄμωνυμον ἐσυτῷ κόλπον.

Εἰς δὲ τὴν Ιρλανδίαν ῥέει ὁ *Carrow*, διερχόμενος διὰ τῆς πόλεως Αιμερίκης καὶ ἐκβάλλων δι' εὐρυτάτου στόματος εἰς τὸν Ατλαντικὸν ὥκεανόν.

Πόλεις δὲ τῆς Μεγ. Βρεττανίας λίαν ἔξικαι λόγου εἶναι·
Εἰς μὲν τὰ νότια τῆς Ἀγγλίας·

Kartouarīa, (Καντερβούρο), ἔδρα τοῦ πρώτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας.—*Doūbfor*, ὅθεν μεταβαίνουσιν εἰς τὴν Γαλλίαν.—*Gρηγορίχη*, μετὰ 130 χιλ. Κ., πλησίον τοῦ Λονδίνου, ἔνθα εἶναι τὸ πρῶτον ἀστεροσκοπεῖον τῆς Βρεττανίας.—*Xatāmī*, (Σχιατάμη), μετὰ 50,000 Κ., ὁ κυριότερος πολεμικὸς γαύσταθμος.—*Briχθωρ*, μετὰ 110,000 Κ., πόλις εὐλίμενος, ΝΔ. τοῦ Δούβρου.—*Πορτσούθορ*, σπουδαῖος πολεμικὸς λιμὴν μετὰ 130,000 Κ. Απέναντι αὐτοῦ κεῖται ἡ νῆσος Οὐηκτίς, ἡ καλουμένη κῆπος τῆς Ἀγγλίας.—*P.luμoθoρ*, μετὰ 140 χιλ. Κ.

Εἰς δὲ τὴν Ἀνατολικὴν Ἀγγλίαν κεῖνται·

Aordītōr, ἡ ἐμπορικωτάτη καὶ πολυπληθεστάτη πόλις τοῦ κόσμου, παρὰ τὸν Τάμεσιν ἔχουσα περὶ τὰ 5 ἄκατομ. Κ. Καὶ τὸ μὲν μέγιστον μέρος τῆς πόλεως κεῖται παρὰ τὴν βόρειον ὅχθην, περιλαμβάνον τὸ ἀστυν, ἥτοι τὴν παλαιὰν πόλιν, τὴν μεγίστην ἐκκλησίαν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ τὸ Βεστμίρστερ, ἐκκλησίαν καὶ συνοικίαν τῶν προκρίτων· ἐπὶ δὲ τῆς νοτίου ὅχθης κεῖται τὸ Σουθουάρχορ, ἔδρα τῆς βιομηχανίας, καὶ τὸ Τούνερορ, κάτω τοῦ ἀστεως παρὰ τὸν Τάμεσιν, δεσμωτήριον τοῦ κράτους. Εμπορεύονται δ' εἰς τὸ Λονδίνον καὶ πλούσιοι Ελληνες.—*Kartabrigīa* ΒΑ., μετὰ πανεπιστημίου.—*Norbiχη*, ΒΑ. μετὰ ἐριουργείων καὶ 90 χιλ. Κ.

Εἰς δὲ τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀγγλίας εἶναι·

'Oξφόρδη ('Οξωνία) μετὰ πανεπιστημίου, εἰς τὰ ΒΔ. τοῦ Λονδίνου.—*Beρμιχάμη*, ΒΔ. τῆς Ὁξφόρδης, πρώτη βιομηχανικὴ πόλις συμπάστης τῆς Ἀγγλίας μετὰ 400 χιλ. Κ. καὶ περιφήμων χαλυβδουργείων καὶ μαχαιροποιείων. —

Βριτό.η, παράλιος πρὸς Δ. τοῦ Λονδίνου, τρίτη ἐμπορικὴ πόλις τοῦ βασιλείου, μετὰ πανεπισημίου καὶ 210 χιλ. Κ.

Εἰς δὲ τὸ πρὸς δύσμαξ πριγκιπᾶτον τῆς *Ova.l.liaς*.

Μερθυρτυδό.η, μετὰ 50 χιλ. Κ. — *Πεμβρόκη*, εἰς τὸν λαμπρὸν λιμένα τῆς *Μιλφρόδης*. Ἀπέναντι δὲ τοῦ δόρους Σνοούδου κεῖται ἡ νῆσος *Αγγ.λεσέα*.

Εἰς δὲ τὴν Βόρειον *Αγγλίαν* κεῖνται·

Λιβερπού.η, πρὸς Δ., παρὰ τὴν θάλασσαν, δευτέρα ἐμπορικὴ πόλις τοῦ βασιλείου καὶ πάσης τῆς Εὐρώπης μετὰ 550 χιλ. Κ., ἐν οἷς καὶ "Ελληνες ικανοί". — *Μάρτσεστερ*, πρὸς Α., πρώτη κατὰ τὴν ἐριουργίαν ἐν τῷ κόσμῳ, ἔχουσα μετὰ τῆς *Σα.լφόρδης* 520 χιλ. Κ., ἐν οἷς καὶ "Ελληνες ικανοί". — *Πρεστώρ*, μετὰ 100 χιλ. Κ., ἐδρα τῆς βαρβακουργίας εἰς τὴν Δ. παράλιαν. — *Βόλτωρ*, μετὰ 105 χιλ. Κ., βαρβακουργίας καὶ λιθανθρακωρυχείων. — *Σχερφιέ.λδη*, μεσόγειος πόλις μετὰ περιφήμων σιδηρουργείων καὶ 300 χιλ. Κ. — *Τόρκη*, ΒΑ., ἐδρα ἀρχιεπισκόπου, μετὰ 46 χιλ. Κ. — *Λίδση*, πρὸς Δ. τῆς Τόρκης, μετὰ σπουδαιοτάτων ἐργοστασίων ἐριουργοῦ καὶ 310 χιλ. Κ. — *Οξ.λ.η*, ΝΑ., ἐμπορικὴ πόλις μετὰ 150 χιλ. Κ. — *Βραδφρόδη*, πόλις βιομηχανικὴ μετὰ 185 χιλ. Κ. — *Νεοκαστέ.η*, πρὸς Β., παράλιος, μετ' ἀνθρακωρυχείων τεραστίας ἐκτάσεως (480 τετρ. Μ.) καὶ 150 χιλ. Κ.

Εἰς δὲ τὴν Σκωτίαν εἶνε αἱ ἔξης ἀξιοσημείωτοι πόλεις.

Ἐδιμβοῦργος ΝΑ., μετὰ 230,000 Κ. — *Γ.λασκόβη*, πρὸς Δ. τοῦ Εδιμβούργου, πρώτη βιομηχανικὴ πόλις, μετὰ 580,000 Κ. — *Δούρδη*, πρὸς Β., παρὰ τὸν Τάην ποταμόν, μετὰ τῶν μεγίστων λινουργείων τῆς Μεγάλης Βρεττανίας καὶ 140 χιλ. Κ. — *Αθερδήρη*, πρὸς Β. τῆς Δούρδης, μετὰ 105,000 Κ.

Νῆσοι δὲ τῆς Σκωτίας πρὸς Δ. μὲν εἶνε αἱ 300 *Ε-*

βρίδες, όν μεγαλήτεραι ἡ Λεβίς, ἡ Σκύη καὶ ἡ Μούλη, πλησίον τῆς ὁποίας καίτης ἡ γυωστὴ διὰ τὸ περίεργον Φιγγάλιον ἀντρού μικρὴ Στάρα· πρὸς Β. δὲ αἱ Ὀρκάδες καὶ περαιτέρω αἱ Στελλαρδίται.

Εἰς δὲ τὴν Ἰρλανδίαν λόγου ἀξέιαι πόλεις εἶνε.

Douβλίνος, πρὸς Α., μετὰ πανεπιστημίου καὶ 340,000 Κ.—*Κόρκη*, εἰς τὰ νότια τῆς νήσου, μετὰ 80,000 Κ.—*Λεμερίκη*, παρὰ τὸν Σχάννωνα, μετὰ 40,000 Κ.—*Βελφάστη*, πρὸς Β. τοῦ Δουβλίνου, μετὰ 175,000 Κ.

Πρὸς τούτοις δὲ ἡ Ἀγγλία κατέχει μὲν εἰς τὴν Μεσόγειον τὸ Γιβραλτάρ τῆς Ισπανίας καὶ τὴν Μαλταν, ἔχει δὲ καὶ ἀποικίας ἀπανταχοῦ τῆς γῆς.

Κλῖμα. Θρησκεία. Βιομηχανία. Νεόλος.

Τὸ κλίμα τῆς Ἀγγλίας εἶνε μὲν φυγρὸν καὶ ὄμιγλωδες, ὅμιεινὸν ὅμως καὶ μᾶλλον συγκερασμένον τοῦ τῆς Γερμανίας, ἐνεκκ τῶν πέριξ θαλασσῶν καὶ κόλπων. Τῶν δὲ κατοίκων, περὶ τὰ 35,000,000, οἱ μὲν Ἀγγλοι πρεσβεύουσι συνήθως τὸ Ἀγγλικανικὸν λεγόμενον δόγμα, οἱ δὲ Σκωτοι τὸ Πρεσβυτεριανικόν, καὶ οἱ Ἰρλανδοι τὸ δυτικὸν καθολικόν. Η δὲ παιδεία κυρίως εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις εἶνε ἀνεπτυγμένη. Ως πρὸς τὴν γεωργίαν ὅμως, τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον, διευκρινώμενον ὑπὸ πληθους διωρύγων καὶ σιδηροδρόμων, ἡ Ἀγγλία εἶνε τὸ πρώτον τῆς γῆς ἔθνος. Βασιλεύει δὲ τῆς Ἀγγλίας συνταγματικῶς μετὰ δύο Βουλῶν ἡ Βικτωρία, ἐπικαλούμενη καὶ αὐτοκράτειρα τῶν Ἰνδιῶν. Οὐδ' ἄρχουσι μόνον εἰς τὴν Ἰνδικὴν οἱ Ἀγγλοι, ἀλλὰ καὶ πανταχοῦ τῆς γῆς, ἀποτελούντες κράτος γιγάντειον 249,000,000 ἀνθρώπων [370,000 τετρ. Μ.], τριπλάσιον δηλ. κατὰ τὸν πληθυσμὸν τῆς Ρωσσικῆς αὐτοκρατορίας, ἀν καὶ ὑπείπεται κατὰ τὴν ἔκτασιν.

Και στρατόν μὲν ἔχει 750,000 ἀνδρῶν· ὁ στόλος δύμως, πρὸς τὸν ὅποιον μάνος ὁ γαλλικὸς πλησιάζει, σύγκειται ἐκ 552 πολεμικῶν πλοίων μετὰ 60,000 ἀνδρῶν, ἐν οἷς 76 θωρηκτά. Ἐχει δὲ προσέτι 541 εὑμεγέθη τορπιλλοφόρων.

Δ'. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

12. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΡΩΣΣΙΑ

[98,000 τετρ. Μ., καὶ 84,000,000 Κ.]

Σύνορα.

Σύνορα τῆς Αὐτοκρατορίας ταύτης εἶναι πρὸς Α. ἡ Ἀσιακὴ χώρα ζομένη ἐκ τῆς Εύρωπης διὰ τῆς σειρᾶς τῶν Οὐραλίων Ὀρέων, πρὸς Β. ἡ Παγωμένη θάλασσα, πρὸς Δ. ἡ Σουηδία, ὁ Βαθνικὸς καὶ Φιννικὸς κόλπος, ἡ Βαλτικὴ θάλασσα, ἡ Πρωσία καὶ Αύστρια, πρὸς Ν. ἡ Τουρκία, ἡ Μαύρη καὶ Ἄζοφικὴ θάλασσα καὶ ὁ Καύκασος μεταξὺ τῆς Μαύρης καὶ Κασπίας θαλασσῆς.

"Ορη

Πρὸς Α. μὲν ἐκτείνονται κατὰ μῆκος τῶν Ἀσιατικῶν συνόρων τὰ πλήρη μεταλλείων Οὐράλια, πρὸς Ν. δὲ ὑψοῦται ὁ Καύκασος [17,400π]. Βορειοδυτικῶς δέ, εἰς τὰς περὶ τὴν Πετρούπολιν χώρας, κείνται τὰ Βαλδαιαῖον καὶ Βολγόγρασιον δρυγίδες, ὅθεν πηγάζουσιν οἱ ποταμοὶ Δύνας καὶ Δάναποις. Ἀλλα δὴ τῆς Ρωσίας εἶνε τὰ Καρπάθια ΝΔ., καὶ τὰ Λαπτώνια ΒΔ.

Δύο δὲ μεγάλαι ῥάγεις γῆς, ἡ μία ἐκ τῶν Οὐραλίων προερχομένη πρὸς Β., καὶ ἡ ἄλλη ἐκ τῶν Καρπαθίων πρὸς Ν. διέρχονται τὸ μέγκυ τῆς Σαρματίας γαμηλὸν πεδίον, τὸ ὄποιον ΝΔ. μεταβαίνει εἰς τὴν Βόρ. Γερμανίαν.

Ποταμοί καὶ λίμναι.

Εἰς μὲν τὴν Κασπίαν θάλασσαν χύνονται·

Ο Οὐράλης [230 Μ. μικρός], πηγάζων ἐκ τῶν Οὐραλίων Ὀρέων, καὶ ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Εύρωπης Βόλγας [430 Μ. μικρός], πηγάζων ἐκ τῶν Βαλδαίων καὶ δεχόμενος πολλὰ παραπόταμα, ἐν οἷς ἀξιοσημείωτος εἶναι ὁ ἀριστερόθεν ἐκ τῶν Οὐραλίων πηγάζων Κάμας καὶ ὁ δεξιόθεν "Οκας, μετὰ τοῦ Μόσχα.

Εἰς δὲ τὸν Εὔξεινον πόντον·

Ο Προῦθος, χυνόμενος εἰς τὸν Δούναβιν καὶ μετὰ τῶν ὄρεών του ἐκβάλλων εἰς τὸν Εὔξεινον· ὁ Δρεστερός, ὁ Δάριτπρις [240 Μ. μικρός], πηγάζων ἐκ τοῦ Βολγονσκίου δρυμοῦ, καὶ ὁ Δώρ (Τάναϊς), χυνόμενος εἰς τὴν Αζοφικὴν θάλασσαν.

Εἰς δὲ τὴν Βελτικὴν θάλασσαν·

Ο Βιστούλας [140 Μ. μικρός], πηγάζων ἐκ τῶν βορείων ὑπωρειῶν τῶν Καρπαθίων ὄρέων· ὁ Δέρας [140 Μ. μικρός], πηγάζων ἐκ τοῦ Βολγονσκείου δρυμοῦ· ὁ Ναρόθας, ῥέων ἐκ τῆς λίμνης Πετρού, ὁ Νέθας [8 Μ. μικρός], πηγάζων ἐκ τῆς μεγίστης τῶν λιμνῶν τῆς Εύρωπης Λαδόγας (329 τετρ. Μ.) καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Φιννικὸν κόλπον περὶ τὴν Πετρούπολιν. Δέχεται δὲ ἡ Λαδόγα διὰ μὲν τοῦ Σονήρου τὰ ὄρατα τῆς πρὸς Α. μεγάλης λίμνης Ὀρέγας, διὰ δὲ τοῦ Βολγόθη τὰ ὄρατα τοῦ εἰς τὴν Ιλμερογ λίμνην ῥέοντος Λοβάτη.

Εἰς δὲ τὸν Βόρειον Παγωμένον ὄκεανόν·

Ο Πετσχόρας, πηγάζων ἐκ τῶν Οὐραλίων ὄρέων, ὁ Σονήρας [160 Μ. μικρός] καὶ ὁ Ὀρέγας.

Πόλεις δὲ λόγου ἀξικαὶ εἰς τὴν Ρωσσίαν εἶναι·

Εἰς μὲν τὰ βορειοδυτικά·

Πετρούπολις, περὶ τὸν Νέθαν, καθέδρα τῆς αὐτοκρα-

τορίας και πρώτη έμπορική πόλις μετά πανεπιστημίου και 930,000 Κ.—*Krogorstáttη*, κτισμένη ἐπὶ βράχου ἐντὸς τῆς θαλάσσης, ναύσταθμος τῆς αὐτοκρατορίας και ἔμπορικὸς λιμὴν τῆς Πετρουπόλεως, μετά 50,000 Κ.

Εἰς δὲ τὰς ἑπαρχίας τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης.

‘*Reβá.η*, ΝΔ. τῆς Πετρουπόλεως, πόλις εὐλίμενος και πρωτεύουσα τῆς Ἐσθλανδίας, μετά 50,000 Κ. Πρὸς δυσμὰς αὐτῆς κεῖται ἡ νῆσος Δαγόνη.—*Ríga*, παρὰ τὸν Δύναν, πρωτεύουσα τῆς Λιθλανδίας μετά 170,000 Κ.—*Δορπάτη*, ΒΑ. τῆς Ρίγας, μετά Γερμανικοῦ πανεπιστημίου και 30,000 Κ.—*Mítavor* ΝΔ. πρωτεύουσα τῆς Κουρλανδίας, μετά 30,000 Κ.

Εἰς δὲ τὴν πρὸς Β. τοῦ Φιννικοῦ κόλπου Φιννλανδίαν-

‘*Eisayγγρόση*, πρωτεύουσα τῆς Φιννλανδίας, μετά πανεπιστημίου και 45,000 Κ. Προστατεύεται δὲ ὑπὸ τοῦ θρονούριου Σθεαθόργου.—*Ačώ* ΒΔ. μετά 25,000 Κ.

Εἰς δὲ τὸν Βαθνικὸν κόλπον κεῖνται αἱ *A.lárdiοι νῆσοι*, σταθμὸς τῶν Ρωσσικῶν ἀκταιωρῶν.

Εἰς δὲ τὸ ποτὲ βασίλειον τῆς *Poλωρίας*, συγχωνεύεται ἀπὸ τοῦ 1868 ἐντελῶς μετά τῆς Ρωσσικῆς αὐτοκρατορίας [2,312 τετρ. Μ., 7,100,000 Κ.] κεῖνται.

Βαρσοβία, πόλις ὄχυρωτάτη, μετά 380,000 Κ. και Ρωσσικοῦ πανεπιστημίου.

Εἰς δὲ τὴν Δυτικὴν Ρωσσίαν.

Bílra, πρωτεύουσα τῆς *Λιθοναρίας*, μετά 90,000 Κ.—Μίνσκη μετά 45,000 Κ.

Ἡ δὲ *Boλvriά* μετά τῆς πόλεως *Sχιτομίρης* και ἡ *Ποδολία* μετά τῆς *Καμενέκης* ἀποτελοῦσι τὴν *Ερυθράν λεγομένην* Ρωσσίαν.

Εἰς δὲ τὴν μεγάλην Ρωσσίαν.

Mósχα, παρὰ τὸν Μόσχαν ποταμόν, πρώτη βιομη-

γιανική πόλις τοῦ κράτους μετὰ πανεπιστημίου, 400 έκαλησιῶν καὶ 750 χιλ. Κ.—*Ήτο δὲ ἡ Μόσχα πρὸν καὶ καθέδρα τῆς Αὐτοκρατορίας.*—*Νέαρ Νοβγόροδος*, παρὰ τὸν Βόλγαν καὶ τὸ στόμα τοῦ παραποτάμου "Οκα, μετὰ 45 χιλ. Κ.—*Kalouγα*, παρὰ τὸν "Οκαν μετὰ 40,000 Κ., καὶ Τούλα, ΝΑ., μετὰ 90,000 Κ., δύο σπουδαιόταται βιομηχανικαὶ πόλεις—*Συστέροσκη*, φρούριον παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Δαναόπορος.—*Βοροεστζη*, παρὰ τὸν Τάναϊν, ἐμπορικὴ πόλις μετὰ 45,000 Κ.

Παρὰ δὲ τὸν Βόρειον Πριγματένον Ωκεανόν·

Αρχάγγελος, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δουΐνα καὶ τὴν Λευκὴν θάλασσαν, κέντρον τοῦ θαλασσίου ἐμπορίου τῶν Βορείων γεωργῶν καὶ σπουδαίας ἀλιείας μετὰ 20,000 Κ.—*Kόλα*, ΒΔ., ἡ βορειοτάτη Ρωσσικὴ πόλις.

Εἰς δὲ τὴν πρὸς Ἀνατολὰς Ρωσσίαν·

Kαζίρ, ἐπὶ καμπῆς τοῦ Βόλγα, κέντρον τοῦ μεταξὺ Εύρωπης καὶ Ασίας ἐμπορίου, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 95,000 Κ. *Σαμάρα*, ΝΑ. ἐπὶ τοῦ Βόλγα, μετὰ μεγάλου ἐμπορίου σιτηρῶν καὶ 20 χιλ. Κ.—*Πέρμη*, παρὰ τὸν Κάρμαν, μετὰ σιδηρωρυχείων καὶ γαληνωρυχείων.—*Αίκατερινόβπολη*, (*Αίκατερινούργον*), πρὸς Α. τῶν Ούρων, ἔδρα τοῦ ἐπὶ τῶν μεταλλείων τῶν Ούρων καὶ τῆς Σιβηρίας ἐπιστάτου τῆς Κυβερνήσεως.

Αστραγάλ, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Βόλγα, κύριος σταθμὸς τῆς πρὸς τὴν Περσίκην Ρωσσικῆς ἀτμοπλοΐας μετὰ 60 χιλ. Κ.—*Σαρατόβη*, ΒΔ., παρὰ τὸν Βόλγαν, μετὰ 90 χιλ. Κ.—*Ορεμβούργο*, ΒΑ., φρούριον παρὰ τὸν Ούραλην ποταμόν, μετὰ 35 χιλ. Κ.

Εἰς δὲ τὴν γάρων τῶν Κοζάκων τοῦ Τανάϊδος·

Νέα Τσερκάσκη, παρὰ τὸν Τανάϊν, ἔδρα τοῦ ἀργηγοῦ τῶν Κοζάκων.

Εις δὲ τὴν μικρὰν Ῥωσσίαν ἡ Οὐκρανίαν· *de lo rokam*
Kievor, παρὰ τὸν Δάναπον, ἡ ἀγία πόλις τῶν Ῥώσων, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 130 χιλ. Κ.—*Xárikosor* πρὸς Α., μετὰ πανεπιστημίου καὶ 100 χιλ. Κ.—*Berdiſtsovor*, ΝΔ τοῦ Κιέβου, μετὰ 55 χιλ. Κ.—*Pou.łtaſa*, ΝΑ. τοῦ Κιέβου, μετὰ 35 χιλ. Κ. Ἐνταῦθα Πέπτρος ὁ Μέγας τῷ 1709 ἐνίκησε Κάρολον τὸν ΙΒ'.

Εἰς δὲ τὴν Νότιον ἡ Νέαν Ῥωσσίαν:

Οδησσός, μετὰ 200 χιλ. Κ., ἐν οἷς ἀρχετοῖ Ἐλληνες, σπουδαία ἐμπορικὴ πόλις, μετὰ πανεπιστημίου καὶ λαμπρᾶς ῥύμοτομίας, μόλις τῷ 1792 θεμελιωθεῖσα. — *Tařgárior*, εἰς τὴν βόρειον ἀκραν τῆς Ἀζοφικῆς θαλάσσης, ὅθεν ἐξάγονται πολλὰ σιτηρά, ὡφ' Ἐλλήνων μάλιστα. — *Nikoláieφ*, παρὰ τὸν Βούγον ΒΑ. τῆς Οδησσοῦ, πολεμικὸς λιμὴν μετὰ 85 χιλ. Κ. — *Kiotorobior*, εἰς τὴν μεταξὺ τῶν ποταμῶν Δνειστέρου καὶ Προύθου *Bacſarabčiar*, σπουδαία ἐμπορικὴ πόλις μετὰ 110 χιλ. Κ.

Εἰς δὲ τὴν χερσόνησον *Kriimalar* εἶνε ἡ πρωτεύουσα *Συμφερόπολις*, καὶ ἡ περίφημος διὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ 1854 καὶ 1855 *Σεβιστούπολις*.

Τὸν πόκεινται δὲ προσέτι εἰς τὴν Ῥωσσίαν ἡ Καυκάσιος *Ῥωσσία* καὶ ἡ *Σιβηρία*, μεθ' ὧν ἔχει 98,400,000 Κ. [400,000 τετρ. Μ.].

Κλίμα. Θρησκεία. Φυλαί. Στρατός.

Τὸ κλίμα τῆς Ῥωσσίας εἶνε ποικίλον ἔνεκκ τῆς μεγάλης ἐκτάσεως· καὶ περὶ μὲν τὸν Β. Παγωμένον ὡκεανὸν εἶνε ψυχρότατον, εἰς δὲ τὰ ΝΑ δὲ χειμῶν εἶνε λίαν δριμὺς καὶ τὸ θέρος θερμότατον. Μόνον δὲ ἡ γεωργία (καὶ μάλιστα ἡ καλλιέργεια τοῦ σίτου) ἔχει κάμη προόδους ικανάς, ωσαύτως δὲ τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ κτηνοτροφία· ἡ βιομηχανία ὅμως εἶνε ἐλαχίστη, περὶ δὲ τὰ γράμματα (ΓΕΩΓΡ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ)

μόνον οι εύγενεις ἀσχολοῦνται. Οἱ δὲ κάτοικοι, 84 ἑκατομμ., εἰνε Σ.λαῖοι (63 ἑκατ.), Πολωροί, Γερμαροί (1 ἑκατμ.), Μογγόλοι (ἐν οἷς οἱ Καλμοῦχοι), Τάρταροι (Α. καὶ Ν.Α.), Ίουδαιοι καὶ Ἐ.λ.ηγρες (περὶ τὰς 100 χιλ.). Θρησκεία δ' ἐπικρατοῦσα εἰνε ἡ Ἀνατολικὴ ὁρθόδοξος (60 ἑκατομμ.).

Καὶ αὐτοκράτωρ μὲν πασῶν τῶν Ρωσιῶν εἶνε Ἀ.λέξαρδος ὁ Γ'., δολοφονήθεντος τοῦ προκατόχου αὐτοῦ, Ἀλεξανδρου τοῦ Β'., ὑπὸ τοῦ ἀνατρεπτικοῦ πολιτικοῦ κόμματος τῶν Μηδεικοτῶν στρατὸν δὲ ἔχει τακτικὸν 2,260,000 καὶ εὐζώνους 160,000 μὴ ὑπολογιζομένης τῆς ἐθνοφρουρᾶς· ὁ δὲ στόλος σύγκειται ἐκ 373 ἀτμοπλοίων, ἐν οἷς 31 θωρηκτὰ καὶ 113 ταρπιλλοφόρα. Πάντα δὲ τὰ πλοῖα ἔχουσιν 747 πυροβόλα.

2. Α Σ Ι Α

[810,000 τετρ. Μ. μετὰ περίπου 796 ἑκατομ. Κ.]

Θέσις τῆς Ἀσίας.

Η Ἀσία ἀποτελεῖ ἐν ὅλον μετὰ τῆς Εὐρώπης ἔχουσα μετ' αὐτῆς κοινὸγενούς σύνορον πρὸς Δ. καὶ Ν. τὴν σειρὰν τῶν Οὐραλίων ὄρέων, τὸν Καύκασον καὶ τὴν Κασπιανὴν θάλασσαν μετὰ δὲ τῆς Ἀφρικῆς συνδέεται διὰ τοῦ Ισθμοῦ τοῦ Σουεζ. Μεταξὺ δὲ τῆς Ἀμερικῆς πρὸς τὰ ΒΑ. καὶ τῆς ἡπείρου τῆς Αὔστραλίας εἰς τὰ ΝΑ. κείνεται πυκνὰ συμπλέγματα νήσων.

Χερσόνησοι καὶ θάλασσαι.

Πρὸς Ν. τῆς Ἀσίας περιβρέχονται ὑπὸ τοῦ Ἰρδικοῦ

ώκεανου τρεῖς χερσόνησοι· ἡ τῆς Ἀραβίας, μεταξὺ τῆς
 Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, τοῦ Ὄμαρικοῦ καὶ τοῦ Περσικοῦ
 κόλπου· ἡ τοῦ Ἰρδοστάρ, μεταξὺ τοῦ Ὄμαρικοῦ καὶ
 Βεγγαλικοῦ κόλπου· καὶ ἡ τῆς Ἰρδοκύρας, μεταξὺ τοῦ
 Βεγγαλικοῦ κόλπου καὶ τῆς Σιρικῆς θαλάσσης. Ωσαύ-
 τως δὲ πρὸς Α. κείνται τρεῖς χερσόνησοι, ὑπὸ τοῦ Μεγά-
 λον περικλυζόμεναι ωκεανοῦ· ἡ τῆς Κορέας, μεταξὺ τῆς
 Κιτρίνης καὶ Ἰαπωνικῆς θαλάσσης, τῆς Καμτσιάτκας,
 μεταξὺ τῆς ὁχοτσικῆς καὶ Βεριγγίου θαλάσσης, καὶ
 τῆς Τσουκτσερικῆς, πρὸς Ν. τοῦ Βεριγγίου πορθμοῦ καὶ
 τῆς Ἀμερικῆς. Τὰ δὲ πρὸς Δ. μίαν μόνην χερσόνησον
 μετρίου μεγέθους ἀποτελοῦσι, τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, με-
 ταξὺ τοῦ Εὐξείνου πόρτου καὶ τῆς Συριακῆς θαλάσσης.

"Ορη καὶ πεδιάδες.

Μέγα όροπέδιον ἔκτείνεται ἀπὸ τοῦ Αιγαίου πελάγους
 μέχρι τοῦ Μεγάλου ωκεανοῦ· πλατύνεται δὲ πρὸς Α.,
 καὶ διαιρεῖται εἰς τὴν μεγαλητέραν καὶ ὑψηλοτέραν ὁρει-
 νήν χώραν τῆς Ἀρατολικῆς Ἀσίας καὶ εἰς τὴν μικρο-
 τέραν καὶ χαμηλοτέραν ὁρεινήν χώραν τῆς Δυτικῆς Ἀ-
 σίας. Καὶ ἡ μὲν πρώτη ἔχει πέριξ ὅρη· πρὸς Ν. τὰ Ἰμα-
 λαϊα (ἔχοντα εἰς τὸ Ἐβερέστον ὕψος 27,212π.), πρὸς
 Δ. τὰ ὅρη τοῦ Τουρκεστάρ, πρὸς Β. τὰ Ἀλταϊα καὶ
 πρὸς Α. τὴν Μαρδοχούρικήν καὶ Σιρικήν ὁρεινὴν χώραν.
 Μετ' αὐτῶν δὲ συνδέονται ἡ χώρα τῶν ὄρέων τῆς Καμ-
 τσιάτκας, καὶ πρὸς Ν. τὰ συνεχῆ ὅρη τῆς Ἰρδοκύρας.
 —Διὰ δὲ τοῦ Ἰρδοκούχου προστίθεται εἰς τὴν πρὸς Α.
 ὑψηλὴν χώραν ἡ πρὸς Δ. Ἀσία. Ἐνταῦθα δὲ τὸ όροπέ-
 διον τοῦ Ἰράρ (Περσίας) συνδέεται διὰ τῆς ὑψηλῆς χώ-
 ρας τῆς Ἀρμερίας, παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Τίγριδος, μετὰ
 τῆς ὑψηλῆς πεδιάδος τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ συνάπτε-
 ται πρὸς βορρᾶν μὲν μετὰ τοῦ Καυκάσου, πρὸς Ν. δὲ

μετὰ τῆς ὑψηλῆς χώρας τῆς Σερβίας. Ἀποχωρισμένα δὲ
ὑψούνται πρὸς Ν. τὸ ὄροπέδιον τοῦ Δεκάρ (ἐν τῇ Ἰν-
δικῇ) καὶ ἡ ὑψηλὴ χώρα τῆς Ἀραβίας.

Ἐκ δὲ τῶν χαμηλῶν πεδιάδων 4 μὲν κεῖνται πρὸς τὸ
μέρος τοῦ Ὄκεανοῦ, ἵτοι ἡ χαμηλὴ πεδιὰς τῶν Σιρῶν,
ἡ Ἰρδοκία, μεταξὺ τοῦ κόλπου τοῦ Τογκίρου καὶ τοῦ
Σιαμικοῦ, ἡ τοῦ Ἰρδοστάρ, καὶ ἡ τῶν Σύρων καὶ Ἀ-
ράβων. Καὶ ἡ μὲν χαμηλὴ χώρα τῆς Σιβηρίας κεῖται
πρὸς Β. τῶν Ἀλτατῶν ὄρέων· ἡ δὲ πεδιὰς τῆς Βουζα-
ρίας περὶ τὴν Ἀράλην λίμνην.

Ποταμοί.

Ἐκ τῶν ποταμῶν ἔξι μὲν ὁρίουσι πρὸς Ν., ὁ Μεκόγκης
ἢ Καμβόδδιας, ὁ Μεράμης, ὁ Ἰραβάδης ("Ἄβας"), ὁ Γάγ-
γης μετὰ τοῦ Βραχμαπούτρα, ὁ Ἰρδός, ὁ Εὐφράτης καὶ ὁ
Τίγρης· δύο δὲ πρὸς Δ. εἰς τὴν Ἀράλην λίμνην, ὁ Ἀμού
ἢ Γίγων ("Ωξος") καὶ ὁ Σίρ (Ἰξάρτης). 4 δὲ πρὸς βορ-
ρᾶν, ὁ "Αλις, ὁ "Οθνι, ὁ Γερισένης καὶ ὁ Λέρας· καὶ 3
πρὸς Α., ὁ Ἀμούρ, ὁ Χοάγγος καὶ ὁ Ἰαντσεκιάγγης.
Σημ. Περὶ τῶν λιμνῶν θέλει γείνη λόγος εἰς τὰ καθ' ἔκαστα.

Πληθυσμός.

Ἐκ τῶν 796,000,000 κατοίκων πλείους τῶν 4)5 εἶνε
ἀκόμη εἰδωλολάτραι. 18,000,000 Χριστιανοί, 80 ἑκα-
τομ. Μωαμεθαροί καὶ 1,500,000 Ἰουνδαῖοι.

A'. NOTΙΟΣ ΑΣΙΑ

1. ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ (ΑΝΑΤΟΛΗ)

[34,000 τετρ. Μ., 16 1)3 ἑκατομμ. Κ.]

"Ορη καὶ πεδιάδες.

Ἡ μεγάλη χερσόνησος τῆς Μικρᾶς Ασίας ἀποτελεῖ
πεδιάδα ὑψηλήν, ἐν μέρει μὲν περιστοιχίομένην ὑπὸ

ρέων, ταπεινουμένην δὲ πρὸς Β. Ἡ δὲ πρὸς Ν. ὑψηλὴ ὁφρύς, ὁ *Ταῦρος*, ἔξακολουθεῖ μέχρι τοῦ ἀνω Τίγριδος. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς πεδιάδος εὐρίσκονται σειραὶ ὄρεων καὶ ὅρη κατὰ μόνας· ἐξ αὐτῶν δὲ λόγου ἀξιον εἶνε ὁ *Ἄραδος* [*Ἄρδσις*, 13,300 π]. Εἰς δὲ τὰ δυτικὰ ὄρη γνωστότερα εἶνε ὁ *Τυμώλος*, ὁ *Σίπνιλος* καὶ ἡ *Ιδη* [*τῆς Τροίας*, 5,750 π].

Ἐνοῦται δέ, ως εἴδομεν, ἡ Μικρὰ Ἀσία μετὰ τοῦ Καυκάσου καὶ τῆς ὑψηλῆς χώρας τῆς Περσίας διὰ τῆς ὄρευντος Ἀρμενίας, ἔνθα ὑψοῦται ὁ στρογγύλος κῶνος τοῦ *Ἄραράτ* (16,000 π). Καὶ πρὸς Ν. μὲν τῆς Ἀρμενίας, περικλειομένη ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ τῆς ἐρήμου τῆς Ἀραβίας, ἐκτείνεται μέχρι τοῦ Ισθμοῦ τοῦ Σουέζ ἡ στενὴ τῆς Συρίας ὑψηλὴ πεδιάς· παραλλήλως δὲ πρὸς τὸ στενὸν τῆς παραλίας κράσπεδον φέρονται ὁ *Λίβαρος* καὶ *Ἄρτιλίβαρος* μετὰ τοῦ *Αερμώρ* [9,000 π].

Ποταμοί.

Ποταμοὶ λόγου ἀξιον εἶνε· ὁ *Α.ινε*, διαιρῶν τὴν Μικρὰν Ἀσίαν εἰς δύο μέρη καὶ χυνόμενος εἰς τὸν Εὔξεινον· δι*Ίρις* (Βίρις τανῦν), ποταμὸς τῆς ἀρχαίας *Παφλαγορίας*, χυνόμενος ὥσπερ τῶν Εὔξεινον· ὁ *Σκάμαρδρος*, ποταμὸς τῆς Τροίας, χυνόμενος πλησίον τοῦ ἀκρωτηρίου *Σιγείου* ὁ *Ἐρμος*, χυνόμενος εἰς τὸν Σμυρναϊκὸν κόλπον καὶ δεχόμενος τὸν χρυσῆν ἄμμον τὸ πάλαι κατάγοντα *Παχτωλόν*, ὅστις πηγάζει ἐκ τοῦ Τυμώλου· ὁ *Γραικός*, πλησίον τῆς Προύσης, ἔνθα ὁ μέγας *Ἀλέξανδρος* ἐνίκησε τὸν στρατὸν τοῦ Δαρείου· ὁ *Μαίαρδρος*, ποταμὸς τῆς ἀρχαίας Μεγάλης Φρυγίας καὶ Καρίας, ἐκβάλλων εἰς τὸ *Ικαρίον* πέλαγος· ὁ *Κύνδρος*, ποταμὸς τῆς *Κιλικίας*, ἔνθα λευσθεῖς ὁ *Μέγας* *Ἀλέξανδρος* ἐνόσησεν ἐπικινδύνως· *Κῦρος* καὶ *Ἄράξης*, πηγαζούντες ἐκ τῶν ὄρέων τῆς *Ἀρ-*

μενίας, ἔγούμενοι δὲ κατόπιν καὶ χυνόμενοι εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν.

· Άλλὰ μάλιστα σπουδαῖοι εἶνε οἱ δύο ποταμοὶ Εὐφράτης καὶ Τίγρις. Ἐκ τούτων ὁ πρῶτος γεννᾶται ἐκ δύο ῥυάκων ἔχόντων τὰς πηγὰς ἐν Ἀρμενίᾳ· κατώθεν δὲ τῆς ὑψηλῆς πεδιάδος τῆς Ἐρεβούμης, πρὸς Ν. τοῦ Εὐξείνου πόντου, προσεγγίζει εἰς τὰς πηγὰς τοῦ ἐπίσης ἐκ τῆς Ἀρμενίας πηγαζοντος Τίγριδος σχεδὸν μίαν ὡραν· μετ' αὐτοῦ δέ, μέχρι τοῦ Βαγδατίου, ὅριζει τὴν χώραν τῶν ἑρήμων πεδίων Μεσοποταμίαν. Ἀπὸ δὲ τοῦ Βαγδατίου εὑρύνεται μεταξὺ τῶν ποταμῶν ἡ πεδιάς, ἣτις τὸ πάλαι μὲν ἐκαλεῖτο Βαβυλωνία, ταῦν δὲ Ἰράκ Αραβί, κατακάθισμα τῶν ποταμῶν τούτων. Ο δέ ἐκ τῆς ἐνώσεως τῶν δύο ἀποτελούμενος ποταμός Σιάτ ἢ Αράβ (Πασιτίγρης), ῥέει 7 Μ. κατώ τῆς Βάσρας πρὸς τὸν Περσικὸν κόλπον, εἰς ἑπτὰ διασχίζομενος ῥεύματα.

Εἰς τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν ἀνήκουσιν.

1) Ἡ Μικρὰ Ασία.

Ἐνταῦθα κατοικοῦσι· 1) Ὁμολογηταὶ τοῦ Ἰσλαμισμοῦ, ἢτοι Τοῦρκοι (8 ἑκατομ.), νομάδες Τουρκομάγνοι, τρόμος τῶν καραβανίων, Κοῦρδοι, (μέρος Ὁθωμανοὶ καὶ μέρος Χριστιανοὶ) καὶ Ἀραβες· οἱ δὲ Αρούσοι εὑρίσκονται πρὸς Ν. τοῦ Λιβάνου· 2) Χριστιανοί, ἢτοι Ελληνες, κατοικοῦντες πάντα σχεδὸν τὰ παράλια καὶ πάσας τὰς νήσους (σχεδὸν 2.1)2 ἑκατομμ.). Ἀρμένιοι, Σύροι καὶ Μαρωνῖται πρὸς Β. τοῦ Λιβάνου· 3) Ιουδαῖοι· 4) Τσιγγαροί. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ὑπάρχουσι καὶ Ἐλλήνες ἀπομαθόντες μὲν τὴν γλῶσσαν, ἄλλα διατηροῦντες τὴν θρησκείαν, τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τῶν ὅμοιων.

Πόλεις δέ ἐνταῦθα λόγου ἀξιαι εἶνε.

Τραπεζοῦς, παρὰ τὸν Εὐξείνον πόντον, ἀρχαία Ἐλλη-

νική ἀποικία· καὶ νῦν δὲ ὑφ' ικανῶν Ἑλλήνων κατοικουμένη, ἔχει σχολεῖα Ἑλληνικά, σπουδαῖον ἐμπόριον καὶ 35,000 Κ.—*Κερασοῦς*, ἐπὶ τοῦ "Ιριδος, πατρὶς τῶν κερασίων.—*Σιρώπη, ώσταύτως* Ἑλληνικὴ ἀποικία τὸ πάλαι καὶ πατρὶς Διογέτου τοῦ *Κυρικοῦ*. "Εχει δὲ νῦν φρούριον ὄχυρὸν παρὰ τὸν Εὔξεινον πόντον, δύο λιμένας καὶ 8 χιλ. Κ.—*Άμισσος*, (*Σαμψούντα*) παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ "Άλυος, μετὰ 10,000 Κ. καὶ ἐμπορίου καπνῶν καὶ σιτηρῶν.—*Σκούταρι*, πλησίον τῆς ἀρχαίας *Χρυσοπόλεως*, παρὰ τὸν Βόσπορον μετὰ 100,000 Κ.—*Νίκαια* (*Ισηνίχ*), ΝΑ. τῆς Χρυσοπόλεως, ὄνομαστὴ διὰ τὴν ἐν ἔτει 325 οἰκουμενικὴν Σύνοδον.—*Κύζικος* (*Αρτάκη*), ΝΔ. μετὰ 10,000 Κ. περίπου, Ἑλλήνων τὸ πλεῖστον.—*Λάμψακος* (*Λαμψάκι*), εἰς τὸν Ἑλλήσποντον μετὰ 10,000 περίπου Κ.—*Προῦσα*, πρὸς Ν., πρωτεύουσα τὸ πάλαι τῆς Βιθυνίας καὶ τὸν 14 αἰῶνα τῶν Τούρκων. Νῦν δὲ ἔχει θερμὰ λουτρά, Ἑλληνας ικανοὺς καὶ 80,000 Κ.—*Κυδωνία* (*Αϊβαλί*), ἀπέναντι τῆς Λέσβου, πόλις ὅλως διόλου Ἑλληνική, ἔχουσα περὶ τὰς 40,000 Κ., λαμπρὸν ἐλαῖῶνα, γυμνάσιον Ἑλληνικὸν καὶ Σύλλογον πρὸς διάδοσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως.—*Αδραμύττιον*, μετὰ 10,000 Κ., Ἑλλήνων τῶν πλείστων.—*Περγαμός* ΝΑ., πόλις τῆς Μυσίας, διάσημος τὸ πάλαι διὰ τὴν Περγαμηνὴν χάρτην, ἐπὶ δὲ τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξανδρου βασιλείου φιλομουσότατον, ἔχον βιβλιοθήκην, τὴν ἐπιφανεστάτην μετὰ τὸ μουσεῖον τῆς Ἀλεξανδρείας. Τανῦν ἔχει 20,000 Κ., δύν 10,000 εἶνε Ἑλληνες.—*Φώκαια* (*Φώκια τανῦν*), τὸ πάλαι μὲν ἐπιφανῆς Ἰωνικὴ πόλις, μητρόπολις τῆς Μασσαλίας, τανῦν δὲ ἐμπορικὴ κωμόπολις μετὰ 4,000 Κ.—*Σμύρνη*, μετὰ 200 χιλ. Κ., πρώτη πόλις τοῦ κατὰ θάλασσαν ἐμπορίου τῆς Ἀνατολῆς, ἔχουσα γυμνάσιον Ἑλληνικὸν καὶ λαμπρὸν νο-

σοκομετον. Πλησίον αὐτῆς βέβαια ὁ ποταμὸς Μέλισσα, παρὰ τὸν ὅποτον ἐγεννήθη ὁ (Μελησιγενῆς) "Ομηρος, κατὰ τὰ λεγόμενα.—'Αιδίτιον (Τράλλεις), πρὸς Ν. παρὰ τὸν Μαιάνδρον ποταμόν, πόλις ἐμπορική, συνδεομένη μετὰ τῆς Σμύρνης διὰ σιδηροδρόμου, ἔχουσα δὲ 25,000 Κ. ὧν οἰκανοὶ Ἐλληνες.—Μαγγησία, ΝΑ., μετὰ 50,000 Κ. Ἐχει δὲ Ἐλληνικὸν σχολεῖον καὶ παρθεναγωγεῖον καὶ συνδέεται ωσαύτως μετὰ τῆς Σμύρνης διὰ σιδηροδρόμου.—Τσασμής (Κορήνη), ἀπέναντι τῆς νήσου Χίου, ἐνθα τῷ 1770 ἐκάπι ὁ Τουρκικὸς στόλος ὑπὸ τῶν Ρώσων. Καὶ πρὸς Α. μὲν τῆς Σμύρνης ἔκειντο τὸ πάλαι αἱ Σάρδεις, πρωτεύουσα τῆς Λιδίας, πρὸς Ν. δέ, εἰς τὰ παρόλια, αἱ ἀκραῖαι Ἐλληνικαὶ πόλεις Κλαζομεναὶ (ταῦν Βουρλά, 30,000 Κ.), Κολοφῶν καὶ Ἐφεσος, ὅχι μακρὸν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Καύστρου ποταμοῦ, πρωτεύουσα τὸ πάλαι τῆς Ἰωνίας, καὶ περίφημος διὰ τὸν γαόν της, ὃν ἔκαυσεν ὁ Ἡρόστρατος· ταῦν καλεῖται Ἀϊδίλ Σολούχη ("Άγιος Θεολόγος"). Ἐπὶ δὲ Νέᾳ Ἐφεσος (Κουσάντασι), 15,000 Κ.—Μιητος, Μίητος καὶ Ἀλικαρνασσός, πόλις Δωρικὴ ἀντικρὺ τῆς Καλύμνης, πατρὶς τοῦ Ἡροδότου.—Μάκρη, ἀντικρὺ τῆς Ρόδου, μετὰ 2,000 Κ.—Ἄτταλεια, παρόλιος πόλις ΝΑ. κειμένη, σωζομένη καὶ νῦν, ἔχουσα δὲ Ἐλληνικὰ σχολεῖον καὶ 18,000 Κ.—Σελεύκεια, παρόλιος πόλις τῆς Κιλικίας πρὸς Β. τῆς Κύπρου, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Καλυκάδρου ποταμοῦ.—Ταρσός, πρὸς Α. παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Κύδνου, πατρὶς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου· τοῦ νῦν ἔχει περὶ τὰς 7,000 Κ.

Β'. Εἰς δὲ τὴν πρὸς Α. μεσόγειον ὑψηλὴν πεδιάδα καίνται αἱ πόλεις:

Κιοντάρια (Κοτυάρειον), μετὰ 56,000 Κ., ὧν 5,000 Ἐλληνες. Ἐντεῦθεν κατήγετο ὁ πολιορκήσας τὸ Μεσολόγ-

γιον Κιουταχής.—*Ικόνιοι* (Κονίγια τανῦν), ἄλλοτε ἔδρα τῶν Σουλτάνων, νῦν δ' ἔχουσα 50,000 Κ., ἐν οἷς καὶ τινες "Ελληνες." Εντεῦθεν κατήγοντο οἱ ἐν Θεσσαλίᾳ μόλιστα Κονιάροι Τούρκοι.—"Αδαρά, πρὸς Α. ἐπὶ τοῦ Ηυράμου ποταμοῦ, ἐμπορικὴ πόλις τῆς παλαιᾶς Κιλικίας, ἔχουσα 30,000 Κ.—*Καισάρεια*, ἐπὶ τοῦ "Αἰνος, τὸ πάλαι σπουδαῖα πόλις καὶ πατρὶς τοῦ μεγάλου Βασιλείου, νῦν ὅμως μικρὸς καὶ καταστραφεῖσα τῷ 1832 ὥπο σεισμοῦ.—"Αγκυρα, πρὸς Δ. τοῦ "Αλυος, τὸ πάλαι πρωτεύουσα τῆς Γαλατίας, καὶ περίφημος διὰ τὴν ἐν ἔτει 1402 νίκην τοῦ Τάκμερλανδού κατὰ τοῦ Βαγιαζίτου. Τανῦν ἔχει ἐργαστάσια σολίων καὶ 45,000 Κ.—*Σεβάστεια*, (Σεβάς), πρὸς Α. παρὰ τὸν "Αλυν ποταμὸν, μετὰ 30,000 Κ.—*Τοκάτι* (Κόμανα), πρὸς Β. τοῦ "Αλυος, πόλις γνωστὴ διὰ τὸ χαλκωρυχεῖό της, μετὰ 100,000 Κ.—*Αμάσεια*, (Αμασία), ἐπὶ τοῦ "Ιριδος, πόλις τοῦ ποτέ βασιλείου τοῦ Πόντου. Νῦν δ' ἔχει λείψανα τῆς ἀρχαιότητος σπουδαῖα, ἐμπόριον μετάξης καὶ 40,000 Κ.

Νῆσοι δὲ εἰς μὲν τὴν Πρεποντίδα εἴνε.

Προκόρκησος (νῆσος τοῦ Μαρμαρᾶ, 8,000 Κ.), περίφημος διὰ τὰ μάρμαρά της.

Εἰς δὲ τὰ Αἰγαῖαν αἱ ἑξῆς:

Τάξεδος, ἀντικρὺ τῆς Τροίας, μετὰ 6,000 Κ. καὶ λιμένος εὔρυχωροτάτου.—*Λέσβος* [12 τετρ.Μ.], κατάφυτος ὑπ' ἑλαιῶν, ἀμπέλων, μωρεῶν καὶ βάρμιζους, ἔχουσα περὶ τὰς 110,000 Κ. καὶ πόλιν τὴν *Μυτιλήνην*, μετὰ γυμνασίου Ελληνικοῦ.—*Χίος*, περίφημος διὰ τὴν μαστίχην καὶ τὰ ἀμύγδαλα, καὶ διὰ τὴν ἐπὶ τῆς "Ἐπαναστάσεως" καταστροφήν, μετὰ 60,000 Κ. (Πρὸ τῆς "Ἐπαναστάσεως" εἶχεν 150,000 Κ.).—*Ψαρά*, ἐπίσημος διὰ τὸν κατὰ τὴν Ελληνικὴν "Ἐπανάστασιν" σπουδαῖον στόλον.—*Σάμος*

[8 1) 2 τετρ. Μ.], μετά 50,000 Κ., ήγεμονία αὐτόνομος, διοικουμένη ὑπὸ Χριστιανοῦ ήγεμόνος. Εἶνε δὲ περίφημος διὰ τοὺς οἰνους τῆς, καὶ πρωτεύουσαν ἔχει τὸ Βαθύ, μετά ἐφετείου, δύω πρωτοδικείων καὶ γυμνασίου. — Ικαρία (Νικαρία), δασώδης νῆσος, ἔξαγουσα πολλοὺς ἀνθρακας. — Πάτμος, μετά 2,000 Κ., ἔνθα ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης ἔγραψε τὴν ἀποκάλυψιν. — Λέρος καὶ Κάλυμνα, νῆσοι πετρώδεις, ὃν οἱ κάτοικοι ἀλιεύουσι σπόγγους. — Ἀστυπάλεια καὶ Σύμη, βραχώδεις νῆσοι ἀπέναντι τῆς Καρίας. — Κῶς [5 τετρ. Μ.], πατρὶς τὸ πάλαι τοῦ Ἰπποκράτους καὶ Ἀπελλοῦ· νῦν δὲ ἔχει 10,000 Κ. — Ρόδος [20 τετρ. Μ.], μετά 40,000 Κ. καὶ πόλεως ὅμωνύμου, περιφήμου τὸ πάλαι διὰ τὸ ναυτικὸν καὶ τὸ κολοσσαῖον χαλκοῦν ἀγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος. — Κάρπαθος (περίπου 3 τετρ. Μ. καὶ 7,000 Κ.) καὶ Κάσος (ώσαύτως περίπου 4 τετρ. Μ. καὶ 7,500 Κ.), ἔχουσαι ἐμπορικὸν ναυτικὸν ἀρχετόν. — Κύπρος [173 τετρ. Μ.] μετά 190,000 Κ., περίφημος διὰ τοὺς οἴνους, τὴν μέταξαν, τὸ Ἐρυθρόδανον (ριζάρι) καὶ τὸ ἔλαιον αὐτῆς. Πόλεις αὐτόθι εἶναι ἡ Λευκωσία μετά 25,000 Κ., ἡ Λάρραξ (Κίτιον) καὶ ἡ Λεμησόδος ('Αμμοῦς). τὸ δὲ ὄρος "Ολυμπος ἔχει ὕψος 6,000π. Ἡ Κύπρος εἶνε ταῦν Ἀγγλικὴ ἀποικία, ἔχουσα αὐτονομίαν τινά. — Σημειωτέον δὲ τὰ πασῶν τῶν προετρημένων νήσων οἱ κάτοικοι εἶναι πάντες σχεδόν "Ελληνες.

Εἰς τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν ἀνήκουσι προσέτειν.

2) Ἡ Ἀρμερία καὶ Γεωργία, μετά τῆς Ἐρεβούμης, ἔχουσης 100,000 Κ. Τὸ ὄχυρωτατὸν ὅμως φρούριον Κάρε ἀγήκει ἀπὸ τοῦ 1878 εἰς τοὺς Ρώσους.

3) Τὸ Κουρδιστάρ, τὸ πάλαι Ἀσσυρία, ἔνθα ἦτο ἡ Νειρενῦ ἐπὶ τοῦ Τίγριδος καὶ τὰ "Ἄρβηλα καὶ Γανγάμηλα, περίφημα διὰ τὴν αὐτόθι γίκην τοῦ Μεγάλου Ἀλεξανδροῦ

(331 π. Χ.). Πόλιν τανῦν ἀξίαν λόγου ἔχει τὴν Διαρβετίρην, πλησίον τῶν πηγῶν τοῦ Τίγριδος, μετὰ 35,000 Κ. περίπου. Ἐνταῦθα ἐπαθον πολλά οἱ μύριοι τοῦ Ευνοφῶντος καὶ τανῦν δ' οἱ Κούρδοι εἰνε ἀγριώτατοι. Σημειώτεον δὲ ὅτι μέρος τοῦ Κουρδιστᾶν ἀνήκει εἰς τὴν Περσίαν.

4) Ἡ Ἀ.ιδεζίρα (Μεσοποταμία) μετὰ τῆς Μοσούλης παρὰ τὸν Τίγριν, ἔχουσης 40,000 Κ., πλουτούσης δὲ ἐκ τῶν μουσελίνων ὑφασμάτων, καὶ τῆς Ὁρφας ΒΔ. τῆς Μοσούλης (ἡ παλαιὰ Ἐδεσσα).

5) Τὸ Ἰρακαραβὶ (Βαθυλανία), ἐνθα πόλεις ἀξιοσημείωτοι· Βαγδάτιον, πρωτεύουσα ποτε τῶν Καλιφῶν παρὰ τὸν Τίγριν, μετὰ 150,000 Κ. Παρὰ ταύτην κείνται τὰ ἔρείπια τῆς Σελευκίας καὶ Κτησιγάντος, πρωτεύουσης τῶν Πάρθων.—Χιλλάχη, ἐπὶ τοῦ Εύφρατου, παρὰ τὰ ἔρείπια τῆς πολυθρυλήτου Βαθυλῶνος. Ἐδῶ πλησίον κείται ἡ πεδιὰς Κούραξα, ἐνθα ὁ Ἀρταξέρξης ἐνίκησε τὸν ἀδελφόν του, Κύρον τὸν νεώτερον.—Βάσρα, ἔχουσα ἐμπόριον σπουδαῖον μεταξὺ Ανατολῆς καὶ Δύσεως καὶ 60 χιλ. Κ.

6) Τὸ Σοριστάρ, ἡ καθ' αὐτὸ Συρία, ἐνθα πόλεις ἀξιόλογοι· Ἀρτερχεια, παρὰ τὸν Ὁρόντην ποταμόν, ἔχουσα ἐπὶ Σελευκιδῶν 700 χιλ. Κ., νῦν δὲ μόλις 20 χιλ.—Ἀλεξαρδρέττα, μετὰ καλοῦ λιμένος πλησίον ταύτης ἔκειτο ἡ ἀρχαία Ἰσσός.—Χαλέππη, μετὰ 100 χιλ. Κ., ζωηρὰ βιομηχανικὴ πόλις.—Βηρυτός, παρὰ τὴν Μεσόγειον μετὰ 100 χιλ. Κ., καὶ Τρίπολις, μετὰ 13 χιλ. Κ., ἄλλοτε λιμένες τῆς Φοινίκης.—Δαμασκός, μετὰ 200 χιλ. Κ. ἐπικαλεῖται δ' αὐτη «ὁφθαλμὸς τῆς Ἀρατολῆς», καθὸ κειμένη μεταξὺ ἀμπελώνων καὶ φυτειῶν βάμβακος. Ἐκ ταύτης ἔχουσι τὴν ἀρχὴν τὰ Δαμασκηνὰ ξύρη (δαμασκιὰ σπαθιά).—Βαλβέκ (Ἡλιούπολις) παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Ὁρόγτου. Σώζονται δὲ ἔρείπια καὶ τῆς

Ηαλιγόρας ή Ταδμύλορ εἰς μίαν ὅσιν τῆς Συρίας, ἐνθε
εἶχε τὴν καθέδραν αὐτῆς ή Ἐλληνὶς βασιλισσα Ζηροβία.
Εἰς τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν ἀνήκει καὶ ἡ

1. ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ

[461 τετρ. Μ.]

‘Ως κοιτήσ τῆς Ἰουδαικῆς καὶ Χριστιανικῆς θρησκείας
εἶνε τὸ μέγιστα σπουδαῖα ἡ γῆ αὗτη τῆς ἐπαγγελίας· διὸ
θέλομεν εἰς αὐτὴν πλειότερον ἐνδιατρίψην. Ἀπὸ τοῦ ὄρους
Ἀερμών πηγάζει πρὸς Β. μὲν ὁ Ὁρότηρης, πρὸς Ν. δὲ ὁ
Ἰορδάνης· οὗτος δὲ κατὰ πρῶτον μὲν ἀποτελεῖ τὸ ἔλος
Μαρών, ἔπειτα δὲ τὴν γέμουσαν ἵγιθύων λίμνην Γερρηο-
σαρὲτ (θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἔτι δὲ λίμνην τῆς Τίβε-
ριδος καλουμένην)· καὶ κατόπιν τὴν Νεκρὰν θάλασσαν
(ἐνθε ἦσαν ἀλλοτε τὰ Σόδομα καὶ Γόμορρα), κειμένην
1,236 πόδας παρισινοὺς ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλασ-
σης. Η δὲ κατάπτωσις τοῦ ἐδάφους ἐξακολουθεῖ μέχρι¹
τῆς Ἀκάβας τῆς Ἀραβίας ὑπὸ τὸ ὄνομα Γώρ.

Δ. Καὶ εἰς μὲρ τὴν πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἰορδάρου χώ-
ραν ἀνήκουσιν.

1. Η Ἰουδαία, πρὸς νότον. Ἐνταῦθα πόλεις ἀξιόλογοι
εἶνε· Τερουσαλήμ, 2 Μ. πρὸς δυσμὰς τῶν βορείων μερῶν
τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης, καὶ 5 Μ. μακρὰν τῆς Ἰόππης
(Ἴερφρας), ἐπὶ ὄροπεδίου ὑψηλοῦ. Κείνται δὲ αὐτοῦ διά-
φορα ὑψώματα; οἷον ἡ Σιώρ (ἐνθε ἦτο ἡ ἀκρόπολις τοῦ
Δαβίδ) καὶ τὸ ὄρος τοῦ Ἀμωρία. Ἐνταῦθα δὲ προσέτει
κεῖται ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Τάφου. Πρὸς Α. δὲ τῆς
κοιλάδος Ἰωασαράτ εἶνε τὸ ὄρος τῆς Ἀγωρίας καὶ πρὸς
Β. αὐτῶν τὸ ὄρος τῷ Ελαιῶν (2,556π.). Η Τερουσαλήμ
εἶχεν ἀλλοτε 100 χιλ. Κ., μόλις ἔχει δύμως τακτὸν 30
χιλ. Κ.— Ἐμμαοὺς, βορειοδυτικῶς τῆς Τερουσαλήμ.—

Βηθλεέμ, πρὸς Ν. τῆς Ἱερουσαλήμ. — *Χεράων*, ώστε πρὸς τῆς πρὸς Ν. — *Βηρυτός*, εἰς τὰ νοτιώτατα τῆς χώρας. Ἡ δὲ Ἱεριχώ, ἥτοι πόλις τῶν φοινίκων, ἔκειτο περὶ τὸν Ἰορδάνην. Αἱ δὲ Ἀκάρων, Ἀζωτος, Ἀσκάλων καὶ Γάλα, ἥσαν πόλεις τῶν Φιλισταίων.

2) Ἡ Σαμάρεια. Ἐνταῦθα πόλεις ἀξιόλογοι ἥσαν. *Συγέμη*, τανῦν *Ναβ.λούς*, ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἔφραίμ πρὸς Β. τῆς Ἱερουσαλήμ. — *Σαμάρεια*, καθέδρα τῶν βασιλέων τοῦ Ἰσραήλ.

3) Ἡ Γαλιλαία. Ἐνταῦθα πόλεις ἀξιοσημείωτοι ἥσαν. *Τιβεριάς*, περὶ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, — *Βιθσαΐδά*, τόπος τῆς γεννήσεως τῶν ἀποστόλων Πέτρου, Ἀνδρέα καὶ Φιλίππου. — *Ναζαρέτ*, πρὸς βορρᾶν τῆς Ἱερουσαλήμ. — *Πτολεμαΐς*, περὶ τὴν θάλασσαν, ἀντικρὺ τοῦ ἀκρωτηρίου *Καιρινήλου*. — *Τύρος* καὶ *Σιδών*, περίφημοι ἐμπορικαὶ πόλεις ἀλλοτε, τανῦν κῶμοι.

6') Εἰς δὲ τὴν πρὸς Ἀρατολὰς τοῦ Ἰορδάνου χώραν ἀγέκει ἡ

4) *Περαία*, ἐνθα πόλεις ἀξιαι λόγου. *Κατσάρετα Φιλίππου*, πρὸς Α. τῆς λίμνης *Μαρών*. — *Ιουλιάς*, ἐνθα ὁ Κύριος ἐχόρτασε τοὺς πεντακισχιλίους. — *Βηθαβαρά*, ἐνθα Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος ἐβάπτισε τὸν Κύριον ὑμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

2. ARABIA

[57,000 τετραγ. Μ., 5 ἑκκτομμ. Κ.]

Ἡ χερσόνησος αὐτὴ, εἰς τρία μέρη περιθρεχομένη ὑπὸ τῆς θαλάσσης, ἐκτὸς τῆς πρὸς βορρᾶν χαμηλῆς χώρας τῆς Συρίας καὶ Ἀραβίας, ὑψοῦται ὡς ἔηρόν καὶ ἀνυδρογόροπέδιον περιστοιχιζομένη δὲ ὑπὸ κρημνωδῶν καὶ γεμόντων ὑδάτων ὄρέων ἐκτείνεται μέχρι τῆς Εὐδαιμονος Ἀραβίας (Ιεμένης). Οἱ δὲ πληθυσμὸς διαιρεῖται εἰς τοὺς

ληστρικοὺς Βεδουΐνους, τὰ τέκνα τῆς ἑρήμου, καὶ τοὺς σταθερὰν ἔχοντας κατοικίαν, τοὺς Ἀραβας τῶν πόλεων καὶ ὄσσεων.

α. Ἡ πρὸς δυσμὰς παραλία τῆς Ἀραβίας. Ἡ νοτιοδυτικὴ χώρα Ἰεμέρη, ἥτοι εὐδαιμωρ Ἀραβία, γέμει θυμιαμάτων καὶ καφέ· ὁ δὲ σπουδαιότατος τόπος, ὅθεν γίνεται ἡ ἔξαγωγὴ, εἶναι ἡ εὐλίμενος Ὁδεῖδα, πρότερον Μόκκα καλουμένη. Καθ' αὐτὸ δὲ εἰς τὰ νοτιοδυτικὰ κείται τὸ φρούριον Ἀδειρο, τὸ Γιβραλτάρ τῆς Ἀνατολῆς, κτήμα τῶν Ἀγγλων, ώς καὶ ἡ δεσπόζουσα τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης νῆσος Περίη. — Εἰς δὲ τὴν πρὸς βορρᾶν τούτων χώραν Ἐδσὰς κείνται αἱ ιεραὶ πόλεις·

Μέκκα, «ἡ μάτηρ τῶν πόλεων», ἔνθα εἶναι ὁ κιαμπές, μετὰ 45 χιλ. Κ., τόπος τῆς γεννήσεως τοῦ Μωάμεθ, μετὰ τοῦ λιμένος Τσέδας, καὶ ἡ Μεδινά, ἔνθα εἶναι ὁ τάφος τοῦ προφήτου.

β'. Ἡ πρὸς βορρᾶν μεσόγειος χώρα, ἡ Νεδσέδ, εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀμμώδης ἔρημος· κείται δ' ἐπὶ τοῦ ὄροπεδίου καὶ γέμει ἵππων.

γ'. Ἡ πρὸς ἀρατολίας παραλία, ἥτοι ἡ γέμουσα φονίκων χώρα Ὄμάρη, μετὰ τῆς εὐλιμένου Μασκάτης.

Ἡ δὲ μεταξὺ Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς (ἐκ τῆς παλαιᾶς πρωτευούσης Πέτρας Πετραία Ἀραβία καλουμένη) ὡνομάσθη ἀπὸ τοῦ ὄρους Σιρᾶ «Χερσόνησος τοῦ Σιρᾶ».

3. Η ΥΨΗΛΗ ΧΩΡΑ ΤΟΥ ΙΡΑΝ.

Ἐκτεινομένη αὕτη ἀπὸ τοῦ Ἀραράτ πρὸς τὰ ΒΔ. μέχρι τοῦ Ἰρδοκούχου πρὸς Α., ὅριζεται πρὸς Β. μὲν ὑπὸ τῆς Κασπίας θαλάσσης καὶ τῆς χαμηλῆς χώρας τοῦ Τουρκιστάν, πρὸς Ν. δὲ ὑπὸ τοῦ Περσικοῦ Κόλπου καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ ὥκεανου, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Τίγριδος καὶ πρὸς

Α. ὅπο τοῦ Ἰνδοῦ. Ἡ δὲ ὑψηλὴ αὔτη χώρα ἔχει πέριξ
ὅρη, πρὸς Β. μὲν τὸν Ἐλβρού [17,400 π.], πρὸς Α. δὲ
τὸν Παραλάμισον καὶ τὸ Ἰρδοκοῦχον.
Ἐνταῦθα ἀνήκουσι.

Δ.) ΤΟ ΠΕΡΙΚΣΩΝ ΚΡΑΤΟΣ

(ΔΥΤΙΚΟΝ ΙΡΑΝ)

[30,000 τετραγ. Μ., περὶ τὰ 7 ἑκατομ. Κ.]

Οἱ μὲν Πέρσαι εἶνε μωχμεῦσανοί, τὸ δὲ κράτος διαι-
ρεῖται εἰς 12 ἑπαρχίας, ἐνθα πόλεις ἄξιαι λόγου εἶνε.
Τεχεράνη πρὸς Β., προωρισμένη νὰ δεσπόζῃ διὰ τὴν
σπουδαίαν αὐτῆς στρατιωτικὴν θέσιν, μετὰ 200,000 Κ.
— Ισπαχάνη πρὸς Ν., μετὰ 60 χιλ. Κ.— Στρατάζη, νο-
τιώτερα, περίφημος διὰ τὸ ὑγιεινὸν κλίμα καὶ τὴν ἀ-
φθονίαν τῶν καρπῶν. Πλησίον αὐτῆς κείνται τὰ ἑρείπια
τῆς Περσεπόλεως παρὸ δὲ τὴν Ἀμαδάρ, πρὸς Δ. τῆς
Τεχεράνης, τὰ τῶν Ἐκβατάρων. — Ταυρίς, μετὰ 170,
000 Κ., παρὰ τὴν ὑψηλὴν χώραν τῆς Αρμενίας.— Σπου-
δαιότατος δὲ λιμὴν εἶνε ἡ Αρσούρα.

Ε'.) ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ

[13,000 τετραγ. Μ., 4 (;) ἑκατομμ. Κ.]

Τοῦτο σύγκειται ἐκ τριῶν χωριστῶν ἐπικρατειῶν.

1) Τῆς Καβούλης ΒΑ., μεθ' ὁμωνύμου πρωτευούσης,
σπουδαιοτάτης ἐμπορικῆς πόλεως, παρὰ τὸν ποταμὸν
Καβούλην.

2) Τῆς Καρδαχάρης, πρὸς Ν., μεθ' ὁμωνύμου πόλεως.

3) Τῆς Ἐράτης, πρὸς Δ. τῆς Καβούλης, μεθ' ὁμωνύ-
μου πόλεως, ἔχουσης 100,000 Κ. Ἐπὶ ταύτης ἔχει ἀ-
παιτήσεις τὸ παρὰ τὰ σύνορα κείμενον Περσικὸν κράτος.
Τὸ δὲ Καφιριστάν (ἥτοι τόπος τῶν ἀπίστων), χώρα.

όρεινή πρὸς Ν. τοῦ Ἰνδοκούχου μετ' εἰδωλολατρῶν κατοίκων, εἶναι παντελῶς σχεδὸν ἀγνωστον.

γ'. ΒΑΛΟΥΤΣΙΣΤΑΝ

[5,000 τετρ. Μ. 350,000 (;) Κ.]

Τοῦτο εἶναι τὸ ἀπροσιτώτατον μέρος τοῦ Ἰράν. Εἶναι δὲ οἱ Βαλούτσοι ληστρικοὶ νομάδες, τῶν ὁποίων οἱ ἀρχῆγοι ὑπακούουσιν εἰς τὸν χάνην τοῦ ΒΑ. Κελατίου, ὅσον θέλωσιν. Οὐδὲν ἡττον τὸ δυτικὸν μέρος τῆς παραλίας Μεχράρης ἔγεινε Περσικὸν κατὰ τοὺς νεωτάτους χρόνους.

4. ΑΝΑΤΟΛΙΚΑΙ ΙΝΔΙΑΙ

[Αἱ Ἀγγλικαὶ κτήσεις εἰς τὴν ἐντὸς καὶ πέραν τοῦ Γάγγου Ἰνδικὴν περίπου 70,000 τετραγ. Μ. καὶ περὶ τὰ 255 ἑκατομμ. Κ.]

Α'. Η ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΓΑΓΤΟΥ ΙΝΔΙΚΗ

[Αἱ Βρεττ. Κτήσεις μετὰ τῆς Κεϋλάνης καὶ τῶν νήσων. 65,000 τετραγ. Μ., 251 ἑκατομ. Κ.]

"Ορη.

Τὰ παρόλια τῆς *Ma.laθάρης* καὶ τοῦ Κορομαρδέλον ἀποτελοῦσι μετὰ τῆς γραμμῆς τοῦ ποταμοῦ Νερβούδα γύραν τριγωνικὴν, τὸ ὄροπέδιον τοῦ Δεκάτη, εἰς τὸ ὅποῖον προστίθεται βορείως ἡ χαμηλὴ πεδιὰς τοῦ Ἰρδοστάρ ἔχουσα ώσκύτως τριγωνικὴν μορφὴν, ὥριζομένη δὲ ὑπὸ τῶν Ἰμαλαῖων ὄρέων [ἢ καρυγὴ τοῦ Εβερέστου (Γωρτσαγκάρ) ἔχει ὑψὸς 27,212 π.]. "Ορη δὲ εἰς τὸ Δεκάν ἀξιοσημειώτατα εἶναι τὰ Ἀρατολικὰ καὶ Δυτικὰ Γαταῖα, καὶ ἀκρωτήριον τὸ νοτιώτατον Κομερίγον.

Ποταμοὶ καὶ πεδιάδες.

"Η πρὸς τὰ ΒΑ. χαμηλὴ πεδιὰς τῆς Βεγγάλης διατρέπεται εἰς δύο μέρη: 1) τὴν χαμηλὴν πεδιάδα τοῦ Γάγ-

γον καὶ Βραχμαπούτρα· 2) τὴν πεδιάδα τοῦ Ἰρδοῦ. Καὶ ὁ μὲν Γάγγης (420 Μ. μικρὸς) πηγαῖει ἐκ τοῦ ὑψηλοτάτου μέρους τῶν Ἰμαλαίων, δέχεται δεξιόθεν τὸν Δισσούμηρα, καὶ ἐνώνεται κατὰ τὰς ἐκβολὰς μετὰ τοῦ Βραχμαπούτρα· ὁ δὲ Ἰρδός (340 Μ. μικρὸς) πηγαῖει ἐκ τῆς βορείου πλευρᾶς τῶν Ἰμαλαίων, καὶ ἡ γῆρας τῶν πηγῶν αὐτοῦ, ἡ Περταποταμία (Πανδσχάβη), διαφέρεται ὑπὸ πέντε ποταμῶν, τῶν ὅποιων ὁ μέγιστος εἶναι ὁ Υγάσις (Σετλέδσης). δεξιόθεν δὲ εἶναι μόνος ὁ Καλούλης.

Τὰ προϊόντα τῆς Ἰνδικῆς εἶναι τὰ πλουσιώτατα καὶ ποικιλώτατα τῆς γῆς, ὃν ιθαγενῆ εἶναι τὸ ὄρυζιον, τὸ ζαχαροκάλαμον, τὸ πέπερι καὶ κινάριον. Μεγαλοπρεπὲς δὲ εἶναι τὸ βασιλεῖον τῶν ζώων, καὶ περίφημοι σινδικοὶ ἀλλάζουντες.

Σύμπασσα δὲ ἡ ἐντὸς τοῦ Γάγγου Ἰρδική, ὀλίγων τόπων ἔξαιρουμένων, ὑπόκειται εἰς τοὺς Ἀγγλους, καὶ ἀποτελεῖ τὸ Ἰρδικὸν κράτος τῆς Ἀγγλίας, τὸ ὅποιον μέχρι τοῦ 1857 δὲν ὑπήκουε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ Ἀγγλικὸν στέμμα, ἀλλ' εἰς τὴν Ἐπαρχίαν τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδῶν. Τανῦν δ' αἱ χῶραι αὗται ἀποτελοῦσι Βρεττανικὴν αὐτοκρατορίαν μετὰ τριῶν πρωτερίων· τῆς Καλκούτας ἡ Βεγγάλης, τῆς Μαδράσης πρὸς Ν. καὶ τῆς Βομβάης πρὸς Δ.

Καὶ περὶ τὰ 130 μὲν ἔκατον. Κ. ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἔγγωριον λαὸν τῶν Ἰνδῶν· εἰς 251 δὲ περίπου ἔκατον. ἀναβαίνει σύμπας ὁ πληθυσμός, περιλαμβανομένης τῆς Κεϋλάνης.

Εἰς τὴν Βρεττανικὴν ταύτην Ἰνδικὴν ἀνήκουσιν.

A'. Αἱ ὁρειναὶ χῶραι τῶν Ἰμαλαίων.

Ἐνταῦθα ἐπαρχίαι εἶναι.

Ἄσσαμη παρὰ τὸν Βραχμαπούτραν· ἔτι δὲ ἡ μικρὴ (ΓΕΩΓΡ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ)

έπαρχία Σικκίμι πρὸς Δ. τῆς Ἀσσάμης. Εἰς δὲ τὴν βορειοδυτικὴν ὁφρὺν τῶν Ἰμαλαίων κεῖται ἡ θελκτικὴ καὶ πυκνῶς κατῳκημένη ὑψηλὴ κοιλάς Κασσιμίρη (Σιριναγούρ) περίφημος διὰ τὰ ὑφαντουργεῖα τῶν κακομιδίων.

Β'. ἡ χαμηλὴ πεδιὰς τῆς Ἰνδικῆς.

— α. Τὰ περὶ τὸν Ἰρδόρ. Εἰς τὴν πενταποταμίαν κατοκύσιν οἱ πολεμικοὶ Σείκοι, πόλιν ἔχοντες τὴν Λαχώρη, μετὰ 100,000 Κ. καὶ ΝΔ. τὴν Μοντάρη. Εἰς δὲ τὸ Δέλτα τῶν ἐκβολῶν κεῖται ἡ Χαϊδεραβάδη, μετὰ 20χ. Κ.

β'. Περὶ δὲ τὸν Γάγγην πόλεις εἶνε. Δελ्लή, ἡ ποτὲ καθέδρα τοῦ Μεγάλου Μογγόλου, μετὰ 150 χιλ. Κ.—Αγρα, πρὸς Ν. —Βεραρέση, ΝΑ., μετὰ 200 χιλ. Κ., ἡ πανάρχαιος ἔδρα τῶν σχολείων τῶν Βραχμάνων.—Καλκούττα ΝΑ., μετὰ 900 χιλ. Κ., ἔδρα τοῦ Γενικοῦ Κυβερνήτου. Ἐνταῦθα ἐμπορεύονται καὶ Ἑλληνες. Η βιομήχανικὴ Πάτρα, ΒΔ., μετὰ 160 χιλ. Κ.—Λαχώριον ΒΔ., εἰς τὸ προστατευόμενον κράτος Ὁδηγ., μετὰ 290 χιλ. Κ.—Μουρσιδαβάδη, πρὸς Β. τῆς Καλκούττας, μετὰ 150 χιλ. Κ.

Γ'. Ἡ ὑψηλὴ πεδιὰς τῆς Ἰνδικῆς (Δεκάν.)

Εἰς τὴν παραλίαν τῆς Μαλαβάρης κείνται αἱ πόλεις.

Βομβάη πρὸς Β., μετὰ 750 χιλ. Κ.—Σουράτη πρὸς Β., ἔχουσα ἐμπόριον μὲ τὴν Περσίαν.

Εἰς δὲ τὴν παραλίαν τοῦ Κορομαρδέλου, ἡ Μαδράση, μετὰ 400 χιλ. Κ. καὶ σπουδαιοτάτου ἐμπορίου.

Εἰς δὲ τὴν ἐνδοτέρω ὑψηλὴν πεδιάδα, πρὸς Ν., κείται τὸ προστατευόμενον κράτος Μαϊσσούριον μετὰ τῆς Σεργ-γαπατάμης παρὰ τὸν Καβέρουν ποταμόν. Βορειότερα δὲ τὸ ποτὲ βασιλείον Γορκύλδα, τανῦν δὲ προστατευόμενον

χράτος του νιζάμη (ἀρχικυβερνήτου ιθαγενοῦς) τῆς Χαϊδρεβάδης Β.Α.μεθ' διμωνύμου πόλεως, ἔχούσης 200 χιλ.Κ.

Δ'. Κτήσεις ἄλλων Εύρωπαίων.

- 1) Τῶν Πορτογάλλων: Λιούη, πρὸς Β. τῆς Βομβάης, καὶ Γόα πρὸς Δ. πῶν δυτικῶν Γαταίων.
- 2) Τῶν Γάλλων: Πορθμοσερήν εἰς τὸ Κορομανδέλον, καὶ Τσαρδεργάρη παρὰ τὴν Καλκούτταν.

Ε'. Αἱ ἀγεξάρτητοι χῶραι τῶν Ἰμαλαῖων.

- 1) Μεταξὺ τῆς Νεπάλης καὶ Ἀσσάμης κεῖται ἡ Βοτάρη, ὅποθεν μεταβαίνουσιν εἰς τὸ μέγα Τίβετ.
- 2) Νεπάλη, ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς κατωφερείας τῶν μεσαίων Ἰμαλαῖων.

ΣΤ'. Αἱ νῆσοι τῆς ἐντὸς τοῦ Γάγγου Ινδικῆς.

Ἡ νῆσος Κεϋλάρν (Ταπροθάνη τὸ πάλαι μετὰ 2,600 000Κ., 1,160 τετρ.Μ.) χωριζούμενη ἀπὸ τῆς ἡπείρου διάτοι Παλκίου πορθμοῦ, πόλεις ἔχει τὸ Κολόμβον, πρωτεύουσαν τὴν εὐλίμενον Τρεγκομάλην καὶ τὴν Πορτοράλην. Όρος δ' εἰς τὸ ἐσωτερικόν εἶναι τὸ ὑψηλὸν Άδαμσπικον.

Ὕπαρχει δ' ἐνταῦθα μεγίστη ἀφθονία τῶν προϊόντων τῶν τροπικῶν, ἀρτόδενδρα, βαμβακύδενδρα καὶ τὸ ιθαγενὲς δένδρον τοῦ κιναμώμου.

Β'. Η ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΓΑΓΓΟΥ ΙΝΔΙΚΗ

(39,000 τετρ. Μ., περίπου 38 ἑκατομμύρια Κ.)

"Ορη. Πεδιάδες. Ποταμοί.

Τὴν χερσόνησον ταύτην, προσεγγίζουσαν πολὺ εἰς τὸν Ἰσημερινόν, διασχίζουσεν ὡς βραχίονες τοῦ Τίβετ πέντε συνεχῆ ὅρη, ἐκ Β. πρὸς Ν. φερόμενα, μεταξὺ τῶν ὅποιων

ρέουσι 4 μεγάλοι ποταμοί, γονιμοποιούντες εἰς ἀπίστευτου βαθμὸν τὰς πέριξ πεδιάδας διὰ τῶν κανονικῶν αὐτῶν πλημμυρῶν· ὁ Ιραβάδης καὶ Σαλονέρης εἰς τὸν Μαργαρέτειον κόλπον, ὁ Μεράμης εἰς τὸν τοῦ Σιάμ, καὶ ὁ Μεχόγγος ἡ Καρβέδδας εἰς τὴν Σινικὴν θάλασσαν.

Ο δὲ πληθυσμὸς πρὸς Α.ρέν εἶναι Μελαϊκός ως ἐπὶ τὸ πλεῖστον, πρὸς Δ. δὲ Σινικός, θρησκεία δὲ ἐπικρατεῖ ὁ Βουδδαϊσμὸς (εἰδος εἰδωλολατρείας).

α'.) Βρεττανική ἐκτὸς τοῦ Πάγγου Ινδική.

[5,000 τετρ. Μ., σχεδὸν 4,000,000 Κ.]

Ἐνταῦθα τὰ μελισταχόγου ἄξια εἶναι:

1) Τὸ βόρειον ἥμισυ τῆς πρὸς Δ. παραλίας τῆς πέραν Ινδικῆς μετὰ τῶν χωρῶν Ἀραχάρης, Περγόης καὶ Τερασσερίμης. Ενταῦθα εὐλίμενος πόλις εἶναι ἡ Μολμέρη μετὰ 50,000 Κ.

2) Ἡ ἐπικράτεια τῆς Μαλάχας, εἰς τὴν ὄμώνυμον χερσόνησον.

3) Εἰς δὲ τὴν νότιον ἀκραν τῆς χερσονήσου κείται ἡ νησίος Σιγγαπούρη, μετὰ τῆς ὄμώνυμον πρωτευούσης ἔκουσης 100,000.

6'.) Ἡ αὐτοκρατορία Βάρμα (Βίρμα).

Οὕτω καλεῖται ἡ περὶ τὸν ποταμὸν Ιραβάδην χώρα μετὰ τῆς Άγαραπούρας καὶ Αϊάς. Καθέδρα τοῦ αὐτοκράτορος εἶναι ἡ Μαρδαλέη παρὸς τὸν Ιραβάδην. Εἶναι δὲ οὗτος τύραννος, φονεύσας δύο ἀδελφούς του καὶ δεκαπέντε συγγενεῖς του, καὶ καλεῖται Θιβώ· ἐσχάτως δὲ σπολέμησεν ἀνωφελῶς κατὰ τῶν Αγγλῶν.

γ'.) Τὸ βασίλειον τοῦ Σιάμ.

Τοῦτο κυρίως συνίσταται ἐκ τῆς κοιλάδος τοῦ ποταμοῦ Μεράμη, παρὰ τὸν ὅποιῶν κεῖνται αἱ πρωτεύουσαι πόλεις Σιάμη καὶ Βαγκόκη μετὰ 600,000 Κ.

δ'.) Ἡ αὐτοκρατορία τοῦ Ἀννάμ.

Τοῦτο συγενώνει τὰς ἐπικρατεῖκς Κοριγκίρας (Νότιον Ἀννάμ), μετὰ τῆς αὐτοκρατορικῆς καθέδρας Χονγκ, καὶ Τορκίρος (Βόρειον Ἀννάμ), μετὰ τῆς πρωτεύουσης Κεούνης, ἔχούσης 150,000 Κ. Ἡ δὲ Σαιγόνη εἶναι ἀπὸ τοῦ 1862 Γαλλικὴ, καὶ ἡ Καμβόδσχα προστατευομένη τῆς Γαλλίας ἐπικράτεια. Πολεμήσαυτες δὲ σχάτως (1884-5) οἱ Γάλλοι κατέλαβον καὶ τὸ Τογκίνον.

5. ΤΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΤΩΝ ΙΝΔΙΚΩΝ ΝΗΣΩΝ

(ΗΤΟΙ Η ΜΑΛΕΣΙΑ)

Αὗται κεῖνται εἰς τὰ νότια τῆς Ασίας, ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Υραβάδη μέχρι τῆς νήσου Φορμόλης, ΝΑ. τῆς Κίνας. Πάσσαι δὲ αἱ νῆσοι εἶναι φύσεως Ἡφαιστείου, ἔχουσι τὸ κλίμα νοσῶδες καὶ φυτὰ πολὺ τρυφερά. Καὶ ή μὲν ιθαγενεῖς κάτοικοι ἀνήκουσιν εἰς δύο πολὺ διαφόρους φυλάξ, τὴν Μαλαϊκήν· καὶ τὴν τῶν Παπούαίων· ἐκ δὲ τῶν Εὐρωπαίων οἱ μὲν Πορτογαλλοί κατέχουσιν εἰσέτι μέρος ρύνον τῆς νήσου Τιμώρης (πρὸς Ν. τῶν Μολούκκων), οἱ δὲ Ισπανοί ἀρχούσται τῶν Φιλιππέων, καὶ οἱ κυριώτεροι κατοίκοι οἱ Ολλανδοί πασῶν τῶν Σουνδαίων νήσων καὶ τῶν Μολούκκων.

Ἐνταῦθα δὲ ἀνήκουσιν·
1) Αἱ Αρδαμίραι, μηδὲν ἀπέχουσαι πολὺ τῶν ἐκβολῶν

τοῦ Ἰρανάδη. Εἰς ταύτας πέμπουσιν οἱ "Αγγλοι τοὺς καταδίκους.

2) Αἱ Νικοθάραι, ΝΑ. τῶν προηγουμένων. Αὗται διατελοῦσιν ἀπὸ τοῦ 1869 ὑπὸ τὴν ἔχουσίαν τῶν "Αγγλῶν.

3) Αἱ τέσσαρες μεγάλαι Σουρδαῖαι νῆσοι. Καὶ αἱ. Ἡ Σουμάτρα (8,000 τετρ. Μ., 3 8) 10 ἑκατ. Κ.) χωριζομένη ἀπὸ τῆς χερσονήσου διὰ τοῦ πορθμοῦ τῆς Μαλάκας. Καὶ ΝΑ. μὲν πόλιν ἔχει τὴν Παλεμβάγκη, πρὸς Δ. δὲ τὴν Βεγκούλερην. Πρὸς Α. δὲ τῆς Σουμάτρας κεῖνται αἱ πλήρεις κασσιτέρου νῆσοι Βάγκα καὶ Βιλιτώρη.

6'. Ιάβα (Δσάβα), μετὰ 20 περίπου ἑκατομμυρ. Κ. [2,400 τετρ. Μ.], χωριζομένη ἀπὸ τῆς Σουμάτρας διὰ τοῦ Συνδαίου πορθμοῦ, καὶ τρυφερώτατα ἔχουσα τὰ φυτά. Πόλεις δ' ἔνταῦθα εἶναι.

Ἡ Σουραβαΐα, ἡ νῦν ἀκμαιοτάτη πόλις, ἔχουσα 120 χιλ. Κ. καὶ ἡ Βατανία πρὸς Δ. μετὰ 100,000 Κ.

7'. Βόρεος μετὰ 2 περίπου ἑκατ. Κ. [13,400 τετρ. Μ.] καὶ τῆς Ἀγγλικῆς ἀποικίας Σαραβάκη, ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας. Παρὰ δὲ τὴν ΒΔ. παραλίαν κεῖται ἡ Ἀγγλικὴ νῆσος Λαβονάρη.

8'. Κελέβη. Εἰς δὲ τὴν χερσόνησον Μακασσάρην κεῖται ὁμώνυμος πόλις, ἀνήκουσα εἰς τοὺς Ολλανδούς.

4). Αἱ μικραὶ Σουρδαῖαι νῆσοι, ἥτοι ἡ Τιμώρη πρὸς Α. (ἥ τὸ Ἀνατολικὸν ἦμισυ εἶναι Πορτογαλικόν), ἡ Φλωρίς πρὸς Δ., ἡ Σουμβάβα, ἡ Λομβόκη πρὸς Δ. (ἔνθα τὸ ἡφαίστειον Ρεινδιάρειον ἔχει ὑπὲρ τοὺς 13,000 π.) καὶ Βάλη, ἡ δυτικωτάτη.

5) Αἱ Μολοῦχαι ἡ νῆσοι τῶν ἀρωμάτων ἥτοι ἡ Βαρδαΐα, πολὺ μικρὰ μέν, ὅλλα σπουδαία, ὡς τόπος τοῦ

μοσχοκαρυδίου, Ἀμβοτρα, Κεράμη πρὸς Β., Γιλολορ
ἔτι βορειότερον, καὶ ἄλλαι.

6) Αἱ Σουλούναι ρῆσοι, μεταξὺ τῆς Βοργέου καὶ τῶν
Φιλιππίνων, Ισπανικαὶ.

7) Αἱ Φιλιππῖναι, συγκείμεναι ἐκ τῆς Μαρίλης ἢ
Λουζάρης τῆς Βορειοτάτης μετὰ τῆς πρωτευούσης Μα-
ρίλης, ἔχουσης 160,000 Κ., καὶ τῆς Μιρδαράου (ἢ
Μαγιρδαράου).

Β'. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΣΙΑ

6. ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ.

[6,900 τετρ. Μ., μετὰ 36 3)10 ἑκατομμυρίων Κ.]

Τὸ κράτος τοῦτο, συγκείμενον ἐκ νήσων, εἶναι ἡ καθ' αὐτὸν ἐστία τῆς μεγάλης τῶν ἡφαιστείων σειρᾶς, ἥτις ἀπὸ τῶν Σουνδαίων νήσων φέρεται πρὸς τὴν Καμτσιάτκαν. Καὶ τὸ μὲν κλίμα εἶναι ὠκεάνειον καὶ ὑγιεινόν, ἡ δὲ γῆ παράγει μάλιστα μέταξαν καὶ τεῖ. Τῶν δ' εἰς τὴν Μοργολικὴν φυλὴν ἀνηκόντων καὶ πρεσβευόντων τὸν Βουδαϊσμὸν κατοίκων ἀρχεῖ ὁ μικάδος ἢ τέρρος, εἰς τὸν ὅποιον εἶναι ὑποτεταγμένοι πάντες τῆς χώρας οἱ ἡγεμόνες. Καὶ πολὺν μὲν χρόνον ἡ Ιαπωνία ἦτον ἀποκεκλεισμένη εἰς τὰ θαλασσοποροῦντα ἔθνη, τανῦν ὅμως ἡνοίχθησαν εἰς αὐτὰ 5 λιμένες, ἡ Χοκοχάμα, ἡ Χιέργος (Κόβη), ἡ Ναγκασάκη, ἡ Νιγάτα, καὶ ἡ Ταχοτάδη· ἔτι δὲ αἱ μεγάλαι πόλεις Τεδά (Τόκιος) καὶ Οσίκα.

Ἡ δὲ καθ' αὐτὸν Ιαπωνία σύγκειται ἐκ τριῶν μεγάλων νήσων, τῆς Νικπώρης πρὸς Β., τῆς Κιουσιοῦ πρὸς Ν., καὶ τῆς Σικοκούνης ἐν τῷ μέσῳ. Ἐκ δὲ τῶν πέριξ

έξηρτημένων ἀπὸ τῆς Ἰαπωνίας νήσων μεγίστη εἶναι ἡ πρὸς Β. Ιεσσώ. Καὶ εἰς μὲν τὴν Νιππόνην κεῖνται:

• Η Χεδώ (ἢ Τόκιος) ΒΑ., μετὰ 1 ἑκατομ. Κ., καθέδρα τοῦ τέρρου, συνδεομένη διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς Γοκοχάμας.—Μιάκον ΝΔ. ἢ Κιότο μετὰ 230,000 περίπου Κ. —Οοάκα, ΝΑ., μετὰ 300,000 περίπου Κ., ἡ κυριωτέρα ἐμπορικὴ πόλις, συνδεομένη διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τοῦ Κιότου.

Εἰς δὲ τὴν νῆσον Λιουκιού πόλεις εἶναι ἡ Ναγκασάκη μετὰ λαμπροῦ λιμένος, ἀνοιγομένου πρότερον μόνον εἰς τοὺς Σίνας καὶ Όλλαχδούς καὶ εἰς τὴν Ιεσσώ, πλουσίων εἰς ἄργυρον, χαλκόν, σιδηρον καὶ λιθάνθρακας, ἡ πρωτεύουσα Σαππόρος καὶ ἡ ἀνοικτὴ πρὸς πάντας εὐλίμενος Ἀκοδάτη εἰς τὴν Δυτικὴν παραλίαν.

7. KINA "Η ΣΙΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

[214,000 τετρ. Μ., περίπου 380 ἑκατομμύρια Κ.]

Τὸ κράτος τοῦτο διαιρεῖται εἰς τὴν καθ' αὐτὸν Kirar καὶ τὰς γειτονικὰς χώρας Mardσouriar ΒΑ., Moγgo.lkar πρὸς Β., Tibet ΝΔ., Arato.lizōr Touρκιstár, Σουγγαρplar καὶ Κορέαρ.

α'. Η ΚΑΘ' ΑΥΤΟΚΙΝΑ

[73,000 τετρ. Μ., 350 ἑκατομμύρια Κ.]

Αὕτη πρὸς Α. μὲν καὶ Ν. ὅριζεται ὑπὸ τῶν Εἰρηνικοῦ Ὦκεανοῦ, πρὸς Δ. δὲ ὑπὸ τῶν Koue.l.lurīor ὥρέων καὶ ΒΔ. ὑπὸ τῆς μεγάλης ἀμμώδους ἔρημου Γόβης. Πρὸς Β. δὲ τὰ σύνορα συνέχονται μετὰ τοῦ γιγαντώδους ἔργου τοῦ μεγάλου τείχους. Οἱ δύο δὲ σπουδαιότατοι ποταμοὶ εἶναι ὁ Χατσεκιάγγης καὶ ὁ Χοάγγος (570 Μ. μακρός).

Ἐξ Ἀρκτοῦ δὲ πρὸς Ν.διασχίζει τὴν χώραν ἡ 250 Μ.
μακρὰ Αὐτοκρατορικὴ διώρυξ, κατεστραμμένη ταῦν.

Τὸ κάτιμα τῆς Κίνας δεικνύει μὲν πάσας τὰς μεταβολὰς τῶν εὐκράτων χωρῶν, διὸ τὴν μεγάλην ὅμως ἔκτασιν εἶναι ψυχρότατον εἰς τὰ βόρεια καὶ λίσσην θερμὸν εἰς τὰ νότια. Προκόπτουσι δὲ εἰς τὰς πεδιάδας, ἐκτὸς τῆς ὄρούς καὶ τοῦ σίτου, τὰ ἀρισταῖ εἴδη τοῦ τείου, βαμβακίου καὶ ζαχαροκαλάμου. Εἰς μεγάλην δὲ τελειότητα ἔφθασσαν εἰς τὴν Σινικὴν Αὐτοκρατορίαν ἡ βιομηχανία τῆς πυρσελλάσης, τῆς μεταξουργίας, τῆς βαμβακουργίας, καὶ τοῦ χάρτου. Ἡ δὲ λεπτουργικὴ τέχνη καὶ ἡ πυρτικὴ ἵσσαν παρ' αὐτοῖς πολὺ πρὸ ἡμῶν γνωσταῖ.

Απὸ δὲ τοῦ ἔτους 1644 εἶναι κύριοι τῆς χώρας οἱ
Μαρδσούνι Τάρταροι.

Πόλεις ἐνταῦθα λόγου ἀξιωτείνεις.

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Πετούλιαν τὸ Ηεκίρον, «ἡ Αὔλη τοῦ Βορρᾶ», ἔχον 5 Μ. περιφέρειαν καὶ 500,000 Κ.

Ἐπὶ δὲ τοῦ Υαντσεκιάγγη κείται τὸ Ναργκίρον, «ἡ Αὔλη τῆς Μεσημβρίας», μετὰ 500,000 Κ.

Εἰς δὲ τὴν ἐπαρχίαν Καντῶνα· «ἡ Καρτώρ, μεθ' ἐνὸς ἐκατομμ. καὶ 600 χιλ. Κ., παρὰ τὸν Τσουκιάγγην ἡ Ποταμὸν τῶν μαργαριτῶν. Ἐκτὸς δὲ τῆς Καντῶνος, ἔχουσιν ἀνοιχθῆ εἰς τὴν μετὰ τῶν Εύρωπαίων ἐπιμιξίαν πλείονες τῶν 20 εὐλιμένων πόλεων, ἐν αἷς «ἡ Σχαγγάη, ταῦν ὁ κύριος σταθμὸς τοῦ μεταξὺ Εύρωπης καὶ Κίνας ἐμπορίου, «ἡ Χαρκαβή παρὰ τὸν Υαντσεκιάγγην, καὶ «ἡ μεγάλη ἐμπορικὴ πόλις Φουτσεούη παρὰ τὴν αὐτοκρατορικὴν διώρυγα.

Απὸ δὲ τῆς 16ης ἐκατονταετηρίδος κατέχουσιν οἱ μὲν Πορτογάλοι ἐπὶ τιγρὸς νησοῦ τὴν πόλιν Μακάο, οἱ δὲ Αγγλοι ἀπὸ τοῦ 1842 τὴν βραχώδη νῆσον Χογκούνγκη.

πλησίον τοῦ Μακάου, ἡς ἡ πρωτεύουσα Βικτωρία ἔχει 140,000 Κ.

Ἐκ δὲ τῶν Σινικῶν νήσων λόγου δέξιαι μάλιστα εἶναι ἡ Φορμόλη καὶ ἡ Χαϊράκη εἰς τὰ νοτιώτατα.

Εἰς τὴν Κίναν καθὼς καὶ εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, πληρώνετ φόρον τὸ Basileiōr τῆς Κορέας [4,600 τετρ. Μ., 6 ἑκατομ. Κ.], ἡς ὁ ἀρχῶν ἐπικαλεῖται «Βασιλεὺς 10 χιλ. νήσων». Ἐχωρίζετο δὲ ἡ Κορέα ἀπὸ τῆς Κίνας διὰ τινος ἄχρι τοῦδε ἀκατοικήτου καὶ οὐδετέρου γῆς τυπόμαχος. Τελευταῖον ὅμως τοῦτο ήνώθη μετὰ τῆς Κίνας καὶ κατοικεῖται.

Γ'. ΜΕΣΗ Η ΥΨΗΛΗ ΑΣΙΑ

Τὰ ἐνδότερα τῆς Μέσης Ασίας διασχίζονται ὑπὸ τριῶν ἐκ Δ. πρὸς Α. φερομένων χιονοστεφῶν ὄρεινῶν ἀλύσεων, τῶν Θιεροχάρ, Β. τῶν Κονελλυρίων καὶ τῶν Κοραχορούμιων Ν. (8—10,000 π. ὑψηλῶν). Ἐνεκα δὲ τῶν πέριξ ὄρέων διαιρεῖται τὸ πρὸς δυσμάς ἡμισυ τῆς ὑψηλῆς χώρας εἰς τρία κύρια ὁροπέδια: 1) τὸ Τιβέτ, μεταξὺ τῶν Ἰμαλαίων καὶ Κουελλυνίων. 2) τὴν ἴψηλην Ταρταρίας (Ἀνατολ. Τουρκιστάν), μεταξὺ τῶν Κουελλυνίων καὶ τοῦ Θιενσχάν. 3) τὴν Σουγγαρίαν, μεταξὺ τοῦ Θιενσχάν καὶ τῶν Ἀλταίων.

6. ΜΑΝΔΑΧΟΥΡΙΑ

(ΤΟΥΓΚΟΥΣΙΑ)

Αὕτη εἶναι ἡ παντελῶς ὄρεινη χώρα τοῦ ποταμοῦ Αμούρ. Τῶν δὲ περὶ τὰς ἐκβολὰς τόπων, θμα δὲ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης, ἀρχοντινοὶ Πέσσοι.

γ'. Η ΜΟΓΓΟΛΙΑ

ΗΤΟΙ Η ΠΡΟΣ ΑΝΑΤΟΛΑΣ ΥΨΗΛΗ ΑΣΙΑ

Τὸ μέγιστον ταύτης μέρος κατέχει ἡ πετρώδης και
ἄλιμυρὰ ἔρημος Γόβη.

Ἐνταῦθα δὲ ἡ Μαϊματσίνη πρὸς Β., πλησίον τῆς πό-
λεων τῶν Ρωσσικῶν συνόρων Κιάχτας, εἶναι ὁ κυριώτε-
ρος σταθμὸς τοῦ ἐμπορίου τῶν Σινῶν πρὸς τοὺς Ρώσ-
τους, πρὸς τὸν ὅποιον εὐρού ἐσχάτως πρεσφορωτέρων ὁ-
δὸν διὰ τῆς ἔρημου Γόβης.

δ'. ΤΙΒΕΤ

ΗΤΟΙ Η ΠΡΟΣ ΝΟΤΟΝ ΥΨΗΛΗ ΑΣΙΑ

Τὸ Τιβέτ ὄρια ἔχει πρὸς Ν. μὲν τὰς χιονοσκεπάστους
κορυφὰς τῶν Ίμαλαίων, πρὸς Β. δὲ τὰ Κουελλύνια.
Διαιρεῖται δὲ εἰς τὸ πρὸς δυσμὰς κείμενον μικρὸν Τιβέτ
(Ἄ Λαδάχ), ἀνήκον νῦν εἰς τὸ βασίλειον τῆς Κασιμίρης
(ιδὲ Ἰνδικήν), καὶ τὸ πρὸς ἀνατολὰς Μέγα Τιβέτ, μετὰ
τῆς Λάσσας ΝΑ., καθέδρας τοῦ Δαλαΐ Λάμα, ἦτοι με-
γάλου καὶ ὡς θεοῦ θεωρουμένου ἀρχιερέως.

ε'. ΙΑΙ

ΗΤΟΙ Η ΠΡΟΣ ΔΥΣΜΑΣ ΥΨΗΛΗ ΑΣΙΑ

Ἐκ τῶν μερῶν τούτων ἔξεστράτευσαν πρὸς κατακτή-
σις οἱ φοβερώτατοι Μογγόλοι. Εἶναι δὲ ἡ Ζουγγαρία
tóπος τῶν πηγῶν τοῦ Ἰρτσισίου, μετὰ τῶν λιμνῶν Σαι-
σάγης, Βαλκασίας καὶ Ἰσσυκκού. Ἐνταῦθα δὲ πλη-
σίον κεῖται τὸ Ιλί (Κούλδσα), παρὰ ποταμὸν ὁμώνυμον,
κύριος σταθμὸς τοῦ ἐμπορίου τῶν συνόρων, παραχωρηθεὶς
τῷ 1881 ὑπὸ τῶν Ρωσσῶν εἰς τὴν Κίναν, ἔτι δὲ τὸ Ου-
ρούμπισιον, εἰς τὴν βύρειον κατωφέρειαν τοῦ Θιερογάρ,

Τὸ δὲ νότιον μέρος περιέχει τὴν ὑψηλὴν Ταρταρίαν,

ητοι μικρὰς Βογχαρίας μεταξὺ τοῦ Θιενσχάρ και τῶν Κουελλινών. Ἐνταῦθο δὲ κύριαι ἐμπορικαι πόλεις τῆς ἐνδοτέρας Ἀσίας εἶναι ἡ Ιαρχάρδη και ἡ Κασγάρη, κείμεναι ἀμφότεραι παρὰ ποταμούς ὄμωνύμους, ἀποτελοῦνταις ὁμοῦ τὸν Ταρίμ, καταλήγονται εἰς τὴν λίμνην τῶν στεππῶν Λόππην. Εἶναι δὲ ἐνταῦθα τὸ καθ' αὐτὸ κέντρον τῆς Ἀσίας, ὅποθεν ἀρχεται ἡ ἔρημος Γόβη.

8. ΤΟΥΡΚΙΣΤΑΝ ἢ ΤΟΥΡΑΝ

ΗΤΟΙ Η ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΤΑΡΤΑΡΙΑ

Τούτου τὰ πρὸς Α. και Ν. μέρη ἀποτελοῦσιν αἱ κατωφέρειαι τῶν Παμιρίων ὄρέων, τοῦ Ἰνδοκούχου και τῆς πρὸς Δ. ἐξακολουθήσεως αὔτου. Ἐκ τοῦ ὑψους δὲ τούτων καταπίπτειν ἔπειτας ἡ χώρας εἰς τὸ ταπεινότατὸν συμπάσις τῆς Ἀσίας χαράκλωσα, παρὰ τὴν Αράλην λίμνην και τὴν Κασπιανὴν λίμνην [8,000 τετρ. Μ.]. Εἰς δὲ τὴν Αράλην λίμνην [1,200 τετρ. Μ.] χύνονται ὁ Αμούς Ααρίας ἢ Γύρων (Ωζος), ἀπὸ τοῦ Ἰνδοκούχου πηγαζῶν και ὁ Σιρ Ααρίας (Ιαζάρτης) ἀπὸ τοῦ Θιενσχάν ἐκρέων.

Και κυρίαρχος μὲν λαός εἶναι οἱ Τούρκοι (Οὐσβέκοι, Τουρκομάνοι και Κιργίσιοι), τὰ δὲ ισχυρότατα χανᾶτα εἶναι ἡ Βογάρα μετὰ τοῦ προτέρου χανάτου τῆς Βάλχας (τῶν πάλαι Βάκτρων, ἀπὸ τοῦ 1868 ὑπὸ τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν τῆς Ρωσίας), ἡ Χοκάρη (τὸ βόρειον μέρος κατέχουσιν ἀπὸ τοῦ 1865 οἱ Ρῶσοι), ἡ Κουρδονοία και ἡ Χιτα. Ἐν γένει δὲ πλέον τοῦ ἡμισεως βορείου μέρους μετὰ τῆς Αράλης λίμνης εἶναι τανῦν Ρωσσικόν. Πόλεις δὲ ἀξιολογώταται, πιστεύουσαι τῶν ὄμωνύμων Χανάτων, ἐνταῦθα εἶναι.

Βογάρα, μετὰ 150 χιλ. Κ. περίπου και ἀκμαζοντος ἐμπορίου.—Χιτα, ἀριστερόθεν τοῦ κάτω Γιγωνός, κυριεύ-

θείσαν τῷ 1873 ὑπὸ τῶν Ρώσσων. — Χοκάρη μετὰ 30 χιλ. Κ. περίπου, ἀλλοτε πρωτεύουσα τοῦ Τσιγγιαγάνου.

9. ΚΑΥΚΑΣΙΑ

[8,600 τετρ. Μ., 5 6)10 ἑκατομ. Κ].

Αὕτη κεῖται μεταξὺ τῆς Μκόρης καὶ Κασπίκης θαλάσσης ἀπὸ τοῦ Καυκάσου ΒΔ. μέχρι τῆς Ἀψηφονίου χερσονήσου ΝΔ. Καὶ ὑψηλοτάτη μὲν κορυφὴ τοῦ Καυκάσου εἶναι ὁ "Ε. Ιερός (16,777π.), ποταμοὶ δὲ λόγου ἀξιού ὁ Φᾶσις (Πιόνης), χυνόμενος εἰς τὸν Εὔξεινον πόντον, ὁ Κέρος (Κούρη) εἰς τὴν Κασπίκην θαλάσσαν καὶ ὁ Ἀράξης (Ἀράξ) παρομοίως πηγάζουσι δὲ ἐκ τῆς ὑψηλῆς χώρας τῆς Αρμενίας παρὰ τὴν Ἐρζερούμην. Ἡ χώρα δὲ αὕτη τῶν Κιρκαστίων (Τσερκέζων), Λεσγίων, κτλ., ἔτι δὲ τῶν Ἑπερχακασίων (Γεωργίων, Αρμενίων, Ταρτάρων, Περσῶν, κτλ.) εἶναι ὑποτεταγμένη εἰς τοὺς Ρώσους καὶ διαμερίζεται εἰς 6 διαικήσεις, ὅν σπουδαιοτάτη εἶναι ἡ τῆς Τιρλίδος, μετὰ τῆς ὄμωνύμου πρωτευούσης παρὰ τὸν Κέρορ, ἔχοντης 100 χιλ. Κ. περίπου, καὶ τῆς Ἐριθάρης, τῆς ὅποιας ἡ ὄμώνυμος πρωτεύουσα χωρὶζεται ἀπὸ τοῦ Ἀραράτ διὰ τῆς Ἀρασίου κοιλάδις. Αὐτόθι (ἐν Αρμενίᾳ) εἶναι τὸ Κάρος καὶ τὸ εὐλίμενον Βατούμ, ἀμφότεροι ἀποσπασθέντα ἐκ τῶν Τούρκων τῷ 1878.

Δ'. ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΣΙΑ

Η ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΡΩΣΣΙΑ

ΣΙΒΗΡΙΑ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ

[287,000 τετρ. Μ., μετὰ 9 περίπου ἑκατομ. Κ].

"Εκτασίς, πεδιάδες καὶ ποταμοὶ. Η Σιβηρία, ἐκτεινομένη ἀπὸ τῶν Ούραλίων μέχρι τοῦ

Βεριγγίου πορθμού, καὶ ἀπὸ τῶν Ἀλταίων ὄρέων πρὸς Ν. μέχρι τῆς Παγωμένης θαλάσσης, εἶναι κατὰ τὸ μέγιστον μέρος χαμηλὴ πεδιάς. Ἐνταῦθα δὲ ῥέουσι τρεῖς μεγάλοι ποταμοί· ὁ Ὀθης (580 Μ. μακρός), δεχόμενος ἀριστερόθεν τὸν Ἰρτίσσιον καὶ Τοβάλην, ὁ Ἱερισέης (700 Μ. μακρός), πηγάζων ἐκ τῆς Σελεγγαίας πηγῆς, ἦτις χύνεται εἰς τὴν μεγάλην Βαϊκάλην λίμνην (630 τετρ. Μ.) καὶ ὁ Δέρας (600 Μ. μακρός),

"Ορη.

Ἐκτὸς τῶν πρὸς Δ. Οὐραλίων καὶ τῶν πρὸς Ν. Αλταίων, ὅρη λόγου ἔξια εἰς τὴν Σιβηρίαν, περὶ μὲν τὴν Βαϊκάλην λίμνην εἶναι τὰ Δαουρικά, βορειοανατολικῶς δέ, περὶ τὰς πηγὰς τοῦ Ἀμούρ καὶ Λένας, τὰ Ιαβλορρόΐα καὶ περαιτέρω τὰ ὅρη τῆς Καμτσιάτκας.

Πληθυσμός.

Τὴν Σιβηρίαν κατοικοῦσι, 1) Φιννικοὶ λαοί ('Οστιάται Σαμοιεῖδαι). 2) Εσκιμόοι (Τσουκτσοί καὶ Ἀλεύται). 3) Μογγόλοι (Καμτσάδαλοι, Τουγγοῦσοι καὶ Καλμούκοι). 4) Τούρκοι ('Ισκούτοι, Κιργίσιοι καὶ Βασκίροι).

Πόλεις.

Πόλεις δὲ εἰς τὴν Σιβηρίαν, διαιρουμένην εἰς 5 διοικήσεις καὶ 15 ἐπαρχίας, λόγου ἔξιαι εἶναι.

Εἰς μὲν τὴν δυτικὴν Σιβηρίαν Τοβόλσκη μετὰ 20 χιλ. Κ., πρωτεύουσα.—"Ομσκη, μετὰ 30 χιλ. Κ., παρὰ τὸν Ἰρτίσσιον, ἔδρα τῆς ὑπερπάτηης Διοικήσεως τῆς δυτικῆς Σιβηρίας. — Τόμσκη, πρὸς Α., μετὰ 35 χιλ. Κ.—Βαργαύ.η, πρὸς Ν. παρὰ τὸν Ὀθην, ἡ κυριωτέρα ὄρεινή πόλις τῶν μικρῶν Ἀλταίων.

Ἡ δὲ διοικησις Τουρκιστάρ, εἰς τὰ ΝΔ. τῆς Σιβηρίας, ἀποτελεσθεῖσα κατὰ τὸ μέγιστον μέρος ἐκ τῶν εἰς τὴν Κεντρικὴν Ασίαν κατακτήσεων, αἱς προσετέθη τῷ 1876

τὸ χανᾶτον. Κοχάρη ὑπὸ τὸ παλαιὸν ὄνομα Φερχάρα, διαιρεῖται εἰς δύο ἐπαρχίας, καὶ πόλεις ἀξιοσημειώτους ἔχει· τὴν Τασκέρτην, μετὰ 100,000 χιλ. Κ. καὶ τὴν Σαμαρκάρδην, πρωτεύουσαν τοῦ ποτὲ κατακτητοῦ Ταμερλάνου. Ἐνταῦθα εἶναι ὁ ἐξ ιασπίδος κατεσκευασμένος τάφος αὐτοῦ μετὰ μεγάλου καὶ πολυτελοῦς θόλου.

Εἰς δὲ τὴν ἀνατολικὴν Σιβηρίαν κείνται· Ἰρκούτσκη, μετὰ 35 χιλ. Κ. παρὰ τὸν Αγγίραν, ΒΔ. τῆς Βαικάλης.—Κιάχτα ΝΑ., ἔχουσα ἐμπόριον μετὰ τῆς Κίνας.—Τακούτσκη ΒΑ., παρὰ τὸν Λέναν, ἀσκοῦσα ἐμπόριον λευκοτιθίδων.—Οχότσκη, παρὰ τὴν ὁμώνυμον θάλασσαν.

Ἡ δὲ χερσόνησος Καμτσιάτκα, διασχιζομένη ὑπὸ λόγου ἀξίων σειρῶν ἡφαιστείων [ύψος 14,000 π.], κείται εἰς τὴν Α. παραλίαν. Καὶ οἱ μὲν Καμτσάδοι (μόνον 5 χιλ.) εἶναι χριστιανοί. Ἐδραὶ δὲ τοῦ διοικητοῦ εἶναι ἡ Πετροπαντζέβσκη. Ἐνταῦθα προσέτι ἀνήκουσιν.

1) Αἱ 4 νῆσοι τῆς Νέας Σιβηρίας, ὑπὸ τὸν Β. Παγωμένον Ὀκεανόν. 2) ἡ παραχωρηθεῖσα ὑπὸ τῶν Σινῶν (1880) χώρα τῷ ἐκβολῶν τοῦ Αμούρ μετὰ τῆς μαλιστα λόγου ἀξίας Νικολαιέβσκης καὶ τῆς ἀπὸ τοῦ 1880 πρωτευούσης Χαβαρόβκας. 3) Ἡ μεγάλη νῆσος Σαχαλίη, ἀπέναντι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Αμούρ [2,240 τετρ. Μ.]

3. ΑΦΡΙΚΗ

[540,000 τετρ. Μ., 206 ἑκατομμύρια K.]

*Ορη καὶ ὁροπέδια,

"Ορη τῆς Αφρικῆς ἀξιολογώτατα εἶναι πρὸς Β. ὁ Ατλας, πρὸς Δ. τὸ Κόχκο (Νιγηριτικὰ ὄρη) καὶ πρὸς Α.

τὰ ὅρη τῆς Σελήνης. Σύμπαν δὲ τὸ πρὸς Ν. ἡμισυ ἐμφανίζεται ως πελώριον ὄροπέδιον, ἀνυψούμενον κλιμακηδὸν ἀπὸ Νοσκαὶ Α. πρὸς Δ. Ἡ δὲ θορεία τούτου ὄφρὺς ΒΑ. μὲν ἔχει τὴν ὄρειν ἡνίκα χώραν τοῦ Χαβάς ('Αβυσσηνίας), νοτιοδυτικῶς δὲ τὸ ὑψηλὸν Σουδάρ. Εἰς δὲ τὸ πρὸς θορείαν ἔχει τὴν Αφρικήν εκτείνεται τεράστιον καὶ πρὸς τὸ θόρειον Σουδάν ταπείνουμενον ὄροπέδιον, ἡ ἔρημος Σαχάρα, ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ωκεανοῦ μέχρι τῶν συνεχῶν Αἴγυπτιακῶν καὶ Νοοθιακῶν ὁρίσεων (166 χιλ. τετρ. Μ.). χωρίζει δὲ αὐτὴ τὴν ὑψηλὴν πεδιάδα τῆς Βαρθερίας πρὸς Δ. ἀπὸ τῆς χερσονήσου Βάρκας πρὸς Α.

Ποταμοί.

Μέγιστοι ποταμοί εἰναι ὁ Νεῖλος καὶ Νίγρος, οὗτοις καὶ πηγαὶ εὑρίσκονται ἐπὶ τοῦ ὄρους Κόρυγον. Ἐνώσας δὲ ὁ Νίγρος τὰ διαφόρα ρεύματά του φθάνει, "Ισας ἡδη ὀνομαζόμενος, πλησίον τοῦ Τιμπουκτοῦ εἰς τὴν μεσημβρινὴν ἀκρου τῆς Βρήμου, διασχίζει τὸ ὄρος Κόγκον, δέχεται παρ' αὐτοῦ τὸν Τσάραρ τὴν Βερούην καὶ χύνεται ως Κονάρας εἰς τὸν κόλπον τοῦ Βενίου.

Ο δὲ Νεῖλος (περὶ τὰ 860 Μ. μακρὸς) ἔχει ποταμὸν τῶν πηγῶν αὐτοῦ τὸν Λευκὸν ποταμὸν (Βαρελαϊαδῆρ), οστις ἔρει ἐκ τῆς θορείου ἀκρας τῆς ΝΔ. λίμνης Νεάρτας ἡ Οὐκερέβης πρὸιν δὲ φθάσῃ εἰς τὴν Νοοθίαν ἐνισχύεται ὑπὸ τοῦ Βαρελγαλάτην παρὰ δὲ τὴν Χαρτούμην ἐνοῦται μετὰ τοῦ ἐκ τῆς Αβυσσηνίας προερχομένου Βαρελαϊρέκη (χυανοῦ ποταμοῦ), καὶ δεξιόθεν δέχεται εἰς τὴν Νοοθίαν τὸν Τακκαζῆν ἡ Ἀτθάραν παρὰ δὲ τὴν Συήνην ('Ασσουάν) ἀποτελεῖ τὰ τελευταῖα ταχέα ρεύματα, καὶ διαρρέων τὴν Αἴγυπτον ἀνευ παραποτάμων, σγηματίζει τὸ Δέλτα καὶ χύνεται εἰς τὴν θαλασσαν διὰ δύο κυρίων θραχιόνων. ἡ "Αλλοι δὲ ποταμοί τῆς Αφρικῆς εἰναι ὁ Ζαΐρης ἡ

Κόγγος, χυνόμενος εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουινέας, καὶ οἱ Ἀριγγάρδης, Γαμβίας καὶ Σερεγάλης, τῆς Σενεγαμβίας, πηγάζοντες ἐκ τοῦ Κόγγου (Νιγρητικῶν ὥρέων) καὶ χυνόμενοι εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὡκεανόν, καὶ ὁ Ζαμβέζης ΝΑ., ἐκβάλλων εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὡκεανόν, ἀπέναντι τῆς Μαδαγασκάρης.

Φυτὰ καὶ ζῷα.

Συνήθως καλλιεργούμενον φυτὸν καθ' ὅλην τὴν Ἀφρικὴν εἶναι ὁ καφές, ὅστις εἶναι καὶ ιθαγενής, ὁ φοίνιξ, καὶ παντὸς εἴδους ἑλαιόδενδρος. Εἰς δὲ τὰ βασιλεῖαν τῶν ζώων ιθαγενεῖς εἶναι ἡ καμηλοπέρδαλις, οἱ ὄναργοι καὶ αἴγαγροι; ἔχει δὲ καὶ μέγαν πλοῦτον ὄρυκτῶν. Τῶν δὲ ιθαγενῶν κατοίκων οἱ πλεῖστοι εἶναι Νιγρητες καὶ θρησκεία ἐπικρατεῖ ἡ Μωαμεθανική.

Α' ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ

ΑΙΓΑΥΠΤΙΑΚΗ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ

[54,000 τετρ. Μ., 16/2]5 ἑκατομμύρια Κ.]

1. ΑΙΓΑΥΠΤΟΣ

Τουρκικὴ ἐπαρχία, ὑπὸ τὸν Μεγίμετρο Τεβρίχ [μετὰ τῆς ἐρήμου αὐτῆς 18,500 τετρ. Μ., 5/1]2 ἑκατομμ. Κ., ἐν οὓς 85,000 Ἐλληνες].

Ἡ ἐπιμήκης Αἰγυπτος, ὑπὸ τοῦ Νείλου διαθρεγχομένη, ἔχει πρὸς Α. μὲν τὰ συνεχῆ τῆς Ἀραβίας ὅρη, πρὸς Δ. δὲ τὰ Αιρυκά. Οἱ δύο δὲ κύριοι τοῦ Νείλου βραχίονες ἐκβάλλουσι παρὰ τὴν Διμιέττην καὶ Ῥούέτην.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ βροχὴ ἐν Αἰγύπτῳ εἶναι σπανία, ὁ Νείλος ἐδημιουργησε τὴν χώραν. Αἱ δὲ ἐν Αθυστηνίᾳ περιοδικαὶ βροχαὶ ἀρχίζουσι κατὰ τὸν Μάρτιον, καὶ γίνονται (ΓΕΩΓΡ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ)

αιτία νὰ υπερβαίνῃ τὰς ὄχθας αὐτοῦ ὁ Νεῖλος, καθιστᾶς
δὲ γόνυμην τὸ ἔδαφος μὲ τὴν ἡλὺν αὐτοῦ.

Εἶναι δὲ οἱ κάτοικοι τῆς Αἰγύπτου Ἀραβεῖς, καὶ διαι-
ροῦνται εἰς Φεδιάχους (χωρικοὺς) καὶ εἰς νομάδας Βε-
δουΐνοντας. Οἱ δὲ χριστιανοὶ Κόπται, ἀπόγονοι τῶν πα-
λαιῶν τῆς χώρας κατοίκων, εἶναι περὶ τὰς 150 χιλ.

Ἡ Αἰγύπτιος διατελεῖ νῦν ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν προ-
στασίαν καὶ διαιρεῖται φυσικῶς.

1) Εἰς τὴν "Ἄρω Αἴγυπτον" μὲ τὰ ἐρείπια τῶν παλαιῶν
ἐκατομπύλων Θηβῶν, εἰς ἀμφοτέρας τοῦ Νείλου τὰς πλευ-
ρὰς παρὰ τὰ χωρία Λουξόρου καὶ Καράκατον. Λίγες δὲ ἡ
"Ἄνω Αἴγυπτος" εἰς τὴν πόλιν τῶν καραβανίων Σιούτην.

2) Τὴν Μίσην Αἴγυπτουν, μετὰ τοῦ Καΐρου, ἔχοντος
330 χιλ. Κ. Εἶναι δὲ τὸ Καΐρον, ἐνθα καὶ ικανοὶ "Ἐλλη-
νες" ἐμπορεύονται, ἡ μεγίστη πόλις τοῦ Τουρκικοῦ κράτους
μετὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Παρὰ δὲ τὰ ἐρείπια τῆς
παλαιᾶς Μέμφιδος κείνται αἱ 40 πυραμίδες, τάφοι τῶν
παλαιῶν βασιλέων τῆς Αἰγύπτου. Ἡ δὲ μεγίστη, ἡ τοῦ
Χέοπος (422 π. ὑψηλὴ), κείται παρὰ τὴν θέσιν Γιζέχ.

3) Τὴν Κάτω Αἴγυπτον ἡ Δέλτα, μετὰ τῆς "Αἰλέξα-
ρειας, ἔχουσης 170 χιλ. Κ., ἐν οἷς πλεῖστοι "Ἐλλήνες".
Ἐκ ταύτης διευκολύνετο μὲν καὶ πρότερον ἡ μεταξὺ Εύ-
ρωπης καὶ Ἰνδίας συγκοινωνία διὰ τοῦ πόρου τὸ Σουέζ
ἀγοντος σιδηροδρόμου. Ἠδη ὅμως, ἀνοιχθείσης ὑπὸ τοῦ
Γαζήλου λεσσόφυτῆς 21 1/2 Μ. μακραρίας τοῦ Σουέζ διώρου-
γος (Νοεμ. 1869), ἔτι μᾶλλον αὐξάνεται ἡ συγκοινωνία
διὰ τῆς ἀτμοπλοΐας. "Ἄλλαι πόλεις ἐνταῦθα εἶναι Πόρτ-
Σαΐτ, ἐνθα ἀρχεται ἡ Μεσόγειος θάλασσα, καὶ Ισμαήλια,
ἐνθα εἰσβάλλει ἡ νέα διώρυξ τοῦ Νείλου. — Δαμέττη,
κατὰ τὸν Μεσαίωνα τὸ κλειδόν τῆς Αἰγύπτου, νῦν δὲ τὸ
κέντρον τῆς μετὰ τῆς Συρίας ἐπιμιξίας. — Ροζέττη

παρὰ τὸν δυτικὸν βραχίονα τοῦ Νεῖλου. Πρὸς Δ. δ' αὐτῆς Ἀβουκίρ, ὄχυρὸν φρούριον πλησίον αὐτοῦ ἐνίκησεν ὁ Ἀγγλος ναύαρχος Νέλσων τοὺς Γάλλους, τῇ 1 Αὔγουστου τοῦ 1798.

2) ΝΟΥΒΙΑ

Ο Νεῖλος ἐνταῦθα δέχεται παραπόταμον τὸν Ἀτβάραν ἢ Τακατζῆν.

Τὰ δὲ πρότερον ἀνεξάρτητα κράτη Άργυρολα, Σαχέρδυνον καὶ Σερραρέ, ἀποτελοῦσιν ἀπὸ τοῦ 1820 μέρος τοῦ Τουρκικοῦ κράτους τῆς Αιγύπτου. Πόλεις δ' ἐνταῦθα λόγου ἀξιαι εἶνε.

Χαρτούμη, ΝΔ. μετὰ 50,000 Κ., εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ κυνηγοῦ καὶ λευκοῦ Νεῖλου, κυριωτέρα ἔδρα τῆς δουλεμπορίας πρίν.—Βερβέρη, μετὰ 8,000 Κ.

Τὸ δὲ κράτος Κορδοφάρ ΝΔ., μετὰ τῆς πρωτευούσης Ἐ.λοβετήνης, καὶ τὸ Δαρφώρ, μετὰ τῆς πρωτευούσης Φασχέρης, ἀνήκουσι σήμερον ώσταύτως εἰς τὴν Τουρκικὴν ἀρχήν, ἥτις παρὰ τὸν Λευκὸν ποταμὸν προχωρεῖ ὁ σημερινὸς πλειστερον. Εσχάτως μάλιστα ἔφθασε μέχρι τῶν λιμνῶν Μουτάνης (Αλβέρτου) καὶ Ούκερέθης (Βικτωρίας).

3) ΑΒΥΣΣΗΝΙΑ ἢ ΧΑΒΕΣ.

Αὕτη εἶναι ὁρεινὴ χώρα μετὰ χιονοσκεπῶν ἀκρωρειῶν (ὑψους 14,000) π. ἀπ' αὐτῆς δ' ἐκρέει ὁ Ἀτβάρας. Ἡ δὲ πλήρης νήσων λίμνη Τσάρα διαρρέεται ὑπὸ τοῦ κνααροῦ Νείλου. Αναβαίνουσι δ' εἰς τὴν Αβυσσηνίαν ἐκ τῆς παρὰ τὴν Ερυθρὰν θάλασσαν Μασσανάς, ἣν κατέχουσι νῦν οἱ Ιταλοί.

Οἱ Αβυσσηνοὶ εἶναι ὁρθόδοξοι χριστιανοί, διατελοῦντες πρότερον ὑπὸ ἀρχηγὸν ἐδρεύοντα ἐν Αμχάρῃ ἢ Γορδάρῃ.

Λίσην δ' ἐπικινδύνους ἔχθροὺς ῥέουσι τοὺς πολεμικούς
Γάλλας, ὄρμωμένους ἐκ τῶν ἐνδοτέρων τῆς ἡπείρου.

Τὰ δὲ 3 βασιλεῖα Τίγρη, Ἀμχάραρ καὶ Σόαρ, ὑπέταξε
κατὰ τοὺς νεωτάτους γρόνους εὐτυχής τις νέος ἀργανταπει-
νῆς καταγωγῆς, ὁ Θεόδωρος. Ὁ Νέγρας ὅμως (ἥτοι ὑπέρ-
τατος βασιλεὺς) οὗτος συμπάσης τῆς Αιθιοπίκης ἐξεθρονί-
σθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν ('Απριλ. 1868). Ὁ δὲ νῦν βασιλεὺς
(ἀπὸ τοῦ 1880) καλεῖται Ιωάννης καὶ εἶναι λίσαν φιλέλλην.

4) ΒΑΡΚΑ ΚΑΙ Η ΧΩΡΑ ΤΟΥ ΑΤΑΛΑΝΤΟΣ ΒΑΡΒΑΡΙΑ

Δύο ἀπομεμονωμέναι καὶ κατὰ τὴν περιφέρειαν πολὺ διά-
φοροις ὑψηλαῖ πεδιάδες, μίκη μικρὸς πρὸς Α. καὶ μίκη μεγά-
λη πρὸς Δ., κατέχουσι τὴν βορείαν τῆς Ἀφρικῆς ὁρών.

A'. Η ΠΡΩΣ ΑΝΑΤΟΛΙΣ ΥΨΗΛΗ ΠΕΔΙΑΣ ΉΤΟΙ ΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟΝ ΤΗΣ ΒΑΡΚΑΣ

Ἡ Βάρκα χωρίζεται διὰ τῆς ἐρήμου τῆς Σαχάρας ἀπὸ
τῆς πρὸς δυσμὰς ὑψηλῆς πεδιάδος· εἰς δὲ τὰ ΝΑ. σύνο-
ρον ἔχει τὸ μέγα τοῦ ἐδάφους χαρηλωματικήν βορειοανα-
τολικήν Ἀφρικῆς. Ἐνταῦθα ἦνθησέ ποτε ἡ Κυρηναϊκὴ
πεντάπολις, περιώνυμος Ἐλληνικὴ ἀποικία. Ἀπὸ δὲ τοῦ
1879 κυβερνᾶται ἡ Βάρκα κατ' εὐθεῖαν ἐκ τῆς Κωνσταν-
τινουπόλεως, καὶ πρωτεύουσαν ἔχει τὴν Βιγγάλαρ, εἰς
τὴν μεγάλην Σύρτιν.

B'. Η ΠΡΩΣ ΔΥΣΜΑΣ ΥΨΗΛΗ ΠΕΔΙΑΣ ΉΤΟΙ Η ΒΑΡΒΑΡΙΑ

Εἰς ταύτην τὴν πλήρη χιόνος χώραν ὑψοῦται πρὸς
δυσμὰς μὲν ὁ Τύμηλός καὶ χιονοσκεπῆς "Ατ.λας" εἰς δὲ
τὴν πρὸς βορρᾶν παραλίαν ἐκτείνεται ὁ Μικρὸς "Ατ.λας"
καὶ εἰς τὰ βόρεια σύνυρα τῆς μεστῆς φοινίκων χώρας Βι-
λεδον.ιγερίδης ὁ Μέγας "Ατ.λας" μεταξὺ δὲ τῶν δύο
ὑψοῦται ὁ Κεντρικὸς "Ατ.λας".

Καὶ οἱ μὲν ιθαγενεῖς κάτοικοι, *Βάρβαροι* ἢ *Καθόλοι*,
ὑπεχώρησαν εἰς τὰ ἐνδότερον οἱ δὲ κάτοικοι τῶν πόλεων
καλοῦνται *Μαῆροι*, μήγαν ιθαγενῶν καὶ μεταναστῶν.

Περιλαμβάνει δὲ ἡ ὑψηλὴ αὕτη πεδιὰς τέσσαρος ἐπι-
κρατείας.

ἀ. Τὴν Τουρκικὴν ἐπαρχίαν Τρίπολιν (μετὰ τοῦ Φελιάρ).

Κύκλῳ μὲν τῆς περιφέλιας τοῦ ἐπικινδύνου κόλπου τῆς
Σύριδας (τῆς μεγάλης Σύρτιδος) εἶναι ἡ καθ' αὐτὸ τρί-
πολις πρὸς νότον δὲ ἡ σαστις Φεζὲλης εἰς τὴν ὑψηλὴν χώ-
ραν Τεθούηρ. Πόλεις δ' ἔνταυθα εἶναι.

Τρίπολις, λόγου ἀξία διὰ τὴν ἐπιμιξίαν μετὰ τῆς
Μουρζούκης, ἐμπορικῆς πόλεως κειμένης πρὸς νότον εἰς
τὸ Φεζὲλην, ὅπόθεν τὰ καραβάνια πορεύονται πρὸς τὸ Τιμ-
βοκτὸν ΝΔ., τὸ Βουρροὺ πρὸς Ν. καὶ τὸ Δαρφώρ ΝΑ.

β'. Ἡ προστατευομένη ὑπὸ τῆς Γαλλίας ἐπικράτεια τῆς Τύνιδος.

Αὕτη κεῖται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Καβεσίου (μικρᾶς
Σύρτιδος), ἔχουσα λαμπρότατον κλίμα. Πόλις δ' ἔνταυθα
εἶναι ἡ Τύρις, πρωτεύουσα μετὰ 120,000 Κ. καὶ τοῦ ὡ-
χυρωμένου λιμένος τῆς Γολέττας ΒΑ. δὲ τῆς Τύνιδος
σώζονται τὰ ἔρειπια τῆς Καρχηδόνος.

γ'. Ἡ Γαλλικὴ ἐπαρχία Ἀλγερία.
[12,100 τετρ. Μ.] Ανευ τῆς ἐγκαταλειφθείσης Γαλλικῆς
Σηγάρας 7,800 τετρ. Μ., ὑπὲρ τὰ 3 ἑκατομμ. Κ.]
Αὕτη περιλαμβάνει τρεῖς ἐπαρχίας, αἵτινες ἐκ τῶν
πρωτευούσῶν πόλεων καλοῦνται.
Ἀλγερία, μετὰ 65 χιλ. Κ., ἐπὶ τινος ὑψώματος πάρα

τὴν θάλασσαν, πόλις ὄχυρός.—*Κωροταρτίρη* (ἡ παλαιὰ Κύρτα), μετὰ τῆς νέας εὐλιμένου Φιλιππείης (πόλεως τοῦ Φιλίππου)—*Βόρρα* (ιππὼν ὁ βασιλικός) —*Οράρη*.

δ'. Φέζ καὶ Μαρόκκον.

(Σουλτανᾶτον Μαχρεβὲλ Ἀξά).

Μάλιστα λόγου ἀξιῶς πόλεις ἐνταῦθα εἶνε.

Φέζ, ἔχον βιομηχανίαν δερμάτων, ταπήτων καὶ χαλκωμάτων καὶ 80 χιλ. Κ. περίπου.— Μαρόκκον, μετὰ 50 χιλ. Κ. περίπου, εἰς τὰ κάτω τῆς χιονοσκεποῦς κορυφῆς τοῦ "Ατλαντος.—*Ταγγέριον*, μὲ καλὸν λιμένα.—*Μεκινέζη*, ἡ καθέδρα τοῦ σουλτάνου.—*Μογαδώρη* ἡ Σουαΐζα, εἰς ἀγονον παραλίαν.

Εἰς δὲ τοὺς Ἰσπανοὺς ἀνήκουσι τέσσαρα φρούρια, ὡν μάλιστα λόγου ἀξιῶν εἶνε ἡ *Κέουντα* ἢ *Σέπτα* (τόπος ἐξορίας τανῦν).

5) Η ΕΡΗΜΟΣ ΣΑΧΑΡΑ

[112 χιλ. τετρ. Μ., περίπου 2 1/2 ἑκατομμ. Κ.].

Ἡ ἀχανῆς αὕτη ἔρημος ἀρχίζει ἐκ τῆς παραλίας τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὡκεανοῦ, μεταξὺ τῶν Καναρίων νήσων καὶ τοῦ Πρασίνου ἀκρωτηρίου, καὶ φθάνει μέχρι τοῦ Νείλου, Δὲν εἶνε δὲ πανταχοῦ ὅλως διόλου ὁμοιόμορφος· μάλιστα δὲ εἰς τὸν ἀμμώδη τοῦτον ὥκεανὸν εὑρίσκονται, ὡς νῆσοι τρόπον τινὰ, ὁάσεις, τῶν ὅποιων ἡ μεγίστη, τὸ περιστοίχιζόμενον ὑπὸ ὄρέων Φεζάς, διαιρεῖ τὴν Σαχάραν εἰς δύο μέρη· καὶ τὸ μὲν πρὸς δυσμάς, τὸ καὶ μεγαλύτερον, Σαχέλ, ἥγουν, πεδιάς καλούμενον, στερεῖται ὕδατος καὶ ὁάσεων, τὸ πρὸς ἀνατολὰς ὅμως μικρότερον μέρος, ἥγουν ἡ Λιβυκὴ ἔρημος, ἔχει ἀρκετὰς σειρὰς ὁάσεων, αἵτινες διεύκολύνουσι τὴν μεταξὺ τῶν Ἀνατολικῶν καὶ Δυτικῶν τῆς

Βορείου Αφρικής έπιμιξίαν. Και πρὸς Α. μὲν ὁάσεων σειρὰ φθάνει παραλλήλως πρὸς τὸν Νεῖλον μέχρι τῆς μεγάλης ὁάσεως Δαρφώρ, ἀλλαὶ δὲ ὁάσεις πρὸς Β. φθάνουν διὰ τῆς Σιβᾶς καὶ Αὐγίλας μέχρι τοῦ χαμηλώματος τοῦ Φεζάρ.

Ο δὲ πληθυσμὸς τῆς Σαχάρας σύγκειται: 1) ἐξ Αράβων καὶ Βεδουΐνων, ἥγουν ἀνδρῶν τῆς ἐρήμου. 2) Τουαρέγων, κατοικούντων ἀνατολικὰ μέχρι τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούστης ἀπὸ τῆς Μουρζούκης πρὸς τὴν λίμνην Τσάδαν (εἰς τὸ Βόρειον Σουδάν). 3) Τερίονων (Τίβεων), ΝΑ. τοῦ Φεζάν.

6) ΣΕΝΕΓΑΜΒΙΑ

Κειμένη αὕτη ἀπέναντι τῶν νήσων τοῦ Πρασίνου ἀκρωτηρίου, ποτίζεται ὑπὸ τοῦ Σενεγάλη, Γαμβία καὶ Ριογράνδη, καὶ κατοικεῖται ὑπὸ τριῶν Νιγριτικῶν φύλων, τῶν Μαρδίγγων, Φουλλάχων καὶ Ιολόφων. Εἰνε δ' οἱ τελευταῖοι οἱ ωραιότατοι τῶν Νιγριτῶν.— Τὸ δὲ ἐμπόριον τῆς Σενεγαμβίας εὑρίσκεται εἰς τὰς χεῖρας τῶν Εὐρωπαίων ἀποίκων, τῶν Γάλλων παρὸ τὸν Σενεγάλην ("Άγιος Λουδοβίκος"), τῶν "Αγγλῶν παρὸ τὸν Γαμβίαν" καὶ τῶν Πορτογάλλων. Γίνεται δ' ἐντεῦθεν ἐξαγωγὴ πολλοῦ κόρμους.

7) ΣΟΥΔΑΝ "Η ΝΙΓΡΙΤΙΑ

Οὕτω καλεῖται ἡ μεσόγειος τῆς Αφρικῆς χώρα, ἡ κειμένη μεταξὺ τῆς Σενεγαμβίας καὶ τοῦ Κορδοφάν, καὶ μεταξὺ τῆς Σαχάρας καὶ τῶν ἀγγώνων τοῦ Ισημερινοῦ χωρῶν, ἔνθα ἐπικρατοῦσιν αἱ βροχαὶ τῶν τροπικῶν. Γέμει δὲ ὁ τόπος οὗτος ρέοντων καὶ λιμναζόντων ὑδάτων.

Μεγίστη δ' ἐν τῷ μέσῳ λίμνη εἶναι ἡ Τσάδα [640 τετρ. M.] μετὰ πολυαριθμῶν εἰς αὐτὴν χυνομένων ὑδάτων, ἵππων ποταμίων καὶ κροκοδείλων. Πλημμυρεῖ δ' ἐν καιρῷ τῷ βροχῶν.

Σπόουδαιοτάτη δὲ θέσις τῆς ἐνδοτέρω Βορείου Αφρικῆς,

καθό κέντρον τῶν 5 ὁδῶν τῶν καραβανίων, εἶναι τὸ Τιμονικτὸν (13,000 Κ.) μετὰ τῆς Καβάρας παρὰ τὸν Νιγρόν. Καὶ πρὸς δυσμὰς μὲν τῆς Τσάδης κεῖται τὸ καράτος Βουργοῦ, πρὸς ἀνατολὰς δὲ τὸ Δαρρώρ, ὅπερ ἀπὸ τοῦ 1874 ἀνήκει εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ πρὸς Α. συνορεύει μὲ τὸ Κορδοφάρ.

Β'. NOTΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ

8) ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΛΙΑ

Η μὲν Νότιος Αφρικὴ κατοικεῖται ἐν γένει ὑπὸ Νιγρήτων, ἡ δὲ Ανατολικὴ παραλία ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Γουαρδαφούνιου, ἀπέναντι τῆς Αραβίας, καὶ καλεῖται μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Δσούβα (ἀκριβῶς ὑποκάτω τοῦ Ἰσημερινοῦ) Σομαλία. Εἶναι δὲ οἱ Σομάλοι μίγμα Νιγριτῶν καὶ Αράβων, ληστρικοί, φονεῖς, ἀπιστοὶ καὶ ἔθροι τῶν Εὐρωπαίων. Ἀπὸ δὲ τοῦ Δσούβα μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Δελγάδου (ἀντικρὺ τῆς Βορείας ἀκρας τῆς Μαδαγασκάρης) ἐκτείνεται ἡ Σοναχελία μετὰ τῶν σουλτανάτου καὶ τῆς ἐπὶ νήσου πόλεως Ζαρζιβάρης (Ζαγγονεβάρης).—Πρὸς δὲ τὰ νοτιοδυτικὰ ὑψοῦται χώρα ὄρεινή περὶ τὸ Κιλιμάνταρον ὄρος (18,000^m) καὶ πολλοὶ κῶνοι ἡφαίστειοι, τὰ ὄρη τῆς Σελήνης τοῦ Ἑλληνος γεωγράφου Πτολεμαίου. Ἐσχάτως δὲ ἀνεκάλυψαν τὰς ἐξης μεγάλας λίμνας εἰς τὰ ἀνατολικὰ τῆς Κεντρικῆς Αφρικῆς: τὴν Μουτάνην ἥ λίμνην τοῦ Α.λέρτου, τὴν Ούκεβρόην ἥ τῆς Βικτωρίας (1,500 τετρ. Μ.), ἐξ ὧν ἐτρέφεται ὁ Λευκὸς Νεῖλος· ἔτι δὲ τὴν Ταγγαρυνίκαν, πρὸς Ν. τῆς Μουτάνης, τὴν Βαργέολορ (ὅθεν πηγάζει ὁ Κόργιος), τὴν Νιάσσαρ καὶ ἄλλας.—Τὸ δὲ πρὸς Ν. ἡμισύ τῆς Ανατολικῆς παραλίας, ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Δελγά-

δον μέχρι τῆς ἀποικίας τοῦ Κάπου, καλεῖται χώρα τῷ
Κάρρων.—Τὰ δὲ ἐνδότερα βρέχουται ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ
Ζαγμέλη καὶ ΝΔ. κεῖται ἡ Γκάμη λίμνη [14 τετρ. Μ.].
Πρὸς Α. δὲ τῆς λίμνης ταύτης, εἰς τὰ παρόλια, κεῖνται
καὶ χῶραι Μοζαμβίκη καὶ Σογάλα, τὰς ὁποίας οἰκειο-
ποιοῦνται οἱ Πορτογάλλοι. Πρὸς Ν. δὲ τῆς Σοφαλίας
κεῖται ἡ Ἀγγλικὴ ἀποικία Νατάλη, μεθ' ὑγιεινοῦ κλι-
ματος. Ἐδῶ ἐπολέμησαν ἐσχάτως οἱ Κάρροι Ζοντοὺ
κατὰ τῶν Ἀγγλῶν καὶ ἔφονεύθη ὁ οὐίος τοῦ Γ'. Ναπο-
λέοντος. Πρὸς Β. δὲ τῆς Νατάλης εἶναι ἡ Ολλανδικὴ
δημοκρατία τοῦ Ὁράγγη.

9) Η ΑΓΓΛΙΚΗ ΑΠΟΙΚΙΑ ΤΟΥ ΚΑΠΟΥ

(ΕΥΕΛΠΙΣ ΑΚΡΑ)

[11,420 τετρ. Μ., ὑπὲρ τὸ 1,000,000 Κ.]

Ὑπεράνω τῆς ἐπιπέδου παραλίας ὑψοῦται ἡ ὄρεινὴ χώρα
Καρρούνι, καὶ περαιτέρω τὸ ὅρος Κομπάσιοι (10,000 π).
Εἰς δὲ τὴν νοτίαν ἀκραν τῆς Καπείου χερσονήσου κεῖ-
ται τὸ ἀκρωτήριον (Κάποι) τῆς Καλῆς Εἰπίδος, ἡ
καθ' αὐτὸν νοτία ἀκρα τῆς ἡπείρου.

Οἱ δὲ ιθαγενεῖς Ὄττερτότται, ἔχοντες χροιὰν ῥυπαράν
έλαιιώδη, ὑπηρετοῦσι τοὺς Ἀγγλους. Καὶ πρὸς Ν. μὲν
τῆς ἀποικίας ἡ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου καὶ τοῦ βάχμα-
κος, πρὸς Β. δὲ ἡ κτηνοτροφία εἶναι οἱ μάλιστα προσεδο-
φόροι τῆς βιομηχανίας κλάδοι.

Εἰς δὲ τὰ νότια τοῦ Ταφελείου κόλπου κεῖται ἡ Καύ-
ταδη, μετὰ 45,000 Κ., τόπος ἀναψυχῆς τῶν πρὸς τὰς
Ἀνατολικὰς Ἰνδίας πλεόντων. Ωσαύτως δὲ πρὸς Ν. εύ-
ρισκεται τὸ Ταφέλιον ὄρος (3,446 π) καὶ ἡ Γραδεγθάλη,
ὅρμητήριον τῶν ιεραποστόλων τῆς Νοτίου Αφρικῆς.

10) ΝΟΤΙΟΣ (ΚΑΤΩ) ΓΟΥΙΝΕΑ

Η ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΒΟΥΝΔΑΙΩΝ ΛΑΩΝ

Αὕτη είναι παραλία πολλάς χιλιάδων ποδῶν ύψηλή, άγρια, βραχώδης και μακρός διαβρέχεται δὲ υπὸ τοῦ Κοάκια ποταμοῦ και τοῦ Ζαΐρου ἡ Κόγγου.

Οἱ δὲ μελανόχροοι κάτοικοι, κατὰ τὴν γλώσσαν αὐτῶν (Βούνδαι) Βουνδαῖοι καλούμενοι, εἰνε συγγενεῖς τῶν Κάφρων και Φετίσχοι, ὡτοι ἄγροικοι εἰδωλολάτραι.

Αἱ δὲ σπουδαιόταται Νιγριτικαι ἐπικράτειαι εἰνε Λούγγοι, θορείως τοῦ Ζαΐρου, και Κόγγοι, πρὸς Ν. αὐτοῦ.

Οἱ δὲ Πορτογάλλοι ἀντιποιοῦνται τῆς κυριαρχίας ἐπὶ τῶν χωρῶν Ἀγγώλης και Βεγγούελης.

11) ΒΟΡΕΙΑ (ΑΝΩ) ΓΟΥΙΝΕΑ

Η Βορεία Γουινέα ἔχει παραλίαν σχεδὸν πανταχοῦ ἐπίπεδον. Εἰς δὲ τὰ ἐνδότερα κεῖται τὸ ὄρος Κόγγοι, ἐκ τοῦ ὅποιου ῥέουσι τὰ πρὸς τὴν χώραν τῶν Νιγριτῶν ὕδατα. Τὸ δὲ θορειότατον μέρος τῆς παραλίας ταῦτης, ἐνεκα τοῦ "Ορυγγοῦ τοῦ Λέοντος" (1,000π.) καλεῖται Σιέρα Λεώνη. Τὰ μέγιστα δὲ προσοδοφόρος εἰνε ἡ Ἑξαγωγὴ τοῦ ἐλαίου τῶν φοινίκων. Οἱ δὲ κάτοικοι εἰνε ἀληθεῖς Νιγρητες μὲ ὄξυγώνιον πρόσωπον, πλαγίους κυνόδοντας, και κακὴν ὄσμὴν ἀποπνέοντες.

Ἐνταῦθα κεῖται ἡ Φρητόβρη, πρωτεύουσα τῆς Ἀγγλίκης ἀποικίας, συγκροτηθείσης ἐξ ἐλευθέρων χριστιανῶν Νιγριτῶν, ἐλθόντων ἐκ τῆς Ἀμερικῆς, ὅπως μὲ τὸ παραδειγμά των ἐκπολιτίσωσι τοὺς λοιποὺς Νιγρητας. Δευτεροὶ ὅμως δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἀποικήσωσιν ἐνταῦθα. "Ηδη δὲ πατοῦντες τὴν παραλίαν τοῦ Πεπέρεος εὐρίσκομεν τὴν αὐτόνομον δημοκρατίαν Λιβερίαν, ἡς πρωτεύουσα εἰνε ἡ Μορροβία. Ἐντεῦθεν ἔξαγονται φοινίκες, ἔλαιον

τῶν φοινίκων, ἐλεφάντινον ὄστοῦν, καφές, σάκχαρι καὶ λιγγίσεοις (πεπερόρριζα).

Ἄλλ' ἡ μάλιστα λόγου ἀξία τῶν Νιγηρίτῶν ἐπικράτεια εἶναι ἡ τῶν Ἀσχαρτίων, μετὰ τῆς πρωτευούσης Κουμασσίας περιλαμβάνει δὲ τὰς παραλίας τοῦ Πεπέρεος, τῶν Ὀδόντων καὶ τοῦ Χρυσοῦ, μετ' Ἀγγλικῶν ἀποικιῶν.— Η δὲ Λαγώση εἶναι ἐπιφανῆς ἐμπορικὴ πόλις εἰς τὰς ἔκβολὰς τοῦ ὄμωνύμου ποταμοῦ (ἐν τῇ παραλίᾳ τῶν δούλων).

Γ'. ΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗΝ ΝΗΣΟΙ

α. Εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ωκεανόν.

1) Σοκάτρα, εἰς τὸν Ἀδένιον κόλπον, ΝΑ. τῆς Ἀραβίας, θερμὴ μὲν καὶ ἔνευ ύδάτων, ἀλλὰ παράγουσα τὴν ἀρίστην ἀλόην.

2) Αἱ Σεϋχέλλαι καὶ Ἀμεράνται, βορειανατολικῶς τῆς Μαδαγασκάρης (Ἀγγλικαί).

3) Μαδαγασκάρη, (10,750 τετρ. Μ.), μετ' ἀξιολόγου σειρᾶς ὁρέων (12,000π) καὶ ὄροπεδίων. Εἶναι δὲ νησος γόνυμος πρὸς Β. καὶ Α., ἔχουσα φυτείχν τρυφεράν. Καὶ οἱ μὲν κατοικοὶ (2 1)2 ἑκατομμ.)., Μαδαγάσσοι καλούμενοι, εἶναι πρὸς Α. Μαλαιῖοι. "Αγγλοι δὲ καὶ Γάλλοι ἔχουσιν ἀποικίας ἐνταῦθα.

4) Αἱ 18 Κομόριοι νῆσοι, εἰς τὸν βόρειον εἰσπλόνυ τοῦ Μοζαμβικείου πορθμοῦ.

5) Αἱ Μασκαρέναι, πρὸς ἀνατολὰς τῆς Μαδαγασκάρης, ἡφαίστειοι. "Ἐνταῦθα δὲ ἀνήκουσιν α. ὁ Μαυρίκιος (πρότερον νῆσος τῆς Γαλλίας [Φράντσες]), ἀπὸ τοῦ 1814 Ἀγγλική· 6. ἡ Ρεουκιώτ (πρότερον Βουρβώτ), Γαλλική, μετὰ δυνατοῦ, ἐνεργοῦντος δ' ἔτι, ἡφαίστειον.

6'. Εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὡκεανόν.

1) Αἱ τρεῖς ρῆσοι τῆς Ἀραγύγης, ὃν ἡ μεγίστη ἀπὸ τοῦ ἀνακαλύψαντος καλεῖται Τριστάρη Δαχούγχα, μετὰ ώρχιστάτου κλίματος. Εἶναι δὲ Ἀγγλική.

2) Ἀγία Ελένη, Ἀγγλική, μετὰ τῆς κυριωτέρας θέσεως Ιάχωβου πόλεως (Τζεϋμστάουν), ἔνθα λαμβάνουσιν ἀναψυχὴν οἱ πλέοντες πρὸς τὰς Ἰνδίας. Ἐδῶ ἐξωρίσθη καὶ ἀπέθανεν ὁ Α'. Ναπολέων (5 Μαΐου 1821).

3) Ἀσσερσίων (τῆς Ἀναλήψεως), Ἀγγλική, ἔχουσα γιγαντιαῖς γέλωνας.

4) Αἱ τέσσαρες ρῆσοι τῆς Γονύρεας, ἣτοι Φεργαοδόπωρ καὶ Ἀρροβώρ, Ἰσπανικαὶ. Πρίγκιπος καὶ Ἀγιος Θωμᾶς, Πορτογαλλικαί.

5) Αἱ ρῆσοι τοῦ Πρασίρου ἀκρωτηρίου, Πορτογαλλικαί. Ἀξιολογωτάτη δὲ πασῶν νῆσος εἶναι ὁ Ἀγιος Ιάχωβος. (Σὰτη Ιάγος).

6) Αἱ Καράριαι ρῆσοι, ἀπόκρημνοι μὲν καὶ ἡφαίστειοι, ἀλλὰ πολὺ εὔφοροι / ρῆσοι τῷ Μαχάρῳ παρὰ τοῖς παλαιοῖς· εἶναι δὲ Ἰσπανικαί. Μάλιστα δὲ λόγου ἀξιαὶ εἶναι Φέρρος, ὅποθεν διέρχεται ὁ πρώτος μεσημβρινὸς (Εισαγωγὴ, σελ. 6) καὶ ἡ Τερερίφα (42 τετρ. Μ.) μετὰ τοῦ ὄρους Πίκον Δετενδεσίου (Πρήδων τοῦ Ἀδου, 12,200π.). Ἐνταῦθα εἶναι ἡ πατρὶς τῶν ἡδυφρώνων πτηνῶν καραρίων.

7) Αἱ Μαδέραι, ώσαύπτως ἡφαίστειοι, Πορτογαλλικαί. Τούτων ἀξιολογώτεραι εἶναι ἡ Μαδέρα, περίφημος διὰ τὸν οἶνόν της, καὶ τὸ Πορτοσάρτορ.

8) Αἱ ἐρέα Αζόριοι, Πορτογαλλικαί, ώσαύτως ἡφαίστειοι· τούτων μάλιστα λόγου ἀξιαὶ εἶναι ὁ Ἀγιος Μιχαὴλ καὶ ἡ Τερκείρα. ἀποτελοῦσι δὲ μετὰ τοῦ συμπλέγματος τῶν νῆσων τῆς Μαδέρας ἐπαρχίαν τῆς Πορτογαλίας.

4. ΑΜΕΡΙΚΗ

"Η ΝΕΟΣ ΚΟΣΜΟΣ"

[700,000 τετρ. Μ., 100 έκατομμ. Κ.]

Θέσεις και χερσόνησοι.

Η Αμερική κατὰ τὸ βορειειδυτικὸν μέρος κεῖται πλησιέστατα εἰς τὴν Ἀσίαν μεταξὺ τοῦ Ἀμερικανικοῦ ἀκρωτηρίου Πρίγκιπος τῆς Ονδίας καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Ἀσίας, ὅπου εἶναι ὁ Βεργίγιος πορθμός. Συνίσταται δὲ ἡ στερεὰ ἐκ δύο σχεδὸν ἑπτοσης μεγάλων ὁρθωγώνιων τριγώνων, συνδεομένων διὰ τῆς στενῆς Μέσης Ἀμερικῆς (περὶ τὸν ισθμὸν τοῦ Παναμᾶ, ἐνθα γίνεται πλευστὴ διώρυξ).

"Οπως δ' ἡ ἀπέναντι κειμένη Ἀφρική, στερεῖται ἡ Νότιος Ἀμερικὴ χερσονήσων. Τούναντίον δὲ τὸ βόρειον ἦμισυ τοῦ μέρους τούτου τῆς γῆς ἔχει ὀξιολόγους χερσονήσους, ἥγουν πρὸς Α. μὲν τὴν Λαβραδωρίδα, τὴν Νέαρ Βροντοβίγηρ, τὴν Νέαρ Σκωτίαρ, τὴν Φλωρίδα* καὶ τὴν Γονκατάρηρ, πρὸς Δ. δὲ τὴν Καλιγορίαρ. Προέχει δὲ κατὰ τὴν ποικιλίαν τῶν περὶ αὐτὴν νήσων εἰς τὰ βόρεια καὶ βορειανατολικά, ἔτι δὲ τὸ πληθυσμὸς αὐτῶν εἰς τὸ πρὸς Ν. μέγα πέλαγος.

"Ορη.

Τὸ κύριον σύστημα τῶν συνεχῶν ὄρέων εἶναι αἱ Ἀρδεις, οἵτοι αἱ Κορδιλλέραι τῷ "Ἀρδεωρ, γέμουσαι ἡφαίστειῶν κορυφῶν ὑψηλῶν χωρῶν καὶ μεταλλείων.

Αἱ δὲ Ἀρδεις τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς ὄνομάζονται κατὰ τὰς χώρας, τὰς ὁποίας διέρχονται, ἥγουν· τῆς Παταγω-

(*) Πρὸς Β. ταύτης κατασκευάζεται νῦν πλευστὴ διώρυξ.

ρίας, Χιλής, Βολιβίας, Περούνας, τοῦ Κουντού καὶ τῆς Νέας Γρεγάδας.

Πρὸς Β. δὲ τῆς Παταγωνίας εἰς τὴν Νότιον Αμερικήν, ὑψηλὰ ὄροπέδια περικλείονται ὑπὸ συνεχῶν ὄρέων. Καὶ εἰς μὲν τὴν Χιλήν ἀξιούν λόγου εἶναι τὸ ὑψηλότατον Ἀκογκάγονον (21,039π), βορειότερα δέ, εἰς τὴν Περούνα, δύο ἀλύσεις τῶν Βολιβιακῶν Ἀρδεων περικλείουσι τὴν μεγάλην ὄρειν ἣν κοιλάδα τῆς Τιτικάκας λίμνης (11,827π ὑπεράνω τοῦ Εἰρηνικοῦ Ωκεανοῦ), ἔχουσαι πρὸς Α. τὸ Σωράταιον (23,100π) καὶ Ἰ.λιμάνιον. Καὶ ἐπὶ μὲν τῆς δυτικῆς πλευρᾶς ἔχουσιν αἱ Ἀρδεῖς τοῦ Κουντού ὑψηλοτάτην ἀκρώρειαν τὸ Κυμβόρασον (10,768π), ἐπὶ δὲ τῆς ἀνατολικῆς τὸ Κοτοπάξιον καὶ τὴν Ἀρτισάραν. Ωσαύτως δὲ εἰς τρεῖς βραχίονας διαιροῦνται αἱ Κορδιλλεραὶ τῆς Νέας Γρεγάδας, χωριζόμεναι διὰ τοῦ Ρεύματος τῆς Μαγδαληνῆς καὶ τοῦ Καύκα ποταμοῦ.

Μετὰ δὲ τὸ χαρηλώμα τοῦ Παραμόριχίουσιν εἰς τὴν Κεντρικὴν Αμερικὴν αἱ Ἀνδεῖς μὲν λόφους (300—500π). ἐπειτα δὲ προβαίνουσι κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος πυκναὶ ἡφαιστείων σειραῖ (10—15,000π), εἰς τὰς ὑψηλὰς χώρας τῆς Γονατεμάλας, μέχρι τοῦ Τεχνονατεπέκουν κατόπιν προστίθεται παρευθὺς τὸ ὄροπέδιον τοῦ Μεξικοῦ (1000π) διατεμνόμενον κατὰ τὴν ἐξ Α. πρὸς Δ. διεύθυνσιν ὑπὸ τῶν ὑψηλοτάτων ἡφαιστείων κορυφῶν τῆς Μέσας Αμερικῆς, οἷα ἡ τοῦ Ποποχατεπέτ.λον. Περαιτέρω δὲ πρὸς Δ. μὲν ὑψοῦνται αἱ Παράλιαι Ἀ.λπεις τῆς Καλιφορνίας μετ' ἐσθεσμένων καὶ ἐνεργῶν ἡφαιστείων, ἐξ ὧν μάλιστα λόγου ἀξιούν εἶναι τὸ ὑψηλότατον ὅρος τῆς ἡπείρου τῆς Βορείου Αμερικῆς, ὁ Ἀγιος Ηλίας (ὑπὲρ τὰς 17,000π), πρὸς Α. δὲ αἱ Ἀρατολικαὶ Κορδιλλεραὶ, αἵτινες Σιέρρα Μάδρη κατὰ πρῶτον καλούμεναι, φέρου-

σεν ἔπειτα μέχρι τῆς βορείου Παγωμένης θαλάσσης τὸ ὄνομα τῶν Βραχωδῶν Ὀρέων (12,730π.).

Ἐκτὸς δὲ τούτων ἔχει ἡ Ἀμερικὴ ἔξι χωριστὰ ὄρέων συμπλέγματα.

ἀ.) Εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικήν.

1) Τὸ Ἀπαλαχικὸν Ἀκαδικὸν σύμπλεγμα διαιρούμενον διὰ τοῦ Οὐδσονείου κόλπου εἰς τὰ νότια Ἀ.λ.λεγάρια Ὀρη, καὶ τὴν πρὸς βορρᾶν ὄρειν ἣν χώραν τῆς Νέας Ἀγγλίας καὶ Ἀναδίας (Νέας Σκωτίας).

2) Τὰ συνεχῆ ὄρη τῶν Μεγάλων Ἀρτιλλῶν, γῆστων εἰς τὴν πρὸς Ν. Ἀντιλλικὴν Θάλασσαν.

β'.) Εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικήν.

3) Εἰς τὰ βορειότατα, τὰ παράλια συνεχῆ ὄρη τῆς Βερεζούελης ἐκτεινόμενα μέχρι τῆς νήσου Τρινιδάτης.

4) Ἡ ὄρεινη πυραμὶς τῆς Σιέρας Νεφάδας τῆς Ἀγρίας Μάρθας (18,000π.).

5) Ἡ ὑψηλὴ χώρα τῆς Γονιάρρης μετὰ τῶν Παριμίων Ὀρέων.

6) Τὸ Σύμπλεγμα τῶν Ὀρέων τῆς Βρασιλίας, σχεδὸν τὸ 1)6 τῆς ὅλης ἐπρφνείας τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς.

Πεδιάδες.

Εἰς τὴν χαμηλὴν χώραν (2)3 τῆς ὅλης ἡπείρου) διαχρίνομεν ἔξι μεγάλα μέρη.

1) Τὴν πεδιάδα τοῦ ποταμοῦ Μακκερζίη, χυνομένου εἰς τὸν βόρειον Παγωμένον Όκεανόν, καὶ τὴν τοῦ Νελσωτος, χυνομένου εἰς τὸν Οὐδσονείον κόλπον.

2) Τὴν πεδιάδα τοῦ Μισσισιπῆ καὶ τὰ πεδία (Σαζόννας) τοῦ Μισσούρη εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας.

3) Τὰς πεδιάδας τοῦ Ὀρειόκον, εἰς τὰ BA. τῆς Νο-

τίου 'Αμερικής, καὶ τῆς Βερεζούε.ης, μετὰ τῶν μὴ ἔχοντων λόφους, καταφύτων δὲ πεδίων, Λιαροούιρ, πρὸς Β.

4) Τὰ Λιαρόσια, ἦτοι δασώδη πεδία τοῦ ποταμοῦ τῶν 'Αμαζόνων, μεταξὺ τῶν "Ανδεων τῆς Γουιάνης καὶ τοῦ 'Ατλαντικοῦ 'Ωκεανοῦ.

5) Αἱ Παμπάσαι, πληρεις θάμνων καὶ δασῶν πεδιάδες τοῦ 'Ρίου Δελατ.λάτα, εἰς τὰ νότια τῆς Βραζιλίας.

Ποταμοί.

Τῶν ποταμῶν τῆς 'Αμερικῆς εἶνε ἀνεπαίσθητος ἡ κλεσίς, ἐκτὸς τῶν παραλίων ποταμῶν τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰ 'Αλλεγάνυα, ὅρη. Χύνονται δέ.

Α'. Εἰς τὸν Βόρειον Παγωμένον 'Ωκεανόν.

'Ο Μακκερζίης (425 Μ. μακρός), ἀπὸ τῶν Βραχωδῶν 'Ορέων μέχρι τῆς 'Αταβάσκας λίμνης, "Ελερρος καλούμενος. Μεταβινεῖ δὲ ως Ποταμὸς τῷ Δούλωρ εἰς τὴν μεγάλην Λίμνην τῷ Δούλωρ, καὶ δέχεται κατόπιν τὰ ὕδατα τῆς Βαιρίου, ἥτοι 'Αρκτείου Λίμνης.

Β'. Εἰς τὸν Μέγαν 'Ωκεανόν.

α.) 'Ο Κονιγχάκης ἢ 'Γούκωρ, νοτιανατολικῶς τοῦ Βεριγγίου πορθμοῦ.

β'.) 'Ο Κολομβίας ἢ 'Ορεγόνης (300 Μ. μακρός), εἰς τὰ ΒΔ. τῶν Ηγωμένων Πολιτειῶν.

γ'.) 'Ο Κολοράδος (330 Μ. μακρός), μετὰ τοῦ Γι.λα, εἰς τὸν Καλιφόρνιον κόλπον χυνόμενος.

Γ'. Εἰς τὸν 'Ατλαντικὸν 'Ωκεανόν, διὰ τοῦ Ούδσονίου κόλπου.

α.) 'Ο Σασκατχεβάρ, πηγαίων ἐκ τῶν Βραχωδῶν 'Ορέων καὶ χυνόμενος εἰς τὴν Ουταπέργην Λίμνην (60 Μ. μακράν), ἀφ' ἧς ἐκρέουσιν ὁ Νέλωρ καὶ Σέβερρος. Κατ' εὐθεῖαν δ' εἰς τὸν 'Ωκεανὸν ἐκβάλλουσιν.

α.) 'Ο ποταμὸς τοῦ 'Αγίου Λαυρεντίου (450 Μ.

μακρός), ἐκρέων ἀπὸ τῶν 5 Καναδικῶν λιμνῶν, αἵτινες κείνται ὑπεράνω ἀλλήλων εἰς 4 ὄροπέδια· ἥγουν τῆς Ἀρωῆτοι Ὑπερτέρας Λίμνης, (μεθ' ἣς συγκοινωνεῖ ἡ Νιπιγόρη Λίμνη), τῆς Μιχιγάνης, τῆς Ούρσκης, τῆς Ἐρίης καὶ τῆς Ὁρταζίου, εἰς τὴν ὁποίαν κατακρημνίζονται οἱ καταράται τοῦ Νιαγάρα (160 π.).

6'.) Οἱ Ἀτλαντικοὶ παράλιοι ποταμοί, ἦτοι ὁ τοῦ Ἀγ. Ιωάννου ἐκβάλλων εἰς τὸν Φούρδιον κόλπον, μεταξὺ τῆς νέας Σκωτίας καὶ τῆς Νέας Βρουνσβίγης, ὁ Δελαονάρης, ὁ Σουσεχαρρᾶς χυνόμενος εἰς τὸν Κησαπήκιον κόλπον, ὁ Ποτομάκειος καὶ ὁ Ιακώθειος ποταμός.

Διὰ δὲ τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου.

Οἱ Μισσισιπῆς (ἥτοι « πατὴρ τῶν ὑδάτων », 890 Μ. μακρός), πηγάζων ἐκ τῆς ὑψηλῆς Ἰτάσκας λίμνης. Οὗτος δέχεται ἀριστερόθεν μὲν τὸν Ὅχιον (250 Μ. μακρόν), δεξιόθεν δὲ τὸν Μισσουρῆν παρὰ τὸν Ἀγιορ Λουδούκιον, τὸν Ἀρχάραρ καὶ τὸν Ἐρυθρόν.

Διὰ δὲ τῆς θαλάσσης τῶν Ἀντιλλῶν.

α'.) Οἱ Ἀγιος Ιωάννης τῆς Γουατεμάλας, πηγάζων ἐκ τῆς λίμνης Νικαραγούνας.

β'.) Οἱ Ατράτος, χυνόμενος εἰς τὸν Δαριένιον κόλπον.

γ'.) Οἱ ποταμοὶ τῆς Μαγδαληνῆς μετὰ τοῦ Καούκα, ἐν τῇ Νέᾳ Γρανάδᾳ τῆς Νοτίου Αμερικῆς.

Κατ' εὐθεῖαν δὲ εἰς τὸν Ατλαντικὸν Ωκεανόν.

α'.) Οἱ Οριάκος (300 Μ. μακρός), ἔχων πιθανῶς τὰς πηγὰς εἰς τὰ ὅρη τῆς Νέας Γρανάδας. Οὗτος δέχεται μὲν ἀριστερόθεν τρία παραπόταμα, διὰ δύο δὲ Βραχίόνων (ῶν εἰς καλεῖται Καστικιάρης), συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ Ρίου Νέγρου καὶ,

β'.) Τοῦ ποταμοῦ τῶν Αμαζόνων (770 Μ. μακροῦ), ὃς τις πηγάζων ἐκ τῆς ἐπὶ τῶν Ἀνδεων λίμνης Λιαουρι-

(ΓΕΩΓΡ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ)

χόχας, μέχρι μὲν τῆς εἰσροής του Ούκαϊ. Η ὄνομαζετατ *Μαρίνωρ*, μέχρι δὲ τῆς του *Μαδίρα* Σολιμόδεις. Κατὰ δὲ τὰς ἐκβολὰς ἔχει δύο βραχίονας, τὸν πλατύτερον βόρειον καὶ τὸν ὀλιγώτερον πλατὺν νότιον, *Πάραρ* καλούμενον καὶ δεχόμενον δύο παραπόταμα.

γ'.) Οι παράλιοι ποταμοὶ τῆς Γουϊάνης, *Έσσεκίβος* καὶ *Δεμεράρυς*.

δ'.) Ο *Άγιος Φραγκίσκος* (390 Μ. μακρός), πηγάζων ἐκ τῆς ὑψηλῆς χώρας τῆς Βραζιλίας.

ε'.) Ο *Ρίος Αελαπλάτας* (480 Μ. μακρός), ἀποτελούμενος ἐκ του *Παραγουάη*, μετὰ τῶν δεξιόθεν παραποτάμων *Πιλκομαύου* καὶ *Βερμεΐου*, καὶ ἐκ του *Παρά-*

Πληνουσμάς.

Ο πληθυσμὸς τῆς *Αμερικῆς* (100 ἑκατομ.) σύγκειται ἐκ τῶν ιθαγενῶν κατοίκων τῆς χαλκοχρόου φυλῆς (*Ινδῶν*) καὶ τῶν ὑπὲρ τὰ 50 ἑκατομ. λευκῶν, ὅμιλούντων τὴν *Αγγλικὴν* καὶ ἄλλας Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας. Περίπου δὲ 7 ἑκατομ. εἶναι οἱ ἐκ τῆς *Αρραικῆς* εἰσαχθέντες Νίγρητες. Εἰς ἀπασχον δὲ τὴν *Αμερικὴν* εἶναι τὴν σήμερον κατηργημένην ἡ δουλεία, καθότι καὶ πανταχοῦ ἐπικρατεῖ ὁ *Αγγλικὸς πολιτισμός*.

A'. ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

1. Δανικὴ βόρειος *Αμερικὴ* ἡ *Γροιλλανδία*.

[39,000 τετρ. Μ. (;) περίπου 10,000 Κ.].

Ταύτης, ΒΑ. κειμένης, κατοικεῖται μόνον ἡ πρὸς Δ. παραλία, ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου *Φαρεβέλλου* μέχρι τῶν *Αγγλικῶν* τόπων. Καὶ τῶν μὲν *Έσκιμων* καὶ ἀποικίας

φθόνουσι μέχρι τῶν βορειοτάτων (78° βορείου πλάτους), ἐκ δὲ τῶν 13 τὸν ἀριθμὸν Δανικῶν ἀποικιῶν (ἰδρυθεισῶν ὑπὸ ιεραποστόλων) σπουδαιόταται εἶναι ἡ Γοδχάβη, ἡ Ιονιαρσχάβη καὶ ἡ Οὐπεριβίκη ($72^{\circ} 55'$).

2. Βρετανικὴ Βόρειος Αμερική.

[153,000 τετρ. Μ., μετὰ περίπου 4,500,000 Κ.]

Εύθετα γραμμή, ἀγορανή ἐκ τοῦ ἀκρωτηρίου Βαρρόου, NA. τοῦ Βεριγγίου πορθμοῦ, μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Καρόλου εἰς τὴν Λαβραδωρίδα, σημαίνει περίπου τὸ βόρειον σύνορον τῆς Αμερικανικῆς ἡπείρου, εἰς τὴν ὅποιαν βαθέως εἰσδύει ὁ Οὐδσόνιος κόλπος πρὸς νότον· τούναντίον δὲ προέχει τῆς γραμμῆς ταύτης ἡ χερσόνησος *Me.lli.η*, BA. Συμπλέκεται δὲ περὶ ταύτην μέγα πλῆθος νήσων, ὡν βορειοτάτη μὲν εἶναι ἡ *Me.lli.η*, νοτιανατολικὴ δὲ ἡ *Βαφίειος χώρα*. Εἰς δὲ τὴν εἰσοδον τοῦ Οὐδσονείου κόλπου κεῖται ἡ *Σουθαμπτώρ*. Μεταξὺ δὲ τούτων καὶ τῆς νήσου Γροιλλανδίας εἶναι ἀδύνατον νὰ πλεύσῃ τις πρὸς τὴν Ασίαν, ἔνεκα τῆς βραχυγρονίου τῶν πάγων ἀναλύσεως.

Ἡ δὲ ἡπειρος τῆς βορείου Βρεττ. Αμερικῆς διαιρεῖται.

1) Εἰς τὴν Δυτικὴν παραλίαν, ἥτοι *Βρεττανικὴν Κολομβίαν*, μετὰ τῆς νήσου τῆς *Βασιλίσσης Καρλόττας* καὶ τῆς νήσου *Κονάδρας* ἡ *Βαγκούβερης* πρὸς νότον. Εἶναι δ' αὕτη ἀπὸ τοῦ 1871 ἡνωμένη μετὰ τοῦ Καναδίου δεσμοῦ. Πρωτεύουσα ἐνταῦθα εἶναι ἡ ἐν τῇ Βαγκούβερη *Βικτωρία*.

2) Τὴν χερσόνησον *Λαβραδωρίδα* ($25,000$ τετρ. Μ. $3,500$ Κ.) μετὰ τῶν ἐν τῇ ἀνατολικῇ παραλίᾳ *Nairn*, *Ogierthā.ης*, *Όκκακης*, *Χεβρώρ*, *Pámaς*, καὶ *Ζοάρης*.

3) Τὰς *Χώρας* τοῦ *Ούδσοριον* κόλπου, μεταξὺ τῶν

Βραχωδῶν ὄρέων καὶ τοῦ Οὐδσονέου κόλπου, ἀνηκούσας ἀπὸ τοῦ 1869 εἰς τὸν Καναδαῖον δεσμόν. Οἱ δὲ σταθμοὶ τῶν "Αγγλων δερματοπωλῶν φθάνουσι σχεδὸν μέχρι τῆς Πικγκμένης θαλάσσης, καὶ κυριώτερος αὐτῶν εἶναι τὸ Φρούριον Ουτ.τ.λιαμ περὶ τὴν Ἀνω (Υπερτέραν) λίμνην.

4) Τὴν *Maritobār*, παρὰ τὸν Ἐρυθρὸν ποταμόν, πρὸς Ν. τῆς μεγάλης Οὐτινιπέγης λίμνης.

5) Τὰς Χώρας τῷρ *Bρετταρικῶν* ἀποικιῶν πρὸς Α., συναποτελούσας τὸν *Kαναδαῖον* δεσμὸν ἀπὸ τοῦ 1867. Εἰς ταύτας ἀνήκουσιν.

α.) 'Ο *Kαναδᾶς* ("Αἴρω καὶ Κάτω"). Ενταῦθα ἀξιολογώτεροι πόλεις εἰναι. *Τορόντον*, μετὰ 90,000 Κ. καὶ *Κινγκτων* περὶ τὴν Ὀντάριον λίμνην.—*Mοντρέϊ.λη.* μετὰ 140 χιλ. Κ., κέντρον τῶν σιδηροδρόμων τοῦ Καναδᾶ.—*Κεβέκη*, μετὰ 60,000 Κ., πόλις εὐλίμενος. Πρωτεύουσα δὲ τοῦ "Αἴρω καὶ Κάτω" Καναδᾶ εἶναι ἡ Ὁτάβα.

Σημ. Ολόκληρος ὁ Καναδᾶς ἀνῆκε μέχρι τοῦ 1763 εἰς τοὺς Γάλλους.

6.) 'Η *Nέα Βρουναβίη*, παρὰ τὴν δεξιὰν ὅχθην τῶν ἔκβολῶν τοῦ Λαζαρεντίου, μετὰ τῆς πόλεως τοῦ "Αγίου Ιωάννου".

γ.) 'Η *Nέα Σκωτία* (*Ακαδία*) μετὰ τῆς εὐλιμένου *A.λιγάξης*, ἔχουσας 40,000 Κ.

δ.) 'Η *ηγσος* τοῦ πρίγκιπος *Ἐδουάρδου*, πολὺ γόνιμος.

ε'.) Αἱ *Βερμοῦδαι* γῆσσοι, εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ ἐκ τῆς *Nέας Φουδλανδίας* πρὸς τὰς *Βαχαμικὰς* νήσους, πρὸς Β. τῶν *Μεγάλων* Ἀντιλλῶν. Εἰναι δ' αὗται 365 μικρόταται γῆσσοι [ἔχουσαι ὅμως ἐμβαδὸν μόλις 1 τετρ. Μ.] καὶ παρέχουσι μὲν ξυλείαν κέδρων, προσθέλλονται ὅμως ἐνίστε υπὸ τοῦ κιτρίνου πυρετοῦ.

3. Αἱ ἡγωμέναι πολιτεῖαι τῆς Βορείου Ἀμερικῆς.
[170,000 τετρ. Μ., ὑπὲρ τὸ 50,000,000 Κ.]

Αὗται εἰνε ὁμοσπονδία 38 ἐπικρατειῶν, 1 νομοῦ καὶ
10 ἐπαρχιῶν. Καὶ ἀνεκκλύφθησαν μὲν αὗται αἱ χώραι
τῷ 1497 ἀλλὰ πρῶτον τῷ 1585 ἐθεμελίωσεν ὁ Βαλτε-
ρος Ραλείγης ἢ Ράλης τὰς πρώτας ἀποικίας καὶ ὧνό-
μασσεν αὐτὰς πρὸς τιμὴν τῆς παρθένου βασιλίσσης Ἐλισ-
σάβετ Βιργίνιας. Ἀγωνισθεῖσαι δ' ἐπὶ δεκαετίαν (1773
-1783), ἔλαθον τὴν ἀπὸ τῆς μητρικῆς χώρας Ἀγγλίας
ἀνεξαρτησίαν (οὖσαι τότε 13), πρωταγωνιστησάντων τοῦ
Φραγκλίνοι καὶ Βασιλικτῶνος. — Ή δὲ μεταξὺ τῶν
Βορείων καὶ Νοτίων ἐπικρατειῶν ἀντίθεσις, αἰτίας ἔχου-
σα τὴν διαφορὰν τοῦ χρακτήρος, τῆς διαίτης, καὶ τὴν ἐ-
ξανολούθησιν τῆς δουλείας εἰς τὰ νότια, ἐπήγαγε κατὰ
τοὺς τελευταῖους χρόνους βίαιον χωρισμὸν καὶ πόλεμον
ἐμφύλιον (1861-1865). Μετὰ δὲ τὴν νίκην τῶν Βορείων
κατηργήθη, ὡς εἰκός, ἡ δουλεία. Καὶ ἐπικρατεῖ μὲν ἡ
τῶν Διαμαρτυρομένων ἐκκλησία, ἔχουσιν ὅμως πληρὴ^{θρησκευτικὴν} ἐλευθερίαν τὰ διαφορὰ δόγματα.

Καὶ ὁ μὲν τακτικὸς στρατὸς ἔχει 25,000 ἀνδρῶν· ὁ
δὲ στόλος 138 πλοῖα, ἐν οἷς 24 θωρηκτά, μετὰ 1050
πυροβόλων. Ἐν καιρῷ πολέμου ὅμως πᾶς πολιτὴς εἶνε
καὶ στρατιώτης. — Πρόεδρος τῆς ὁμοσπονδίας τανῦν εἶνε
ὁ Αρθούρος.

α'. Αἱ Βόρειοι Πολιτεῖαι.

Η πρότερον καλουμένη Νέα Ἀγγλία.

Ἐνταῦθα πόλεις λόγου ἀξιαι εἰνε: Πορτλάρδη, εἰς τὴν

(1) Αὗται εἰνε: Μαΐην, Νέα Ἀμφίρη, Βερμόντη, Μασσαγουσέτη,
Ρόδη, Ισλανδία καὶ Κενεκτικούτη.

Μαίνην, ᔁχουσα 35,000 Κ.—*Βοστώρ*, εἰς τὴν Μασσα-
χουσέτην, ᔁχουσα 440,000 Κ. Ἐνταῦθα ἐγεννήθη ὁ
Φραγκλῖνος. Αἱ πόλεις αὗται εἰναι κατὰ τὸ μέγιστον μέ-
ρος βιομηχανικαί.—*Προβιδάρη*, εἰς τὴν Ρόδην Ἰσλαν-
δίαν μετὰ 105,000 Κ.

6'. Αἱ Μέσαι τοῦ Ἀτλαντικοῦ Πολιτεῖαί.^ε

Ἐνταῦθα πόλεις ἀξιοσημείωτοι εἰναι. Νέα Χόρη, μεθ' 1,200,000 Κ. (μετὰ τῶν προαστείων σχεδὸν 2 ἑκατομ.). ἐπὶ τινος νήσου εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ούδσονος ποταμοῦ, πρώτη ἐμπορικὴ πόλις τοῦ Νέου Κόσμου μετὰ μεγαλο-
πρεπεστάτων υδραυλικῶν ἔργων. Ἐμπορεύνται δ' ἐνταῦθα καὶ τινες. "Ελληνες πλούσιοι. — *Βρουκλέρη*, μετὰ 570 χιλ. Κ.—*Βούφαλορ*, μετὰ 155,000 Κ. ὅχι μακρὰν τοῦ καταφράκτου τοῦ Νιαγάρα. — *Φιλαδελφία*, εἰς τὴν Πεν-
συλβανίαν, παρὰ τὸν Δελαουάρην ποταμόν, μετὰ 890 χιλ. Κ., μεγίστην ᔁχουσα βιομηχανίαν καὶ μάλιστα βι-
βλίων. Ἐν ταύτῃ ἐγενεν ἡ παγκόσμιος ἔκθεσις τοῦ 1876 καὶ ἐωρτάσθη ἡ ἑκατονταετῆρις τῆς Ἀμερικανικῆς ἀνε-
ξαρτησίας.— *Πιτσούργη*, παρὰ τὸν "Οχιόν, μετὰ 235 χιλ. Κ. Ἐγενέθεν ἐξάγεται πολὺ πετρέλαιον, σίδηρος,
ἀνθρακες καὶ ἄλλα. — *Βαλτιμόρη*, εἰς τὴν Μαρυλάνδην, ἔδρα τοῦ καθολικοῦ ἀρχιεπισκόπου. ἔχει δὲ πανεπιστή-
μιον καὶ 330,000 Κ.—*Βασιλικτώρ*, εἰς τὴν Κολομβίαν,
μετὰ 160,000 Κ. Ἐνταῦθα συνέρχονται αἱ βουλαὶ τῆς Ὁμοσπονδίας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.

Εἰς τὰς μέσας τοῦ Ἀτλαντικοῦ Πολιτείας ἀσχολοῦν-
ται περὶ τὴν γεωργίαν καὶ μεταλλευτικήν, περὶ τὸ μέγα
ἐμπόριον καὶ τὴν μεγάλην βιομηχανίαν.

(1). Αὗται εἰναι Νέα Χόρη, Νέα Χερσόν, Πενσυλβανία, Δαλλαμέρη
καὶ Μαρυλάνδη.

γ'. Αἱ Νότιοι τοῦ Ἀτλαντικοῦ Πολιτεῖαι.⁴

Ἐνταῦθα δέξιαι λόγου πόλεις εἶνε.

Ριχμόδη, εἰς τὴν Βιργινίαν, ἔχουσα 65,000 Κ. καὶ τὰ περιφημότατα ἐργοστάσια τοῦ καπνοῦ. Κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον (1861) ἦτο πρωτεύουσα τῶν ὁμοσπόνδων. — *Καρ.λεστώρ,* εἰς τὴν νότιον Καρολίναν, ἔξαγουσα βάμβακα καὶ ὄρύζιον μετὰ 50,000 Κ.

Κυριωτέρα δὲ ἀσχολία τῶν κατοίκων τῶν πολιτειῶν τούτων είνε ἡ γεωργία, βαμβακοφυτεία καὶ ἡ καλλιέργεια τοῦ σάκχαρος.

δ'. Πολιτεῖαι τοῦ κόλπου.⁵

Ἐνταῦθα πόλις λόγου δέξιαι εἶνε.

Μοβίλη, εἰς τὴν Ἀλαβάμαν, ἔχουσα 30,000 Κ. καὶ μέγα ἐμπόριον βάμβακος. — *Νέα Αύρηλία,* εἰς τὴν Λούισιάναν, μετὰ 220,000 Κ. καὶ τῆς μεγίστης εἰς τὸν νέον κόσμον ἀγορᾶς τοῦ βάμβακος. — *Αὐστίτρα* καὶ *Άγ. Ἀρτώνος,* εἰς τὴν πρὸς Ν. τοῦ Ἐρυθροῦ ποταμοῦ Τεξάσην. Εἰς τὰς χώρας ταύτας εἶνε πλειστα μικρὰ ἐρπετὰ καὶ ἀναρίθμητα ἔντομα, ἀγέλαι βουβάλων καὶ ἄγριοι ἵπποι.

ε'. Κεντρικαὶ πολιτεῖαι.⁶

Ἐνταῦθα πόλεις λόγου δέξιαι εἶνε.

Μιλβαύκη, παρὰ τὴν λίμνην Μιχιγάνην, μετὰ 120 χιλ. Κ., πάντων σχεδόν Γερμανῶν. — *Δετρούτη,* εἰς τὴν

(1) Δύται εἶνε Βιργινία, Βόρειος Καρολίνα, Νότιος Καρολίνα, Γεωργία καὶ Φλωρίδα.

(2) Δύται εἶνε Ἀλαβάμα, Λούισιάνα, Μισσισιπή καὶ Τεξάση.

(3) Δύται εἶνε Μιννεσότα, Βισκονσίνη, Μιγιάνη, Ιόβα, Ἰλλινοΐση, Ινδιάνη, Οχιός, Δυτική Βιργινία, Κανσάση, Μισσουρή, Κεντούκι, Αρκανσάση, Τενεσί, Νεβράσκα καὶ Κολοράδον.

έπορχιαν. Μιζιγάνην, μετά 120,000 Κ. — Υόβα, πρωτεύουσα όμωνύμου έπαρχιας γέμουσα μολύβδου. — Χικάγον, εἰς τὴν Ἰλλινοΐστην, ἔχον 500,000 Κ. καὶ τὴν μεγίστην εἰς τὸν κόσμον ἀγορὰν τῆς ξυλείας, τῶν σιτηρῶν καὶ τῶν ζῷων. — Ιρδιαρόπολις, εἰς τὴν Ἰνδιάνην, ἔχουσα 75,000 Κ. — Κιγκιεράτη, παρὰ τὸν "Οχιον ποταμόν, ἔχουσα 285,000 Κ. καὶ ἐπικαλουμένη «Βασιλίσσα τῆς Δύσεως». 500,000 χιονίσι σφάζονται ἐδῶ κατ' ἔτος, ὅθεν ἐπικαλεῖται «χοιρόπολις». — Αγ. Λουδοβίκος, σπουδαία ἐμπορικὴ πόλις, παρὰ τὸν Μισσισιπῆν, μετὰ 350,000 Κ. — Λονισθίλη, παρὰ τὸν "Οχιον, ἔχουσα πανεπιστήμιον καὶ 150,000 Κ. — Νασβίλη, πρὸς Ν. τοῦ Αγίου Λουδοβίκου.

Δι κεντρικαὶ πολιτεῖαι ἔχουσιν ἀρθονίαν μεταλλείων ἀργύρου, χαλκοῦ, μολύβδου καὶ σιδήρου, εἶναι δὲ καὶ πολὺ σιτοφόροι. Πολλὰ ἀνθρώπων ἐκατομμύρια δύνανται, ἐδῶ νὰ τραφῶσι. Ζῶσι δὲ ἐνταῦθα πολλοὶ Ἰνδοὶ ἄγριοι.

ς'. Πολιτεῖαι εἰς τὸν Μέγαν Ωκεανόν.¹

Ἐνταῦθα πόλεις ἀξιαι λόγου εἶνε.

Αστορία, φρούριον εἰς τὴν Ὀρεγόνην παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Κολουμβία. — Αγ. Φραγκίσκος, παρὰ τὸν Σαχραμέντον ποταμὸν, μετὰ 235,000 Κ., σπουδαιοτάτη ἐμπορικὴ πόλις εἰς δλην τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Αμερικῆς. Τῷ 1845 εἶχε 30 μόνον λευκοὺς κατοίκους. Σαχραμέντο, πρωτεύουσα τῆς χώρας τοῦ χρυσοῦ Καλιφορνίας. — Βιργυρία, πόλις εἰς τὴν Νεβάδων, ἔχουσα 25,000 Κ. καὶ ἀρθονίαν ἀργύρου, λιθανθράκων καὶ πετρελαίου.

Σημ. Εἰς τὰς Ἁνωμένας Πολιτείας συγκαταριθμοῦνται καὶ δέκα έπαρχιας, ἵτοι Νέον Μεξικόν, Βασσιγκτών, Ἰδαχόπ-

(1) Αύται εἶνε Ὀρεγόνη, Καλιφορνία καὶ Νεβάδα.

Μοντάνα, Δακότα, Βιομίγγη, Ούτάχη (κατοικουμένη υπὸ τῆς θρησκευτικῆς αἵρεσεως τῶν πρεσβευόντων τὴν πολυγαμίαν Μορμόνων, ὡν κυριωτέρα πόλις εἶνε 'Ιερούσαλή μ. Β.Α. τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου), 'Αριζόνα, αἱ Γαῖαι τῶν Ἰνδῶν καὶ Ἀλάσκα, σποράδην ύπὸ 'Εσκιμών κατοικουμένη.

Σίτκα, Νέος Ἀρχάγγελος.

'Ἐν ἑτει 1867 ἐπώλησεν ὁ αὐτοκράτωρ τῆς 'Ρωσίας εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τὰς Ἀμερικανικὰς αὐτοῦ κτήσεις, ἥγουν σύμπασσαν τὴν βορειοδυτικὴν περιφέλιαν μετὰ τῆς ἐπὶ τῆς νήσου Σίτκας σπουδαίας ἀποικίας τοῦ Νέον Ἀρχαγγέλου (περίπου 27,000 τετρ. Μ. μετὰ 30,000 Κ.)

4. Δημοκρατία τοῦ Μεξικοῦ.

("Ἄλλοτε ἀντιβασιλεία τῆς Νέας Ἰσπανίας)

[35,000 τετρ. Μ., 9 8 10 ἐκατομ. Κ. ἐνευ δούλων].

Τὸ Μεξικὸν σύνορον ἔχει πρὸς Β. τὰς νοτιοδυτικὰς Ἡνωμένας Πολιτείας πρὸς Ν. δὲ φθάνει μέχοι τοῦ Τεχουσαντεπεκίου καὶ Ὄνδουρασίου κόλπου, καὶ περιλαμβάνει τὰς χερσονήσους Υουκατάνην καὶ Καλιφορνίαν. Ἐχουσα δὲ ἀφθονίαν χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, κατοικεῖται ύπὸ Ἰνδῶν καὶ μιγαδῶν. Οἱ δὲ Κρεούλαι (ἥγουν ιθαγενεῖς 'Ρωμαῖοι λευκοί), ἀποτελοῦσι μόνον τὸ 1/9 τοῦ πληθυσμοῦ. Πόλεις δὲ ἐνταῦθα λόγου ἀξιωτείνειν.

Μεξικόν, ἡ ὄραιοτάτη τῆς Ἀμερικῆς πόλις, μετὰ 240 χιλ. Κ. Εἶνε δὲ κτισμένη εἰς τὰ ἐρείπια τῆς Τενοχτίτλανης, καθέδρας τῆς παλαιᾶς αὐτοκρατορίας Ἀραγονάκης—Πουέβλου, Ν.Α. τοῦ Μεξικοῦ, μετὰ 65,000 Κ., πολυτελεστάτης μητροπόλεως, λίαν ἐκτεταμένου ἐμπορίου καὶ ἀκμαιοτάτης βασικούργιας.—Εὐλίμενοι δὲ πόλεις εἶνε η Μαλατ.λάρη καὶ τὸ Ἀκαπού.λκορ, παρὰ τὸν Ειρηνικὸν ὥκειανόν, καὶ η Βερακρούζη, παρὰ τὸν Μεξικανικὸν κόλ-

πον, ἔνθα εἶνε ὁ λεγόμενος κίτριγος πυρετός.—Κουερετά-
πορ, ἔνθα ἐτουφεκίσθη ὁ αὐτοκράτωρ Μαξιμιλιανὸς τῷ
1867. — Γουαραξούατορ, μετὰ πλουσίων χρυσωρυχείων
καὶ ἀργυρωρυχείων.—Οαγιάκα, μετὰ 25,000 Κ., κυρία
ἔδρα τοῦ ἐμπορίου τοῦ ὑσγίνου (λαμπρᾶς ἐρυθρᾶς βαφῆς)
καὶ τῆς σοκολάτας. — Πλησίον δὲ τῆς Μερίδης, ἀξιο-
λογωτάτου τόπου τῆς χειροτονίσου Τουκατάγης, κείνται
μεγαλοπρεπῆ ἐρέπια τῆς Οὐξιάλης, ἀρχαῖας πόλεως,
ἐπιλεγομένης «Θηβῶν τῆς Αμερικῆς».

Β'. ΜΕΣΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

1. Ἡ Στερεά.

Ἡ στενὴ γέφυρα, ἡ τὴν Βόρειον καὶ Νότιον Αμερικὴν
συνδέουσα, περιλαμβάνει τὴν Βρεττανικὴν ἀποικίαν Ὁρ-
δονρασιαρ ἡ Βαλισειαρ, πρὸς Ν. τῆς Τουκατάνης, ἔτι
δὲ 5 αὐτοδεσπότους πολιτείας, ἥτοι 1) τὴν δημοκρατί-
αν Γουατεμάλαρ, μετὰ τῆς ὄμωνύμου πόλεως. 2) τὸν
πυκνότατα κατωκημένον Ἀγ. Σωτῆρα (San Salvador).
3) τὴν Ὁρδονράσηρ. 4) τὴν Νικαραγούαρ. 5) τὴν Πλον-
σιαρ Ἀκτὴν (Κοσταρίκα). Αἱ 5 αὗται δημοκρατίαι (8,
100 τετρ. Μ.) ἔχουσι 2,650,000 Κ.

2. Τὸ πρὸς Δ. πλῆρες νήσων Ἰνδικὸν πέλαγος.

Ἡτοι αἱ Δυτικαὶ Ἰνδίαι.

Τοῦτο σύγκειται ἐκ τριῶν συμπλεγμάτων νήσων, τῶν
ὅρεινῶν μεγάλων καὶ μικρῶν Ἀρτιλλῶν, καὶ τῶν ὄμο-
λῶν Βαχαμαϊων κήσων. Ἐπ' αὐτῶν δὲ εὑρίσκονται πάν-
τα τὰ καλλιεργούμενα φυτά, πρὸ πάντων δὲ καρές, κα-
πκός καὶ ζαχαροκάλαμοι. Οἱ δὲ Νίγρητες εἶνε τετρά-
πλάσιοι τῶν λευκῶν. Ἐνταῦθι ἀγάρουσι.

α'. Αἱ Βαχαμαῖαι (ἢ Λουκανικαὶ νῆσοι).

Αὗται εἶνε Ἀγγλικαί, μεταξὺ Δομιγχου καὶ Φλωρίδος κείμεναι· εἶνε δὲ 500 τὸν ἀριθμὸν καὶ σύγκεινται ἐκ βράχων τιταγωδῶν.

Διάσημος δὲ μάλιστα εἶνε ὁ "Αγ. Σωτὴρ ἡ Γοναραχάρη, καθότι τοῦτο τὸ μέρος τοῦ κόσμου ἀνεκάλυψε πρώτον ὁ Κολόμβος, τῇ 12 Ὁκτωβρίου 1492.

6'. Αἱ Μεγάλαι Ἀντίλλαι.

1) *Κούβα* (2,160 τετρ. Μ.). Αὕτη εἶνε Ἰσπανικὴ καὶ ἔχει 1 2) 5 ἑκατομ. Κ. Πρωτεύουσαν δ' ἔχει τὴν Ἀβάρα, πόλιν ὥραίαν, ἀκμάζουσαν ἐμπορικῶς, ὧχυρωμένην ὡς φρούριον μετὰ 8 δευτερευόντων φρουρίων καὶ κατοικουμένην μετὰ τῶν προαστείων ὑπὸ 230,000 Κ. Παράγει δὲ τὸν κάλλιστον τῆς γῆς καπνόν. Εἰς τὴν μητρόπολιν αὐτῆς εἶνε ὁ τάφος τοῦ Κολόμβου. "Αλλην δὲ λόγου ἀξίαν πόλιν ἔχει τὸ Σαρτιάγορ μετὰ 96,000 Κ.

2) *Ταμαϊκή* [197 τετρ. Μ.]. Αὕτη εἶνε Ἀγγλικὴ καὶ ἔχει 580,000 Κ. Καὶ ἡ μὲν δουλεία κατηργήθη τῷ 1834, πόλιν δὲ μεγίστην ἔχει τὴν εὐλίμενον *Κιγκτῶρα* μετὰ 30,000 Κ. καὶ πρωτεύουσαν τὴν *Σπαριστάουρ*.

3) *Ισπανιόλα*, ἡ "Αγ. Δομίγχος, ἡ Ἀΐτη (1,400 τετρ. Μ.), περιέχουσα 850,000 Κ., πάντας Νίγρητας καὶ Μουλαττούς. Σύγκειται δὲ α'. ἐκ τῆς μεγάλης πρὸς Α. Μουλαττικῆς δημοκρατίας τοῦ "Αγ. Δομίγχου, μετὰ τῆς ὁμωνύμου πρωτευούσης, καὶ β'. ἐκ τῆς μικροτέρας πρὸς Δ. Νιγροτικῆς Δημοκρατίας Ἀΐτης [434 πετρ. Μ.] μετὰ τῆς πρωτευούσης *Λιμένος τοῦ Πρίγκιπος* (Port au prince). 400,000 Κ.

4) *Πορτόρικο* (*Ισπανικὸν*) [166 τετρ. Μ.], μετὰ τοῦ

φρουρίου Πορτορίκου (Πλαύσιου λιμένος) είς τὴν βόρειον παραλίαν.

γ'. Αἱ μικραὶ Ἀντίλλαι.

1) Ἄγγ. *līxai* μὲν ἔξιαι λόγου εἶναι: Ἀντιγούνα, Δομι-
ρίκα, Ἅγ. Λουκία, Βαρθολομαῖος, Ταβάγος καὶ Τριπούλη
(Ἄγ. Τριάς).

2) Γαλ. *līxai* δὲ: Γοναδελόύπη, Μαρτυρίκη, Μαρία
Γαλάρτη καὶ Ἅγ. Βαρθολομαῖος (ἀπὸ τοῦ 1877),
πρώην Σευηδικός.

3) Τῶν Κάτω Χωρῶν: Κιουρασώ, πρὸς Α. τῆς Ἀίτης
μετὰ πολλῶν πλησίον κειμένων νήσων, ἐγγὺς τοῦ κόλ-
που τοῦ Μερακαΐσου. ἔχει δὲ καλὸν λιμένα καὶ ἔξαίρε-
ται πορτοκάλια. Ἐκ τῆς νήσου ταύτης καλεῖται καὶ τὸ
ποτὸν κιουρασώ.

4) Δαρικύ: Ἅγ. Σταυρός, ὁ κῆπος τῶν Ἀντίλλων,
Ἄγ. Θωμᾶς, καὶ Ἅγ. Ιωάννης.

Γ'. ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

Αὕτη σύγκειται ἐκ τῶν τριῶν Κολομβικῶν δημοκρα-
τιῶν καὶ τῶν δημοκρατιῶν τῆς Περούνιας, Βολιβίας, Χι-
λῆς, Παραγουάης, Οὐραγουάης, τῆς ὁμοσπόνδου πολι-
τειῶν τοῦ Ρίου Λεταπλάτα ἢ Ἀργεντινῆς δημοκρα-
τιᾶς, τῆς αὐτοκρατορίζες Βραζιλίας, τῆς ἀποικιακῆς χω-
Γουιάνης, τῆς Παταγονίας καὶ τῆς Γῆς τοῦ Ηυρός.

1. Αἱ τρεῖς Κολομβικαὶ Δημοκρατίαι.

α'. Αἱ ἥγνωμέναι πολιτεῖαι τῆς Κολομβίας.
(*"Άλλοτε Νέα Γρανάδα"*).

[15,000 τετρ. Μ., περὶ τὰ 3,000,000 Κ.]

Εἰς ταύτας ἐκτεινομένας ἀπὸ τοῦ Ισημερινοῦ μέχρι

τοῦ Καραϊβικοῦ πελάγους πρὸς Β. καὶ ἀπὸ τοῦ Κασσικού ἡρῷ ποταμοῦ (παραποτάμου τοῦ Ὀρινόκου, χυνομένου εἰς τὸν Πριονέγρον) μέχρι τοῦ μεγάλου Ὡκεανοῦ, πόλεις ἄξιαι λόγου εἶναι.

Βογότα, πρὸς Δ., πρωτεύουσα τῆς ὁμοσπονδίας, ἐπὶ πεδιάδος ὑψηλῆς (8,000 π.), μετὰ 40 χιλ. Κ. καὶ πανεπιστημίου. — Καρθαγένη, πρὸς Β., μετὰ 8 χιλ. Κ. (ἄλλοτε πολὺ πλειοτέρων), θαλασσίου ἐμπορίου καὶ ἀλιείας μαργαριτῶν, πόλις ὡραιοτάτη. — Παραμάκη, πρὸς Δ. τῆς Καρθαγένης μετὰ 17 χιλ. Κ. Ἐπὶ τοῦ Ισθμοῦ εἶναι σιδηρόδρομος διὰ πυκνοτάτου δάσους καὶ βαθέων ἔλῶν μέχρι τῆς Ασπινθάλης (85 χιλιόμ., 2 1/2 ὥραν διάστημα μὲ τὸν σιδηρόδρομον). Ἡρχισε καὶ διώρυξ μεταξὺ τῶν δύο ὥκεανῶν τῷ 1881.

6'. Η δημοκρατία Βενεζουέλα.

(*"Ητοι Μικρὰ Βενετία.*)

[20,700 τετρ. Μ., περίπου 2,000,000 Κ.].

Οὕτως ὀνομάσθη ἀπό τινος χωρίου τῶν Ἰνδῶν, κτισθέντος ἐπὶ παστάλων εἰς τὴν θάλασσαν.

Κεῖται δὲ εἰς τὰ βορειανατολικὰ περιχώρα τοῦ ομοφοτέρχος ταχεῖας τοῦ Ὀρινόκου καὶ καταικεῖται ὑπὸ τῶν Ἰνδικῶν φύλων τῶν Καραϊβων καὶ Οττομάκων. Πόλεις δὲ ἄξιαις λόγου ἔχει.

Τὴν Καρακάσαν πρὸς Β., πρωτεύουσαν μετὰ πανεπιστημίου καὶ 60,000 Κ.— Τὴν Κονμάραν, ἀπέναντι τῆς νήσου Μαργαρίτας.— Τὴν Βαριάραν πρὸς Δ., περίφημον διὰ τὸν καπνόν, οὗτινος ἐνταῦθα εἶναι ἡ καθ' αὐτὸ πατρίς.— Τὴν Μαϊπούρην καὶ Ατούρην περὶ τὸν Ὀρινόκον, μετὰ πολυθρυλήτων καταρρακτῶν.— Καὶ τὴν Αγο-

στούραρ (*Κιουβάδηρ Βολιβάρηρ*) μετὰ σπουδαίου ἐμ-
πορίου παρὰ τὸν κάτω Όρινόκον.

γ'. Δημοκρατία τοῦ Ἰσημερινοῦ.

(Ἐκουάτσωρ).

[11,700 τετρ. Μ., περίπου 1,000,000 Κ. ἔνευ τῶν
ἀγρίων Ἰνδῶν, οἵτινες εἶναι περίπου 200,000].

Αὕτη εἶναι ἡ χώρα τοῦ Ἰσημερινοῦ μετὰ τοῦ ὄροπεδίου
τοῦ Κουίτου, ΒΔ., περίφημος διὰ τὸ ἥπιον αὐτῆς κλίμα,
ἔνθα ἐπικρατεῖ αἰώνιον ἔχρ. Ἐπεράνω δὲ τῶν πρασίνων
λόφων ἐπαίρονται 11 χιονοσκεπή ἥφαίστεια, ἐν οἷς τὸ
Κιμβράσορ καὶ τὸ ἀδιαλείπτως καπνίζον Κοτοπάξιον
λόμπον δὲ πολλάκις τὴν γύντα. Ἐνταῦθα πόλεις λόγου
ἄξιαι εἶναι.

Κουίτορ, μετὰ 20 χιλ. Κ. καὶ πανεπιστημίου εἰς τὴν
ὑπώρειαν τοῦ ἥφαίστειου Μιχιγκά.— Γονανακίλη, ἐπί-
νειον τοῦ Κουίτου. Πλησίον εἶναι καὶ ἥφαίστειον Νη-
σοὶ τῶν Χελωρῶν (*Γαλαταγώστοι*).

2. Ἡ Δημοκρατία τῆς Περούτας.

[20,300 τετρ. Μ., περίπου 3,000,000 Κ.].

Αὕτη ἔκτείνεται ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῶν Ἀραζόνων
μέχρι τῶν πρὸς Β. τῆς Χιλῆς ὄρέων τῆς Βολιβίας. ἔχει
δὲ μεγάλην διὰ σιδηροδρόμων συγκοινωνίαν καὶ ποικιλώ-
τατα προϊόντα, ιδιαίζοντα δὲ, κίραρ (ἐξ οὗ ἡ κινίνη) καὶ
νίτρον ἀλλὰ κέρδος φέρει μάλιστα τὸ γοναρώ, κόπρος
πτηνῶν πρὸ αἰώνων ὡς λόφοι σωρευθεῖσα, χρησιμεύουσα
δὲ πρὸς λίπανσιν τῆς γῆν τῶν ὀμπέλων καὶ τεύτλων
(κοκκινογουλίων). Πόλεις δὲ ἀξιοσημειώτους ἔχει.

Τὴν Λίμαν πρὸς Δ., μετὰ 100,000 Κ. καὶ τοῦ ἀρ-
χαιοτάτου πανεπιστημίου τῆς Ἀμερικῆς, 2 ώρας μακρούν

τῆς θαλάσσης.—Τὸ Κοῦσκον, ΝΑ. τῆς Λίμας, μετὰ 40,000 Κ. καὶ λειψάνων τοῦ ἀρχαίου μεγαλείου τῆς Περουΐας (ναὸς τοῦ Ἡλίου τῶν Ἰγκας).—Καὶ τὸ Κάλλαον, ἐπίνειον τῆς Λίμας, καλώς ὡχυρωμένον· ἐδῶ εἶνε καὶ ἡ Τιτικάκα λίμνη, τὸ ἵερὸν ὅδωρ τῶν παλαιῶν Περουωνῶν, περιέχουσα πολλὰς νήσους.

3. Ἡ Δημοκρατία Βολιβία (Ἀνω Περουΐα).

[23,600 τετρ. Μ., περὶ τὰ 2,300,000 Κ.]

Αὕτη ἀρχομένη νοτιανατολικῶς τῆς Περουΐας, ἀπὸ τῶν μέσων τῆς λίμνης Τιτικάκης, φθάνει μέχρι τῆς Παραργουάνης ΝΑ., τῆς Λαπλάτας καὶ Χιλῆς πρὸς Ν. καὶ τοῦ ὥκεανοῦ πρὸς Δ., πόλεις δ' ἔχει· τὴν Λατάζην πρὸς Δ., μετὰ 30,000 Κ.—Τὴν Σούκρην ἡ Χουκισάκα, ΝΑ. τῆς Λαπάζης, πρωτεύουσαν μετὰ 24,000 Κ.—Τὸ Ποτάσιον, πρὸς Ν. τῆς Λαπάζης, μετὰ 23,000 Κ. (ἄλλοτε τετραπλασιών), καὶ περιφήμων ἀργυρωρυχείων.

4. Ἡ Δημοκρατία Χιλή.

[9,700 τετρ. Μ., 2,400,000 Κ.]

Αὕτη κειμένη κατὰ μῆκος τοῦ εἰς τὴν εὔκρατον ζώνην Μεγάλου ὥκεανοῦ ἔχει κλίμα εὐκρατὲς καὶ εἶνε χώρα ἐπιμήκης καὶ στενή, πρώτη δὲ πάσης τῆς γῆς κατὰ τὴν ἐξόρυξιν τοῦ χαλεποῦ. Πρὸς Ν. δὲ κατοικεῖ ὁ ἀνδρεῖος καὶ ἀνεξάρτητος λαὸς τῶν Αραυκάρων πόλεις δ' ἔχει.

Τὸ Σαντιάγον, πρωτεύουσαν, μετὰ 150,000 Κ. καὶ πανεπιστημίου.—Τὸ Βαλπαραΐσον, πρὸς Β., μετὰ 100.χιλ. Κ., τὴν σπουδαίοτάτην ἐμπορικὴν πόλιν τῆς Χιλῆς. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ πλήρες νήσων πέλαγος τῆς Χιλῆς πρὸς Ν. μετὰ πλουσίων λόφων ἐκ γοναρώ, καὶ σύμ-

πασα ή δυτική περιοχή της Παταγωνίας, μετά της αποικίας *Maya-Liliárgos*.

5. Η Δημοκρατία της Παραγουάνης.

[4,300 τετρ. Μ., 300,000 περίπου Κ.]

Αὕτη κείται μεταξύ τῶν ποταμίων Βραχιόνων τοῦ Παράνα καὶ Παραγουάνη πόλιν δὲ ἀξειοσημείωτον ἔχει τὴν *'Asunción*, πέρα τὸν Παραγουάνην, ἀπέναντι τῶν ἐκβολῶν τοῦ *Pilcomayo*.

6. Η Δημοκρατία της Οὐραγουάνης.

[3,400 τετρ. Μ., καὶ περὶ τὰς 450,000 Κ.]

Αὕτη κείται πάρα τὴν ἀριστερὰν ὥχθην τοῦ Λαπλάτα, καὶ πόλιν ἀξιόλογον ἔχει.

Τὸ *Montevideo*, ὥχυρὰν πρωτεύουσαν πάρα τὸν Λαπλάταν, μετὰ 100 χιλ. περίπου Κ.

7. Η Ομόσπονδος πολιτεία τοῦ Ρίου

Δελαπλάτα.

"Ητοι ἡ Δημοκρατία Αργεντίνα.

[52,000 τετρ. Μ., μετὰ 2,400,000 Κ.]

Αὕτη πόλεις ἀξιόλογους ἔχει.

Τὸ *Buenos-Ayres*, πέρα τὰς ἐκβολὰς τοῦ (ἐνταῦθα 8 Μ. πλατέος) Λαπλάτα, μετὰ 290 χιλ. Κ. Είνε δὲ πόλις αὕτη κέντρον τῶν σιδηροδρόμων καὶ ἔχει ἐμπόριον ἔξαγωγῆς πάσης τῆς Νοτίου Αμερικῆς.—*Kordóba*, ὅποθεν διὰ τῶν Κορδιλλιερῶν μεταβαίνουσιν εἰς τὴν Χιλήν.

8. Η Αὐτοκρατορία τῆς Βρασιλίας.

[151,000 τετρ. Μ., 10,100,000 Κ.]

Τὰ ἀριστα τῶν ἐνταῦθα προϊόντων εἶνε ὁ καφὲς (τὰ 4)⁷

τῆς ὅλης παραγωγῆς τῆς γῆς) τὸ σάκχαρον, ὁ βάμβακός, ἡ ὄρυζα καὶ ξύλον πρὸς βαφὴν (ξύλον τῆς Βρασιλίας). Εἰς δὲ τὰ ἐνδότερα ὑπάρχουσι χρυσωρυχεῖα, ἀργυρωρυχεῖα καὶ μεταλλεῖα ἀδαμάντων, οἷον ΝΑ. ἐν τῇ *Bella Rica*. Αὐτοκράτωρ δὲ εἶναι ὁ φιλόσοφος ἡγεμὼν *Πέτρος* ὁ Β'. καὶ πόλεις ἀξιόλογοι.

Pior Jarépor, ΝΑ. τῆς Βιλλαρίκκας, πρωτεύουσα, καθέδρα καὶ πρώτη πόλις τῆς νοτίου Αμερικῆς μετὰ 280,000 Κ. Είναι κύριος λιμὴν τῆς ἔξαγωγῆς τοῦ καφέ καὶ τῶν ἀδαμάντων· ὅπως δὲ ὁ κόλπος αὐτῆς κοσμεῖται ὑπὸ νήσων καὶ στεφανοῦται πέριξ ὑπ' ὄρέων, παρέχει θέαν, ἣν δὲν εὑρίσκει τις ἀλλαχοῦ.—*Baxia* (ἄλλως *Ag. Σωτήρ*), μετὰ 130 χιλ. Κ., ἔξαγουσα σάκχαρον καὶ καπνόν.—*Περγαμοῦκορ* ΒΑ., καὶ πλησίον αὐτοῦ *O. Lirida* (ὅθεν ἔξαγεται Βρασιλιανὸν ξύλον). Όμοιον ἔχουσιν 120 χιλ. Κ.—*Πάρα*, ἀκμαία ἐμπορικὴ πόλις.

9. Γουϊάγα.

Αὕτη κεῖται πρὸς Β. τῆς Βρασιλίας, καὶ εἶναι μὲν πολὺ γόνιμος εἰς τὰ παρόλια, ἔχει ὅμως κλίμα νοσῶδες. Καὶ ἀγγλικαὶ μὲν πρὸς Δ. εἶναι τὸ *Εσσέκιβορ* ἢ *Βερβίκη* καὶ ἡ *Δεμεράρα*. Όλλανδικαὶ δὲ ἡ *Παραμάριδος* καὶ ἡ *Σουριγάμη*, καὶ Γαλλικὴ ἡ μικρὰ *Καϋέρρη*, δυσφημισμένη διὰ τὸ θανατηφόρον κλίμα.

10. Παταγωνία καὶ Γῆ τοῦ Πυρός.

Αὕτη σύγκειται ἐκ τῆς ὑπὸ θαγενῶν μόνον κατοικουμένης Παταγωνίας, τῆς ὅποιας πρὸς Βορρᾶν σύγορον θεωρεῖται ὁ *Píos Négrος* ποταμός, καὶ ἐκ τοῦ ἀφιλοξένου, μεστοῦ δὲ νήσων, πελάγους τῆς Γῆς τοῦ πυρὸς (Χιονοσκεπῆς κορυφὴ 6,000 π.), κατοικουμένης ὑπὸ τοῦ τρεχούσης Αντωνίαδογ)

χέος νομαδικοῦ λαοῦ τῶν *Πεσχεραιοων Ηυρογείων*. Εἰς δὲ τὰ ΒΑ. τῆς Γῆς τοῦ Ηυρὸς εὑρίσκονται αἱ *Malouri*-
ραι ἡ *Φλαλκάρδαι* τῆσσοι, γυμνοὶ καὶ τραχεῖχι, κατοι-
κουμενοὶ ὑπὸ ἀναριθμήτων θαλασσίων ὄρνέων, φωκῶν καὶ
θαλασσίων λεόντων. Οἱ Παταγῶνες φημίζονται ὑψηλό-
τατοι τῶν ἀνθρώπων. — Βρεττανική τις ἀποικία ἔχει
μόνον 1,400 Κ.

---

5. ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

[160,000 τετρ. Μ., μετὰ περίπου 4 ἑκατομμ. Κ.]

Θέσις καὶ πληθυσμός.

Τοῦτο τὸ μικρότατον ὡς πρὸς τὸ ἐμβαδὸν μέρος τῆς
γῆς ἀνεκαίρυφη μὲν κατὰ τὴν 16 ἑκατονταετηρίδα, ἀλλὰ
πρῶτον ἀπὸ τοῦ 1760 ἔγεινε γνωστότερον. Κεῖται δὲ ΝΑ.
τῆς Ἀσίας καὶ ΝΔ. τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, καὶ συνίστα-
ται ἐκ μιᾶς ἡπείρου καὶ πολυαριθμῶν νήσων, ἀνῆκον σχε-
δὸν ὅλοτελῶς εἰς τὸ νότιον ἡμισφαίριον. Καλοῦσι δὲ *Aus-
traliae* οὐ μόνον τὴν ίδιας Αὐστραλίαν, ἢ νέαν Ὁλ-
λανδίαν, ἀλλὰ καὶ τὰς τρεῖς μεγαλητέρας νήσους (τὴν
πρὸς Β. Νέαν Γουϊνέαν, τὴν ΝΑ. διπλῆν νήσον Νέαν
Ζηλανδίαν καὶ τὴν πρὸς Ν. γῆν τοῦ Δειπένου ἢ Τασμα-
νίαν) καὶ τὸ πλησίον σύμπλεγμα τῶν ἡφαιστείων Αὐστρα-
λικῶν νήσων. Εἰς μεγαλητέραν δὲ ἀπὸ τῆς Αὐστραλίας
ἀπόστασιν κεῖται ἡ ἔξωτέρα τῶν πρὸς Α. νήσων Αὐστρα-
λικὴ σειρά, ἥτις καλεῖται *Poloυρησία* ἢ Νῆσοι τῆς Νο-
τίου θαλάσσης. Καθόσον δὲ περιλαμβάνουσι μετὰ τῆς
Νέας Ὁλλανδίας καὶ πάσας τὰς πρὸς Α. τοῦ Ἰνδικοῦ

ώκεανος νήσους καλούσι τὸ μέρος τοῦτο τῆς γῆς Ὡ-
κεανίας.

Ο δὲ πληθυσμὸς σύγκειται ἐκ *Malaior*, κατοικούντων
τὰς νήσους τῆς ἑξατέρας ζώνης καὶ τὴν Νέαν Ζηλανδίαν.
Ίθιγενεῖς δὲ κατοικοῦσι τῶν ἐνδοτέρω κειρένων νήσων εἶνε
οἱ *Παποῦαι*. Τὴν δὲ ἐνδοτέραν Αὔστραλικὴν ἡπειρον κα-
τοικοῦσιν οἱ συγγενεῖς τῶν Παπουῶν, ἀλλὰ διάφορον πρὸς
αὐτοὺς ὄμιλοῦντες γλωσσαν, *Australoi* (περίπου 100 χιλ.).
Εἰς αὐτοὺς συγκατηριθμοῦντο καὶ οἱ παντελῶς ἑξαφανι-
σθέντες τῷ 1876 *Tasmanoi*. Εἰς δὲ τὰ δυτικὰ τῶν νή-
σων συμπλέγματα ζῶσι πολλοὶ λιτώτατοι *Sirai* καὶ ὑ-
πὲρ τὸ 1)2 ἑκατομμύριον *Eὐρωπαῖοι*.

Α'. "Ηπειρος τῆς Αὔστραλίας ἡ νέα Ολλανδία,
μετὰ τῆς Τασμανίας.

[139,000 τετρ. Μ., 2,300,000 Κ.]

Η νέα Ολλανδία πρὸς Β. μὲν χωρίζεται ἀπὸ τῆς
Νέας Γουϊνέας διὰ τοῦ ἐπικινδύνου *Tooropisioν* πορθμοῦ,
πρὸς Ν. δὲ ἀπὸ τῆς Τασμανίας (γῆς τοῦ Δειμένου) διὰ
τοῦ *Bassaeiou* πορθμοῦ. Τὸ δὲ ὄμοιόρφον τῆς παραλίας
διακόπτεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ κόλπου τῆς *Kaptevatraiaς*.
Καὶ τὰ μὲν ἐνδοτέρω, ἐπανειλημένως κατὰ τοὺς νεωτά-
τους χρόνους ἔρευνηθέντα, εἶνε κατὰ τὸ μέγιστον μέρος
ἔρημος, εἰς τὰ δυτικὰ μάλιστα εύρισκεται μία τῶν μεγί-
στων ἔρημων τῆς γῆς· εἰς δὲ τὰ νοτιανατολικὰ κεῖται
ἡ εὔφορος ὄρεινή χώρα τῶν *Kvartarō* ὄρεων [3,000 π.].

Εἰς δὲ τὰς δυτικὰς κατωφερείας τῶν *Bafragoyγιων*
ὄρεων πηγάζει ὁ σημαντικώτατος ποταμὸς *Mouρεάης*
(140 Μ. μακρός), δεχόμενος δεξιόθεν τὸν *Mouρουμβίγι-*

δηρ καὶ Δαρβιγγηρ. Τὰ δ' ἐντεῦθεν, παραλλήλως πρὸς τὴν παραλίαν ἔκτεινόμενα, συνεχῆ ὄρη καλοῦνται: Αὐστραλικὴ "Αλπεις". Σημειώτεον δὲ ὅτι οἱ ποταμοὶ τῆς Αὔστραλίας πρὸς Α. μὲν πληνμυροῦσι καταστρεπτικῶτατα εύρουνόμενοι τοσοῦτον, ὡστε ὁμοιάζουσι κόλπον θαλάσσης, πρὸς Δ. δὲ περιοδικῶς ἔηραίνονται καὶ οὐδέποτε φθάνουσιν εἰς τὴν θάλασσαν.

Ιδιόρρυθμοι δὲ καὶ όμοιόμορφοι εἶνε τὸ βασιλειον τῶν φυτῶν, ἀν καὶ τὰ δάση εἶνε σπάνια. Καὶ θηλάζοντα μὲν ζῷα ιδιάζουσιν εἰς τὴν Αὔστραλίαν ὁ Αὔστραλικὸς κύων καὶ τὸ κεγγούρων πτηνὸν δὲ λευκοὶ ἀστοὶ καὶ μέλανες κύκνοι καὶ δὲν ὑπῆρχον μὲν πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως ἀρπακτικὰ θηρία καὶ ζῷα χρήσιμα, ἀλλὰ τανῦν ἐδῶ εἶνε τὰ μέγιστα τῷ προθάτῳ ποίμνια. Ἐκ δὲ τῶν ὄρυκτῶν εὑρίσκονται πολὺ πλούσια στρώματα λιθανθράκων, ἀλατος καὶ πάντων σχεδὸν τῶν χρησίμων μετάλλων· εἰς δὲ τὰς Αὔστραλικὰς "Αλπεις καὶ μεγάλα χρυσοῦ στρώματα.

Ἡ Αὔστραλία διαιρεῖται εἰς 4 ἀποικίας καὶ εἰς τὰς Βορείους γαίας.

Ἀγατολικὴ παραλία.

1. Ἡ ἀποικία τῆς νέας Νοτίου Ουαλλιας, ἥτοι ἡ Νοτιανατολικὴ παραλία. Αὕτη θεμελιωθεῖσα τῷ 1788, εἶνε ἡ ἀρχαιοτάτη καὶ ἀριθμεῖ 750,000 Κ. Τὸ δὲ Σιδνέυον, μετὰ τοῦ πολυτελοῦς καὶ εύρυχώρου Ιαζονίου λημένος καὶ 290,000 Κ. εἶνε δευτέρα κατὰ τὸ μέγεθος πόλις τῆς Αὔστραλίας.

2. Ἡ ἀποικία Κουνγρολάρδη [31,440 τετρ. Μ.] ἥτοι ἡ βορειοανατολικὴ παραλία, ἔχουσα μόνον 220,000 Κ. καὶ πόλιν τὴν Βρεσβάγηρ μετὰ 30,000 Κ.

Νότιος παραλία.

3. Η ἀποικία *Βικτωρία*, ἡ καθ' αύτὸ χώρα τοῦ χρυσοῦ. Ταύτης οἱ μὲν λευκοὶ κάτοικοι φθάνουσι τὰς 860 χιλ. ψυχῶν, πρωτεύουσα δὲ εἶναι ἡ *Μελβούρη*, μετὰ τοῦ Φιλιππείου λιμένος (port Philippe), 280,000 Κ. καὶ πανεπιστημίου. "Αλλαι πόλεις ἀξιαι λόγου εἶναι ἡ εὐλειμένος *Γηλόγγη* καὶ ἡ *Βαλαράτη* μετὰ 40,000 Κ. καὶ μεταλλείων.

4. Η ἀποικία τῆς Νοτίου Αὐστραλίας εἰς τὰς ἑκατόλας τοῦ Μουρράνη, μετὰ 280,000 Κ. Αὕτη πόλιν ἀξιοσημείωτον ἔχει τὴν *Άδελαθηνή*, πρὸς Δ. τοῦ Μουρράνη μετὰ 40,000 Κ.

Δυτικὴ παραλία.

5. Αὕτη εἶναι ἡ μεγίστη τῶν 5 ἀποικιῶν, ἀλλὰ λίσιν ὀλιγάνθρωπος, καθότι κατοικεῖται μόνον ὑπὸ 30,000 Κ. [45,900 τετρ. Κ.]. οὐδ' εἶναι ἐλπίς νὰ κατοικηθῇ, διότι εἶναι ἀνυδρος καὶ ἀλλαχοῦ μὲν ἔρημος, ἀλλαχοῦ δὲ πλήρης τραχειῶν ἀκανθῶν. Πόλιν ἔχει τὴν *Πέρθην*.

Βόρειος παραλία.

6. Ἐνταῦθα ἀνήκουσιν αἱ *Βόρειαι γαῖαι*, διοικούμεναι ὑπὸ τῆς Νοτίου Αὐστραλίας εἰς ταύτας δὲ πόλις ἀξια λόγου εἶναι ἡ *Βικτωρία*. Τῷ δὲ 1870 ἐγένετο ἀποικία εἰς τὸν λιμένα *Δαρβίτορ*, ὅπερ συνδέεται τηλεγραφικῶς μετὰ τοῦ ἐν τῇ Νοτίῳ Αὐστραλίᾳ λιμένος τῆς *Αὔγούστας*, καὶ αὕτη πόλιν μετὰ τῆς *Φαλμούθης*, παρὰ τὴν νοτιοδυτικὴν ἀκραν τῆς *Αγγλίας*.

Καὶ νοτία μὲν ἐπαρχία εἶνε ἡ Χάρα Ἀλεξάνδρα, τὸ κέντρος τῆς ἡπείρου περιλαμβάνουσα, μόλις δὲ κατὰς τὴν Βορειοανατολικὴν γωνίαν ψάγουσα τὸν κόλπον τῆς Καρπεταρίας. Ἐμπροσθεν δὲ τῆς νοτίου ἀκρας τῆς Νέας Ολλανδίας, χωριζούμενη ἀπ' αὐτῆς διὰ τοῦ Βασσείου πηροθυμοῦ, κεῖται ἡ μεγάλη Τασμαρία νῆσος [1,230 τετρ. M.], μετὰ 115 χιλ. Κ. Πρωτεύουσαν δ' ἔχει τὴν Όθαρτῶν μετὰ 20 χιλ. Κατ.—Οἱ ἀνδρεῖοι θιάγενεις κατοικοῦσι ἔξηφανίσθησαν.

Β'. Νῆσοι τῶν Παπουαίων.

Εἰς ταύτας ἀνήκουσι πᾶσαι αἱ νῆσοι τῆς ἐνδότερος ζώνης, ἐκτὸς τῆς νέας Ζηλανδίας, ἥτοι:

1) Ἡ Νέα Γουϊρέα [14,260 τετρ. M.], ἡ μεγίστη νῆσος τῆς γῆς. Καὶ τὰ μὲν ἐνδότερα ταύτης εἶνε εἰσέπι ἀγνωστα, εἰς δὲ τὰ ΒΔ. εἶνε Όλλανδικαι ἀποικίαι.

2) Ἡ Νέα Βρετταρία, σύμπλεγμα νήσων πολυαριθμων πρὸς Α. τῆς Νέας Γουϊνέας.

3) Αἱ Νῆσοι τοῦ Σολομῶντος ἡ Νέα Γεωργία, κατοικουμένη ὑπὸ ἀνθρωποφάγων.

4) Αἱ Νῆσοι τῆς Βισεύσης Καρλόττας ἢ αἱ Νῆσοι τοῦ Ἀγίου Σταυροῦ (Σαντακρούζης).

5) Αἱ Νέαι Ἐθίδες, ἐν μέρει ὑπὸ ἀνθρωποφάγων οἰκούμεναι.

6) Ἡ Νέα Καληδονία, Γαλλική, τόπος ἔξορίας, ἐνθα δύως ἔπαυσε νῦν ἡ ἀνθρωποφαγία.

7) Τὸ Βίτιον ἡ Φίδσιον μεστὸν νήσων πέλαγος, μετ' Αὔστραλικῶν ἀποικιῶν, ἀπὸ τοῦ 1874 Ἀγγλικόν· διὸ ἔπαυσεν ἡ δουλεία καὶ ἀνθρωποφαγία.

Γ'. Αἱ νῆσοι τῶν Μαλαιῶν.

Εἰς ταύτας ἀνήκουσι πᾶσαι αἱ νῆσοι τῆς ἀπωτέρας ζώνης καὶ ἡ διπλὴ νῆσος Νέα Ζη.λαρδία. Καὶ πλεῖσται μὲν εἶνε διαμορφωμέναι ὡς τὰ κοράκιλια (χθαμαλαὶ νῆσοι), τινὲς ὅμως εἶνε καὶ ἡφαίστειοι (ὑψηλαὶ νῆσοι).

1) Νέα Ζη.λαρδία, [4960 τετρ. Μ.] Αγγλικὴ μετὰ

490 χιλ. Κ. Αὕτη ἡ πανταχοῦ ὄρεινὴ νῆσος εἶνε διπλὴ (τὸ ὄρος Κῶκος ἔχει 2,300π.) καὶ διατέμνεται ὑπὸ τοῦ Κωκείου πορθμοῦ. Καὶ οἱ μὲν ιθαγενεῖς κατοίκοι Μαδροὶ ἐκλείπουσι καὶ ἐδῶ κατ' ἔτος πρωτεύουσα δὲ εἶνε ἡ Λουκ.λάρδη, μετὰ 30 χιλ. Κ. εἰς ἓνα τῶν ὠραίοτάτων λιμένων τῆς γῆς.

2) Αἱ Μαριάραι ἡ Δαδρόραι (Ισπανικά), Α. τῆς ἀπέναντι τῆς Ασίας Φορμόζας, ἡφαίστειοι, ἥδη κατὰ τὸ 1521 ἀνακαλυφθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Μαγελλάνου.

3) Αἱ Καρολίραι (Ισπανικά), πρὸς Β. τῆς Νέας Γουινέας μετὰ κατοίκων εἰρηνικῶν καὶ φιλοξένων.

4) Αἱ χθαμαλαὶ Μουλγράβιοι νῆσοι, ΝΑ. τῶν Καρολινῶν, ἐκ δύο συμπλεγμάτων συγκείμεναι.

5) Αἱ Νῆσοι τῆς Φιλίας, πρὸς Α. τῶν Εβρίδων, ὡν ἀξιολογωτέρα ἡ Τογγατασύνα (Τόγγα), καθέδρα τοῦ βασιλέως.

6) Αἱ Σαμόδαι νῆσοι ΒΑ. τῶν προηγουμένων, νῆσοι χρίεσσαι, μεθ' ὧν ἐμπορεύονται οἱ Γερμανοί. "Ἐχουσι δ' οἱ κατοίκοι τὸ καθαρώτατον ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς Αὐστραλοὺς χρῶμα καὶ πάντες σχεδὸν ἔγειναν χριστιανοί.

7) Τὸ π.λῆρες χθαμαλῶν νήσων πέλαγος τοῦ Κώκου, νοτιανατολικῶς.

8) Αἱ νῆσοι τῆς Έταιρίας, πρὸς Α. Τὴν ἀξιολογω-

τέραν τούτων *Taitηr* [20, τετρ. Μ.] καὶ τὰς λοιπὰς κατέχουσιν εἰ Γάλλοι ἀπὸ τοῦ 1880. Οἱ κάτοικοι ἔγειναν χριστιανοί.

9) Αἱ *Πομοταῦαι*, ΒΑ. τῶν νήσων τῆς Ἐταιρίας, ἡ *Πεδίται* νῆσοι.

10) Αἱ Γαλλικαὶ *Merdārai* νῆσοι, ἡφαίστειοι καὶ ὄρειναι.

11) Αἱ ἀποτελοῦσκι βασιλειῶν συνταγματικὸν δώδεκα *Sardbīχιοι* νῆσοι ΒΔ., ὡν μεγίστη εἶναι ἡ *Xabān* [220 τετρ. Μ.] μετὰ τῶν ὑψηλῶν ἐκ λάβας καιρυφῶν *Maoūra Kéa* καὶ *Maoūra Aoa* [13,00π], ὡν ἡ δευτέρα ἐνεργεῖ ἀδιαλείπτως. Καὶ οἱ μὲν (χριστιανοί) κάτοικοι ἐλαττοῦνται ἀδιαλείπτως· ὁ δὲ βασιλεὺς ἐδρεύει εἰς τὴν πόλιν *Oro.lov.lovηr* ἐπὶ τῆς Ὀάννης.

ΤΕΛΟΣ

Πινογασ Παππαδάκης

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ Σ Κ ΒΑΣΤΟΥ ΕΝ ΛΟΗΝΑΙΣ

~~Γραμματεία της Βιβλιοπωλείου~~
ΕΞΕΙΟΘΕΣΑΝ ΝΕΩΣΤΙ ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Κατά τὸ νέον πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου.

Ἐλληνικὴ Χρηστομάθεια περιέχουσα τὰ κατὰ τὸ νέον πρόγραμμα τῶν παιδιών. Διδακτέα ἐξ ἀρχήν Ἐλλήνων συγγραφέων ὑπὸ Χ. Πούλου.	Δρ. 50
Τόμος Α'. διὰ τὴν Α'. τάξιν	Δρ. 50
Τόμος Β'. διὰ τὴν Β'. τάξιν	60
Τόμος Γ'. διὰ τὴν Γ'. τάξιν	50
Ἐλληνικὴ Γραμματικὴ εἰς γρῆσιν τῶν Ἐλλ. σχολείων ὑπὸ Ἰω. Δράκην, ἔγχριστος τῆς Κυθ. ἔκδ. Γ'. ἐπὶ τὸ διδακτικῶν, καὶ τελεότερον μιτερρυθμοῦ σεμίνη 1886	Δρ. 1.75
Κατάλογος Ἀνωμάλων ῥημάτων καὶ ὄνομάτων μετὰ Παραρτήματος ὁρμούματος λεξιῶν ὑπὸ Κ. Δ. Οἰκουλόμου, ἔκδοσις Β'. 1883 Δρ. 2—	
Περὶ Ἐλληνικῆς συντάξεως ὑπὸ Κ. Ἀστοπού, περιόδος α'. ἔκδ.	
Π' ἐπιμελεῖς Α.Ι. Ἀντωνίδου γυμναστικῷ ἔγχριστος τῆς Κυθερ. Δρ. 1.75	
Ιερὰ Ἰστορία κατ' ἐπιτομήν, ὑπὸ Δ. Παντελῆς ἔγχριστος τῆς Κυθερ. σύσιως ἔκδ. ΙΔ'. 1885	Δρ. 2.—
Σύνοψις Γενικῆς Ἰστορίας ὑπὸ Δ. Παντελῆς ἔγχριστος τῆς Κυθερ. σύσιως ἔκδ. ΙΑ'. 1883	Δρ. 2.50
Σύνοψις Ἰστορίας τῆς Ἐλλάδος ὑπὸ Δ. Παντελῆς ἔγχριστος τῆς Κυθερ. σύσιως ἔκδ. Θ'. 1883	Δρ. 1.25
Ἐλληνικὴ Μυθολογία μετὰ συνάθετος Ρωμαϊκῆς Μυθολογίας καὶ εἰκονογραφείων, ὑπὸ Δ. Παντελῆς 1879	Δρ. 4.—
Στοιχεῖα ὁδηγίας Γραμματικῆς Ἰγνωγράφης μετ' ἐπιτόμου Διαμετρικῆς ὑπὸ Η. Δράκην, ἔκδ. 8η, 1836 μετὰ 128 σηματ. ἔγχρ. τῆς Κυθερ. Δρ. 1.25	
Στοιχεῖα ὁδηγίας Αριθμητικῆς τὸ Μ. Νικολαΐδου ἔκδ. 6' 1885 Δρ. 2.50	
Στοιχεῖα ὁδηγίας Μαθηματικῆς Γεωγραφίας, συντάξη, ἐπὶ τῇ βίσσων πολλῶν δοκίμων Μαθημάτων. Γεωγραφιῶν πρᾶσα χρήσιν τῶν Ἐλλ. σχολείων καὶ παρθεν. ὑπὸ Μ. Νικολαΐδου ἔγχρ. τῆς Κυθ. ἔκδ. 6' 1885 . . . Δρ. 2—	
Στοιχεῖα ὁδηγίας Πολιτικῆς Γεωγραφίας ὑπὸ Α. Ι. Ἀντωνίδου ἔγχριστος τῆς Κυθερ. σύσιως ἔκδ. Ζ'. 1886	Δρ. 1.50
Μαθηματικὴ ἐκ τῆς Φυσικῆς Ἰστορίας (Ζωολογίας-Βοτανικῆς-Ορυκτολογίας) μετὰ 100 περίπου εἰκόνων ὑπὸ Σ. Μηλιαράκην ἔκδ. Β'. 1884 Δρ. 2.—	
Μαθηματικὴ μετὰ τεχνικῶν ὑπὸ Μ. Δ. Δαστικάλην ἔκδ. Δ'. 1885 Δρ. 1—	
Ἀνάγνωστες Βιβλιογραφίες τῆς Ελλ. γλώσσας, ὑπὸ Κ. Βαρθελέην ἔκδ. 6' 1880 Δ. 1.50	
Τὸ Πρῶτον Β': διλόγιον τοῦ Ἐλλήνος σπουδαστῶν τῆς Γαλλικῆς ὑπὸ Μαξ. Δαστικάλην ἔκδ. νέα 1884	Δρ. 1.—
Ἐπιτομος Απτινική Γραμματικὴ ὑπὸ Ε. Καττόρχη, ἔγχρ. τῆς Κυθ. πρὸς γρῆσιν τῶν Ἐλλ. σχολ. καὶ Γυμν. — Μίρις Α. τεχνολ. 1882 Δρ. 1.50	
Απτινικὴν Ἀναγνώστην σματέραν ὑπὸ Ν. Ζανευράκην κατὰ τὸ τελευταῖον πρόγραμμα τοῦ ὑπουργείου ἔκδ. 1884 . . . Δεκ. 80	
Απτινικὴ γλώσσας πρῶτης μαθημάτων, ἔγχριστος τῆς Κυθ. ἔκδ. Γ'. Δ. 1.50	
Συλλογὴ βιών ἔργων τῶν Ἐλλήνων πεζογράφων καὶ ποιητῶν ὑπὸ Δ. Παντελῆς τεξτής Ε'. ἔπη ημέρας καὶ διωρθώματ. καὶ μὲ εἰκονογ. 1881 Δρ. 3—	
Κατήχησις τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς διδασκαλίας τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ Δ. Ν. Δαρράκρεως, κατ' ἔγχρ. τῆς Ιερ. Συνόδ. Δρ. 1.—	

Τιμᾶται Δρ. 1.50